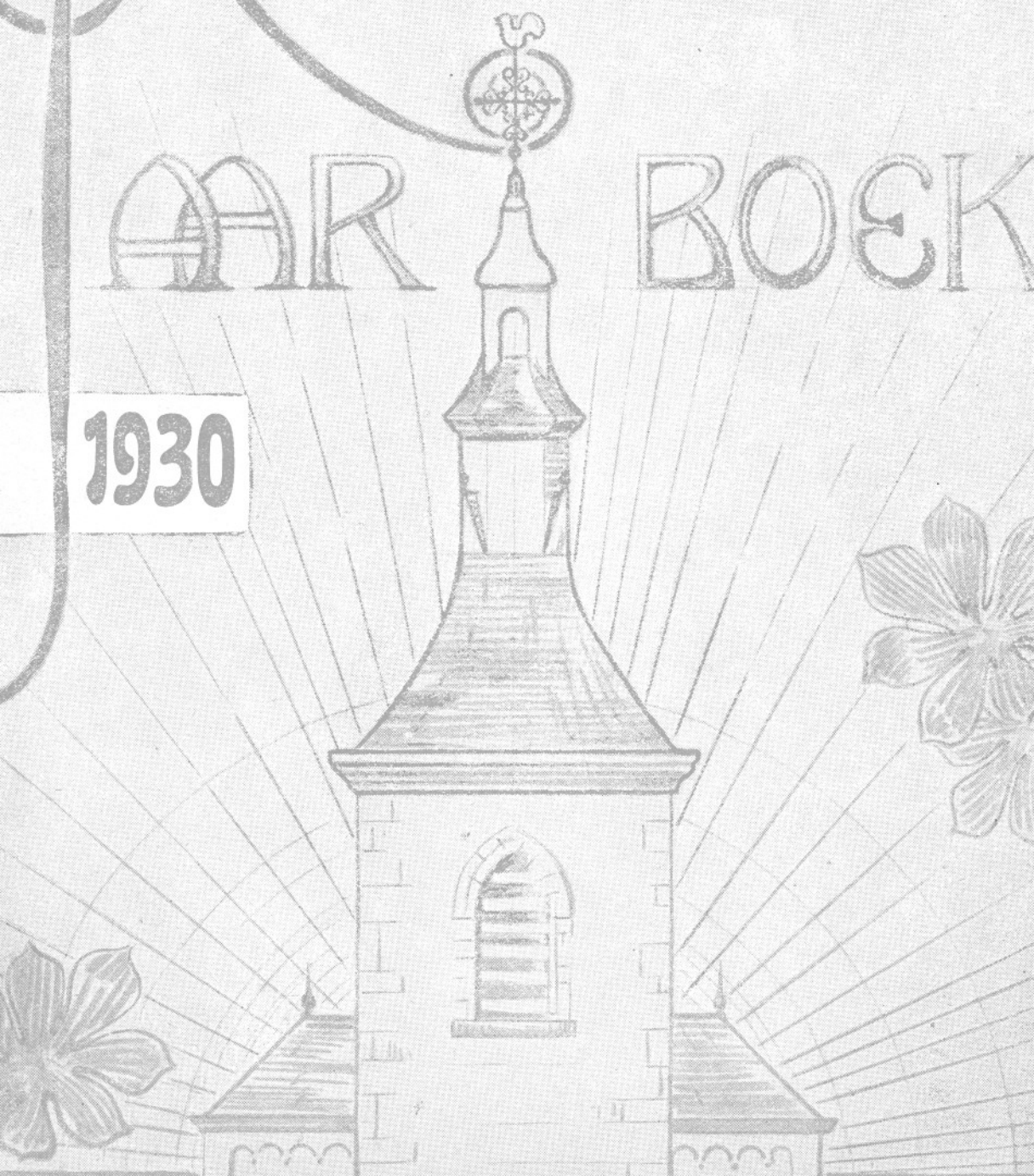

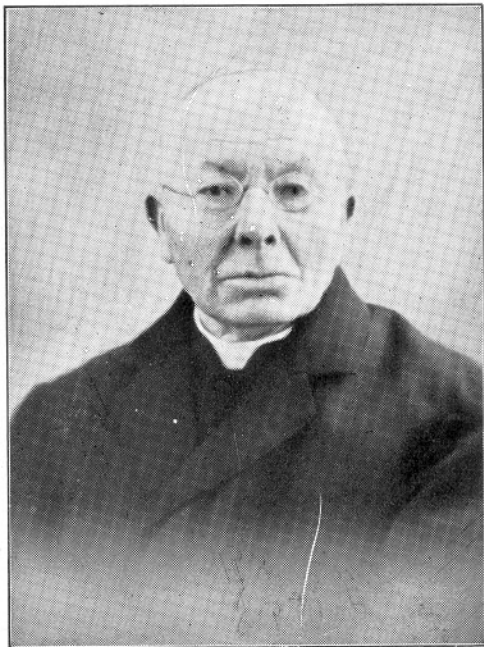
OLD DOG'S

HAR

BOEK

1930

JOSEPH RAVEN 1852—1929

JOSEPH RAVEN. †

1852—1929.

.....

*Hunc merito flebunt, simili qui deinde carebunt.
Ex epitaphio Copernici.*

Op een zonnigen decemberdag van het vorig jaar, twee dagen vóór Kerstmis, trok door de breede dorpsstraat van Amstenrade langs het oude grafelijke kasteel, een lange rouwstoet. Talrijke leeraren, oud-leeraren, en oud-leerlingen van Rolduc vergezelden, met de rouwende familie en vele andere belangstellenden ter laatste rustplaats een van Rolduc's beste vrienden, den oud-leeraar en Regent Joseph Raven.

Wanneer ik gaarne inga op het verzoek der Redactie van het Jaarboek, een kort levensbericht van den overledene te geven, is dat niet omdat ik de pretentie heb, een volledig en volkomen juist beeld van dezen waardigen priester voor de toekomst te bewaren; maar omdat ik, als een van zijn oudste nog levende vrienden, gaarne de gelegenheid aangrijp, om iets bij te dragen tot hooger waardeering in breeden kring van hem, dien velen met mij gekend hebben als wars van alle zucht naar ijdel vertoon, en wiens inwendig zoo rijke leven, uitwendig zonder eenige schittering van opzichtige daden is verlopen. Van Rolduc's tegenwoordige bewoners kennen de meeste den overledene nauwelijks bij name, wiens leven toch vele jaren lang innig met Rolduc's lotgevallen vergroeid was. De studenten-generaties, die hem aan het werk zagen, en den invloed van zijn zegenrijken arbeid ondervonden, hebben sedert lang voor andere plaats gemaakt; ons ouderen echter, die lang geleden zijn studiegenooten, later zijn collega's en vrienden waren, staat en blijft levendig voor den geest het beeld van den stillen, geduldigen, nooit moeden, nooit zich op den voorgrond stellenden werker, wiens streven was, zijn plicht te vervullen, nauwgezet en volledig, en meer dan zijn plicht, en op de wijze, die naar zijn overtuiging de beste en voor anderen de heilzaamste was. Ook het

tegenwoordige geslacht heeft belang bij nadere kennismaking met dit leven, op geheel eigenaardige wijze volledig gewijd aan Gods eer, en ter wille daarvan aan de opvoeding der jeugd; er gaat van dit voorbeeld een kracht uit, die tot navolging opwekt, zij het ook in anderen werkkring en andere levensomstandigheden; het is bovendien een bladzijde, niet de minst eervolle, uit de geschiedenis van ons Rolduc.

Joseph Raven, geboren te Amstenrade den 24 Juni 1852, bereikte een veel hooger en voortdurend wankelende gezondheid kon doen verwachten. Door echt vrome ouders, in een geheel katholieke omgeving, diep godsdienstig opgevoed, voelde hij van jongs af de roeping tot het H. Priesterschap. Om daartoe opgeleid te worden werd hij in Oct. 1868 naar het Klein-Seminarie van Rolduc gezonden, en deed aldus als 16-jarige knaap zijn intrede in het huis, dat in later dagen zijn tweede vaderhuis zou worden, waaraan hij met al de liefde van zijn gevoelig hart zou gehecht zijn. Van zijn vader zelf ontving hij, zoowel op school als in den huiselijken kring, voortreffelijk lager onderwijs. Deze was een onderwijzer van den ouden stempel, wiens leerlingen, bij het verlaten der school, zonder meer geschikt waren voor de studie van het latijn, wat bij die onzer tegenwoordige lagere scholen veelal niet het geval is. Ook de beginselen der muziek leerde hij van zijn vader. Door privaattlessen verwierf hij zich voldoende kennis der klassieke talen, om terstond op de „Quatrième Latine” (thans de 3e kl.) geplaatst te worden, en het onderwijs in die klasse met alle succes te kunnen volgen. De hoofd-leeraar dier klas was in die dagen de latere pastoor van Amstenrade en in het heele land als publicist bekende Joseph Thissen.

Van de studiejaren te Rolduc zij niets gezegd, dan dat Joseph Raven zich onderscheidde door voorbeeldig gedrag, uitmuntenden

studiegeest, meer dan gewoon talent, en dien-
tengevolge altijd tot de eersten zijner klasse
behoorde.

Hij was een van de stillen, die zich liefst
op den achtergrond houden, maar daarom
geenszins een kniesoor of een zonderling. Hij
onttrok zich niet aan spel of vermaak en was,
hoewel ernstig, opgeruimd van humeur. Hoe
goedmoedig overigens, was hij toch lang niet
zonder temperament. Eén kenmerk onder-
scheidde hem van velen: hij kende geen tijd-
verlies, geen enkele minuut ging verloren.

In die jaren verwierf hij zich de genegen-
heid van den toenmaligen directeur W.
Everts, wiens trouwe vriend hij in latere
dagen zou zijn en ten einde toe blijven. Die
genegenheid werd beslissend voor Joseph's
verdere loopbaan.

In 1874 ging hij over naar het Groot-Semi-
narie te Roermond. De vier jaren van zijn
verblijf aldaar beantwoordden in allen deele
aan de Rolduc'sche. Daar zoowel als te Rol-
duc had hij vele goede vrienden; een daar-
van was de beroemde moraal-theoloog Petrus
Marres, die, voortreffelijk geleerde als hij
was maar slecht calligraaf, in Raven een
trouwen en intelligenten helper vond bij het
persklaar maken zijner geschriften. Den 6
April 1878 ontving Joseph de H. Priester-
wijding. Reeds enkele weken daarna, werd
hij, op verzoek van Rolduc's directeur door
Mgr. J. A. Paredis naar Rolduc gezonden, om
zich te wijden aan de opleiding der toekom-
stige onderwijzers, aan de daar bloeiende
Normaalschool. De bedoeling schijnt te zijn
geweest, dat hij, na eerst de Hoofd-akte te
hebben behaald, waartoe toen geen vooraf-
gaand onderwijzersexamen vereischt was, den
in die dagen algemeen bekenden Hoofdlee-
raar der Bisschoppelijke Normaalschool G.
H. Leus zou ter zijde staan, om mettertijd
zijn opvolger te worden. Dit bleek nochtans
niet de voor hem bestemde taak. Reeds na
enkele maanden werd hij door ziekte ge-
dwongen de studie te laten varen, om in
lichteren werkkring in een landelijke paro-
chie herstel zijner krachten te zoeken. Van
1879 tot '82 was hij achtereenvolgens kape-
laan te Nieuwstad en rector in Vaesrade. Zoo
ongaarne als hij Rolduc verlaten had, zoo

blijde was hij, toen in 1882 zijn herwonnen
levenskracht hem weer tot zwaarderden ar-
beid geschikt maakte, en hij naar Rolduc
werd teruggeroepen, om nu, zooals de uit-
komst bewees, in den wél voor hem bestem-
den werkkring te worden geplaatst. Directeur
Everts kende blijkbaar zijn voorliefde voor
de kleinen, de eenvoudigen, en belastte hem
met het onderwijs op de „Sixième latine”,
de eerste klasse der humaniora. Van dat
oogenblik af was zijn levensrichting vastge-
steld; aan het onderwijs, de opvoeding en
ontwikkeling der jongeren zouden heel zijn
leven, heel zijn arbeid, al zijn zorgen gewijd
zijn! Verlangen om hoogerop te gaan, toch
zoo begrijpelijk bij jeugdige onderwijskrach-
ten, was bij hem uitgesloten. Toen hij eens,
door den drang der omstandigheden, met een
hoogere klasse belast werd, kweet hij zich
daar zeker met gelijken ijver en toewijding
van zijne taak; maar zoodra de weg weer
open stond, keerde hij naar zijne „sixièmes”
terug. Van 1882 tot '95, de evengenoemde
korte onderbreking uitgezonderd, was „Mon-
sieur Raven” de professor van de Sixième.
Hoe hij dat ambt vervuld heeft, mogen de
talrijke oud-leerlingen, zoowel priesters als
leeken, getuigen, die bij hem op de banken
gezeten hebben, wien hij met alle denkbaar
geduld en nauwgezetheid en met een merk-
waardig talent om zich aan den gedachten-
gang dier jeugdige hersenen aan te passen,
de beginselen der latijnsche taal heeft ge-
leerd; maar die hij vooral met al de liefde
van zijn edelmoedig priesterhart opleidde tot
een leven van oprecht geloof en innige gods-
vrucht. Vroom, kinderlijk vroom was de
jonge priester, en die vroomheid trachtte hij
aan allen mede te deelen, die onder zijn in-
vloed stonden, als een „dienaar Gods” vol-
gens den H. Paulus, „door veel geduld, door
langmoedigheid, door goedertierenheid, door
den H. Geest, door ongeveinsde liefde.”

Dat wil nog niet zeggen, dat hij een Joris-
goedbloed was, die alles en allen over zich
heen liet gaan. Zijn temperament, waarvan
boven, liet zich wel eens gelden tegenover
hen die niet „wildes luisteren”. „Zij moeten
maar luisteren” was zijn lijfspreuk. Zijn ge-
zag handhaafde hij met klem, waar hij het

bedreigd achtte. „Meent niet, dat ik bang ben voor u,” zeide hij wel eens, „ik heb soldatenbloed in mijn lijf” — in welken zin dit bedoeld werd, is mij niet bekend. Het kon wel eens vermakelijk zijn, den goeden professor vol vuur en met dreigend gebaar te zien staan tegenover een opgeschoten jongen, die uit de hoogte met een goedmoedigen glimlach op hem neerzag als wilde hij zeggen: waartoe al dat misbaar, ik zal het immers wel doen.....

Wee, wanneer gij zijne „goede kinderen” te na kwaamt! Hij bemerkte niet altijd terstond, dat het scherts was, wanneer zijn vrienden met zijn voorkeur voor het kleine volkje den spot dreven en den lof der grooteren verkondigden. Dan kon hij wel eens geducht uit zijn slof schieten.... maar lachte gulweg mede, zoodra hij de bedoeling begreep. Inderdaad had hij, en dat was juist geen volmaaktheid, veel minder slag om met grootere jongens om te gaan; het scheen alsof ze hem altijd verdacht voorkwamen, zijn gezag niet genoeg hoog te houden.

Kenmerkend voor zijn levendig geloof en godsvrucht was de wijze waarop hij de hooge kerkelijke feesten vierde. Het Kerstfeest met zijne innig-roerende plechtigheden in de Crypta had boven alle zijn voorkeur. Niets was hem liever dan den Directeur bij de Nachtmis aan 't altaar te mogen ter zijde staan; dan ging heel zijn ziel op in de viering van het zoete liefdesmysterie van Jezus' menschwording en geboorte. De collega, die hem zijn beurt afstond, om het Kerstevangelie te zingen bewees hem een werkelijken dienst. Met een welluidende stem was hij niet begaafd, maar hij zong zuiver en met innig gevoel. Dit minder aangename geluid, in verband met zijn familienaam, waren aanleiding, dat zijn goede vrienden en studiegenooten hem in de wandeling plachten te noemen met den naam waarvan Raven het meervoud schijnt te zijn. De „Raaf” was er niet boos om; zelfs mochten ze hem gerust met den vocatief „Kras” toespreken; hij gunde hun dat onschuldig genoeg. Een prachtig prentenboek, hem eens door een paar vrienden uit Aken meegebracht, afbeeldende de geschiedenis van „Hans Hucklebein der Unglücksrabe” verschafte hem groot vermaak.

Hij bewaarde het langen tijd en schonk het later aan een zijner jonge vriendjes.

Na dertien gelukkige en gezegende jaren kwam alweer een onderbreking, toen in 1895 Z. D. H. Mgr. F. Boermans hem benoemde tot professor en provisor aan het Groot-Seminarie te Roermond. Dit vereerend bewijs van waardeering zijner talenten en toewijding van de zijde der hooge Kerkelijke Overheid, stelde professor Raven wel degelijk op prijs, maar het rukte hem plotseling weg uit den hem zoo dierbaar geworden werkkring, die al zijn voorliefde had. Te Roermond was hij in een hem volmaakt bekende omgeving; ik noem slechts zijne oud-studiegenooten de professoren Mannens en Keuller; en onder de seminaristen die hij er te leiden kreeg, waren vele zijner voormalige „sixièmes”.... maar het waren nu „Heeren” geworden; hij stond dus anders tegenover hen. Men heeft wel eens gezegd, dat hij bij gelegenheid zijner eerste les hun zijn standpunt tegenover hen ietwat „kras” uiteenzette; of het waar is weet ik niet; in ieder geval heeft hij zijn program van actie zeer gematigd uitgevoerd. Met gelijken ijver en zorg als te Rolduc kweet hij zich in het Groot-Seminarie van zijn gewichtige en niet gemakkelijke taak, het stoffelijk beheer der Inrichting en het onderwijs in de H. Liturgie en Kerkgeschiedenis.

Een der bijzondere feiten uit den tijd van zijn beheer is, dat sedert het schooljaar 1898—'99 de zorg voor keuken en huishouding toevertrouwd werd aan de Congregatie der S. Josephszusters te Heerlen, op stoffelijk gebied een der grootste diensten, die hij de Inrichting kon bewijzen. Het scheen wel, dat de veranderde koers in zijn leven een blijvende zou zijn. Toen echter in 1899 door Directeur R. Corten te Rolduc de voorbereidingsafdeeling „Klein Rolduc” werd geopend, diende er aan het hoofd daarvan een priester te staan, die behalve andere voortreffelijke eigenschappen, moest beschikken over een rijpe ondervinding en degelijke kennis van het kinderhart en vooral een groote liefde voor het kind. Directeur Corten, wel wetende, dat professor Raven zijn hoogleeraarsambt in de Liturgie en Kerkgeschiedenis, al had hij het op nog zoo eervolle wijze ver-

vuld, gaarne liet varen, om weer „Monsieur Raven” te worden te midden zijner „goede kinderen” vroeg hem aan den Bisschop voor dien post.

En zoo geschiedde dan het unicum in de historie van het leereencorps, dat Joseph Raven in September 1899 ten derden male naar Rolduc werd geroepen, thans om er als Regent zijn werk te vinden onder de **kleinsten**; immers de leerlingen van Klein-Rolduc waren nog te jong en te min ontwikkeld voor de „Sixième”. Hij was toen bijna 48 jaar oud, en vijftien volle jaren heeft hij de taak, die hem niemand benijdde en waarin allen hem bewonderden, met frisschen ijver, met taai geduld, met algeheele toewijding, met vaderlijke, ik zeg haast met moederlijke waakzaamheid en liefde vervuld. Men moet hem aan het werk gezien hebben om te beseffen wat het is, voor een man van zijn leeftijd en zoo alzijdige ontwikkeling, dag in dag uit de leider, de leeraar, de helper, de trooster, de vrederechter, de toevlucht-in-nood, de geneesmeester, de verzorger in tijdelijke en geestelijke dingen te zijn van een groot aantal kinderen met een groote verscheidenheid van opvoeding, ontwikkeling, karakter, en temperament, om dien arbeid eenigermate naar verdienste te kunnen schatten. Dat hij al die knapen tot engelen heeft weten te maken zal niemand beweren, en ondervond hij zelf het best; maar dat velen, die thans in kerk of maatschappij een eervolle plaats bekleeden, dat voor een groot deel aan de toegewijde liefde van mijnheer Raven verschuldigd zijn, lijdt geen twijfel. Al had hij niet de gave der wonderen, er stak in dezen man heel wat van een Z. Joannes Bosco of, zoo als in zijn laatste arbeidsperiode zou blijken, misschien nog meer van een H. Hieronymus Aemilianus den Venetiaanschen verzorger van weezen en verwaarloosde kinderen uit de XVIe Eeuw. „Zijn kamers lagen onder de groote slaapzaal der kinderen. Bij 't minste geritsel dat hij 's nachts vernam, was hij overeind en snelde naar boven, om te zien of er soms een hunner hulp noodig had. Hoe speelsch en wispelturig ze ook waren, in de klas waren ze voor hem als lammetjes. Hij was voor hen als een moeder, die wel dreigt

maar niet straft. Eens vroeg hij hen, of ze ook wel voor hem baden; en na bevestigend antwoord vroeg hij: om wat bidt gij dan voor mij? Nu kwam er een vinger in de hoogte en een kleine bengel zeide: om geduld, mijnheer. Dat gebed bleef niet onverhoord. Mijnheer had op zijn kamer een kleine apothec. 's Morgens om tien uur kwamen de kinderen die eenig letsel hadden naar boven om zich door de Zuster te laten verbinden of bepleisteren. 's Avonds na het avondeten nam hij dat werk van de Zuster over en verzorgde zelf zijn goede kinderen. In wintertijd konden er soms wel meer dan een dozijn jongetjes op zijn kamer gezellig bij elkander zijn: 't was dan niet alleen om verbonden te worden, maar ook om hun voetjes te warmen of iets anders. Anderen helpen en goed doen was zijn grootste vreugde, vooral wanneer het kinderen van minder gegoeden betrof; menigmaal ontdeed hij zich voor hen van dingen, wier gemis hem erg ontriefde. Voor den geringsten dienst dien men hem-zelf bewees, was hij hoogst dankbaar”, zoo luidt het getuigenis van een zijner voornaamste helpsters de E. Zuster O.

Wie nu zou denken, dat met al die bezigheden, waarbij ook nog moet gevoegd worden de voorbereiding tot eerste H. Communie en H. Vormsel zijner jongens, alsmede de vrij uitgebreide correspondentie met de ouders zijner beschermelingen en het ontvangen van hun bezoeken, er voor andere dingen geen tijd overschoot, vergist zich niet weinig. Niet alleen vond hij tijd, om met zijn Theologische studies voortdurend op de hoogte te blijven, hij voegde daarbij nog uit liefhebberij de studie van vreemde talen: Italiaansch, Spaansch, later ook nog Noorsch studeerde hij jaren lang en ernstig, zoodat hij die talen gemakkelijk las en schreef en vrij goed sprak. Ontspanning zocht hij in de beoefening der muziek. In zijn jeugd blies hij den hoorn in de Rolducsche harmonie; later vond hij afleiding bij piano en cello, hoewel beide instrumenten veel meer rust gnoten dan hun meester. Aan het gezelschap zijner collega's onttrok hij zich geenszins, al kon hij er niet veel tijd aan wijden; in het gesprek was hij, hoewel meestal van de

strengere opvatting, meegaande en toegevend voor ieder.

Bij dat alles vond hij tijd om de geestelijke belangen der omstreeks veertig Zusters, die de huishouding van Rolduc bezorgen, te behartigen. Geregeld om de veertien dagen, de vacantie niet uitgezonderd, hield hij voor haar een goed verzorgde conferentie over allerhande onderwerpen van het geestelijk leven. Streng en veeleischend als hij was voor zichzelf, zegt men, dat hij daarbij mischien wat te veel de spreuk van den Wijzen man indachtig was over den vader die, door de roede te sparen, toont zijn zoon niet te beminnen. Wat niet wegneemt, dat zijne onderrichtingen hoogelijk werden gewaardeerd. „Mijnheer Raven heeft het gezegd,” gold als een afdoend argument. Daarenboven gaf hij nog geruimen tijd geregeld catechismusonderricht aan het meisjespatronaat der Zusters Ursulinen te Kerkrade.

Het geheim van zooveel vruchtbaar werk tegelijk zonder ontijdige uitputting lag grootendeels in de eigenschap waarop boven werd gewezen: hij kende geen tijdverlies, elk oogenblik van den dag werd nuttig besteed. Dagbladen en ontspanningslectuur kregen er een minimaal deel van, ernstige tijdschriften en boeken daarentegen een veel ruimer. Een aanmerkelijk deel was gewijd aan geestelijke oefeningen, waarin zich zijn levendig geloof en kinderlijke vroomheid zoo duidelijk uitspraken, waartoe hij dan ook door zijn voorbeeld niet minder dan door zijn woord wist op te wekken. Overtuigd van de kostbaarheid der morgenuren voor den arbeid, begon hij met ieder dag in alle vroegte, onder het morgengebed der studenten het H. Misoffer op te dragen in de Crypta, op het altaar, waaraan in de XIIe eeuw de H. Norbertus als offeraar stond. Het liturgisch gebed was een der voornaamste punten zijner dagorde en werd steeds met de grootst denkbare nauwgezetheid verricht.

De historische herinneringen van het aloude Rolduc hield hij in hooge eere, niet slechts die van vroeger eeuwen, maar ook en vooral die van het nieuwe Rolduc sedert 1831 en 1843. Hij was in dit opzicht een antiquarius in de klassieke beteekenis van

het woord, met een klein tintje van overdrijving erbij. Hij zou wel gewenscht hebben, ware het mogelijk, dat er niets werd veranderd, noch aan gebouwen, noch aan inrichting van het onderwijs, gebruiken, reglementen, noch aan meubels en wandversieringen. Tal van deze laatste werden door hem aan de voor- of achterzijde met opschriften voorzien, om aan het nageslacht de beteekenis of de herkomst ervan te bewaren. Wat meer is, te beginnen met het jaar 1882 zette hij de annalen van Rolduc, door prof. B. A. Pothast begonnen voort, en behield dusdoende de herinnering aan alle eenigszins merkwaardige gebeurtenissen voor een verre toekomst. Zijn werk begint met den tekst Eccli VIII 11-12: „Laat u niet ontgaan wat de ouden verkonden; zelf toch hebben zij van hunne vaderen geleerd. Want van hen zult gij doorzicht leeren en antwoord te geven ten tijde dat het noodig is.”

Onnoodig er op te wijzen, dat beide auteurs den stempel hunner nog al uiteenlopende geestesrichting en karakter op hun werk hebben gedrukt.

Zoo ging het dan dag in dag uit, jaar in jaar uit vijftien jaren lang met onverminderden ijver, maar ten slotte moesten de lichaamskrachten het afleggen tegen die van den sterken geest. Raven had liefst tot het einde te Rolduc gebleven, wat hem dierbaar was als zijn leven, maar voor den zestigjarige was de heele taak te zwaar geworden en voor een gedeelte was hij niet te vinden. Het scheiden van Rolduc, van zijn werkring, van zijne kinderen en van zijne vrienden viel hem ontzettend zwaar, maar hij berustte in de welverdiende rust, die hem was toegedacht, maar die hij nog lang niet zou nemen.

In October 1914 nam hij afscheid; sedert is hij er, zoover ik kon vernemen, slechts éénmaal teruggekomen, om met de leeraren de retraite te houden. Kenmerkend is dit op zichzelf onbeduidend staaltje van zijn soms te ver gaande bezorgdheid, voor al wat het huis betrof. Toen hij 's avonds bij ingevallen duisternis aankwam, zag hij licht op een zolderkamerijtje van het Instituut, waar toevalig een leeraar bezig was met zijn verza-

meling van Romeinsche potten en scherven. Zijn eerste werk was, naar den portier te loopen, om te zeggen, dat er vermoedelijk brand was op de aangeduide plaats.

Dat hij naderhand zijn Rolduc, hoe dierbaar hem daar elk plekje ook was, niet meer heeft teruggezien, was althans voor de latere jaren, ten deele het gevolg van de lichamelijke moeilijkheid om zich te verplaatsen; maar misschien ook wel hiervan, dat hij de door de tijdsomstandigheden gewettigde of geëischte wijzigingen min of meer uit den booze hield, en ze daarom zelf liever niet wilde zien. Aan zijn liefde voor Rolduc veranderde dat niets; al wat er gebeurde en al wat er mee samenhang, behield zijn levensdigste belangstelling; van alles wilde hij op de hoogte blijven; niets was hem aangener dan bezoek van oud-collega's of leerlingen, en kinderlijk dankbaar was hij voor elk blijk van belangstelling hem van daaruit betoond.

Op het vijftienjarig tijdperk van ingespannen arbeid op Klein-Rolduc, volgt nu een periode van zoogenaamde rust van eveneens vijftien jaar, nu niet meer als „Monsieur Raven”, maar als „Mijnheer de Rector”, eerst in het opvoedingsgesticht „Severen” gedurende elf jaar, de vier laatste in het S. Josephsgasthuis te Meerssen.

„Severen”, een mooi oud kasteel, ligt in een prachtige omgeving in de Maasvallei onder Amby. Van dit natuurschoon heeft rector Raven slechts weinig genoten... omdat hij het te druk had, alweer met „zijn kinderen”. Er werden tijdens zijn verblijf aldaar doorlopend om de honderd meisjes verpleegd van 5- tot 15-jarigen leeftijd, allen met meer of minder verwaarloosde eerste opvoeding. Al dat volkje nu, met zijn eindeloze verschillen van kennis en godsdienstige ontwikkeling, of beter verwaarloozing, stond onder zijn geestelijke leiding. Het zieleheil dier armen, wier eerste jaren veelal verstoken waren geweest van een christelijke opvoeding, ging hem boven alle rust. Was hij zijn leven lang de trouwe navolger van den Meester, die gezegd had: „laat de kleinen tot Mij komen”, met dubbelen ijver en zorg was hij het thans, nu 't gold al die kleinen te maken tot zulken „wien het Rijk der Heme-

len toebehoort”. Daaraan zou van nu af wat hem nog restte aan levenskracht worden geëwid.

Het zou ons te ver voeren, in bijzonderheden te beschrijven, hoe hij getracht heeft dat heerlijk doel te bereiken; daarom slechts enkele bijzonderheden. Minstens driemaal daags gaf hij godsdienstonderricht. Daartoe had hij de kinderen verdeeld naar den graad hunner kennis of onwetendheid in verschillende klassen en op elke klasse in afdeelingen van meer of minder gevorderden. De meest onwetenden werden nog buiten de gewone lessen onderricht om bij te komen. Zondags na de H. Mis hield hij een toespraak voor Zusters en kinderen en in den loop van den dag voor de laatsten nog een onderricht van circa een uur. Niets was hem te veel om de kleinen tot vlijtig leeren te prikkelen; meestal belooningen voor betoonde vlijt; ook wel straffen voor de tragen en weerbarstigen. Een der hoost gewaardeerde belooningen was, wanneer een of meer kinderen met mijnheer den Rector zijn sober avondmaal, met hoofdschotel een bord pap, mochten deelen.

Ernstige zorgen en veel briefwisseling veroorzaakten hem het onderzoek naar het al of niet behoorlijk gedoopt zijn van sommige dier arme schepseltjes. Maar „de liefde is geduldig, goedertieren... zij zoekt het hare niet,... zij verdraagt alles”... Als mijnheer de Rector maar zag, dat de kinderen van goeden wil waren en naar zijn vermaningen luisterden, achtte hij al zijn moeiten en zorgen rijk beloond. Ook nadat ze het gesticht verlaten hadden en in dienstbetrekking geplaatst waren, bleef zijn vaderlijk oog over hen waken. Met velen onderhield hij briefwisseling om, waar 't noodig was, hetzij aan te moedigen, hetzij te berispen, al naar gelang de ontvangen berichten. Velen kwamen hem naderhand uit de verte bezoeken, zelfs nadat hij Severen verlaten had; en hoe gevoelig was hij voor dat blijk van dankbare genegenheid.

Intusschen was Rector Raven 73 jaar geworden, en deden lichaamszwakte en ouderdomsgebreken zich meer en meer gelden. Hij voelde, dat ook hier de tijd van scheiden was gekomen. „Als een heilige heeft hij hier geleefd, gebeden en gewerkt,” zoo luidt over

dit tijdperk van zijn leven het getuigenis van zijn opvolger, aan wiens welwillendheid ik de meeste van bovenstaande bijzonderheden dank.

Zijn laatste vier jaren sleet Joseph Raven in het S. Josephsgasthuis te Meerssen. Zijn oude dagorde onderhield hij ook daar zoo trouw mogelijk; om vijf uur stond hij op 't heele jaar door; de eerste uren van den dag werden besteed aan gebed, overweging, het opdragen en bijwonen der H. Mis en 't lezen der getijden: dit laatste was ook hier een der voornaamste punten zijner dagorde. De ouden van dagen en zieken die het huis bewoonden te troosten, op te beuren, hun de H. Sacramenten toe te dienen, zoo lang hij dit kon, was zijn liefste werk. Wie hem daar bezocht, was verwonderd over zijn helderheid van geest, zijn opgewektheid en belangstelling in alles en allen; zichtbaar kwikte hij op bij de herinnering aan personen en tijden van weleer. Een tijd lang bezocht hij, hoewel met groote moeite Zondags den H. Dienst in de parochiekerk; hij meende dit te moeten doen tot stichting der geloovigen, hoezeer hij zich ook ontsticht gevoelde door al het wereldsch gedoe, dat zich buiten zijn stille woning aan zijn oogen opdrong; hem, den eenvoudigen, ouderwetschen man een gruwel.

Den 6 April 1928 vierde hij met meer plechtigheid dan hem lief was, maar door de vereering zijner omgeving onvermijdelijk, en onder overgroote belangstelling van heinde en verre, zijn gouden priesterfeest. Voor de ridderorde, hem bij die gelegenheid door bemiddeling van zijn oud-leerling, toen Minis-

ter van Oorlog, aangeboden heeft hij onverzettelijk bedankt. Wel mocht hij met dankbare voldoening terugzien op die vijftig jaren, aan de uitbreiding van Gods Rijk in de harten vooral der kleinen gewijd. Het „nunc dimittis" op dien dag zeker uit zijn ziel opgeweld, bleef nog bijna twee jaar onverhoord. Intusschen wachtte hij geduldig met de brandende lamp van zijn levendig geloof en de olie der steeds voortgezette goede werken, dat de ure van het bruiloftsmaal zou slaan. Ieder derden Woensdag der maand hield hij ook hier voor de Zusters van het Gasthuis de onderrichting van den stillen dag. Op Woensdag, 18 Dec., hield hij, wat men ook deed om er hem van te weerhouden, een treffende toespraak over het aanstaande feest van Jezus' geboorte, zijn lievelingsfeest, en drukte de Zusters op het hart toch vooral een „ouderwetsch" eenvoudig Kerstfeest te vieren. En dit is dan, zoo eindigde hij, de laatste preek, die ik voor u gehouden heb." Twee dagen later, 20 Dec., in het vroege morgenuur, na een kalme nachtrust, terwijl hij zich wilde gaan voorbereiden tot de H. Mis, kwam er een plotselinge inzinking: hij voelde terstond zijn uur gekomen. De onmiddellijk geroepen priester kon hem nog de absolutie en het H. Oliesel toedienen, en zonder doodstrijd verliet de schoone ziel het brooze lijf. Lang en trouw genoeg had zij haar „ouderwetsche" Kerstmis gevierd met den armen Jezus van Bethlehém, nu riep haar de verheerlijkte Meester om het met Hem te vieren in de glorie van het Paradijs.

B.

H. W. H. E.

KRONIEK

1929—1930.

De Kroniek neme een aanvang met de mededeeling van enkele belangrijke Rolduc'sche gebeurtenissen uit de vervlogen groote vacantie: daartoe rekenen wij de Sociale Week, die ten 5den male binnen Rolduc's muren gehouden werd en die zich ook dit jaar in een groote, misschien te groote belangstelling verheugde: zij ging gepaard met een tentoonstelling van de werken van een viertal moderne katholieke kunstenaars: Matthieu Wiegman, C. Vos, Henri Jonas en Jean Adams; de Rolduc'sche kloostergangen anders zoo effen wit en rustig in de vacatiedagen, boden nu een kleurrijk aanzicht en verheugden zich in het bezoek van talrijke belangstellenden. Tot die gebeurtenissen rekenen wij ook het bezoek van Z. D. H. Mgr. Navarra, bisschop van Gubio, en van de heeren leden van den Mijnsraad, onder leiding van hun voorzitter Dr. Nolens. Daartoe behoort ook het begin van den aanleg van de Kerkraadsche waterleiding naar Rolduc.

6 September. De leerlingen keeren terug na de 7 weken lange vacantie; alle volgens uitgedrukt verlangen ingeënt tegen de heerschende alastrim. De hoop op verlenging van de vacantie wegens niet voltooide werken bleek ijdel. De groote houten hoofdtrap naar de slaapzalen is vervangen door een nieuwe van gewapend beton en graniet; de vorm bleef dezelfde en de mooie ijzeren leuning werd behouden. De slaapzalen I en V zien er frisch uit in haar nieuwe vloerbedekking. De groote speelplaats, die vooral in den harden winter van het vorig schooljaar zooveel geleden had, heeft een grondige verbetering ondergaan door nivelleering en door het aanbrengen van een flinke novomac laag. Het getal nieuwe leerlingen overtreft de 100; als nieuwe priesterleeraren uit het Groot-Seminarie begroeten wij de weleerw. heeren Neuss en Titulaer. Klein-Rolduc heeft zijn nieuwen Prefect in de persoon van den weleerw. Heer Turlings.

7 September. Vanavond reeds begint de retraite. Er is dit jaar heel wat veranderd in de inrichting en dagorde der retraite; de studenten der Philosophie hebben aparte conferenties in hun studiezaal, zoo ook de leerlingen der hogere en der lagere klassen in twee groepen in de studiezalen. Die wijzigingen bleken verbeteringen te zijn; de retraite slaagde naar wensch, hetgeen vooral te danken was aan de goede leiding van de Z. E. Paters Brinkman, Rothier en Mulders C.S.S.R.

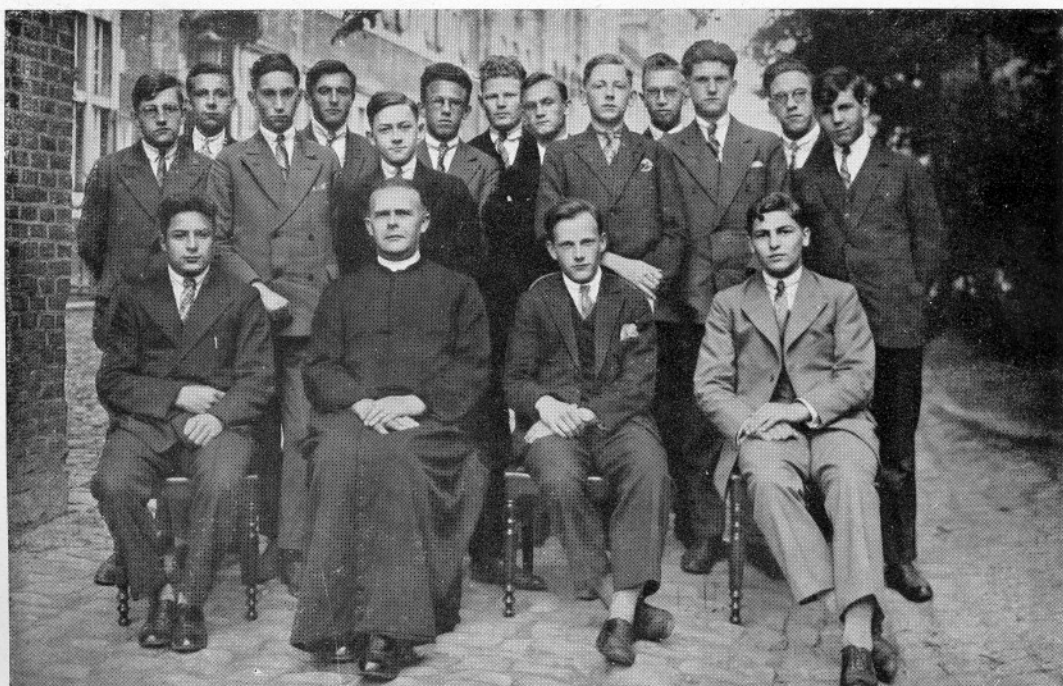
8 September. Heden arriveert de officieele tijding van de benoeming van Dr. F. Sassen tot hoogleeraar in de faculteit der Letteren en Wijsbegeerte aan de Universiteit te Nijmegen; een zeer eervolle en wel verdiende onderscheiding, die evenwel eerlang voor Rolduc een belangrijk verlies beteekent.

17 September. Een paar dagen is er reeds sprake geweest van de komst van de Zeppe lin naar Aken en Herzogenrath; dezen morgen wordt er onder de 2de les plotseling gebeld; met buitengewone snelheid verplaatst zich de Rolduc'sche jeugd van de klaslokalen naar het voetbalveld, waar in de verte het geronk der motoren van het groote luchtschip hoorbaar wordt. Na een paar minuten wordt dat geluid krachtiger en weldra teekent zich tegen de donkere lucht een meer en meer naderende grijze streep af, en spoediger dan men verwacht, schiet het luid brommende, machtige luchtvaartuig aan de joelende, juichende jongensmenigte voorbij. Dan weer de klas in: of de belangstelling voor de meegedeelde wetenschap nog zoo groot was??

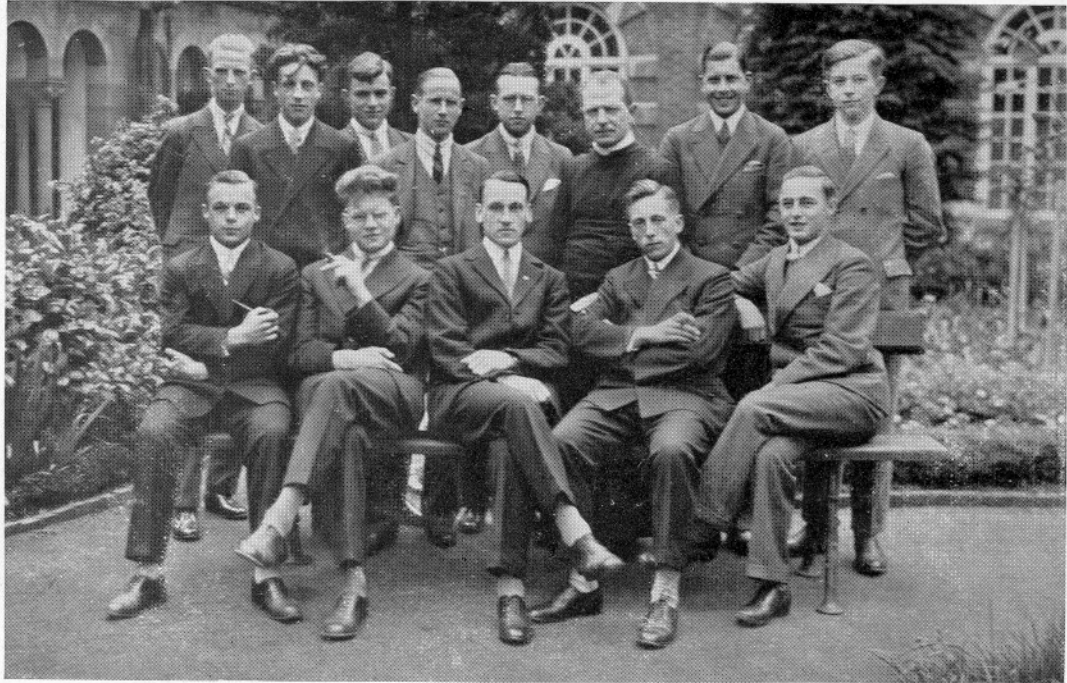
17 September. In den namiddag het hooge bezoek van Zijne Eminentie Kardinaal van Rossum; een korte beschrijving daarvan geeft ons Jaarboek bl. 67. Zijne Eminentie opende met een forsche handteekening de lijst van de hooge bezoekers in ons nieuw aangelegde en reeds rijk geïllustreerde vreemdelingenboek.

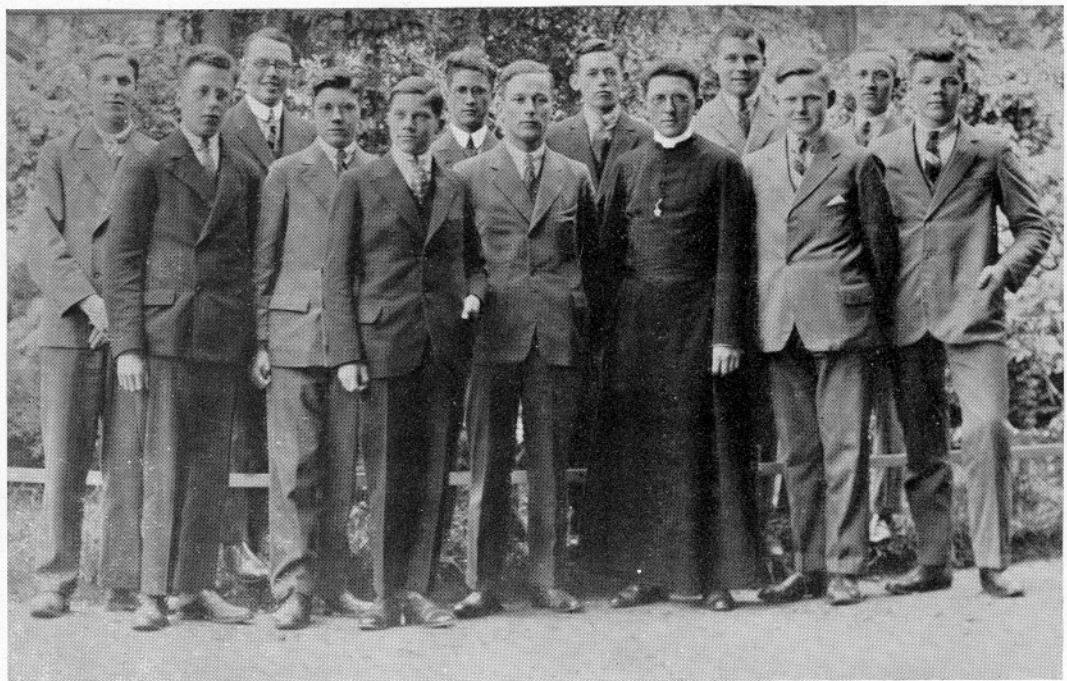
PHILOSOPHIE SUP.

6E KLAS GYMNASIUM

5E KLAS H. B. S.

5E KLAS H. H. S.

22 September. Eerste missiedag van het nieuwe schooljaar; onze oudleerling Ger. van Beek, missionaris van N. Zeeland, houdt een voordracht over zijn missiegebied, welke aller belangstelling ten deel viel. 's Avonds in de aula de opvoering van „De drievoudige Wijsheid van Vader Wang” door den „Dramatischen Kring van Heerlen”.

26 September. Geheel onverwacht komt de tijding dat onze directeur benoemd is tot Kanunnik van het Kathedrale Kapittel van Roermond.

27 September. Hoog bezoek. Zijne Excellentie de Minister van Waterstaat, Reymer, die in gezelschap van den Commissaris der Koningin in Limburg kennis kwam maken met de Zuid-Limbursche Mijnstreek, vereerde ook Rolduc met zijn gewaardeerd bezoek.

2 October. Te Rolduc doet het watergebrek zich meer en meer gevoelen; de bronnen, die de inrichting eeuwen lang van heerlijk water voorzagen, en daarenboven de vijvers vulden, leveren zoo goed als niets meer. Drie vijvers staan dan ook ongeveer droog, mede ten gevolge van de mijnscheuren. De regen bleef langen tijd uit, zoodat zelfs een gebed voor regen door Z. D. H. den bisschop werd voorgeschreven. Goddank komt er een gunstige verandering; de regen valt eenige dagen in stroomen neer, Langs allerlei omwegen — omdat het groote reservoir in het carré ook gescheurd is, — wordt dit water nu geleid naar den vroegeren gasketel naast het zusterhuis en krijgt men eenige reserve.

20 October. Rector Thomas van het rectoraat Haanrade preekt en collecteert onder de hoogmis voor zijn nieuwe kerk en neemt een aardige bijdrage mee voor de verwezenlijking van zijn mooie plannen.

22 October. Prof. F. Sassen houdt aan de Universiteit te Nijmegen zijn inaugurale rede.

23 October. Onze aanstaande leeraar, de weleerw. Heer F. Stroux legt aan de zelfde universiteit zijn doctoraal examen af in de Klassieke Letteren; over enkele dagen komt hij hier onderwijzen, en maakt dan het vertrek mogelijk van den Weleerw. Heer Castermans, die te Nijmegen in dezelfde richting gaat studeeren.

26 October. Onze electrische verlichting, die langen tijd zonder stoornis gewerkt heeft, is plotseling in een groot gedeelte van het huis defect. Na lang zoeken ontdekt men, dat op de basse-cour een kabel is losgescheurd, en kan het defect worden hersteld.

1 November. Schitterende Hoogmis, prachtige meerstemmige Mis van Refice en heerlijk orgelspel.

12 November. De installatie van onzen directeur als Kanunnik te Roermond; dien avond voor de jongens een aardige filmvoorstelling in de groote speelzaal.

15 November. Rolduc valt de hooge eer te beurt, Zijne Excellentie Mgr. Schioppa, den internuntius te 's-Gravenhage, binnen zijn muren te mogen begroeten. Mgr. Schioppa arriveert in gezelschap van Dr. Poels en Pater Kleyntjens S.J. De ontvangst heeft plaats in de aula. De hooge gast beantwoordt de hartelijke begroeting, welke hem bereid werd met woorden van dank, en vooral van opwekking tot de leerlingen, om trouw hun plichten tegenover Kerk en Paus te vervullen.

25 November. St. Cathrijnenfeest gevierd naar ouden trant; 's avonds welgeslaagde opvoering van „Mucius Scaevola”.

8 December. Het feest van „Voor Eer en Deugd”, dit jaar tegelijk van het 25-jarig bestaan van die vereeniging. Een beschrijving van dit feest geeft ons Jaarboek blz. 71.

15 December. Van uit de eetzaal zien wij stellages verrijzen langs de vensters; in de muren worden gleuven gekapt voor ankers; het blijkt dat de mijnwerken diep in den bodem zich weer doen gevoelen in onze oude gebouwen.

19 December. 's Morgens de laatste composities en dan 's namiddags op.... Kerstvacantie.

20 December. Onze vroegere leeraar, de Z. E. Heer Joseph Raven sterft onverwacht te Meerssen. Een artikel gewijd aan zijn nagedachtenis staat voorop in ons Jaarboek.

25 December. In Herzogenrath wordt in de nieuw gebouwde scholen een „Heimatschau” gehouden, een tentoonstelling vooral van antiquiteiten, voor een gedeelte afkomstig van de oude abdij Rolduc.

7 Januari. Na betrekkelijk veel regenda-

gen keeren de leerlingen terug van de Kerstvacantie; de winter is slap, heel anders dan zijn voorganger.

20 Januari. Dr. Poels en Dr. Feron hebben een actie op touw gezet om steun te verzamelen voor de hongerlijdenden van China, speciaal voor het missiegebied van onzen oudleerling, Mgr. Hoogers. Ruim 1000 gld. konden wij hun afdragen voor dat mooie doel.

2 Februari. Na de hoogmis, in de crypte de altijd treffende plechtigheid van de opdracht van de nieuwe Congreganisten; 's avonds houdt de bekende Deutsche Pater Muckermann S. J. in de aula een zeer leerzame voordracht over moderne techniek in verband met beschaving en godsdienst. Op deze toespraak volgde de spannende film, de „Crassin”.

9 Februari. Dr. Joosten uit Helden houdt voor de leerlingen van de hogere klassen een lezing over de gestigmatiseerde van Konnersreuth, naar welke in gespannen aandacht geluisterd werd.

11 Februari. Onze aanstaande leeraar, de Weleerw. Heer J. Pop slaagt te Leiden in het Kandidaatsexamen voor Plant- en Dierkunde, Natuur- en Scheikunde en Geologie.

12 Februari. In het rechtsche transept van onze kerk worden twee mooie brandglasvensters, voorstellende de evangelisten Lucas en Marcus, geplaatst.

22 Februari. In het hospitaal te Heerlen overleed na een operatie onze leerling der 6de klas Gymnasium Paul Paulussen; de begrafenis had plaats te Maatsricht 25 Februari, en daagt daarna was onze kerk gehuld in diepen rouw voor de plechtige uitvaart van dezen diep betreunden oudleerling.

2 Maart. Heden en de twee volgende dagen het veertigurengebed; treffende plechtigheden en muziek in de kerk. 's Avonds elk der drie dagen een séance in de aula; den eersten avond de opvoering van Molière's „Vrek” door het Zuid-Limburgsch Tooneel, welke zeer in den smaak viel. Maandagavond een voordracht van den Oblaten-Pater Breukers over de Zuidpool en de Eskimo's met lichtbeelden, en Dinsdagavond een mooie film.

8 Maart. Onverwacht krijgt Rolduc het bezoek van Mgr. Sapieha, vorst-bisschop van Krakau. Onder de onderbreking van de avondstudie begeeft Z. D. H. zich naar de groote speelzaal, en richt enkele woorden in het Duitsch tot de daar verzamelde jongens, die altijd gaarne een bisschop begroeten, misschien voor een gedeelte omdat aan een bisschoppelijk bezoek gewoonlijk iets voor hen vastzit.

15 Maart. Dezen namiddag geniet de Rolduc'sche jeugd van de gunst gevraagd door den Poolschen vorst-bisschop.

16 Maart. Een uur adoratie voor het uitgestelde Allerheiligste in onze kerk. Rolduc sluit zich gaarne aan bij de talloze katholieken over geheel de wereld, die bidden voor de beëindiging van de wreede Kerkvervolging in het ongelukkige Rusland.

Heden overleed te Schaesberg onze vroegere infirmier en badknecht Leonard Wijnen. R. I. P.

22 Maart. Rolduc ziet zich gedwongen het op Duitsch gebied liggende gedeelte van het bosquet en de aangrenzende weilanden met een omrastering van puntdraad af te sluiten, wel tot spijt van degenen, die zich daar vroeger vrij, jammerlijk te vrij, bewogen.

30 Maart. Half-vasten. 's Avonds opvoering van Shakespeare's Macbeth.

31 Maart. Joh. Jurgens, student der Philosophie, doch sedert een drietal maanden wegens ernstige ziekte weg van Rolduc, sterft in zijn ouderlijk huis te Nieuwenhagen; eenige klasgenooten dragen hem grafwaarts, en enkele dagen later heeft te Rolduc een plechtige uitvaart plaats voor zijn zielerust.

6 April. De zilveren priesterjubilair, Dr. Jacobs, anticipeert heden zijn plechtige hoogmis van dankzegging.

8 April. Heden vieren de Z. E. Heeren Backhuys en Jacobs hun zilveren priesterfeest. Voor de beschrijving van dit feest zie blz. 70.

9 April. Nog een zeer gewaardeerde gunst gegeven naar aanleiding van het feest van gisteren.

13 April. De tijding arriveert, dat onze oudleerling, de H. E. Heer J. H. G. Jansen benoemd is tot aartsbisschop van Utrecht,

Rolduc deelt in de vreugde van katholiek Nederland, nu de bisschopszetel van St. Wilibrord weer is ingenomen, en wel door een der zijnen; Mgr. Jansen is de 3de levende Nederlandsche Bisschop, die een groot gedeelte van zijn vooropleiding te Rolduc ontving (Mgr. Schrijnen 1875—1881, Mgr. Diepen 1872—1874, Mgr. Jansen 1881—1887 leerling van Rolduc).

19 April. De morgenplechtigheden van Zaterdag in de Goede Week zijn afgeloopen; daarna ontbijt en de leerlingen gaan in allelujastemming op Paaschvacantie.

2 Mei. Op de groote speelplaats is men druk bezig om de novomacbedekking af te werken en de twee beugelbanen, die zich verheugen in voortdurende belangstelling, worden terdege hersteld.

3 Mei. De schilder Willy Essers uit Herzogenrath, die indertijd canonicus Göbbels bijstond bij de schildering der Kerk en die zoovele mooie coulissen schilderde voor onze aula, was 50 jaar te Rolduc werkzaam. Ook zijn overleden vader heeft hier veel jaren gewerkt.

6 Mei. Na van het heerlijke lenteweer onder de vacantie genoten te hebben, keeren de leerlingen heden terug, om het laatste trimester te beginnen.

11 Mei. Hedennamiddag houden wij een uur aanbidding met uitstelling om ons aan te sluiten bij het Eucharistisch Congres van Chicago.

Vandaag vertoefde te Rolduc een Amerikaanse bisschop (Mgr. William Turner van Buffalo), die blijkbaar het liefst op de kamer van den Directeur vertoefde, want de leerlingen zagen hem niet.

12 Mei. Regen en nogmaals regen. Zal het watergebrek gaan ophouden, zeggen sommigen. IJdele hoop!

15 Mei. In de Carré's van Groot en Klein Rolduc wordt steigerwerk opgericht in verband met de groote veranderingen en verbeteringen, die zullen worden aangebracht aan Dort. III.

16 Mei. De buizen voor de waterleiding van Kerkrade naar Rolduc zijn gelegd en Rolduc heeft water. Ons huis is daarmee zoo goed als gevrijwaard voor watergebrek. Tus-

schen den dag van heden en medio Augustus van het vorig jaar ligt een lange onaangename strijd over de vraag of de gemeente Kerkrade die waterleidingsbuizen over een bepaalden weg naar Rolduc mocht aanleggen ja of niet, een strijd, waarin de note comique nu en dan niet ontbrak, een strijd, waarin Rolduc niet betrokken, maar wel degelijk slachtoffer was. Een episode uit dien wordt in dit Jaarboek in beeld voorgesteld. Op 15 April werd de toegang tot den Groene Weg versperd, en verrees er op dien weg een bord met het opschrift — „Privaatweg. Verboden toegang. Alleen toegankelijk voor bezoekers van Rolduc.”

17 Mei. Jaarlijksche pelgrimstocht naar Schaesberg, bij heerlijk weer. Er loopen geruchten, dat het oude kapelletje zou verdwijnen, nu de graaf van Schaesberg het bosch, waarin het gelegen is, met het oude kasteel en aangrenzende landerijen verkocht heeft.

17 Mei. Heden was onze leeraar Jos. Eck 25 jaar bij het onderwijs werkzaam. De leerlingen rookten een sigaar ter zijner eere.

20 Mei. Mgr. Schrijnen vertoeft te Kerkrade voor de toediening van het H. Vormsel. Ook een achttal leerlingen van Rolduc ontvangen dat H. Sacrament in de hoofdparochiekerk van St. Lambertus.

's Avonds houdt de Belgische Jesuïet Pater Maas in de groote speelzaal een lezing over jeugdbeweging en over drankbestrijding.

22 Mei. Een uur aanbidding bij gelegenheid van het eeuwfeest van het bestaan van het H. Uur.

25 Mei. Onverwacht een hooge gast te Rolduc, n.l. Zijne Excellentie de Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw, Jhr Mr. Ch. Ruys de Beerenbrouck. De jongens bestreunden wel, dat het bezoek zoo incognito geschiedde.

4 Juni. Te Utrecht had de consecratie plaats van Z. D. H. Mgr. Jansen. Rolduc toonde zijn warme belangstelling.

6 Juni. De Rolduc'sche jeugd profiteert van de genoemde bisschopswijding.

10 Juni. Een aangename verrassing. Rolduc gaat naar het circus „de Muynck” op het Oranjeplein te Kerkrade; groot en klein keert voldaan ervan terug.

12 Juni. Een dag van jammer om het afsterven van een voorbeeldigen leerling, Hubert Spauwen uit Eijsden, die na slechts 3 dagen ziek geweest te zijn, overleed in het ziekenhuis te Kerkrade.

Dien dag liep het eindexamen af van de Hoogere Handelsschool; een van de 12 kandidaten werd afgewezen; deskundigen waren Prof. Steger, Prof. Pompen O.F.M., Prof. Kaag en Ing. van der Drift.

13 Juni. Het directeursfeest, dat wegens het sterfgeval zeer stil en slechts kerkelijk gevierd werd.

17 Juni. De begrafenis van onzen leerling. Tegen tien uur halen wij het lijk af bij het begin der laan naar Rolduc. Klasgenooten dragen het naar de laatste rustplaats; daarna in de kerk de gewone, maar altijd treffende Mis voor overledenen.

20 Juni. Bij heel warm weer (de Juni-maand kenmerkte zich door buitengewone hitte) hebben de seminaristen en de andere leerlingen van VI Gymnasium hun eindexamen. Van de eersten slaagden er 4 van de 6, terwijl 2 nog herexamen moeten doen. Van de tien eindexaminandi van het Gymnasium slaagden bij eersten aanloop 8 A-kandidaten en na een herexamen 2 B-kandidaten, zoodat alle geslaagd zijn. De heeren gecommiteerden bij dat examen waren Prof. Cohen van Amsterdam, Prof. Gosses van Groningen en Dr. Schaake, privatdocent te Amsterdam.

Hedenavond hebben wij ter inleiding van den 2den dag van het directeursfeest een schitterend geslaagd concert op de speelplaats van het muziekgezelschap „Willem Sophie”; verslag onder tooneel en muziek.

21 Juni. Jour des jeux, met zijn velerlei sport, zijn prijsuitdeeling en daarmee gepaard gaande aardigheden. Ook, ja vooral een geïmproviseerde radio kan ondeugend zijn.

22 Juni. De parochie van St. Lambertus te Maastricht verliest haren volijverigen herder, onzen oud-leeraar, den Z.E. Heer Robert de Guasco. Gaarne bad Rolduc voor de rust zijner ziel en bewezen enkele Rolducsche heeren naast vele oud-collega's van hier den afgestorvene de laatste eer.

22 Juni. De Gezelle-herdenking, die om verschillende redenen meermalen moest worden uitgesteld, had hedenavond plaats in de aula. Met Wies Moens als spreker over den grooten Vlaamschen dichter, en een viertal mooie gedichten van Gezelle op muziek gezet door Arthur Meulemans, keurig uitgevoerd door onze jongens, moest de avond slagen.

25 Juli. Nadat aan de carrékant Dort III met een verdieping verhoogd is, verwacht men dat het werk met kracht zal worden voortgezet, vooral omdat enkele heerenkassiers bloot staan aan het gevaar van overstroomd te worden; wij hadden reeds verschillende zware onweders met hagel en regen. Maar het oude dakwerk schijnt tegen te vallen, en zoo komt er stagnatie. Men zegt dat ook het dak aan de speelplaatszijde er af moet. Wanneer komt nu alles klaar?

2 Juli. Eindexamen H.B.S. Deskundigen waren Dr. Desertine, Mevr. Dr. van de Graft, Prof. Dr. Dorgulo, Dr. J. H. Sassen O.P. en Dominee J. B. Enklaar. Bij de twaalf kandidaten waren twee ongelukkigen.

Vandaag wordt ook reeds examen gehouden in enkele vakken voor het overgaan.

5 Juli. Onze leeraar Dr. Nagant ontvangt bericht, dat hij voor het onderwijsgeven is afgekeurd. Na de vacantie zullen wij hem dus in de klas voor aardrijkskunde missen. Ook de muzikleeraar, de Heer Rietra, die 55 jaren te Rolduc werkzaam was, heeft zijn taak neergelegd en is heden van Rolduc weggegaan.

14 Juli. Er schijnt weer gewerkt te zullen worden aan den nieuwen kruisweg. Men beweert, dat onder de vacantie alle staties klaar komen. Wij zullen zien; het was inderdaad een geduldproef.

15 Juli. Op de speelplaats wordt allerlei materiaal aangevoerd; ijzer en hout, takels, etc.; in den namiddag ligt een ijzeren reuzemast over de speelplaats, die zal dienen voor het ophijschen van de dakspanten van slaapzaal III.

Heden loopen de overgangsexamen af. Na het diner inpakken; het regent meedoogenloos. Wat zal er morgen komen van den tocht naar de heilighdommen van Aken?

16 Juli. Na het morgengebed Moogmis van dankzegging, algemeene H. Communie en Te Deum. Als de leerlingen buiten komen, staat de ijzeren mast, die gisteren zich reeds in aller belangstelling verheugde en reikt tot aan de kamer van Prof. E., die zorgzaam zijn venster gesloten heeft. De lucht ziet grijs, maar voorloopig is het droog, en wij gaan dus naar Aken. De trein brengt ons van Herzogenrath naar de Westbahnhof; wij wandelen langs de Pontstrasse over de Markt naar Domhof, waar wij beneden en boven op het platte dak plaatsen vinden voor het aanschouwen van de groote relikwieën. Langs de galerij op den hoogen toren zien wij eenige personen zich bewegen, er komt muziek, een stoet van priesters, een machtige stem klinkt ver over de stad. „Man wird euch zeigen”; de gemijterde bisschop houdt eerbiedig de heilige overblijfsels over den rand der galerij en geeft met het laatste, den lendedoek des Heeren, den zegen. Maar de stemming was er bij de toeschouwers niet in, het regende, het regende met een paar kleine tusschenpoozen voortdurend, en na anderhalf uur was iedereen min of meer doorweekt en tevreden dat het was afgelopen. Om 12 uur mogen wij in de dom zelf gaan; de schitte-

rende aanblik van dit mooie kerkgebouw, met zijn stralende mozaïeken, met zijn hooge Gothische ramen op het koor, met zijn kunstschatten en vooral heden met zijn vele „heilgdommen”, maakt op allen een machtigen indruk en stelt ons grootendeels schadeloos voor het doorstane leed daarbuiten. Dat deed ook het goede diner in den mooien langen wandelgang van het oude Kurhaus. Wij zaten er aardig, genoten van het gebodene en weldra was de feeststemming erin, die zich uitte in blijde gezangen.

Na het diner nog per klas een wandeling door de stad, bezichtiging van den Lousberg, van het raadhuis enz. Om 6.30 waren wij weer thuis, opgewekt en tevreden over den tocht.

Dan mededeeling van de examenuitslagen, en om half zeven prijsuitdeeling, waarna de leerlingen uit de buurt zich reeds huiswaarts begeven.

17 Juli, begint officieel de vacantie. Om 4 uur luidt de bel, om half zes trekken Rolduc's leerlingen naar het Kerkraadsche Oranjeplein, waar de electrische hen wacht en hen heenvoert op weg naar de lieve Heimat.

PRIJSUITDEELING

SCHOOLJAAR 1929—1930.

.....

Hebben met goed gevolg afgelegd:

I. Het toelatingsexamen tot de Studie der Philosophie,
alle leerlingen der 6e klas van het Seminarie :

Joseph Coumans, van Heerlen.
Hubert Dassen, van Heerlen.
August Geurts, van Geijsteren.

Joseph Keulen, van Maastricht.
Joseph Linden, van Heerlen.
Jules Nabben, van Sevenum.

II. Het Eindexamen van het Gymnasium,
alle leerlingen der hoogste klas :

A.

Edmund Beel, van Venray.
Martin van den Heuvel, van Lieshout.
Johan Mols, van Sittard.
Jean Pécasse, van Maastricht.
Eugène Senden, van Voerendaal.
Frits Storms, van Sittard.

Hubert Voncken, van Wylré.
Hubert Wouters, van Maastricht.

B.

Pierre Habets, van Kerkrade.
Henri Truyens, van Spanbroek.

III. Het Eindexamen der Hoogere Burgerschool,
de leerlingen der hoogste klas :

Robert Dooper, van Tjerkgaast.
Piet Gelhard, van Deventer.
Joop van der Harten, van Eindhoven.
Theo Jennekens, van Valkenburg.
Piet Koomen, van Zwaagdijk.

Theo Leenderts, van Rotterdam.
Piet Rood, van Bovenkarspel.
Jan Rouwendal, van Deventer.
Jan van Susante, van den Bosch.
Antoon van Tilburg, van Waalwijk.

IV. Het Eindexamen der Hoogere Handelschool,
de leerlingen der hoogste klas :

Antoon van Agt, van Geldrop.
Henri Grijpink, van Arnhem.
Johan Kreugel, van Dordrecht.
Hendrik Lohuis, van Groot Agelo.
Jan Peynenborg, van Goirle.
Hubert Reuters, van Schaesberg.

Jan Rouppe van der Voort, van Vught.
Johan Schepers, van Lemselo.
Antoon Tempelman, van Kisaran.
Jan Toben, van Amsterdam.
Rutger Wermeling, van Eygelshoven.

.....

ALGEMEENE PRIJZEN.

Seminarie.**TWEEDE JAAR.**

Jan Joosten, van Kessel.

EERSTE JAAR.

Jules Breukers, van Roermond.

.....

Seminarie=Gymnasium.**VIJFDE KLAS.**

Henri Dister, van Maastricht.

Aloys Ferket, van Nieuw-Namen.

VIERDE KLAS.

Piet Odekerken, van Heerlerheide.

Gregoire Brokamp, van Chèvremont.

DERDE KLAS.

Hubert Habets, van Welten.

TWEEDE KLAS.

1ste Afd.

Joseph Bey, van Kerkrade.

Hubert Franssen, van Spekholzerheide.

2de Afd.

Johan Rademakers, van Sittard.

EERSTE KLAS.

1ste Afd.

Johan Doveren, van Heerlen.

Leo Hünen, van Bocholtz.

2de Afd.

Frans Wetzels, van Bleyerheide.

Willem Systemans, van Valkenburg.

.....

Hoogere Burgerschool.**VIERDE KLAS.**

Karel Dekkers, van Tilburg.

DERDE KLAS.

1ste Afd.

Huib Luns, van Amsterdam.

2de Afd.

Jan Verster, van Gilze.

TWEEDE KLAS.

1ste Afd.

Willy Beuskens, van Gulpen.

2de Afd.

Herman Willebrands, van Bovenkarspel.

EERSTE KLAS.

1ste Afd.

Kees Samson, van Zwolle.

Zeer eervolle vermelding.

Guus Abelmann, van Utrecht.

2de Afd.

Hans Weterman, van Deventer.

.....

Hoogere Handelsschool.**VIERDE KLAS.**

Hein Brock, van Kerkrade.

.....

Voorbereidende Klasse.

1ste Afd.

Emmanuel Jaspers, van Klimmen.

2de Afd.

Jules van der Werf, van Bolsward.

.....

SEMINARIE.**TWEEDE JAAR.**

Jan Joosten, van Kessel.

Alg. pr., 1ste pr. bijb. gesch., 1ste pr. theod., 1ste pr. lat., 1ste pr. arch., 1ste pr. gew. wel., 2e pr. kerk. gesch., 2e pr. eth., 4e pr. sociol., pr. 4 verm.

1ste verm. gesch. wijsb., 2e verm. psych., 2e verm. kerk. adm., 5e verm. nat. hist.

Rob. Salomons, van Amsterdam.

1ste pr. theod., 1ste pr. nat. hist., 2e pr. gesch. wijsb., 2e pr. kerk. adm., 5e pr. gew. wel., pr. 5 verm.

1ste verm. eth., 3e verm. psych., 3e verm. arch., 4e verm. kerk. gesch., 8e verm. sociol.

Charles Brummans, van Meyel.

1ste pr. psych., 1ste pr. eth., 1ste pr. gesch. wijsb., 3e pr. kerk. gesch., pr. 4 verm.

1ste verm. theod., 1ste verm. nat. hist., 3e verm. kerk. adm., 5e verm. sociol.

Willy Jenniskens, van Broekhuizenvorst.

2e pr. gew. wel., 4e pr. nat. hist., pr. 5 verm.

1ste verm. theod., 1ste verm. psych., 1ste verm. lat., 4e verm. bijb. gesch., 4e verm. eth.

Eugène Debie, van Echt.

2e pr. psych., pr. 6 verm.

1ste verm. sociol., 3e verm. theod., 4e verm. kerk. gesch., 4e verm. eth., 4e verm. lat., 7e verm. nat. hist.

Hubert Vaessen, van Waubach.

2e pr. lat., pr. 6 verm.

1ste verm. kerk. adm., 2e verm. gesch. wijsb., 3e verm. psych., 4e verm. kerk. gesch., 4e verm. theod., 6e verm. arch.

Johan Franck, van Schaesberg.

Pr. 5 verm.

2e verm. nat. hist., 3e verm. bijb. gesch., 3e verm. gesch. wijsb., 4e verm. eth., 8e verm. sociol.

Pierre Römken, van Nieuwenhagen.

2e pr. psych.

3e verm. eth., 4e verm. gesch. wijsb., 6e verm. bijb. gesch.

Pierre Meisen, van Sittard.

1ste pr. kerk. adm.

1ste verm. gew. wel.

Bernard Gootzen, van Melick.

3e verm. gew. wel., 3e verm. kerk. adm., 5e verm. psych.

Alex Mestrom, van Venlo.

1ste verm. eth.

Marcel Swillens, van Heerlen.

2e verm. lat.

Michel Tummers, van Geleen.

3e verm. lat.

Johan van Wijngaarden, van Blerick.

5e verm. bijb. gesch.

Frans Rouwet, van Bunde.

7e verm. bijb. gesch.

Jan Possen, van Mechelen.

7e verm. kerk. gesch.

August Wijshoff, van Sittard.

8e verm. bijb. gesch.

EERSTE JAAR.

Jules Breukers, van Roermond.

Alg. pr., 1ste pr. metaph., pr. lat., 2e pr. eth., 2e pr. sociol., 2e pr. gr., 2e pr. scheik., 3e pr. bijb. gesch., 3e pr. gew. wel., 4e pr. log. en crit.

2e verm. kerk. gesch., 7e verm. nat. hist.

Joseph Flecken, van Binglelade.

1ste pr. kerk. gesch., 1ste pr. log. en crit., 1ste pr. eth., pr. lat., 1ste pr. gr., 2e pr. metaph., 3e pr. sociol., 3e pr. nat. hist.

2e verm. arch.

George van den Boorn, van Maastricht.

1ste pr. scheik., 2e pr. metaph., 2e pr. nat. hist., 3e pr. kerk. muz., pr. 4 verm.

1ste verm. sociol., 1ste verm. arch., 2e verm. gew. wel., 5e verm. log. en crit.

Joseph Pfenning, van Sittard.

1ste pr. sociol., 1ste pr. kerk. adm., 3e pr. log. en crit., pr. 5 verm.

verm. scheik. 2e verm. eth., 2e verm. gr., 2e verm. nat. hist., 3e verm. metaph.

Willem van Bommel, van Sittard.

2e pr. log. en crit., 3e pr. kerk. gesch., pr. 6 verm.

1ste verm. metaph., 1ste verm. lat., 1ste verm. gr., 2e verm. eth., 4e verm. arch., 7e verm. sociol.

Jan Vogels, van Schinnen.

1ste pr. kerk. adm., pr. 6 verm.

1ste verm. metaph., 1ste verm. log. en crit., 3e verm. lat., 5e verm. sociol., 7e verm. kerk. gesch., 7e verm. nat. hist.

Eugène Lemmens, van Munstergeleen.

2e pr. eth., pr. 5 verm.

1ste verm. sociol., 3e verm. metaph., 3e verm. log. en crit., 3e verm. kerk. adm., 4e verm. gew. wel.

Piet Geurts, van Horst.

2e pr. bijb. gesch., 2e pr. arch.

1ste verm. kerk. gesch., 2e verm. log. en crit.

Antoon Thissen, van Tegelen.

4e pr. bijb. gesch.

1ste verm. kerk. adm., 4e verm. sociol.

Frans Rulkens, van Vlodrop.

2e pr. kerk. muz.

Willem Smeets, van Melick.

1ste pr. kerk. muz.

Joseph Engwegen, van Einighausen.

verm. scheik., 2e verm. eth., 7e verm. log. en crit.

Matthieu Waterval, van Eysden.

1ste verm. eth., 7e verm. nat. hist.

Matthieu Partouns, van Eysden.

1ste verm. bijb. gesch., 2e verm. kerk. gesch.,
2e verm. lat., 6e verm. log. en crit., 6e verm. nat.
hist.

Henri Souren, van Schin op Geul.

2e verm. bijb. gesch.

Jacques Maes, van Stramproy.

4e verm. log. en crit.

Frans Ehlen, van Broeksittard.

2e verm. nat. hist.

Matthieu Cramers, van Thorn.

7e verm. log. en crit.

Leo Pricken, van Nijswiller.

1ste verm. kerk. adm.

Dion. Soons, van Geleen.

3e verm. kerk. adm.

Paul Tummers, van Limbricht.

3e verm. kerk. adm.

.....

SEMINARIE-GYMNASIUM.

VIJFDE KLAS.

Henri Dister, van Maastricht.

Alg. pr., 1ste pr. godsd., pr. gr., 1ste pr. ned.,
1ste pr. gesch., 1ste pr. cosmogr., 1ste pr. hoogd.,
1ste pr. eng., pr. scheik., 2e pr. kerk. gesch.
verm. cult. gesch., verm. fr., verm. nat.

Aloys Ferket, van Nieuw-Namen.

Alg. pr., 1ste pr. cosmogr., pr. wisk., 1ste pr. nat.,
pr. scheik., pr. nat. hist., 2e pr. ned.
3e verm. godsd.

Ernest Schillings, van Weert.

Pr. cult. gesch., 2e pr. eng., pr. 4 verm.
verm. fr., 2e verm. gesch., 2e verm. hoogd., 4e
verm. kerk. gesch.

Victor Spauwen, van Gronsveld.

1ste pr. kerk. gesch., pr. gesch. ned. lett.
1ste verm. scheik., 2e verm. cosmogr., 2e verm.
nat.

Emile Schoenmaeckers, van Sibbe.

Pr. nat. hist., 2e pr. nat.
3e verm. eng., 4e verm. cosmogr., 4e verm.
hoogd.

Hubert Quaadvlieg, van Schaesberg.

2e pr. godsd., 2e pr. hoogd.
1ste verm. ned., 2e verm. kerk. gesch.

Antoon Ploegmakers, van Dommelen.

Pr. fr.

1ste verm. kerk. gesch., verm. lat., 1ste verm.
cosmogr.

Leo Kleikers, van Heerlen.

Pr. alg. lett.

2e verm. godsd., 2e verm. gesch. ned. lett.

Henri Neyens, van Breda.

1ste verm. godsd., 1ste verm. eng., 3e verm. kerk.
gesch., 3e verm. hoogd., 4e verm. ned.

Hubert Houben, van Valkenburg.

1ste verm. gesch., 4e verm. cosmogr.

Pierre Houben, van Maastricht.

1ste verm. gesch. ned. lett.

Joseph Wintermans, van Duysel.

2e verm. eng.

Laurens van den Ende, van Heerlen.

3e verm. ned.

Henri Smeets, van Heerlen.

4e verm. godsd.

VIERDE KLAS.

Piet Odekerken, van Heerlerheide.

Alg. pr., 1ste pr. godsd., pr. gr., pr. hoogd., pr.
eng., pr. nat.
1ste verm. ned., 1ste verm. aandr., 2e verm.
gesch.

Gregoire Brokamp, van Chêvremont.

Alg. pr., pr. lat., pr. wisk., pr. scheik., pr. 4 verm.
verm. fr., 1ste verm. handt., 2e verm. aandr.,
3e verm. godsd.

Paul van de Voort, van Heerlen.

Pr. ned., pr. fr., pr. 4 verm.
1ste verm. lat., verm. wisk., 1ste verm. nat.,
verm. scheik.

Rudolf Rameckers, van Vaals.

Pr. gesch., pr. 5 verm.
1ste verm. godsd., verm. gr., 1ste verm. lat.,
1ste verm. hoogd., 2e verm. eng.

Jacques Zeyen, van Chêvremont.

2e pr. godsd., pr. 4 verm.
verm. gr., 1ste verm. eng., 2e verm. hoogd., 2e
verm. nat.

Pierre Heynen, van Kerkrade.

Pr. aandr.

2e verm. godsd., 2e verm. ned.

Pierre Wolfs, van Bleyerheide.

Pr. fr.

2e verm. ned.

Leo Penders, van Voerendaal.

1ste verm. gesch., verm. fr., 4e verm. godsd.

Antoon Adams, van Beegden.

2e verm. handt.

DERDE KLAS.

Hubert Habets, van Welten.

Alg. pr., 1ste pr. godsd., 1ste pr. gr., 1ste pr. lat., 1ste pr. gesch., 1ste pr. eng., 2e pr. aardr., 2e pr. hoogd., pr. 6 verm.

1ste verm. kerk. gesch., 1ste verm. ned., 1ste verm. handt., 1ste verm. nat., 2e verm. wisk., 3e verm. fr.

Alex Vondenhoff, van Kerkrade.

1ste pr. kerk. gesch., 1ste pr. ned., 1ste pr. hoogd., 1ste pr. nat., 2e pr. godsd., 2e pr. gr., 2e pr. lat., pr. 4 verm.

1ste verm. fr., 1ste verm. wisk., 2e verm. gesch., 2e verm. eng.

Martin Meyer, van Velsen-Noord.

1ste pr. fr., 2e pr. gesch., 2e pr. eng., pr. 5 verm. 1ste verm. godsd., 1ste verm. aardr., 1ste verm. hoogd., 2e verm. kerk. gesch., 4e verm. ned.

Jan Geurts, van Meerlo.

1ste pr. aardr., 2e pr. kerk. gesch., 2e pr. nat.

Theo Hendrikse, van IJzendijke.

2e pr. lat., 2e pr. fr., pr. 5 verm.

1ste verm. gr., 2e verm. nat., 3e verm. aardr., 3e verm. hoogd., 3e verm. eng.

Johan Heuschen, van Nieuwenhagen.

2e pr. hoogd., pr. 4 verm.

1ste verm. gesch., 2e verm. handt., 4e verm. nat., 5e verm. godsd.

Joseph Cremers, van Valkenburg.

Pr. 6 verm.

2e verm. gr., 3e verm. godsd., 3e verm. nat., 4e verm. ned., 4e verm. fr., 4e verm. eng.

Jules Loyson, van Nieuwenhagen.

1ste pr. ned., 3e pr. godsd.

Joseph Smeets, van Ottersum.

1ste pr. handt.

2e verm. lat., 3e verm. ned., 5e verm. godsd.

Henk Wakkers, van Houthem.

1ste pr. wisk.

2e verm. ned.

Albert Taeymans, van Eysden.

1ste verm. eng., 2e verm. fr.

Jan Baeten, van Heythuysen.

2e verm. hoogd., 3e verm. wisk.

Willy Laugs, van Meerssen.

2e verm. godsd.

Hans Herten, van Haanrade.

3e verm. hoogd.

Joseph Palmen, van Schaesberg.

1ste verm. lat., 4e verm. gr.

Cyrille de Warrimont, van Noorbeek.

4e verm. godsd.

TWEEDE KLAS.

1ste Afd.

Joseph Bey, van Kerkrade.

Alg. pr., 1ste pr. godsd., 1ste pr. kerk. gesch., 1ste pr. lat., 2e pr. fr., 2e pr. nat. hist., pr. 4 verm.

1ste verm. gesch., 1ste verm. hoogd., 2e verm. ned., 3e verm. gr.

Hubert Franssen, van Spekholzerheide.

Alg. pr., 1ste pr. gr., 1ste pr. fr., 1ste pr. hoogd., 2e pr. kerk. gesch.

3e verm. lat., 4e verm. godsd.

Antoon Mertens, van Grathem.

1ste pr. ned., pr. handt., 2e pr. kerk. gesch., 2e pr. lat., 2e pr. aardr.

4e verm. fr., 4e verm. hoogd.

Karel Breukers, van Roermond.

1ste pr. ned., 1ste pr. gesch., 2e pr. hoogd., pr. 4 verm.

1ste verm. gr., 1ste verm. aardr., 2e verm. lat., 3e verm. nat. hist.

Jan van den Ende, van Heerlen.

2e pr. gr., 2e pr. aardr.

4e verm. hoogd.

Eduard Dekkers, van Tilburg.

Pr. wisk.

3e verm. godsd., 3e verm. handt.

Egbert Omloo, van Arnhem.

2e pr. godsd., pr. 6 verm.

verm. kerk. gesch., 1ste verm. handt., 2e verm. gr., 2e verm. gesch., 2e verm. aardr., 3e verm. fr.

Joop Bos, van Groningen.

1ste pr. nat. hist.

Arthur Begheyn, van Nieuwenhagen.

1ste pr. aandr.

Willem Claus, van Eygelshoven.

Pr. handt.

2e verm. godsd., 4e verm. nat. hist.

Alex Boost, van Waalre.

1ste verm. godsd., 1ste verm. lat., 1ste verm. fr.,
2e verm. hoogd., 2e verm. handt.

Walter Lemmens, van Terwinselen.

1ste verm. ned., 2e verm. fr.

Richard Martens, van Valkenburg.

4e verm. gr., 4e verm. lat.

Leo Janssen, van Hoensbroek.

2e verm. ned.

Peter Boss, van Chêvremont.

2e verm. nat. hist.

Matthieu Engelen, van Grubbenvorst.

3e verm. hoogd.

TWEDE KLAS.

2e Afd.

Johan Rademakers, van Sittard.

Alg. pr., 1ste pr. gr., pr. wisk., 2e pr. aandr.,
2e pr. hoogd., pr. 4 verm.

1ste verm. lat., 3e verm. fr., 3e verm. nat. hist.,
4e verm. ned.

Paul Steenhuis, van Hilversum.

1ste pr. gesch., 1ste pr. fr., 2e pr. lat., 2e pr.
hoogd.

1ste verm. kerk. gesch., 1ste verm. nat. hist.,
2e verm. ned.

Pie Smeets, van Thorn.

1ste pr. nat. hist., 2e pr. aandr., 2e pr. fr., pr.
4 verm.

verm. godsd., 1ste verm. kerk. gesch., 1ste verm.
gesch., 2e verm. ned.

Hein Vondenhoff, van Kerkrade.

1ste pr. ned., 1ste pr. hoogd., 2e pr. gesch.
2e verm. lat.

Aimé Wijffels, van Aardenburg.

1ste pr. aandr., 2e pr. nat. hist., pr. 5 verm.

1ste verm. handt., 2e verm. fr., 3e verm. gr.,
3e verm. gesch., 4e verm. ned.

Joseph Wijnen, van Kerkrade.

1ste pr. kerk. gesch., 1ste pr. ned., pr. 4 verm.
verm. wisk., 2e verm. handt., 3e verm. lat.,
3e verm. aandr.

Joop Slangen, van Maasbree.

1ste pr. lat., pr. 4 verm.

1ste verm. gesch., 1ste verm. fr., 3e verm. hoogd.,
4e verm. gr.

August Meens, van Berg en Terblijt.

2e pr. gr., pr. 5 verm.

1ste verm. hoogd., 1ste verm. nat. hist., 3e verm.
gesch., 4e verm. lat., 4e verm. fr.

Alex Vogels, van Tilburg.

Pr. godsd., pr. handt.

3e verm. gesch.

Joseph Ramakers, van Chêvremont.

Pr. 4 verm.

1ste verm. ned., 2e verm. gr., 2e verm. aandr.,
2e verm. hoogd.

Hugo de Steenhuysen Piters, van Druten.

1ste verm. gr., 1ste verm. aandr., 4e verm.
nat. hist.

EERSTE KLAS.

1ste Afd.

Johan Doveren, van Heerlen.

Alg. pr., 1ste pr. aandr., 2e pr. ned., 2e pr. vad.
gesch., 2e pr. alg. gesch., 2e pr. fr., 3e pr. lat.
4e verm. wisk.

Leo Hünen, van Bochtoltz.

Alg. pr., 1ste pr. bijb. gesch., 1ste pr. nat. hist.,
2e pr. lat., pr. 4 verm.

2e verm. ned., 2e verm. wisk., 3e verm. godsd.,
4e verm. fr.

Jan van den Bergh, van Nieuwstadt.

1ste pr. lat., 1ste pr. ned., 1ste pr. alg. gesch.,
1ste pr. fr., 2e pr. godsd., 2e pr. bijb. gesch., 2e pr.
vad. gesch., 2e pr. aandr.

1ste verm. nat. hist.

Frans Küppers, van Bleyerheide.

1ste pr. godsd., 2e pr. alg. gesch., 2e pr. aandr.,
pr. 4 verm.

1ste verm. bijb. gesch., 2e verm. nat. hist.,
3e verm. lat., 3e verm. fr.

Frans Janssen, van Spekholzerheide.

1ste pr. vad. gesch., 2e pr. wisk., pr. 4 verm.

1ste verm. aandr., 2e verm. lat., 2e verm. fr.,
3e verm. alg. gesch.

Willem Beurskens, van Tegelen.

1ste pr. nat. hist., pr. handt., pr. ned.
1ste verm. fr., 2e verm. bijb. gesch., 3e verm. wisk.

Jacques Begheyn, van Nieuwenhagen.

Pr. 8 verm.
1ste verm. lat., 1ste verm. ned., 1ste verm. vad. gesch., 1ste verm. alg. gesch., 1ste verm. wisk., 2e verm. godsd., 3e verm. aandr., 3e verm. nat. hist.

Jacques Thönissen, van Herten.

Pr. handt., 3e pr. lat.
3e verm. vad. gesch., 4e verm. bijb. gesch.

Joseph van Loo, van Kerkrade.

Pr. 5 verm.
1ste verm. godsd., 3e verm. bijb. gesch., 3e verm. handt., 4e verm. lat., 4e verm. alg. gesch.

Willy Curfs, van Houthem.

1ste pr. wisk.

Herman Drenth, van Oude Pekela.

4e verm. godsd.

Pieter Litjens, van Horst.

1ste verm. aandr., 3e verm. nat. hist.

Theo Bours, van Terwinselen.

3e verm. ned.

Hubert van Els.

2e verm. vad. gesch.

Theo Fröger, van Medan.

2e verm. handt.

EERSTE KLAS.

2e Afd.

Frans Wetzels, van Bleyerheide.

Alg. pr., 1ste pr. bijb. gesch., 1ste pr. lat., 1ste pr. ned., 1ste pr. alg. gesch., 1ste pr. vad. gesch., 1ste pr. aandr., 1ste pr. fr., pr. nat. hist., 2e pr. godsd.
3e verm. wisk.

Willem Systemans, van Valkenburg.

Alg. pr., 1ste pr. godsd., 1ste pr. ned., 1ste pr. vad. gesch., 2e pr. aandr., pr. 4 verm.
1ste verm. lat., verm. alg. gesch., 1ste verm. fr., 2e verm. bijb. gesch.

Leo Bessems, van Heerlen.

1ste pr. bijb. gesch., 2e pr. wisk., 3e pr. lat., pr. 8 verm.
verm. ned., verm. alg. gesch., 2e verm. nat. hist., 2e verm. vad. gesch., 3e verm. godsd., 3e verm. aandr., 3e verm. fr., 4e verm. handt.

Marcel Schijns, van Mechelen-Wittem.

1ste pr. lat., 1ste pr. alg. gesch., 1ste pr. fr., pr. 6 verm.

1ste verm. godsd., 1ste verm. bijb. gesch., verm. ned., 1ste verm. vad. gesch., 1ste verm. aandr., 1ste verm. wisk.

Jacques Smits, van Maastricht.

Pr. 4 verm.
1ste verm. nat. hist., verm. alg. gesch., 2e verm. vad. gesch., 2e verm. wisk.

Jan van Well, van Horst.

1ste pr. wisk.
3e verm. bijb. gesch.

Jacques Verster, van Gilze.

3e pr. voordr.
2e verm. lat., 2e verm. aandr., 4e verm. bijb. gesch.

Pierre Paulussen, van Maastricht.

Pr. handt.
2e verm. fr.

Bernard Riga, van Beek (L.).

verm. alg. gesch., 1ste verm. vad. gesch., 2e verm. godsd., 4e verm. aandr.

Frans Tegelaers, van Ammerzoden.

2e verm. handt., 3e verm. wisk.

George Spauwen, van Gronsveld.

1ste verm. handt., 4e verm. fr.

.....

HOOGERE BURGERSCHOOL.

VIERDE KLAS.

Karel Dekkers, van Tilburg.

Alg. pr., pr. nat., pr. cosmogr., pr. boekh., pr. fr., pr. lijnt., pr. 6 verm.
verm. wisk., verm. scheik., verm. nat. hist., verm. aandr., verm. hoogd., 3e verm. godsd.

Theo van Eechoud, van den Haag.

Pr. hoogd., pr. eng., pr. handt.
1ste verm. godsd., 2e verm. kerk. gesch., 2e verm. lijnt.

Jan Wegdam, van Hoogwoud.

Pr. scheik., pr. gesch., pr. 4 verm.
verm. fr., 1ste verm. staatsw., 2e verm. aandr., 2e verm. ned.

Paul Gerards, van Heerlen.

Pr. nat., pr. nat. hist.
verm. scheik., 2e verm. gesch., 4e verm. godsd.

Thys Schoemaker, van Deventer.

Pr. kerkgesch., pr. ned.

1ste verm. gesch., 1ste verm. eng., 2e verm. nat. hist.

Albert Raat, van Pekalongan.

Pr. 4 verm.

1ste verm. cosmogr., 2e verm. ned., 2e verm. eng., 2e verm. handt.

Henri Linthorst, van Wilp.

Pr. staatsw.

2e verm. godsd., 2e verm. aandr.

Joop Hartmann, van Delft.

Pr. wisk.

1ste verm. lijnt.

Willem ten Bosch, van Overschie.

1ste pr. godsd.

1ste verm. handt.

Joseph Meens, van Klimmen.

Pr. aandr.

2e verm. staatsw.

Piet van der Sande, van Breda.

verm. nat. hist., verm. boekh., 2e verm. cosmogr.

Louis Meys, van Scheveningen.

1ste verm. ned.

Piet Otjens, van Dongen.

2e verm. handt.

.....

DERDE KLAS.

1ste Afd.

Huib Luns, van Amsterdam.

Alg. pr., 1ste pr. godsd., 1ste pr. kerk. gesch., 1ste pr. wisk., 1ste pr. gesch., pr. fr., pr. ned., 1ste pr. handt., 2e pr. nat., 2e pr. eng.

1ste verm. aandr., 2e verm. nat. hist., 2e verm. staatsw.

Willem Lengs, van Tegelen.

1ste pr. nat., 1ste pr. staatsw., pr. ned., pr. hoogd., pr. eng., 2e pr. nat. hist., pr. 4 verm.

1ste verm. kerk. gesch., 2e verm. godsd., 2e verm. wisk., 4e verm. aandr.

Jacques Cals, van Schaesberg.

1ste pr. aandr., 2e pr. gesch.

1ste verm. godsd., 1ste verm. nat., 3e verm. kerk. gesch.

Henri Dessing, van Naaldwijk.

2e pr. gesch., 2e pr. staatsw.

1ste verm. nat. hist., 1ste verm. ned., 2e verm. aandr.

Luc. Erens, van Arnhem.

2e pr. wisk., 2e pr. handt.

1ste verm. fr., 2e verm. ned., 2e verm. eng.

Kees de Nijs, van Bergen op Zoom.

Pr. 4 verm.

1ste verm. wisk., 2e verm. nat., 2e verm. handt., 4e verm. nat. hist.

Willy Gruythuysen, van Weert.

2e pr. godsd.

1ste verm. staatsw.

Piet van der Heyden, van den Bosch.

1ste verm. handt., 3e verm. eng.

Piet Broers, van den Haag.

1ste verm. eng.

Karel Laoût, van Spanbroek.

4e verm. aandr.

DERDE KLAS.

2e Afd.

Jan Verster, van Gilze.

Alg. pr., pr. godsd., 1ste pr. kerk. gesch., pr. wisk., 1ste pr. nat., 1ste pr. nat. hist., 1ste pr. gesch., 2e pr. aandr., 2e pr. staatsw., 2e pr. ned., 2e pr. eng. verm. fr.

Floris Pauwels, van den Haag.

1ste pr. staatsw., 1ste pr. ned., pr. hoogd., 1ste pr. eng., 2e pr. godsd., 2e pr. kerk. gesch., 2e pr. nat., 2e pr. gesch.

1ste verm. wisk., 1ste verm. nat. hist., verm. handt.

Jules Erens, van Arnhem.

2e pr. aandr.

1ste verm. nat., 1ste verm. eng., 3e verm. ned.

Frans Snieders, van Dommelen.

1ste pr. aandr.

2e verm. nat., 2e verm. nat. hist.

Emile van Loo, van Schin op Geul.

2e pr. handt.

2e verm. ned.

Hans Tempelman, van Kisaran.

Pr. fr.

1ste verm. ned., 2e verm. staatsw., 2e verm. eng.

Lambert van Daal, van Horst.

1ste verm. aandr., 1ste verm. staatsw.

Jan Brand, van Wylré.

2e verm. wisk., 4e verm. nat. hist.

Jan Kieven, van Utrecht.

2e verm. gods., 3e verm. eng.

Henri Pappers, van Valkenburg.

3e verm. nat. hist.

Maurice Wijffels, van IJzendijke.

verm. gesch., 3e verm. aandr.

Joseph Vreuls, van Nieuwenhagen.

verm. fr.

Jan Scheltens, van Weltevreden.

4e verm. eng.

TWEEDE KLAS.

1ste Afd.

Willy Beuskens, van Gulpen.

Alg. pr., pr. wisk., pr. fr., pr. eng., pr. 6 verm.
verm. nat. hist., verm. gesch., 1ste verm. hoogd.,
2e verm. gods., 2e verm. aandr., 2e verm. handt.

Antoon Hillebrand, van Bondowoso.

1ste pr. gods., pr. gesch., pr. ned., pr. hoogd.,
2e pr. nat. hist., pr. 5 verm.
verm. kerk. gesch., 1ste verm. wisk., 1ste verm.
aandr., 2e verm. fr., 2e verm. eng.

Frits Bröker, van Schaesberg.

Pr. nat. hist., pr. ned., pr. handt., pr. 7 verm.
verm. kerk. gesch., verm. gesch., 2e verm. wisk.,
2e verm. fr., 2e verm. hoogd., 2e verm. eng.,
3e verm. gods.

Jan Jacobs, van Eysden.

Pr. kerk. gesch., pr. gesch., pr. aandr., 2e pr.
gods., pr. 4 verm.
verm. nat. hist., 1ste verm. fr., 1ste verm. eng.,
2e verm. hoogd.

Kees Dirken, van Oudenbosch.

verm. ned., 1ste verm. handt.

Sjef van Horn, van Amsterdam.

1ste verm. gods., 2e verm. fr.

TWEEDE KLAS.

2e Afd.

Herman Willebrands, van Bovenkarspel.

Alg. pr., pr. wisk., pr. ned., pr. fr., pr. hoogd.,
pr. eng., 2e pr. gods.
1ste verm. kerk. gesch., 1ste verm. gesch.

Willem Römken, van Schaesberg.

Pr. nat. hist., pr. 4 verm.
2e verm. gods., 2e verm. kerk. gesch., 2e verm.
gesch., 2e verm. hoogd.

Johan van Kessel, van Overschie.

1ste pr. gods., pr. kerk. gesch.
verm. ned., 2e verm. eng.

Frans van Vloten, van Rotterdam.

Pr. ned.

1ste verm. gods., 2e verm. wisk., 2e verm. gesch.

Marcel Stoffels, van Brunssum.

Pr. gesch.

2e verm. handt.

Leo Voncken, van Heerlerheide.

Pr. nat. hist.

Reinier van der Zwaan, van Berlijn.

verm. ned., 1ste verm. handt., 3e verm. gods.

Herman von Weyhrother, van Blaricum.

1ste verm. wisk., 2e verm. gesch.

Jan Leyenaar, van Rotterdam.

1ste verm. hoogd.

Alphons Stevens, van Valkenburg.

verm. nat. hist.

Max Zwijsen, van den Haag.

1ste verm. eng.

Willy Reiss, van Heerlen.

4e verm. gods.

EERSTE KLAS.

1ste Afd.

Kees Samson, van Zwolle.

Alg. pr., 1ste pr. gods., pr. bijb. gesch., pr.
wisk., pr. nat. hist., pr. gesch., pr. aandr., pr. ned.,
pr. fr.

Joseph Schmitz, van Kerkrade.

Pr. hoogd., pr. 4 verm.

1ste verm. bijb. gesch., verm. fr., 2e verm. wisk.,
3e verm. gods.

Albert Hermans, van Brunssum.

Pr. 4 verm.

1ste verm. nat. hist., 1ste verm. gesch., verm.
aandr., 2e verm. gods.

Willy Simons, van Heerlen.

1ste verm. gesch., 2e verm. nat. hist., 2e verm.
ned.

Wim Broers, van den Haag.

verm. fr., 1ste verm. hoogd., 4e verm. gods.

Antoon van Aken, van Oudenbosch.

1ste verm. wisk., 2e verm. handt.

Wim Wierds, van den Haag.

1ste verm. ned.

Wim van der Heyde, van Valkenburg.

2e verm. hoogd.

EERSTE KLAS.

2de Afd.

Hans Weterman, van Deventer.

Alg pr., 1ste pr. godsd., pr. bijb. gesch., pr. wisk., pr. nat. hist., pr. gesch., pr. aandr., pr. ned., pr. fr., 1ste pr. voordr.

Leo van Oosterhout, van Oud-Vossemeer.

2e pr. godsd., pr. 6 verm.

1ste verm. bijb. gesch., 1ste verm. wisk., verm. aandr., 1ste verm. fr., 2e verm. ned., 2e verm. hoogd.

Jan Gerards, van Blerick.

Pr. hoogd.

1ste verm. gesch., 2e verm. godsd., 2e verm. ned.

Jacques Gooden, van Meyel.

Pr. 4 verm.

1ste verm. nat. hist., 1ste verm. handt., 2e verm. bijb. gesch., 2e verm. gesch.

Hubert den Doop, van Spekholzerheide.

2e pr. voordr.

2e verm. wisk.

Joseph Payens, van Breda.

1ste verm. ned., 2e verm. nat. hist., 2e verm. handt.

Joseph Timmermans, van Nederweert.

verm. aandr., 2e verm. fr., 4e verm. godsd.

Oscar Schmeitz, van Aken.

1ste verm. godsd., 1ste verm. hoogd.

Adolf Sampermans, van Simpelveld.

2e verm. godsd.

Joseph Bruykers, van Brunssum.

2e verm. gesch.

HOOGERE HANDELSSCHOOL.

VIERDE KLAS.

Hein Brock, van Kerkrade.

Alg. pr., pr. ned. corr., pr. hoogd. t., pr. hoogd. corr., pr. boekh., pr. hand. rek., pr. wisk., pr. aandr., pr. scheik., pr. warenk., pr. 6 verm.

verm. godsd., 1ste verm. kerk. gesch., 1ste verm. ned. t., 1ste verm. eng. corr., 2e verm. hand. recht, 2e verm. org. en techn.

August de Wit, van Helmond.

Pr. kerk. gesch., pr. ned. t., pr. nat., pr. econom., pr. 10 verm.

1ste verm. eng. t., 1ste verm. aandr., verm. gesch., verm. wisk., 1ste verm. hand. recht, 1ste verm. scheik., 1ste verm. warenk., 1ste verm. org. en techn., 2e verm. ned. corr., 2e verm. eng. corr.

August Cammaert, van Hontenisse.

Pr. fr. t., pr. fr. corr., pr. eng. t., pr. eng. corr., pr. gesch.

Leo van Woerden, van Nijmegen.

1ste verm. econ., 1ste verm. nat., 2e verm. kerk. gesch., 2e verm. ned. t., 2e verm. warenk., 2e verm. org. en techn.

Louis Nijst, van Kerkrade.

Pr. gesch.

1ste verm. ned. corr., 1ste verm. boekh., 1ste verm. hand. rek.

Henri Borghstijn, van Almelo.

2e verm. aandr., 2e verm. econ.

Antoon Wintermans, van Duysel.

2e verm. eng. t.

VOORBEREIDENDE KLAS.

1ste Afd.

Emmanuel Jaspers, van Klimmen.

Alg. pr., 1ste pr. bijb. gesch., 1ste pr. fr., 2e pr. rek., 2e pr. aandr., 2e pr. gesch.

1ste verm. godsd., 1ste verm. ned., 1ste verm. nat.

Willy Tegelaers, van Ammerzoden.

1ste pr. ned., 1ste pr. aandr., 1ste pr. gesch., 1ste pr. nat., 2e pr. godsd., 2e pr. fr.

2e verm. rek.

Willem Hof, van Nijmegen.

1ste pr. rek., 2e pr. ned., pr. 4 verm.

1ste verm. bijb. gesch., 2e verm. godsd., 2e verm. fr., 2e verm. gesch.

Kees Buysrogge, van Simpelveld.

2e pr. bijb. gesch., pr. 5 verm.

1ste verm. fr., 1ste verm. aandr., 1ste verm. gesch., 2e verm. nat. hist., 3e verm. ned.

Gustave Borghstijn, van Almelo.

2e pr. nat., pr. 5 verm.

1ste verm. rek., 2e verm. bijb. gesch., 2e verm. aandr., 3e verm. gesch., 4e verm. godsd.

Nico Pesch, van Vlodrop.

1ste pr. godsd., pr. 4 verm.

2e verm. ned., 3e verm. fr., 3e verm. rek., 4e verm. nat.

August van Goor, van Malang.

Pr. 5 verm.

3e verm. bijb. gesch., 3e verm. aandr., 3e verm. nat., 4e verm. fr., 4e verm. gesch.

André Smits, van Valkenburg.

3e verm. godsd.

2e Afd.

Jules van der Werf, van Bolsward.

Alg pr., 1ste pr. ned., 1ste pr. aandr., 1ste pr. gesch., 1ste pr. nat., 2e pr. godsd., 2e pr. bijb. gesch., 2e pr. rek.

1ste verm. fr.

Willy Geerits, van Blerick.

1ste pr. godsd., 2e pr. gesch., pr. 5 verm.

1ste verm. ned., 1ste verm. rek., 1ste verm. aandr., 3e verm. bijb. gesch., 3e verm. nat.

Henri Schoeber, van Horst.

1ste pr. fr., 1ste pr. rek., 2e pr. ned.

1ste verm. nat., 2e verm. godsd., 2e verm. bijb. gesch.

Paul Begheyn, van Nieuwenhagen.

Pr. 4 verm.

1ste verm. bijb. gesch., 2e verm. gesch., 2e verm. aandr., 3e verm. rek.

Emile Catsberg, van Lutterade.

Pr. 4 verm.

1ste verm. gesch., 2e verm. ned., 3e verm. fr., 3e verm. aandr.

Hans von Glebocki, van Heerlerheide.

2e pr. nat.

2e verm. rek., 4e verm. godsd., 4e verm. bijb. gesch.

Max Plaisir, van Pladjoe.

1ste pr. bijb. gesch.

2e verm. aandr.

Louis van der Linden, van Breda.

2e pr. aandr.

2e verm. fr.

Joost van der Sande, van Breda.

2e pr. fr.

Antoon den Doop, van Spekholzerheide.

3e verm. godsd.

.....

KLEIN-ROLDUC.

Prijs voor uitmuntend gedrag.

Gerrit Haenen, van Sevenum.

Leo Hünen, van Bocholtz.

Frans Janssen, van Spekholzerheide.

Jacques Verster, van Gilze.

JAARVERSLAGEN.

.....

Maria-Congregatie.

Besturen van het afgelopen jaar:

Voor de Seminaristen:

Prefect: Johan Franck.

1e Assistent: Jan Joosten.

2e Assistent: Eug. de Bie.

Raadsleden: Henri Souren, Jules Nabben.

Voor de niet-Seminaristen:

Prefect: Robert Dooper.

1e Assistent: Henri Truyens.

2e Assistent: Joseph Moonen.

Raadsleden: Sjouke Terwisscha, Henri Grijpink, Grégoire Brokamp.

Wanneer er één vereeniging is, die past bij ons oude Rolduc, dan is dat toch de Maria-Congregatie. Immers te beginnen met 't beeld der Onbevleete aan den hoofdingang dat er op wijst, dat Zij de Beschermvrouwe is van heel deze inrichting, zult ge overal iets vinden, dat aan Haar herinnert, ter hárer eere is opgericht.

Ziet ge die schoone linde daar voor de kerk? Zij werd geplant in het gloriejaar van Maria — 1854 — om te getuigen van Rolduc's vreugde over de verheerlijking der Onbevleete Maagd. En beitelde niet eens een onbekende monnikshand boven den ingang van 't carré dat treffende verzoek tot den voorbijganger — tevens vertolking van eigen kinderlijke liefde —:

Hac ne vade via

Quin dixeris Ave Maria?

Wat meer is, getuigt niet onze prachtige Kerk, Maria ter eere gebouwd, dat ruim acht eeuwen geleden Rolduc eens en voor altijd werd toegewijd aan Haar, Gods Moeder?

Ja, de Mariacongregatie past bij Rolduc en dat niet alleen: ze is ons tevens een plicht als voortzetting van een traditie van eeuwen.

Ze omvat dan ook in haar vier afdeelingen de meerderheid van de studenten, die

trouw zwoeren aan hun Moeder, die zich stelden onder haar bescherming en die beloofden haar eer door woord en voorbeeld te verdedigen.

En ook dit jaar mochten we den dank van die hemelsche Beschermvrouwe daarvoor ontvangen.

Zeker, de gebeurtenissen gelijken tamelijk wel op die van vorige jaren: Zooals steeds werden de veertiendaagsche vergaderingen trouw gehouden en telkens weer gaven ze ons een halfuurtje van stille vreugde en verwikking voor de volgende dagen. De opdracht van een flink aantal nieuwe leden had dit jaar plaats op den 2en Februari, feest van Maria-Lichtmis. In de fijn versierde crypte hield mhr. Metzmakers een toepasselijke predikatie over 't groote voorrecht, op zoo heel bijzondere wijze kind van Maria te zijn, doch tevens over de zware plichten daarmee verbonden. De congreganist immers belooft een waar navolger van Haar te zijn, een navolger, die niet bang is op te komen voor haar eer en die van haar Goddelijken Zoon, die in onzen modernen tijd nog nederig durft te zijn en niet meedoet aan de dwaze excessen van mode, sport en zooveel ander overdedreven gedoe.

Doch er is nog iets anders, dat zeer in 't bijzonder onze aandacht vraagt. Dit jaar werden drie der onzen opgeroepen om hun jonge leven terug te geven aan hun Schepper. En wat kon er van hen worden getuigd? Dat ze met tevredenheid en stille onderwerping hun groote offer van priesterideaal en leven hebben gebracht: Per Mariam ad Jesum; Maria had hun geleerd te gaan tot Jezus. Moge Zij ook aan ons leeren steeds dichter te komen bij onzen Goddelijken Meester. Dan zal 't congreganist-zijn een vreugde en steun voor ons zijn en tevens een rijke belofte voor de toekomst.

Meer en meer zullen we onze taak van Mariavereering en Apostolaat gaan begrijp

pen en die gedachte, omgezet in een heerlijke werkelijkheid, zal den stempel van alle-daagschheid en sleur, die wel eens op 't studentenleven dreigt te vallen, wegnemen en jeugdig enthousiasme brengen in ons leven.

Nos cum Prole pia.
Benedicat Virgo Maria.

Ons zegene daarbij de reine Maagd Maria met haar Goddelijken Zoon.

J. J.

.....

Derde Orde van St. Franciscus.

Directeur: Dr. A. Deumens.

Prefect: Joh. Franck.

Onderprefect: Hub. Reuters.

Secretaris: Th. Lemmens.

Penningmeester: Hub. Dassen.

De vergaderingen hadden evenals verleden jaar des Zondags in de Kerk plaats en werden zeer trouw door de leden bezocht. In de eerste maandvergadering, gehouden op 15 Sept., zette de Directeur in een propaganda-preek het ontstaan, doel en het nut van de vereeniging uiteen. De vergadering was toegankelijk voor alle leerlingen, die in grooten getale aanwezig waren.

Een praatavond stelde belangstellenden in de gelegenheid inlichtingen over den regel te verkrijgen. Ook hiervan werd goed gebruik gemaakt.

6 Oct. Herdenking van St. Franciscus sterfensuur in de crypte. De reliquie van St. Franciscus werd ter vereering uitgesteld. In maandvergaderingen die zeer geregeld werden gehouden, werd het leven van Maggy, een Belgische onderwijzeres in Luik, behandeld.

De vereeniging mocht zich dit jaar verheugen in een groot leden-aantal.

Op de bestuursvergadering van 26 Nov. werd besloten over te gaan tot het stichten van een eigen bibliotheek. Er zijn reeds ongeveer 200 boeken aanwezig, zoodat wij na de groote vacantie vol moed hopen te beginnen.

Op 8 Febr. hield Dr. Joosten, arts te Helten-Panningen, daartoe uitgenoodigd door de 3e Orde van Rolduc, een lezing over Theresia Neumann. Hij behandelde achtereenvolgens de ziekte en de genezing, de wonder-

bare verschijnselen van de stigmata, zooals hij ze zelf op zijn reis gezien had, het onderzoek en de verklaringen van de doctoren. De verschijnselen zijn niet op natuurlijke wijze te verklaren. De zeer interessante lezing werd aangevuld met lichtbeelden. We blijven Dr. Joosten zeer dankbaar, dat hij zoo bereidwillig en gaarne op ons verzoek inging en door zijn uiteenzetting ons een duidelijk inzicht heeft gegeven over het gebeuren te Konnersreuth.

Stand der vereeniging op 1 April 1930 is de volgende: geprofesten 17; novicen 24; postulanten 4.

11 Mei: Canonieke visitatie door den Zeer-erw. Pater Teepe uit Heerlen, die daarbij een mooie toespraak hield tot de leden over het ridderlijke van St. Franciscus.

12 Juni: Heden overleed tot onze groote droefheid een onzer beste Tertiarissen: Hubert Spauwen. Hij was een plichtsgetrouw en echt Tertiaris; daarom was hij in de bestuursvergadering als candidaat gesteld voor een opgevallende functie in het bestuur. Voor de verkiezing plaats vond, riep God hem tot zich. Moge hij rusten in vrede.

In den loop van het jaar werden 26 postulanten gekleed en 3 novicen geprofest.

Op 18 Juni werd tot opvolger van den tegenwoordigen prefect gekozen Hub. Dassen, wiens plaats als penningmeester na de vacantie zal worden ingenomen door A. Cammaert. De keuze voor onder-prefect viel op J. Custers, zoodat wij na de groote vacantie weer met een volledig bestuur kunnen doorwerken. Wanneer we dan aan het einde van dit schooljaar de balans opmaken en die vergelijken met die van het vorige jaar, dan kunnen en moeten we zeggen dat er een groote

voortgang valt te constateeren. Daarom, mijne vrienden, houdt voet bij stuk. Maakt een veelvuldig gebruik van de bibliotheek, die zoo'n uitstekende boeken bevat, welke uw geestesleven zullen verhoogen. Werkt

naar buiten vooral door uw voorbeeld, dan zal, neen dan moet de Derde Orde een bloeiende vereeniging zijn en blijven.

TH. LEMMENS, Secretaris.

.....

Kruisverbond „St. Gerlachus”.

Voorzitter: Paulussen, P. †

Secretaris: Leenderts, Th.

Penningmeester: Van den Ende, L.

Als wij 't afgeloopen jaar nog eens beschouwen, zien wij heel wat gebeurtenissen, die uitstekend boven de oppervlakte van 't gewone dagelijksche leven van ons kruisverbond. Vooreerst kreeg onze vereeniging een nieuwe moderator in de persoon van de Zeereerw. Heer Hillebrandt, die in de plaats kwam van de Hoogeerw. Heer Directeur, die zich, wegens zijn drukke bezigheden, genoodzaakt zag, af te treden als adviseur van onze vereeniging. De Zeereerw. Heer Hillebrandt is dit afgeloopen jaar voor ons geweest de voorlooper en de werker, die door zijn ijveren ons 't voorbeeld gaf en ons meesleepte door zijn enthousiasme. Door zijn zorg hield hij 't Rolducsche Kruisverbond, dat de laatste jaren wel eenig verval van krachten toonde, staande. Zelf hield hij enkele lezingen, o.a. over de offergedachte in de drankbestrijding. Hij zette uiteen, waarin 't pijnlijke ligt van ons offer, n.l. in de afzijdige positie die wij, door onze uitzonderingstoestand, inneemen in 't leven.

Dan kregen wij nog bezoek van de Zeereerw. Pater Maas S.J., de vurige propagandist voor de matigheidsbeweging in België, die ons een schets gaf van de matigheidsbeweging onder de Belgische studenten.

Ook was er nog een interessante lezing van Dhr. Dassen, met als onderwerp: „Alcohol en missie”, waarin hij ons 't verband deed zien tusschen drankbestrijding en missiewerk.

Verder dient nog vermeld te worden een tweede lezing van de Zeereerw. Pater Maas S.J., die voor alle jongens in de speelzaal gehouden werd.

Een groot verlies leed onze vereeniging door de dood van haar sympathieke voorzitter: Dhr. P. Paulussen. 't Kruisverbond zorgde dat er een H. Mis gelezen werd voor zijn zielerust, terwijl de leden werden verzocht, hem in hunne gebeden te willen herdenken.

Over 't algemeen kunnen wij tevreden zijn over de werkzaamheid van het afgeloopen jaar. Wij hopen echter, dat er 't volgend jaar een nóg opgewekter leven heersche in 't Rolducsche Kruisverbond.

TH. LEENDERTS, Secretaris.

.....

Missievereeniging Rolduc.

Jaarverslag 1929—1930.

Voorzitter: R. Salomons.

Vice-Voorzitter: H. Dassen.

Secretaris: G. van den Boorn.

Penningmeester: J. v. Wijngaarden.

Moderator: Drs. P. Cramer.

Het nieuwe jaar, dat de goede God aan onze missievereeniging heeft geschonken,

heeft Hij Zelf gezegend. Het is een voorspoedig jaar geworden, waarin onze missievereeniging weer grooteren bloei kende en haar voornaamste doel, het aankweeken van missiekennis en missieliefde bij hare leden, met meer succes dan te voren heeft nagestreefd. Dit blijkt hieruit, dat de leden trouw

gebleven zijn aan hun veertiendaagsche H. Communie, maar bovendien, dat velen lid geworden zijn van het Apostolaat des Gebeds. De vergaderingen werden druk bezocht en het aantal lezingen, dat werd gehouden, was zeer veel grooter dan het vorig jaar. In de eerste afdeeling werden, tegen 9 lezingen van het vorig jaar, 15 lezingen gehouden, en wel: een serie over de Hereeniging der Kerken, over Ned. O. Indië en de meer algemeene missie-onderwerpen: Doel en plicht der Missie, de Pauselijke Liefdewerken, de Congregatie de Propaganda Fide, Inlandsche Clerus, Missie en Onderwijs, Aanpassing en Medische Missieactie. In de tweede afdeeling hield men 8 lezingen en wel over: Bolsjewisme, P. Lievens, Inlandsche Clerus, Kapitaal en Missie, Accomodatie, Missie en Alcoolisme, Prot. Zendingswerk en Missie en Onderwijs, terwijl ook de derde afdeeling, waar het vorig jaar voor het eerst lezingen gehouden werden door de oudere leden, zich dit jaar over heel wat missiekennis, in eigen vergaderingen verkregen, kan verheugen. Door deze groote bloei en toename van missiekennis door eigen werk was de behoefte aan algemeene vergaderingen minder groot; er werden er 3 gehouden: vooreerst de welgeslaagde missiedag op Zondag 22 September; in de ochtendvergadering werd gesproken over de Maori's door Pater van Beek, een oud-leerling van Rolduc. Nadat hij in het kort de afstamming van deze bewoners van Nieuw-Zeeland is nagegaan, schetst hij ons het volksleven der Maori's en laat ons zien, hoe dit door de natuur zoo rijk gezegende volk gekweld wordt door 'n alles beheerschende goden-vrees. De Missie der Paters van Mill-Hill, begonnen in 1885, is door Gods genade gezegend en na 40 jaar kon reeds een college ter opleiding van inlandsche geestelijken worden opgericht. 's Avonds werd in de aula opgevoerd het missietooneelstuk van Henri Ghéon: De drievoudige wijsheid van Vader Wang, door den dramatischen kunstkring van Heerlen.

De tweede algemeene vergadering had plaats op 2 Februari. Pater Verheggen C.S.S.R.

sprak ons over de Missie van Suriname en vooral over het werk onder de melaatschen van de particuliere stichting Gerardus Majella. Hij wees erop, hoe het geloof de kracht is, zoowel van de zieken om hun lijden te kunnen dragen, als ook van de missionarissen, om met moed en zelfopoffering onder deze menschen te werken.

Op 3 Maart (Vastenavond) hield Pater Breukers, Oblaat van Maria, een lezing met lichtbeelden over het werk van zijn orde in de poolstreken van N. Amerika en schetste ons duidelijk de groote moeilijkheden van het Missiewerk in dat land.

Het vorig jaar werd in het jaarverslag de wensch uitgesproken, dat de belangstelling voor de bibliotheek nog zou toenemen en die wensch is vervuld, want, werden het vorig jaar 700 boeken uitgeleend, dit jaar klom het getal tot bijna 1000, wat 600 meer is dan voor twee jaar.

De belangstelling voor de missie is dit jaar zeer toegenomen; wij hopen, dat ook de missiekennis en vooral de missieliefde in gelijke mate zullen toenemen.

Financieel staat onze Missievereeniging er nog steeds goed voor, wat zij vooral dankt aan de verkoop van gebruikte boeken, maar ook aan de bijdragen van het groot aantal zeer welwillende donateurs.

Dit jaar zijn de gelden ten bate van de Missie besteed op de volgende wijze:

Voortplanting des Geloofs . . .	f	230.—
Jaarlijksche bijdrage St. Petrus Liefdewerk	f	250.—
Kleine Soenda-eilanden	f	400.—
Java-Missie	f	75.—
Mgr. Aerts	f	250.—
Rev. Father v. Beek, Nw. Zeeland	f	50.—
R. P. Pius Paanakker O.P. . . .	f	75.—
R. P. Verheggen C.S.S.R., Suriname	f	100.—
R. P. Breukers O.M.I.	f	100.—
R. P. A. Vijgen S.V.D., China . .	f	25.—
Bibliotheek, tijdschriften, enz. .	f	200.—

Dit is dus samen de mooie som van f 1755.—

G. VAN DEN BOORN, Secr.

Academie „St. Augustinus”.

Voorzitter: Cor In 't Ven.

Ondervoorzitter: Wim. v. Bommel.

Secretaris: Pierre Meisen.

Moderator: Drs. Th. E. Absil.

Tempora mutantur! Gelukkig van den eenen kant, omdat wij nu weer 'n stap nader zijn gekomen bij ons groote einddoel; jammer van den anderen kant, omdat we nu weer, misschien met gemengde gevoelens, terug moeten zien op 't afgeloopen tijdperk.

Snel is dit Academiejaar weer voorbij gegaan, met zulk 'n snelheid, dat 't me lijkt, alsof ook de aarde, geholpen door den vooruitgang der techniek, haar kringloop in korteren tijd heeft kunnen afleggen, en haar eigen record verbeterd heeft.

Met 'n zeker genoegen kunnen we nochtans terugzien op de ruim twintig Academievergaderingen van het afgeloopen jaar, grootendeels gehouden in het onmisbare rookzaaltje. Slechts 'n enkele keer was 't weer zoo, dat we 'n vergadering in de open lucht konden wagen.

Wanneer we nu 'ns 'n korten blik over 't verenigingsjaar laten gaan, dan zien we tot onze groote vreugde, dat 't ledenaantal in den loop van 't jaar niet alleen constant gebleven is, maar zelfs aanmerkelijk toegenomen. Dit is toch wel 'n zeker bewijs, dat men 't leerzame en 't gezellige der Academievergaderingen weet op prijs te stellen.

Vele goede hoofdstellen werden dan ook gedurende dit Academiejaar gehouden, de meeste van historisch-psychologischen aard. Vele groote figuren zijn hier door de Hoofdstellers ten tooneele gevoerd, de een met meer, de ander met minder succes, maar toch steeds was het opstel goed verzorgd en de uiteenzetting zorgvuldig behandeld.

Van de critiek kunnen we dit laatste, jammer genoeg, niet zeggen, tenminste niet voor 't geheel. Al te dikwijls bleef 't bij 'n korte samenvatting van 't opstel en eenige opmerkingen, die 't wezen der kwestie niet raakten. Hier ligt voorzeker nog 'n groot arbeids-

veld voor de toekomst open. Dat er meer zorg besteed wordt aan de critiek is èn van groot belang voor den criticus zelf, omdat hij dan 't onderwerp scherp leert bezien, èn voor 't debat, dat door de critiek in bredere basen kan geleid worden.

Ook 't debat is nog 'n punt, dat voor verbetering vatbaar is n.l. in dien zin, dat de leden nog meer algemeen aan 't debat moeten gaan deelnemen, maar hier is toch al veel verbeterd.

En dan de improvisatie! Ook hierin is nog verbetering te brengen, ofschoon 't ons moet verheugen, dat 't peil van de improvisatie in den loop van 't jaar zeer gestegen is. Verscheidene zeer vlotte en interessante improvisaties werden er in de laatste maanden ten gehore gebracht, waardoor veel goed gemaakt is.

Over 't algemeen genomen kunnen we over 't afgeloopen verenigingsjaar tevreden zijn. Maar dit mag geen reden zijn voor onze opvolgers om niet met alle kracht naar meerderen vooruitgang te streven. Hoe beter de verschillende bedieningen vervuld worden, des te meer vruchten zal de Academie voor hare leden afwerpen.

Rest ons nog 'n woord van welgemeenden dank aan onzen Zeereerw. Heer Moderator, die trouw, zonder uitzondering, op de vergaderingen aanwezig was en steeds in moeilikheden de reddende hand wist te bieden.

'n Woord van dank ook aan de Zeereerw. Heeren Professoren, die in den loop van dit jaar weer metterdaad onze Academie en haar leden gesteund hebben. „Sanctus Augustinus” apprecieert tenzeerste hun belangstelling en we hopen, dat dit in de toekomst tot nog meer contact zal voeren.

Noode verlaten de scheidende leden „Sanctus Augustinus” en haar mooie vergaderingen, maar des te meer zullen we nu, juist hierdoor, 't nut van de Academie leeren waardeeren. Dat „Sanctus Augustinus” bloeie in lengte van dagen, dat zij onze wensch.

PIERRE MEISEN, Secretaris.

Academie „Alberdingk Thym”.

1929—1930.

Voorzitter: P. Paulussen. †

Vice-Voorzitter: A. v. d. Heyden.

Secretaris: A. de Wit.

Moderator: Z. E. H. Drs. H. Reynen.

Wederom heeft de Academie „Alberdingk Thym” een jaar zien voorbijgaan; en met dankbaarheid mogen wij zeggen, een jaar van voorspoed en groote leerzaamheid.

Reeds de eerste vergaderingen kon met recht de hoop gekoesterd worden, dat het ingegane jaar een vruchtbaar jaar zou wezen. Er heerschte een geanimeerde stemming en ook de nieuwe leden mengden zich van de aanvang af in de debatten. Ook voor het aantal leden kon aanvankelijk niet geklaagd worden, doch in de loop van het jaar en vooral bij het begin van het tweede trimester schrompelde dit aantal zoodanig ineen, dat er nog slechts een 20 leden overbleven, hetgeen wel de randlimiet moet genoemd worden. Een gevoelig verlies leed de academie door de ziekte en het overlijden van haar Voorzitter in het tweede trimester. De voorzitterszetel bleef echter onbezet en de Vice-Voorzitter nam plaatsvervangend de leiding der vergaderingen op zich. Door de vrijgevigheid der leden was het mogelijk geworden 10 H.H. Missen voor de zielerust van de overleden Voorzitter te laten lezen als het beste blijk van sympathie, dat ze hem nog geven konden. In de eerstvolgende vergadering na de sterfdag memoreerde de Z. E. H. Moderator de overleden Voorzitter in een treffende huldetoespraak, terwijl ook de Vice-Voorzitter enkele hartelijke woorden aan hem wijdde.

Wat het vervullen der functies betreft, kan in het algemeen gezegd worden, dat er de noodige zorg aan besteed werd en de onderwerpen, behoudens misschien enkele uitzonderingen, goed gekozen waren, zoodat de vergaderingen niet enkel aangenaam maar zeker ook leerrijk verstreken. Van het veelvuldig uitvallen der vergaderingen was het nood-

zakelijk gevolg, dat er slechts betrekkelijk weinig functies konden vervuld worden. De hoofdstellen leden hieronder het meest, want nauwelijks de helft der hoofdstellers kwam aan de beurt; niettemin liepen de onderwerpen vrij sterk uiteen en bewogen zich op het terrein der geschiedenis (Het rijk der Inko's; Talleyrand) en der letterkunde (Vondel) terwijl ook meermalen producten van het dagelijksch gebruik op het tapijt verschenen (Glas en Kristal; Tabak) en bekende persoonlijkheden besproken werden (Het wonder van Konnersreuth).

Minder zorg was soms besteed aan de critieken, die zoo niet de voornaamste, dan toch zeker de leerrijkste functie vormen of althans moesten vormen; leerrijk niet enkel voor de criticus zelf, die het onderwerp grondig dient te bestudeeren en dan een zoo juist en onpartijdig mogelijk oordeel moet trachten te vellen over het hoofdstel — d.w.z. dat hij de fouten, die er in schuilen moet opsporen en verbeteren, het goede ervan op de voorgrond moet brengen en eventuele leemten naar zijn beste weten moet trachten aan te vullen — maar ook voor de toehoorders, die hun eigen meening en oordeel aan die van de criticus kunnen toetsen, om ze zoo noodig in het debat daartegenover te kunnen plaatsen. Vermeldenswaard is in dit opzicht dan ook wel de critiek op het hoofdstel „Lenin”.

Voor de keuze der improvisaties geldt het zelfde als boven, maar er was nog meer afwisseling in de onderwerpen. Op het gebied der letterkunde merken wij o.a. op de improvisatie „De Noorsche literatuur”; een mooie levensbeschrijving vonden wij in „Dr. Molter”. Geschiedkundige onderwerpen waren betrekkelijk zeldzaam; wel waren er eenige improvisaties, die over kunst handelden o.a. „De moderne bouwkunst”; zelfs werd er een aardrijkskundig onderwerp te berde gebracht in een volkomen geslaagde improvisatie over Bali.

De voordrachten waren meestal niet meer dan gemiddeld te noemen en in de regel was de inleiding vrij wat beter dan de voordracht zelf. Dit kan men weliswaar gemakkelijk toeschrijven aan de moeilijkheid van een goede declamatie, welke vereischt, dat men het gedicht verstaat en zich in de mentaliteit van de schrijver kan indenken — dus dat men het gedicht aanvoelt — en tevens, dat men dat gevoel in de voordracht legt, zoodat ook de toehoorder het gemakkelijk kan aanvoelen. En inderdaad bestaat deze moeilijkheid, doch zij is niet de eenige reden, waarom de voordrachten zoo weinig voldoen. Op zeer middelmatige en zelfs op vrij slechte voordrachten wordt zoo goed als geen of liever meestal géén captie gemaakt met het gevolg, dat zulk een voordracht nooit leerzaam kan worden, noch voor de voordrager noch voor de andere leden, terwijl men tevens vlug zal geneigd zijn te denken, dat deze functie niet veel om het lijf heeft, zoodat men er niet die groote zorg aan besteedt, waar zij terecht aanspraak op kan maken.

De debatten kunnen tot tevredenheid stemmen. Reeds gedurende de eerste vergaderingen werden zij op geanimeerde toon gevoerd terwijl ook de nieuwe leden er goed aan deelnamen, in tegenstelling met het vorig jaar. Het peil waarop ze stonden nam voortdurend toe; de lengte aanvankelijk ook, doch deze verminderde weer eenigszins met de afname van het ledental.

In de loop van het academiejaar werd nog een vrijwillige functie ingesteld, waar echter nauwelijks gebruik van werd gemaakt. Het doel is het voorleggen van vragen en vraagstukken door een lid aan de vergadering,

zonder zijn naam aan de medeleden bekend te maken. Dus een z.g. „Vragenbus”.

Eenige afwisseling werd gebracht door een muziekavondje op een der laatste vergaderingen en gegeven door het quartet „Alberd. Thym”, dat was samengesteld uit twee leden der academie en twee niet-leden. Met de medewerking van de Heer Em. Brouwers kon een keurig uitgekozen en verzorgd programma ten gehoor gebracht worden, dat bij alle leden, benevens de enkele gasten, ten zeerste in de smaak viel.

In de laatste vergadering hield de Z. E. H. Moderator een interessante lezing over Cherterton, waardoor dit leerzame academiejaar mooi besloten werd.

Doch als wij bedenken, waaraan wij die leerzaamheid te danken hebben, dan moeten wij dat op de eerste plaats en vooral toeschrijven aan de Z. E. H. Moderator, die steeds bereid was door middel van aanvullingen de besproken kwesties toe te lichten of op te helderen en daarbij tevens tal van wetenswaardigheden verschaft. Wij kunnen dan ook niet nalaten een oprecht woord van dank en hulde te brengen voor zijn belangloze toewijding, waardoor hij inderdaad meer de motor dan de moderator is geweest, en waaraan het voor een groot deel is te danken, dat „Alberdingk Thym” dit jaar een van haar hoogtepunten heeft bereikt, ondanks de weinige leden.

„Ut crescat et floreat”, moge zij groeien in het aantal harer leden en bloeien gelijk zij dit jaar deed, maar zoo mogelijk... „semper melior”.

DE WIT, Secr.

TOONEEL, MUZIEK EN ZANG.

.....

25 November, St. Cathrien.

Evenals het vorig jaar zijn de filosofen er weer buitengewoon goed in geslaagd, tot op den laatsten dag vóór St. Cathrien den titel van het op te voeren blijspel „geheim” te houden. Vele gissingen werden gemaakt, verschillende weddenschappen werden aangegaan. Men fluisterde algemeen over „de moord op den Moor in de dakgoot”, totdat bekend werd, dat de titel uit twee woorden, beginnend met 'n M en 'n S zou bestaan. De meest scherpzinnigen wisten toen te vertellen, dat het Mooi Sammetje zou zijn, doch toen de programma's verschenen, bleek de naam, meer klassiek: „Mucius Scaevola” te luiden. Maar ook deze naam was misleidend: immers, wie gemeend had een historisch drama uit het Romeinsche heldentijdperk te zullen aanschouwen, kwam bedrogen uit.

Het stuk speelde in een Duitsch grensstadje in de studeerkamer van Prof. Gollwitz, leeraar aan 't gymnasium, die, op aandrang van Emanuel Striese, den zeer welbespraakten directeur van een nieuw tooneelgezelschap, het besluit neemt, een stuk, dat hij in vroegere jaren voor het tooneel geschreven heeft, te laten opvoeren. Angst voor zijn inwonenden, gepensionneerden, mitsgaders bulderenden broer, den zeekapitein, dwingt hem, alles voor deze geheim te houden, wat des te gemakkelijker gaat, daar deze met zijn zoon op reis is. Ontijdig teruggekeerd, daags voor de uitvoering, draagt de kapitein niet weinig bij tot de algemeene consternatie en verwarring. Het stuk van den professor wordt een hopeloos fiasco, daar Emanuel Striese in zijn rol van „Musus Scaevola” over minder tooneeltalenten blijkt te beschikken, dan de Heer W. Coenen in zijn rol van Emanuel Striese! Aan zijn vlot spel vooral, maar ook aan het goede samenspel der overige spelers, was het succes te danken, dat niet alleen op Rolduc werd behaald, doch eenige dagen later ook in het St. Lambertus-Patronaat te Kerkrade, bij gelegenheid en ten bate van het nieuwe Bondsvaandel van Jong-Limburg.

De uitvoering bewees in alle opzichten, wat onder regie van Mhr. Metzmakers en onder de artistieke leiding van Mhr. Smits kan worden gepraesteerd!

Het programma en de rolverdeeling waren als volgt:

PROGRAMMA :

1. (Orkest) : Kriegsmarsch aus „Athalie”
F. Mendelssohn.
2. „MUCIUS SCEVOLA”, blijspel in 4 bedrijven.
Eerste bedrijf.
3. (Orkest) : Der Messias, Ouverture. G. Fr. Händel.
4. Tweede bedrijf.
5. (Orkest) : Weihnachts-Pastorale aus dem „Messias” G. Fr. Händel.
6. Derde bedrijf.
7. (Orkest) : Du und Du, Walzer aus Operette „Fledermaus” J. Strauss.
8. Vierde bedrijf.

Personen :

Spelers :

Professor Martin Gollwitz, leeraar aan 't gymnasium	Rob. Salomons.
Anton Gollwitz, gepensionneerd zeekapitein, zijn broer	Johan Franck.
Fritz, zoon van Antoon	Antoon Wolfs.
Wilhelm Neumeister, zwager van Martin Gollwitz en Anton Gollwitz. G. v. d. Boorn.	
Grosz, wijnreiziger	Cor In 't Ven.
Emil Grosz, zijn zoon (komt ook voor onder de naam Emil Sterneck) .	Pierre Meisen.
Emanuel Striese, Dir. v. h. tooneelgezelschap „De lustige Broeders”. Willy Coenen.	
Meiszner, pedel aan het gymnasium. Jan Kuypers.	
Franz, bediende van de professor .	Hub. Vaessen.
Jozef, bediende van Neumeister .	Frans Rulkens.

30 Maart, Zondag Laetare.

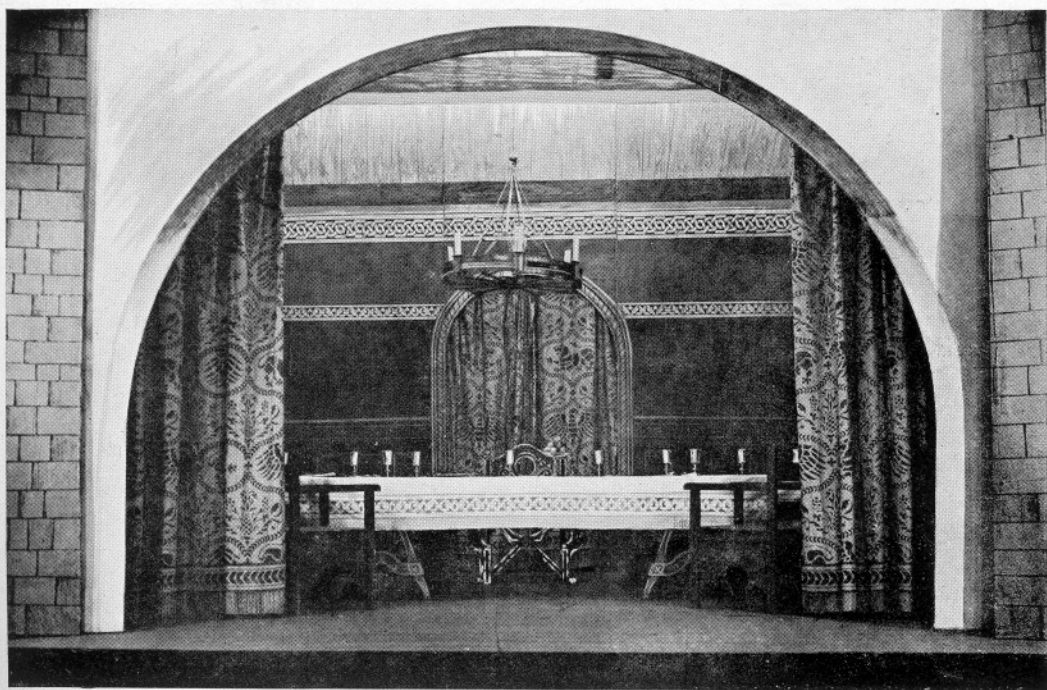
Wederom onder regie van Mhr. Metzmakers werd dit jaar Shakespeare's groote treurspel „Macbeth” voor het voetlicht gebracht.

De uitvoering werd geopend met de Washington Post, Marche Américaine van Sousa, door het Rolducsch Orkest, onder leiding van den Heer E. Brouwers, terwijl tusschen de bedrijven door, L'Arlésienne van Bizet, de bekende variaties in verschillende stijlen van S. Ochs op: 's Kommt ein Vogel geflogen, alsmede Mondnacht auf der Alster van Oscar Fétras ten gehoor werden gebracht.

Een drama gelijk Macbeth eischt van de spelers een aanvoelen, een beleven van en een zich indenken in de vertolkte dramatische toestanden; het is begrijpelijk, dat men

SPELERS VAN MACBETH

MACBETH — TOONEEL VAN HET DERDE BEDRIJF

HET ZANGKOOR 1929—1930

ACADEMIE „ALBERDINGK THIJM”

hier met jeugdige, voor het meerendeel nog onervaren, tooneelkrachten, voor moeilijkheden komt te staan, moeilijkheden, die veel van het geduld van den regisseur vergen en dan nog niet altijd op de verlangde wijze kunnen worden opgelost. Toch heeft deze opvoering van Macbeth ons een avond kunnen boeien, vooral omdat de hoofdrollen in goede handen waren. Hub. Dassen gaf een uitstekende creatie van de titelrol en wist door heldere dictie en fijngevoelde voordracht de toeschouwers onder den indruk te brengen van de tragiek der Macbethfiguur. Een waardigen medespeler vond hij in A. v. d. Heijden, die op waarlijk vrouwelijke wijze de zoo moeilijke rol van Lady Macbeth vertolkte. Wel heeft de indruk, welken de gruwelijke moord op Koning Duncan maakte, moeten lijden onder de stoïcijnsche kalmte van 's Konings bloedverwanten en edelen, doch daarnaast stonden de zeer geslaagde scènes met de heksen op de heide en vooral ook in de toovergrot, waar een verschijning Macbeth zijn ondergang voorspelt, alsmede de komische portiers-scène, welke in tegenstelling met het voorafgaande moordtooneel het tragische daarvan temeer deed uitkomen.

Een rijke afwisseling van artistieke décors en costumes, het werk van den Z. E. Heer A. Smits, verhoogde de aantrekkelijkheid van het stuk niet weinig; jammer alleen, dat de vele tijdroovende décorvariatiën aan de eenheid van het stuk afbreuk moesten doen.

Alles bijeen mag men echter terecht spreken van een geslaagd resultaat na langdurige voorbereiding!

De medespelers waren:

Personen :	Spelers :
Duncan, koning van Schotland.	Jan Kessels.
Malcolm } zijn zonen	Willy Toussaint.
Donalbain }	Wim van Mossel.
Macbeth, Thaan van Glamis	Hubert Dassen.
Banquo	Pierre Meisen.
Generaals v. 't Schotsche leger.	
Macduff, Thaan v. Fife	Huib Luns.
Ross	R. van der Zwaan.
Lennox	H. v. d. Hombergh.
Fleance, zoon van Banquo	Hans Tempelman.
Lady Macbeth.	Alph. v. d. Heijden.
Seyton, Adjudant van Macbeth.	Henri Dister.
Een Dokter	Cor In 't Ven.
Een Portier	Jean Pecasse.

De drie Tooverzusters {	Jan Kreugel.
.	Willem ten Bosch.
.	Johan Hinskens.
Een verschijning	Hein Vondenhoff.
Een oude Man	L. van den Ende.
Twee Moordenaars {	Jan Wegdam.
.	Willem Lengs.
Een Bode	Albert Smeets.
Soldaten {	Hubert Reuters.
.	Ant. Tempelman.
Een Kamerdicnaar, twee Edelknappen, Ridder.	

Tenslotte nog een overzicht over hetgeen dit jaar door het zangkoor, onder directie van Mhr. Zuylen, is gepresteerd.

In het begin van het schooljaar werd Z. Em. Kardinaal van Rossum in Rolduc's abdijkerk ontvangen met een 4-stemmig Ecce Sacerdos van Prof. A. Smijers, terwijl onze organist, de Heer P. Zeyen, op voortreffelijke wijze de plechtige „Marche pontificale” van Lemmens, en, toen de Kardinaal het kerkgebouw verliet, de „Marche solennelle” van Mailly deed hooren.

Vervolgens werd op het feest van Allerheiligen, alsmede op 8 December de Missa: Cantate Domino Canticum Novum van Refice uitgevoerd.

Voor Zondag-Vastenavond was de Missa Brevis van Palestrina ingestudeerd. Dat dit werk een nauwgezette voorbereiding vereischt, spreekt vanzelf, maar dat het de krachten van ons jeugdig koor niet te boven ging, bewees de uitstekende uitvoering, die bij gelegenheid van de zilveren priesterjubilea op 8 April werd herhaald.

Palmzondag bracht na twee jaren weer de traditioneele meerstemmige Passie, de machtinge, stemmingsvolle compositie van Mhr. Pothast zaliger, die de uitroepen van het volk bij dit grootste aller treurspelen op zoo schoone wijze weet uit te beelden. — Tot slot van dit schooljaar werd Pinksterzondag andermaal de Mis van Refice uitgevoerd.

Er is hier speciaal melding gemaakt van de polyphone kerkmuziek die dit jaar is uitgevoerd, waaruit men niet mag afleiden, dat de Gregoriaansche zang op Rolduc een minder voorname plaats inneemt of met minder zorg wordt uitgevoerd. Integendeel, als de officieele kerkmuziek, ontstaan en gegroeid in het kerkgebouw en uitsluitend passend bij de H. Diensten, krijgt de Grego-

riaansche zang tenvolle de hem toekomende eereplaats in de kerk en niemand, die ontvankelijk is voor het schoone, zal kunnen ontkennen, dat de geheel eigene bekoring van het Gregoriaansch in zijn rythme en klankenrijkdom, het meest geëigend is, om niet alleen de godsvrucht, maar ook een waarachtige schoonheidsontroering op te wekken bij allen, die haar aanhooren.

R. S.

Het Muziekcorps „Willem Sophie”.

Klokslag 7 uur marcheerde het corps van de Steenkolenmijnen „Willem Sophie” in zijn deftig zwart tenue, onder de tonen van een pittigen marsch de cour van Rolduc op en aanstonds had het alle bewoners onder den tooverban van den zuiveren en uiterst beschaafden klank van zijn koper.

Nadat het „Wilhelmus” staande was aangehoord, gaf de inzet van den „marsch uit Lohengrin” direct de sensatie van een heel bijzonder kunstgenot, welke ons den geheelen avond is bijgebleven. Er zat in dat corps en zijn elegante dirigent iets, dat pakte, dat iederen luisteraar, tot den allerjongsten toe, aangreep in dat, wat wij allen met elkaar gemeen hebben: de liefde tot het waarachtig-mooie.

De rijke ouverture „Ruy Blas” van Mendelssohn voerde ons in het land der droomen en in eens veranderde de speelplaats van Rolduc met zijn ouden-rustigen gevel in een „Voorhof van een Chineeschen Tempel”, waar wij priesters zagen dansen op vreemde soortige wijze, nu eens in een rythme vol Oostersche kalmte en waardigheid, dan weer met een korte, scherpe cadans, voortdurend begeleid door hun gongen, bellen en schellen.

Maar de muziek liet ons niet los en door hooge, zuivere luchtlagen voerde de „Fantasie uit Tannhäuser” ons „An der schönen

blauen Donau”, wiens golven ons zachtjes maar onweerstaanbaar voortwiegden naar het land der vurige, rijke melodieën, welke Liszt zoo schitterend wist vast te klinken in zijn „Hongaarsche Rhapsodie no. 2.”

Doch de avond begon te vallen en maande tot terugkeer naar het Vaderland. Wij hoorden „Heimatklänge” in het nuchtere „Houdt er den moed maar in” en voor wij het wisten, bracht Wierts ons via den Bosch met zijn „Marsch Populair” terug naar het dierbaar „Limburg, mijn Vaderland”.

Een bijna niet eindigend gejuich en geklap van honderden jongens deed de speelplaats van Rolduc weer cour van Rolduc worden en wij verwonderden ons daarover niet. Want die muzieklavond had de bewondering van allen gewekt voor die harde werkers uit een allesbehalve poëtisch bedrijf, die zich op zulk een kunstzinnige wijze onvoorwaardelijk en totaal weten te geven aan hun heerlijk schoone muziek.

De aandachtige stilte van honderden bewegelijke en levendige jongens, hun gul en welgemeend applaus en gejuich, de warme woorden van diepgevoelde dankbaarheid door den Directeur van Rolduc gericht tot den eminenten dirigent Jacq. Crillen en zijn artistiek muziekkorps van de Willem Sophie, mogen voor alle executanten tot een kleine belooning zijn geworden voor het hoogstaand muzikaal genot, dat zij den bewoners van Rolduc op Vrijdagavond 20 Juni hebben geboden.

PROGRAMMA.

1. Wilhelmus.
2. Marsch uit Lohengrin Wagner.
3. Ruy Blas, ouverture Mendelssohn.
4. In den voorhof van een Chineeschen Tempel Kételbey.
5. Fantaisie uit Tannhäuser Wagner.
6. An der schönen blauen Donau, wals. Strauss.
7. II. Hongaarsche Rhapsodie. Fr. Liszt.
8. Marsch populair. Wierts.
9. Limburg, mijn vaderland.

SPORT EN SPEL.

.....

Voetbal.

COMPETITIE 1929—1930.

1ste Klas.

De kamp om 't kampioenschap wordt met spanning tegemoet gezien. Algemeen worden Pantarei en Minor als ernstige kandidaten voor de eeretitel van dit seizoen genoemd. Vooral van de filosofhen wordt veel verwacht. Sparta geeft men weinig kans.

Pantarei—Sparta 7—4.

Sparta, dat zich 't vorig jaar wegens gebrek aan belangstelling uit de competitie terugtrok, verschijnt nu weer met nieuwe moed en nieuwe shirts in 't veld.

Als beide elftallen zich opgesteld hebben, blijken aan beide kanten meerdere nieuwe krachten in de gelederen opgenomen te zijn. Het begin is voor Pantarei. Eenige vinnige schoten van de rechtsbuiten vinden geen genade bij de Spartakeeper. Dan volgt een doorbraak van de rood-zwarten, doch de oranje-achterhoede grijpt succesvol in en zet haar voorhoede weer aan 't werk. De keurig opgezette aanval wordt besloten met een mooi schot van de linksbinnen, dat de Sparta-keeper te machtig is 1—0. Even later versgroot Pantarei de voorsprong door 'n penalty 2—0. De Oranjehemden wanen zich nu zeker van de overwinning. 't Spelpeil zakt zienderoogen. Sparta maakt hier dankbaar gebruik van. Als bij een aanval op 't Pantareidoel een back in eigen doel trapt, komen de Hollanders goedkoop aan de eerste goal. Even voor rust doelpunt Sparta nog eens 2—2.

Na rust schijnt Pantarei van plan, anders op te treden, een kleine wijziging in de voorhoede blijkt een verbetering. Direct na de aftrap gaat de voorhoede er mooi combineerend met de bal tusschen uit en zonder dat de rood-zwarten er iets aan kunnen doen, scoort de middenvoor uit een voorzet van

links onverbeterlijk 3—2. Maar nu is 't ook gedaan met Pantarei. 't Spel is weer als voor de rust, 't is nauwelijks 't bekijken waard. Gelukkig voor de Casinolui bleek Sparta niet in staat hiervan te profiteeren. Tot overmaat van ramp kopt 'n Pantareispeler in eigen doel 3—3. Even later herneemt Pantarei echter weer de leiding 4—3. Wederom brengt een penalty voor de Spartanen de gelijkmaker 4—4. 't Spel blijft een slappe vertooning. Toch weet de oranjevoorhoede nog driemaal te doelpunten, zoodat deze eerste competitiewedstrijd door de Casinobewoners gewonnen is. De overwinning was verdiend, maar 't gebodene was miniem. Van samen spel geen sprake, terwijl van Spartaansche zijde soms spel te zien gegeven werd om wanhopig te worden.

Minor—Pantarei 3—2.

Deze ontmoeting werd in de Rolducsche voetbalwereld reeds lang met spanning tegemoet gezien. Vrij algemeen wees men Pantarei als de overwinnaar aan. En 't liet zich de eerste helft wel aanzien. De oranjehemden zwermen voortdurend om 't Minordoel, doch tot doelpunten komt 't niet. Succes komt aan de andere kant als een ver boogschot de Pantareikeeper verrast. De Casinobewoners pakken nu flink aan en reeds enkele minuten later ligt de gelijkmaker in de touwen. Lange tijd zijn de oranjehemden nu in de meerderheid en 't is dan ook volkomen verdiend als Pantarei de leiding neemt 1—2. Met deze stand komt de rust.

Na rust wordt geruime tijd op middenveld gespeeld, doch geleidelijk aan wordt Minor sterker en slaagt er in de partijen op gelijke voet te brengen. Door dit succes aangemoedigd breekt Minor enkele malen gevaarlijk door. In deze periode heeft de Pantarei-achterhoede 't zwaar te verantwoorden. Doch lange tijd houdt de oranjeachterhoede

stand, vooral de keeper verricht hier een paar malen uitmuntend werk. Uit een vrije trap doelpunt de Minorspil onhoudbaar. Nog enkele minuten zijn te spelen. Pantarei zet er nu alles op om 'n voor haar zoo gunstig mogelijk resultaat te bereiken. De geelzwarten echter verdedigen uit alle macht en als 't einde aanbreekt heeft Minor tegen alle verwachting in deze wedstrijd gewonnen. Misschien had een gelijk spel beter de verhouding weergegeven.

Minor—Sparta 3—3.

Aanstands ontwikkelt zich een vlug op en neergaand spel, waarbij beurtelings de doelen in gevaar komen. Spoedig echter wordt Sparta op haar speelhelft teruggedrongen en nemen de Limburgers 't spel geheel in handen. 't Duurt dan ook niet lang of de Spartaansche achterhoede, die overigens niet 't zwakste deel van 't elftal was, moet zich wachten voor 't telkens aanvallende Minor 1—0. Nog blijft Minor in de meerderheid en even later ligt no. 2 in de touwen 2—0. Dan weet Sparta zich los te werken en tenslotte de achterstand te verkleinen 2—1. Nu zijn de geelzwarten weer aan 't woord en pas enkele minuten zijn verlopen als de Sparta-keeper voor de derde maal 't nakijken heeft 3—1. Met de Limburgers in de aanval komt de rust.

Het rusten heeft Sparta blijkbaar goed gedaan. De Sparta-aanhang roert zich geducht en zet haar favorieten tot uiterste krachtsinspanning aan. Herhaaldelijk zien we de Spartanen mooi opzetten en hun aanvallen zijn niet van gevaar ontbloot. De geelzwarten moeten alle zeilen bijzetten om erger te voorkomen, maar kunnen toch niet verhinderen dat Sparta haar tweede doelpunt scoort 3—2. Nu begaat Minor de fout zich te ver terug te trekken, zoodat geelzwart geheel ingesloten raakt. Tenslotte lukt 't de roodzwarten de partijen op gelijke voet te brengen. Maar nu wordt 't Minor te erg, zij werken zich los en zijn nu een voortdurend gevaar voor de Hollanders. Een mooie strijd ontspant zich nu om de leiding, in deze periode is Geelzwart beslist sterker. Maar door slecht schieten en hardnekkig verdedigen van

de Spartanen komt er geen verandering meer in de stand.

Pantarei—Minor 2—5.

Deze wedstrijd zou voor een groot deel beslissen wie de eeretitel zou behalen. Pantarei verschijnt met een paar invallers. Minor is compleet. Direct wordt aan beide kanten flink aangepakt. Pantarei echter wordt sterker en blijft geruime tijd meester van 't veld. Bij een van haar aanvallen ziet Pantarei zich een elfmeterschop toegewezen. De midenvoor voltrekt 't vonnis 1—0. Groote vreugde in 't oranjekamp. Doch de Geelzwarten zetten de tanden op mekaar en probeeren 't spel te verplaatsen. Aanvankelijk lukt dit maar half en blijven de oranjehemden domineeren. Dan neemt Minor 't offensief over. Als de Pantareikeeper de bal laat vallen weet Minor met een zuiver buitenspelgoal gelijk te maken. Even later zendt de Minorspil bij een vrije trap een geweldige kogel in, die via de vingertoppen van de oranjekeeper in 't net verdwijnt 1—2. De geelzwarten komen steeds terug en als bij een van hun aanvallen de Pantareikeeper onvoldoende wegwerkt is 't 1—3.

Na rust komt Minor weer geweldig opzetten. De linksbuiten plaatst hoog op doel, weer laat de Pantareikeeper de bal vallen, de Minorrechtsbinnen zorgt voor de rest 1—4. Nu geeft oranje de moed op. De Geelzwarten echter, zeker van de overwinning, doen er nog een schepje op. De Pantarei achterhoede weet nog lang stand te houden. Als echter bij een Minoraanval, de linksbuiten in zuiver buitenspeltoestand de bal toespeeld krijgt en de oranjeachterhoede staan blijft, verdwijnt de bal met een mooi diagonaalschot in de bovenhoek 1—5. Nu eerst schijnen de oranjehemden hun toestand te begrijpen. Aanval op aanval wordt ondernomen, waarbij de Minorveste met groote moeite aan doorboring ontsnapt. Tenslotte slaagt Pantarei er in er 2—5 van te maken. Minor won verdiend, doch geflatteerd.

Sparta—Minor 2—9.

Minor scheen vast van plan te winnen. 't Spel is nog slechts enkele minuten oud als

de Spartakeeper voor de eerste keer 't nà kijken heeft. Spoedig volgt no. 2. Sparta, overdonderd door dit succes, doet zich geen moeite. De rood-zwarten hebben dan ook niks in te brengen. Met rust is de stand 1—5, hetgeen voor een groot gedeelte te wijten is aan 't onbenullige en onverschillige spel van de Spartavorhoede. Hadden zij niet zoolaks gespeeld, succes zou zeker niet uitgebleven zijn, daar de Geelzwarten achterhoede verre van safe bleek.

Na de rust weer 't zelfde spel van kat en muis. Bovendien geeft Minor zich geen moeite meer. Wat te zien gegeven wordt is nog geen 2de klas spel. Als 't einde aanbreekt, heeft Minor nog viermaal gedoelpunt, terwijl Sparta nog één tegenpunt scoorde.

Sparta—Pantarei 2—0.

Direct na de aftrap trekt Pantarei ten aanval. Mooi combineerend gaat de voorhoede er met de bal tusschenuit. De middenvoor kogelt keihard op doel, doch vallend weet de Spartakeeper nog juist te redden. Telkens echter komen de oranje hemden terug en oefenen een zware druk op de Spartaveste uit. Doch doelpunten blijven uit. Heel onverwachts komt 't succes aan de andere kant als de Spartaspil met een ver hoog schot de Pantareikeeper verrast. Pantarei weet Sparta geheel in te sluiten. Elk oogensblik denkt men dan ook de gelijkmaker te zien vallen, maar door treuzelen en slecht schieten aan de eene kant en onvermoeid verdedigen aan de andere kant weet Sparta haar voorsprong te behouden.

Na rust 't zelfde eenzijdige spel van totaal overwicht van Pantarei. Wanneer de rood-zwarten een enkele keer doorbreken heeft Pantarei's achterhoede geen moeite de aanvallen onschadelijk te maken. Van de andere kant blijft Pantarei gevaarlijk, maar is op 't laatste moment niet doortastend genoeg. Tientallen van opgelegde kansen worden jammerlijk om hals gebracht. Bovendien hadden enkele mooie schoten beter lot verdiend. Tenslotte krijgt Sparta door een ongelukje in de oranje-achterhoede een tweede puntje cadeau. Nog is een kwartier te spe-

len. Pantarei meent dat 'n nederlaag onmogelijk is. Langzaam echter verstrijkt de tijd, nog altijd hebben de oranjemannen geen tegenpunt, ofschoon de kansen legio zijn, en als 't einde komt heeft Pantarei 't onderspit gedolven, ondanks 't feit dat de filosofen van 't begin tot 't einde in de meerderheid waren.

Minor—Sparta 6—1.

Sparta, overmoedig door haar overwinning op de filosofen, werpt zich enthousiast in de strijd. Maar Minor zal haar mooie kans op 't kampioenschap niet door 'n nederlaag willen verknoeien.

Aanstands valt 't zwakke, peuterige spel van de beide voorhoeden op, waardoor de achterhoeden gemakkelijk werk krijgen. De rust gaat puntloos in, al was Minor eenigszins in de meerderheid. Na rust geeft 't spel niets nieuws. 't Spel van de voorhoeden „blinkt" uit door loomheid en onbenulligheid. Beide achterhoeden laten verdienstelijk werk zien. Nog altijd is de stand dubbelblank, en 't ziet er niet naar uit dat er vooreerst verandering in zal komen. Doch dan krijgt Minor een strafschoep te nemen die in een doelpunt omgezet wordt 1—0. Spoedig krijgen de geelzwarten een tweede penalty te nemen, met een formidabel schot voltrekt de spil 't vonnis 2—0. Dan is Sparta aan 't woord. Een penalty brengt haar 't eerste doelpunt. Sparta is nu een tijdlang in de meerderheid, doch weet 't niet in doelpunten uit te drukken. Minor werkt zich los en door een schuiver van links vergroot zij de voorsprong 3—1. Even later wordt de Spartakeeper voor de vierde maal gepasseerd. Sparta speelt nu een verloren spel. Nog tweemaal weten de Limburgers 't Hollandsche doel te doorboren. Hiermee heeft Minor 't kampioenschap behaald en wordt tevens voor n' jaar bekerhoudster.

Minor—Pantarei 1—4.

Op schitterende wijze hebben de Casino-bewoners revanche genomen. En de overwinning was volkomen verdiend. In tactiek en samenspel toonde Pantarei haar superioriteit boven de Geelzwarten.

Pantarei trapt af. Even een op en neergaand spel waarna de oranje hemden 't spel geheel in handen nemen. Tegen 't uitstekend samenspel van de Pantareivoorhoede blijken de kampioenen niet opgewassen. Even later krijgt de middenvoor een bal mooi aangegeven van rechts en met een onhoudbaar schot geeft hij zijn club de leiding 0—1. Minor zet er nu alles op, doch vindt de oranje achterhoede in uitstekende conditie. Even voor rust moet de Geelzwart doelman voor de tweede maal visschen.

Ook na de hervatting heeft Minor niets in te brengen. Al gauw ligt no. 3 in de touwen. Even later zendt de Pantarei middenvoor een harde kogel in en geeft de Minor keeper geen schijn van kans 0—4.

De Geelzwarten trachten tenminste de eer te redden, hetgeen hun tenslotte gelukt als de Pantareikeeper ongeoorloofd aangevallen wordt en de bal achter de doellijn geplaatst wordt. Nu tracht Minor 't spel te forceeren, doch ook daar lukt 't niet. De Oranje achterhoede geeft geen krimp. Ondanks 't groote overwicht weet de Pantareivoorhoede 't net niet meer te vinden.

De stand in deze klas is:

	gesp.	gew.	gel.	verl.	punt.		
Minor I	6	4	1	1	9	27:14	1.50
Pantarei	5	2	—	3	4	15:15	0.80
Sparta I	5	1	1	3	3	16:25	0.60

IIe Klas.

Over 't algemeen werd er dit jaar in de 2e klas goed spel te zien gegeven en spanning was er genoeg. Aanvankelijk echter scheen 't of Limburgia te sterk was voor deze klas: achtereenvolgens werd in de drie eerste wedstrijden de overwinning behaald. Doch nu gebeurt 't onbegrijpelijke: Limburgia verliest van Sparta II en de overwinning van de Hollanders was volkomen verdiend. Sparta krijgt nu moed en door Minor II te slaan krijgen zij een goede kans op de eere-titel. Gelukkig voor de blauwwitten kunnen zij 't in de laatste wedstrijd niet verder brengen als een gelijk spel, zoodat Limburgia met twee punten meer als Sparta aan 't hoofd van de ranglijst komt en tevens voor 'n jaar bekerhoudster wordt.

De stand is als volgt:

Limburgia I	6	4	1	1	9	38:15	1.50
Sparta II	6	3	1	2	7	15:14	1.16
Minor II	6	1	—	4	2	12:26	0.33

IIIe Klas.

Aanvankelijk was er dit jaar minder spanning als de vorige jaren, waardoor deze wedstrijden veel van hun aantrekkelijkheid verloren. Gelukkig echter werd 't in de laatste wedstrijden beter. Het Klein-Rolduc's elftal was, wat spel aangaat, wel 't beste, toch konden zij 't niet altijd bolwerken tegen hun tegenstanders, die 't voordeel hadden van hun lichaamslengte en fysieke kracht. Toch bereikten zij een eervol resultaat; met twee punten minder als Limburgia II nemen zij de tweede plaats van de ranglijst in.

Limburgia II, dat vooral in de laatste wedstrijden mooi spel leverde, wist beslag te leggen op de kampioenstitel, hetgeen, gezien de prestaties op 't laatst van 't seizoen, ten volle verdiend was. Sparta III, evenals Minor III speelden zwakjes. De stand in deze klas is als volgt:

	gesp.	gew.	gelijk	verl.	pnt
Limburgia II	8	6	—	2	12
Klein Rolduc	9	5	—	4	10
Sparta III	7	2	1	4	5
Minor III	8	2	1	5	5

WEDSTRIJDEN VAN HET ROLDUC'S ELFTAL.

7 October 1929.

Rolduc — R. K. Kerkrade 4—7.

Deze eerste match van 't Rolducsch elftal werd gespeeld tegen K. N. V. uit Kerkrade. Het was een zeer slappe wedstrijd, waarvan vooral het slechte weer de oorzaak was. Ook omdat we nog weinig tijd gehad hadden om te oefenen, konden wij onze krachten nog niet ten volle toonen.

De eerste helft zat er nog wel wat spanning in, doordat de twee partijen toen wel zoowat gelijk tegen elkaar opgingen.

ROLDUC'S ELFTAL MET ELFTAL OUD-LEERLINGEN

MINOR I

LIMBURGIA I

CONCORDIA (KL ROLDUC)

Maar de tweede helft was al het enthousiasme eruit. Deze wedstrijd liep dan ook uit op een overwinning van 7—4 voor K. N. V.

Van deze 4 puntjes hadden we er drie gekregen, door de keurige schoten van onze linker-vleugel. Verder muntte zooals altijd door zijn mooi, vast en kalm spel onze spil uit. Onze keeper had minder geluk, hetgeen waarschijnlijk kwam doordat hij nog niet aan het veld gewend was.

R. K. Kerkrade — Rolduc 1—3.

Na ons nog eens getraind te hebben, konden we duchtig partij geven aan Kerkrade, en wisten we dan ook in een van onze kant prachtig gespeelde wedstrijd te winnen met 3—1.

Reeds van de aanvang af was Rolduc in de meerderheid, vooral door het vlugge spel van de rechtervleugel. Dank zij de herhaalde goede voorzetten van de rechtsbuiten, had de rechtsbinnen ze er slechts in te trappen. De rust kwam met 2—0 voor Rolduc.

Na de hervatting drong de tegenpartij flink op, zoodat de Rolduc-keeper in de gelegenheid kwam zijn keeperstalenten te toonen. Tenslotte gelukte het R. K. Kerkrade, de eer te redden, waarna Rolduc aan alle onzekerheid een einde wist te maken door nog eenmaal te scoren.

Rolduc — Gronsveld 0—2.

Vol spanning zag heel Rolduc, deze al zoo lang aangekondigde wedstrijd tegemoet, en ofschoon deze match op een nederlaag uitliep, kan Rolduc toch op een goed gespeelde wedstrijd terugzien.

Gronsveld drong dadelijk sterk op, en kwam al gauw op een vrij gemakkelijke manier aan een doelpunt.

Eenige minuten later wist ze nog eens de keeper te verschalken. Zoo kwam de rust met 2—0.

Ondanks het sterk overwicht van Rolduc na rust, wist ze dit niet in doelpunten uit te drukken.

Zoo eindigde deze match met een 2—0 overwinning voor Gronsveld.

Rolduc — Chêvremont 5—4.

Chêvremont is direct in de meerderheid, en binnen weinige minuten is Rolduc's keeper reeds voor de eerste keer gepasseerd. Telkens komt Chêvremont terug, en weet even later voor de tweede keer te doelpunten. Nu maakt Rolduc zich los en als zij mooi combineerend opzet, komt Rolduc aan haar tegenpunt. Even voor rust slaagt Olympia erin de stand tot 1—3 op te voeren.

Na de hervatting pakt Rolduc direct flink aan. Chêvremont komt slechts sporadisch over de helft. De druk op 't Olympiadoel wordt steeds grooter, en al gauw heeft Rolduc de achterstand ingehaald. Bij een plotselinge doorbraak van Chêvremont weten deze de leiding te hernemen. Niet ontmoedigd blijft Rolduc opdringen, maakt gelijk en even voor 't einde komt Rolduc door een formidabel schot van de midhalf aan 't winnende puntje.

Rolduc—Oud-studenten 4—6.

Uit alle oorden van ons land waren de oud kampioen-voetballers hier in Rolduc bij elkaar gekomen, om nog eens aan ons te toonen, wat vroeger het Rolduc's elftal wist te presteeren.

De kansen van Rolduc lieten zich in het begin goed aanzien, maar door het verbluffend vlugge en korte spel, wisten de Oud-studenten voor rust het aantal doelpunten voor hun rekening reeds tot 3 te brengen.

Ook Rolduc liet zich niet in de hoek dringen, en wist ondanks de buitengewone keeper van de tegenpartij toch nog twee ballen tusschen de latten heen te jagen, zoodat rust intrad met 3—2 voor de Oud-studenten.

Na de thee wist Rolduc zich eenige tijd de leiding te verzekeren, waardoor het 4—3 voor Rolduc werd. De Oud-studenten lieten zich dit echter niet welgevalen, en veroverden nog gauw drie doelpunten, zoodat het einde van deze buitengewone wedstrijd kwam met een 6—4 overwinning voor de Oud-studenten.

BEKERWEDSTRIJDEN KLEIN-ROLDUC.

Concordia—Unitas 5—1.

Onder luide aanmoediging wordt begonnen. Direct ontwikkelt zich een vlug en vurig spel waarbij Concordia 't meest in de aanval is. Unitas echter weert zich tot 't uiterste, zoodat vooreerst doelpunten uitblijven. Heel onverwachts komt Concordia aan haar eerste goal als de rechtsback een ver hoog schot inzendt, dat de Unitaskeeper te machtig is. Dit is voor Unitas 't sein er alles op te zetten en haar voorhoede trekt onstuimig ten aanval. De Unitasmannen breken enkele malen gevaarlijk door en even later hebben zij succes, wanneer de linksbinnen onhoudbaar inkogelt. Met deze stand gaat de rust in.

Na rust schijnt Unitas vermoeid, Concordia daarentegen zet er alles op zoodat Unitas ingesloten raakt. Unitas verdedigt uit alle macht, maar de druk op de Unitasveste wordt steeds zwaarder en gevaarlijker. Achtereenvolgens krijgt Concordia drie penalty's te nemen waaruit twee doelpunten ontstaan 3—1. Unitas laat nu de moed zakken, waardoor 't spel al te eenzijdig wordt en al zijn aantrekkelijkheid verliest. Nog tweemaal weet Concordia de Unitaskeeper te passeeren. De overwinning van Concordia was volkomen verdiend.

Unitas—Concordia 2—7.

Konden wij van de eerste match zeggen dat hij met spanning gespeeld is en zeker in de eerste speelhelft de partijen tegen elkaar opgingen, deze wedstrijd was dat allerm minst. Unitas biedt absoluut geen tegenstand. Alleen de keeper laat goed werk zien, en weet eenige tijd zijn doel schoon te houden. Doch de druk wordt te zwaar op de Unitasveste. Even later ligt no. 1 in de touwen. Concordia weet de score op te voeren tot 0—3. Uit een strafschop maakt Unitas een tegenpunt. Nu komt er wat meer vuur in de Unitasmannen, maar even later is 't rusten.

Na de rust is 't nog een saaier en slapper

vertooning als voor rust, de wedstrijd lijkt niet meer op een Klein-Rolducsche bekerwedstrijd. Als 't einde komt, heeft de Unitaskeeper nog viermaal moeten visschen, terwijl Unitas nog eenmaal doelpuntte. Concordia toonde door deze flinke overwinningen haar sterkte, en won de wisselbeker meer dan verdiend.

ROLDUC OP „SERIE" TE CHEVREMONT.

Ook ditmaal luisterde 't Rolduc's elftal de jubileumfeesten van Chèvremont op, dat haar 20-jarig bestaan vierde.

Met een „gehandicapt" elftal, wegens den afloop der eindexamens, viel Rolduc bij loting tegen een elftal van Miranda.

Na een bloemenhulde en een korte toespraak tot 't bestuur van Chèvremont begon de wedstrijd.

De eerste helft leverde de Rolducsche voorhoede schitterend spel en wist door haar prachtig combineeren driemaal te doelpuntten.

Ook Miranda liet zich niet onbetoond en scoorde tweemaal.

Na rust was het peil van 't Rolduc's spel enigszins gedaald, hetgeen misschien te wijten was aan 't vertrek van hare supporters.

Heel de fut was er uit, waarvan Miranda een verstandig gebruik maakte.

Keer op keer drongen zij op en vier minuten voor einde wisten zij de gelijkmaker het net in te jagen, ondanks de prachtige prestatie's van Rolduc's keeper gedurende deze match.

Bij verlenging doelpuntte Miranda nogmaals, en Rolduc dat vrijwel uitgeput was, kon met een 4—3 nederlaag de terugtocht aanvaarden, evenwel met medeneming van de tweede prijs, bij loting verkregen.

Het Dagelijksch Bestuur:

WILLY JENNISKENS.

JULES NABBEN.

J. ROUPPE VAN DER VOORT (H.).

Rolducsche Hockeyclub.

De wensch, in het laatste jaarboek geuit, dat dit jaar alle andere jaren zou overtreffen op het gebied van de hockey-sport, is reeds in zooverre in vervulling gegaan, dat door de in het eerste trimester opgerichte filosofen-hockey-club, de strijd tusschen Cour en Casino ook in 'n andere tak van sport begonnen is.

Beide clubs hebben zich in het eerste trimester al aanstonds vereenigd om in een vriendschappelijke wedstrijd, tegen de sterk spelende Roermondsche hockeyclub „Concordia“, die hier te gast kwam, de eer van Rolduc op te houden. In deze eerste match van het jaar hebben de Rolduckenaren direct flink aangepakt. Ofschoon door 't losse verband 't combineeren zwak was, waren de snelle Rolducsche aanvallen toch uiterst gevaarlijk. Zoowaar wist de midvoor de keeper te passeeren, maar helaas, buitenspel deed deze kans te niet gaan. Roermond's techniek en samenspel was echter beter, en in 'n goed opgezette aanval wisten ze dan ook te doelpunten. Rust kwam met 1—0 voor Roermond. Na de rust bleven de aanvallen van Roermond voortduren, maar ze strandden telkens op de hechte verdediging van Rolduc, met de beide backs als uitblinkers. Einde kwam met 1—0 voor Roermond, 'n uitslag waarmee we volkomen tevreden waren.

't Tweede trimester is ook maar één match gespeeld: de eerste en eenige ontmoeting van het jaar tusschen Cour en Casino. Gezien 't korte bestaan van het filosofen-team, hebben ze goed spel geleverd, maar de grootere routine en het snellere spel der tegenpartij hebben ten slotte toch overwonnen. De 1—0 uitslag ten voordeele van de Cour zou misschien nog grooter geweest zijn, als de verdediging niet in zoo'n prachtconditie geweest was.

't Derde trimester is Roermond weer op bezoek gekomen. Rolduc ziet hen graag komen, daar hun komst altijd 'n fraaie maar vooral faire strijd voorspelt. De heele dag hingen dreigende regenwolken boven 't keurig uitzierende veld. Regen viel echter niet voordat de begin-bully genomen was. 't Spel werd aanstonds snel, maar ook de regen liet zich niet onbetuigd en Roermond wist onder kletterend regenapplaus de eerste goal te scoren. 't Spel was goed, met Roermond iets in de meerderheid. Rust kwam met 1—0 voor Roermond. Omdat de spelers toch doornat waren, werd besloten de match maar verder te spelen. De tweede helft bleef 't regenen, 't doorweekte veld veranderde geleidelijk in 'n moddelpoel waarin 32 bemoderde menschen modderfonteinchen deden ontspringen. Roermond wist toch, al was nu samenspel onmogelijk, de score geleidelijk te verhoogen tot 5—0, waarmee 't einde kwam.

Na de match heeft een van de Heeren de aardige attentie gehad om 'n groepsfoto te maken van de spelers, waarop vooral de modder duidelijk moest uitkomen, wat ook uitstekend gelukt is.

Als wij ten slotte ook nog een wensch voor het volgende jaar mogen uitspreken, dan is 't deze: Komt allen geregeld oefenen, houdt ook bij 't oefenen vast aan de internationale spelregels, dan kan succes niet uitblijven. Maar ook meer matches onderling verwachten we voor het volgend jaar, alleen daardoor kan 't spelpeil verhoogd worden.

Moge de hockey-sport op Rolduc steeds crescendo gaan en in de toekomst 'n volledige competitie tot stand gebracht worden.

Het Dagelijksch Bestuur:

A. MESTROM.

Th. OP 'T VELD.

J. ROUPPE VAN DER VOORT (H.).

Tennisclub R. T. C.

Voorzitter: M. Brand.

Secretaris: A. v. d. Heijden.

Baancommissaris: { W. v. d. Zwaan.
P. Erens.

Aan het eind van een speeljaar is het voor een club altijd prettig te kunnen constateeren, dat het afgelopen jaar, weer een bloeiperiode voor haar is geweest.

Tot voor nog niet heel lang was de tennis-sport op Rolduc een sport, die nu ja wel werd beoefend, maar die toch niet op een zelfde peil stond als voetbal en hockey

Dat dit veranderd is, bleek wel uit de animo, waarmee ook niet-leden onze competities gedurende het jaar volgden.

We kunnen dan ook niet anders zeggen, of met dit jaar is weer een jaar van geanimeerd spel voorbij. Een jaar, waarin de leden zich weer met enthousiasme aan de tennis-sport gewijd hebben.

Gelukkig was het vuur van het vorige jaar voor het „nieuwe” een beetje bekoeld, zoodat er een vermindering in het ledental te bespeuren viel, wat zeker ten goede kwam aan het toch al niet groot aantal speelbeurten.

Ik zeg gelukkig, want hoe gaarne we ook zouden zeggen: „The more, the merrier”, is

dit niet mogelijk, zoolang we het met één „nu en dan” droge baan zullen moeten doen.

Maar laten we met echt Rolduc's optimisme hopen, dat, wat niet is, kan komen, en dat een tweede baan waarop we onze eventuele gasten waardig zullen kunnen ontvangen, niet zal behooren tot een der onbegrensde mogelijkheden.

Het vertoonde spel, vooral in de hoogere klassen, geeft ons een goede hoop, dat als R. T. C. een der volgende jaren eens een ontmoeting zal hebben met een vreemde club, een gelijkwaardig spel toch zeker zal worden geleverd.

De competitie's hadden dit jaar heel wat voeten in de aarde, daar wegens het lange natte weer steeds opnieuw niet kon worden gespeeld, zoodat het laatste Trimester met bewame speed, deze het eerst afgespeeld werden.

De keurige prijzen, zullen de winnaars steeds een waardevolle en aangename herinnering blijven aan hun tennis-sport te Rolduc.

A. v. d. HEIJDEN, Secr.

SCHOOLJAAR 1929—1930

.....

Leerarencorps

I. Priesterleeraren.

Van de Venne A. J. M. H., Directeur.
Benoemd 1898.
Nagant Dr. J. L. H. J. B. 1901.
Backhuys L. W. H. 1905.
Jacobs Dr. J. W. J. J. 1905.
Janssen Drs. L. J. 1910.
Absil Drs. Th. E. 1911.
Cramer Drs. P. J. J. H. M. 1911.
Everts Dr. P. E. 1912.
Knops J. W. H. 1913.
Linssen L. W. 1913.
Deumens Dr. A. L. I. 1913.
Van der Mühlen Drs. H. J. 1913.
Sittarz Drs. W. F. J. 1914.
Steinhardt Drs. J. 1914.
Metzemakers J. P. J. 1914.
Reijnen Drs. H. M. H. 1915.
Hutschemakers K. C. 1916.
Smits A. M. I. H. 1916.
Cobbenhagen Prof. Dr. M. J. H. 1916.
Brouwers Drs. G. L. J. 1917.
Kurris Dr. J. M. H. 1917.
Sassen Prof. Dr. F. L. R. 1919.
Zuylen A. H. H. J. 1922.
Adams J. H. 1923.
Stroux Drs. F. A. A. 1923.
Boosten J. P. 1924.

Turlings H. J. H. 1924.
Hillebrandt W. M. A. 1925.
Teunissen L. J. A. 1927.
Pop L. J. J. 1926.
Castermans P. G. F. 1928.
Janssen A. J. A. 1928.
Peeters A. M. J. L. 1928.
Neuss F. J. M. 1929.
Titulaer J. J. P. 1929.

II. Leekenleeraren.

Eck P. J. A. 1910.
Vaessen J. H. 1921.
Ross Drs. A. L. H. 1924.
Willems G. H. 1926.
van Can H. L. N. 1928.
Koelman J. G. C. 1928.
Linthorst Mr. J. A. A. M. 1928.
Burgers Dr. W. M. A. 1929.

II. Onderwijzers voorb. school.

Van der Heyden A. C. J. 1922, (Hoofd).
Cleven G. J. M. 1920.

IV. Muziekleeraren.

Rietra J. 1875.
Zeyen P. 1901.
Brouwers E. 1927.

.....

Leerlingen van het schooljaar 1929—1930.

Philosophie Sup.

Adams Matthieu, Beegden.
 Brummans Charles, Meyel.
 Debie Eugène, Echt.
 Duysens Pierre, Eckelrade.
 Franck Johan, Schaesberg.
 Geurts Reinier, Vlijmen.
 Gootzen Bernard, Melick.
 Jenniskens Willy, Broekhuizen-vorst.
 Joosten Jan, Kessel.
 Jurgens Johan, Nieuwenhagen. †
 Ketelaers Hubert, Heythuysen.
 Meisen Pierre, Sittard.
 Mestrom Alex, Venlo.
 Packbier Joseph, Hulsberg.
 Possen Jan, Mechelen.
 Römkens Pierre, Nieuwenhagen.
 Rouwet Frans, Bunde.
 Salomons Rob, Amsterdam.
 Swillens Marcel, Heerlen.
 Tummers Michel, Geleen.
 Vaessen Hubert, Waubach.
 Op 't Veld Theo, Vlodrop.
 In 't Ven Cor, Goirle.
 van Wijngaarden Johan, Blerick.
 Wijshoff August, Sittard.

Philosophie Inf.

van Bommel * Willem, Sittard.
 van den Boorn * George, Maastricht.

Breukers * Jules, Roermond.
 Coenen * Willy, Venlo.
 Cramers * Matthieu, Thorn.
 Custers * Joseph, Heerlerheide.
 Ehlen * Frans, Broeksittard.
 Engwegen * Joseph, Einighausen.
 Flecken * Joseph, Bingelrade.
 Geurts * Piet, Horst.
 van Hommerich * Leo, Maastricht.
 Kuypers * Jan, Bingelrade.
 Lemmens * Eugène, Munstergeleen.
 Lenders * Frans, Maasbree.
 Maes Jacques, Stramproy.
 Moonen Matthieu, Slenaken.
 Nelissen Winand, Venlo.
 Partouns Matthieu, Eysden.
 Pfennings * Joseph, Sittard.
 Pricken Leo, Nijswiller.
 Rulkens * Frans, Vlodrop.
 Schiffelers * Leo, Bocholtz.
 Schmitz * Karel, Melick.
 Smeets * Theo, Papenhoven.
 Smeets * Willem, Melick.
 Soons * Dion, Geleen.
 Souren Henri, Schin op Geul.
 Thissen * Antoon, Tegelen.
 Tummers * Paul, Limbricht.
 Vogels * Jan, Schinnen.
 Waterval * Matthieu, Eysden.
 Wolfs * Antoon, St. Geertruid.

Seminarie-Gymnasium

6de Klas.

Beel * Edmund, Venray.
 Coumans Joseph, Heerlen.
 Dassen Hubert, Heerlen.
 Driessen Joseph, Ravestein.
 Geurts August, Geysteren.
 Habets Pierre, Kerkrade.
 van den Heuvel * Martin, Lieshout.
 Keulen * Joseph, Maastricht.

Linden Joseph, Heerlen.
 Mols Johan, Sittard.
 Nabben Jules, Sevenum.
 Paulussen Paul, Maastricht. †
 Pécasse Jean, Maastricht.
 Senden Eugène, Voerendaal.
 Storms Frits, Sittard.
 Truyens Henri, Spanbroek.
 Voncken Hubert, Wylré.
 Wouters Hubert, Maastricht.

*) Nieuwe leerlingen van het schooljaar 1929—1930.

5de Klas.

Brand * Thys, Wylré.
 Dister Henri, Maastricht.
 van den Ende Laurens, Heerlen
 Ferket Aloys, Nieuw-Namen.
 Hermans Pierre, den Haag.
 Houben Hubert, Valkenburg.
 Houben * Pierre, Maastricht.
 Kleikers Leo, Heerlen.
 Lemmens Theo, Heerlen.
 Moonen Joseph, Chêvremont.
 Neyens Henri, Breda.
 Paulussen Emile, Maastricht.
 Ploegmakers Antoon, Dommelen.
 Quaadvlieg Hubert, Schaesberg.
 Schillings Ernest, Weert.
 Schoenmaeckers Emile, Sibbe.
 Smeets Henri, Heerlen.
 Spauwen Victor, Gronsveld.
 Vermeeren Bas, Sevenum.
 Wintermans Joseph, Duysel.

4de Klas.

Adams Antoon, Beegden.
 Brokamp Gregoire, Chêvremont.
 Heynen Pierre, Kerkrade.
 van Mierlo Jan, Eindhoven.
 Odekerken Piet, Heerlerheide.
 Penders Leo, Voerendaal.
 Prickarts Joseph, Chêvremont.
 Rameckers Rudolf, Vaals.
 Schrijnemakers * Joseph, Geleen.
 Spauwen Hubert, Eysden. †
 Vaessen Louis, Kerkrade.
 Verstraelen Joseph, Heerlen.
 Van de Voort Paul, Heerlen.
 Voncken Jo, Wylré.
 Vrijdag Louis, Eindhoven.
 Wiertz Piet, Kerkrade.
 Wiertz Willy, Kerkrade.
 Wolfs Pierre, Bleyerheide.
 Zeyen Jacques, Chêvremont.

3de Klas.

Baeten Jan, Heythuysen.
 Bongaerts André, Tegelen.
 Cremers Joseph, Valkenburg.
 Gelissen Gerard, Sittard.

Geurts Jan, Meerlo.
 Habets Hubert, Welten.
 Hendrikse Theo, IJzendijke.
 Herten Hans, Haanrade.
 Heuschen Johan, Nieuwenhagen.
 Heuts Joseph, Beek (L.).
 van den Hombergh Henri, Amsterdam.
 Janssen George, Heerlen.
 Janssen Willem, Vylen.
 Jaspers Jan, Klimmen.
 Laugs Willy, Meerssen.
 Loyson Jules, Nieuwenhagen.
 Meyer Martin, Velsen-Noord.
 Osse Silvester, Raalte.
 Palmen Joseph, Schaesberg.
 Rutten Peter, Hulsberg.
 Smeets Joseph, Ottersum.
 Taeymans Albert, Eysden.
 Verharren Piet, Sevenum.
 Vondenhoff Alex, Kerkrade.
 Wakkers Henk, Houthem.
 de Warrimont Cyrille, Noorbeek.
 Widdershoven Leo, Kerkrade.

2de Klas, 1ste Afd.

Begheyn Arthur, Nieuwenhagen.
 Bey Joseph, Kerkrade.
 Boost Alex, Waalre.
 Bos Joop, Groningen.
 Boss Peter, Chêvremont.
 Breukers Karel, Roermond.
 Claus Willem, Eygelshoven.
 Dekkers Eduard, Tilburg.
 van den Ende Jan, Heerlen.
 Engelen Matthieu, Grubbenvorst.
 Franssen Hubert, Spekholzerheide.
 Hinskens Johan, Eygelshoven.
 Janssen Leo, Hoensbroek.
 Lemmens Walter, Terwinselen.
 Martens Richard, Valkenburg.
 Mertens Antoon, Grathem.
 Nijssen Dionysius, Kerkrade.
 Omloo Egbert, Arnhem.
 Smits Henri, Oud-Valkenburg.

2de Klas, 2de Afd.

van Gendt Jan, Westervoort.
 Meens August, Berg en Terblijt.
 Oomen * Louis, Eeckeren bij Antwerpen.

Rademakers Johan, Sittard.
 Ramakers Joseph, Chêvremont.
 Slangen Joop, Maasbree.
 Smeets Pie, Thorn.
 Soomers Henri, Eygelshoven.
 Steenhuis Paul, Hilversum.
 de Steenhuysen Piter Hugo, Druten.
 Steinhoff Henk, Tilburg.
 Stoffels Elbert, Brunssum.
 Turlings * Jacques, Peij-Echt.
 Veeger * Hein, Schalkwijk.
 Vogels Alex, Tilburg.
 Vondenhoff Heinrich, Kerkrade.
 Wubbe René, Vught.
 Wijffels Aimé, Aardenburg.
 Wijnen Joseph, Kerkrade.
 Wijnen Leo, Kerkrade.

1ste Klas, 1ste Afd.

Alsdorf Jan, Valkenburg.
 Arts * Benny, Tilburg.
 Begheyn Jacques, Nieuwenhagen.
 van den Bergh * Jan, Nieuwstadt.
 Beurskens * Willem, Tegelen.
 Bours * Theo, Terwinselen.
 Breukers George, Roermond.
 Curfs * Willy, Houthem.
 Doveren * Johan, Heerlen.
 Drenth Herman, Oude Pekela.
 van Els Hubert, Hoensbroek.
 Fröger Theo, Medan.
 Gelissen * Jo, Sittard.

Göttgens Joseph, Vaals.
 Haenen * Gerrit, Sevenum.
 van Hegelsom Frans, Grubbenvorst.
 Hünen Leo, Bocholtz.
 Janssen * Frans, Spekholzerheide.
 Küppers * Frans, Bleyerheide.
 Litjens Pieter, Horst.
 van Loo Joseph, Kerkrade.
 Thönissen Jacques, Herten.

1ste Klas, 2de Afd.

Bessemers Leo, Heerlen .
 Huntjens Joseph, Noorbeek.
 Maenen * Joseph, Heerlen.
 Martens * Joseph, Valkenburg.
 Mertens * Jules, Nederweert.
 Paulussen * Pierre, Maastricht.
 Riga Bernard, Beek (L.).
 Robertz René, Heerlen.
 Ryssenbeek * André, Nijmegen.
 Schijns * Marcel, Mechelen-Wittem.
 Severens Joseph, Heerlen.
 Silvertand Willem, Nieuwenhagen.
 Smits * Jacques, Maastricht.
 Spauwen George, Gronsveld.
 de Steenhuysen Piter Emile, Druten.
 Systemans * Willem, Valkenburg.
 Tegelaers Frans, Ammerzoden.
 van de Venne * Hans, Nijmegen.
 Verster Jacques, Gilze.
 van Well * Jan, Horst.
 Wetzels Frans, Bleyerheide.

.....

Hoogere Burgerschool

5de Klas.

Cammaert Theo, Hontenisse.
 Dooper Robert, Tjerkgaast.
 Gelhard Piet, Deventer.
 van der Harten Joop, Eindhoven.
 Jennekens Theo, Valkenburg.
 Koomen Piet, Zwaagdijk.
 Leenderts Theo, Rotterdam.
 Rood Piet, Bovenkarspel.
 Rouwendal Jan, Deventer.
 van Susante Jan, den Bosch.
 Terwisscha van Scheltinga Sjouke, Nijland.
 van Tilburg Antoon, Waalwijk.

4de Klas.

ten Bosch Willem, Overschie.
 Dekkers Karel, Tilburg.
 van Eechoud Theo, den Haag.
 Gerards Paul, Heerlen.
 Hartmann Joop, Delft.
 van der Heyden Alphons, Wageningen.
 Linthorst Henri, Wilp.
 Meens Joseph, Klimmen.
 Meyer Antoon, Zaltbommel.
 Meys Louis, Scheveningen.
 Otjens Piet, Dongen.
 Raat * Albert, Pekalongan.

van der Sande Piet, Breda.
Schoemaker Thys, Deventer.
Wegdam Jan, Hoogwoud.
van Wylick Harry, Venlo.

3de Klas, 1ste Afd.

Beurskens Joachim, Tegelen.
Broers * Piet, den Haag.
Cals Jacques, Schaesberg.
Dassen * Antoon, Veldhoven.
Dessing Henri, Naaldwijk.
Dijkstra Sjoerd, Gendringen.
Erens Luc., Arnhem.
van Geffen Herman, den Haag.
Gruythuysen * Willy, Weert.
Haesen Victor, Maastricht.
van der Heyden Piet, den Bosch.
van Hout Antoon, Mill.
Kessels Jan, Eindhoven.
Krens Jan, Arnhem.
Laoût Karel, Spanbroek.
Leistikow Paul, Amsterdam.
Lengs Willem, Tegelen.
Lohle Karel, Tilburg.
Luns Huib, Amsterdam.
de Nijs Kees, Bergen op Zoom.
Ruiters Nico, Kerkrade.

3de Klas, 2de Afd.

Brand Jan, Wylré.
van Daal Lambert, Horst.
Erens * Jules, Arnhem.
Kieven Jan, Utrecht.
van Loo Emile, Schin op Geul.
Muylers Joseph, Simpelveld.
Pappers Henri, Valkenburg.
Pauwels Floris, den Haag.
Riemersma Willy, Maastricht.
van Rooy Jan, Vierlingsbeek.
Scheltens * Jan, Weltevreden.
Schoemaker Hein, Deventer.
Slangen Hans, Maasbree.
Slinger Henri, Groningen.
Snieders Frans, Dommelen.
van Susante Charles, Boxtel.
Tempelman Hans, Kisaran.
Vencken Michel, Papenhoven.
Verster Jan, Gilze.
Vreuls Joseph, Nieuwenhagen.
Wijffels Maurice, IJzendijke.

2de Klas, 1ste Afd.

Beuskens * Willy, Gulpen.
Botter André, Haarlem.
Bröker Frits, Schaesberg.
Budé Albert, Maastricht.
Derks Arnoud, Maastricht.
Dirken Kees, Oudenbosch.
Erens Paul, Heemstede.
Geduld George, Malang.
Gerards Joseph, Heerlen.
Groenewoud * Joop, Amsterdam.
Herberichs Frans, Kerkrade.
Herzberg Armand, Roelange.
Hillebrand Antoon, Bondowoso.
van Horn Sjef, Amsterdam.
Jacobs Jan, Eysden.
Janssen Antoon, Lith.
Jeuken Hubert, Maastricht.
Leuchter Joseph, Kerkrade.

2de Klas, 2de Afd.

van Kessel Johan, Overschie.
Leyenaar Jan, Rotterdam.
Messelink Wim, Velp.
Moubis Tonny, Eindhoven.
Nijssen Pierre, Eindhoven.
Rameckers Leo, Bocholtz.
Reiss Willy, Heerlen.
Römkens Willem, Schaesberg.
Steenhuis Henri, Hilversum.
Stevens Alphons, Valkenburg.
Stoffels Marcel, Brunssum.
van Vloten Frans, Rotterdam.
Voncken * Leo, Heerlerheide.
von Weyhrother Herman, Blaricum.
Willebrands Herman, Bovenkarspel.
Zaal Johan, Amsterdam.
van der Zwaan Reinier, Berlijn.
Zwijsen Max, den Haag.

1ste Klas, 1ste Afd.

Abelmann * Guus, Utrecht.
van Aken Antoon, Oudenbosch.
van den Assum * Jan, Dongen.
van den Bergh Tonny, Haarlem.
Bos Antoon, Groningen.
Broers * Wim, den Haag.
Hensen Eduard, Padang.
Henquet * Louis, Eysden.

Hermans Albert, Brunssum.
 van der Heyde Wim, Valkenburg.
 Messelink Gerrit, Velp.
 van Mossel Wim, Wageningen.
 van Oosterhout * Wouter, Breda.
 Ramaekers * Hubert, Kerkrade.
 Samson * Kees, Zwolle.
 Schmitz * Joseph, Kerkrade.
 Simons Willy, Heerlen.
 Wierts * Wim, den Haag.

1ste Klas, 2de Afd.

Annyas Theo, Leeuwarden.
 Bruykers Joseph, Brunssum.
 Buysrogge Piet, Simpelveld.

Daniëls Henk, Nijmegen.
 den Doop * Hubert, Spekholzerheide.
 Gerards * Jan, Blerick.
 Gooden * Jacques, Meyel.
 Heys * Karel, Gennep.
 Nijst Charles, Kerkrade.
 van Oosterhout * Leo, Oud-Vossemeer.
 Payens Joseph, Breda.
 Pommé Henri, Heerlen.
 Rühülessin * Willem, Tjimahie.
 Sampermans Adolf, Simpelveld.
 Schmeitz Oscar, Aken.
 Smits * André, Oosterhout.
 Timmermans * Joseph, Nederweert.
 Verbeeten * Jan, Gennep.
 Weterman * Hans, Deventer.

.....

Hoogere Handelschool

5de Klas.

Van Agt Antoon, Geldrop.
 Gelens Jan, Bussum.
 Grijpink Henri, Arnhem.
 Kreugel Johan, Dordrecht.
 Lohuis Hendrik, Groot Agelo.
 Nijssen Eduard, Eindhoven.
 Peynenborg Jan, Goirle.
 Reuters Hubert, Schaesberg.
 Rouppe van der Voort Jan, Vught.
 Schepers Johan, Lemselo.
 Tempelman Antoon, Kisanan.
 Toben Jan, Amsterdam.
 Vermeulen Joseph, Beuningen.
 Wermeling Rutger, Eygelshoven.

4de Klas.

Borghstijn Henri, Almelo.
 Brock * Heinrich, Kerkrade.
 Cammaert August, Hontenisse.
 Cremers Arthur, Gulpen.
 Gambon Louis, den Haag.
 Nijst Louis, Kerkrade.
 Pernot Thomas, Obbicht.
 Rouppe van der Voort Jan, den Haag.
 Smeets Albert, Maastricht.
 Toussaint Willy, Bandoeng.
 de Wit August, Helmond.
 Wintermans Antoon, Duysel.
 van Woerden Leo, Nijmegen.
 van Wylick August, Venlo.

.....

Voorbereidende Klas

1ste Afd.

Bloemen * Ivo, Schaesberg.
 Bonekamp * Charles, Rimborg.
 Borghstijn * Gustave, Almelo.
 Brand * Harry, Wylré.
 Buysrogge Kees, Simpelveld.
 van Goor * August, Malang.
 Habets Alphons, Kerkrade.
 van der Heyden * Frits, Wageningen.
 Heys * Karel, Gennep.
 Hof Willem, Nijmegen.
 Hülshoff * Antoon, Rijswijk.
 Jaspers * Emmanuel, Klimmen.
 Kerckhoffs * Guillaume, Beek (L.).
 Nicolai * Joseph, den Haag.
 Pesch * Nico, Vlodrop.
 Smits * André, Valkenburg.
 Tegelaers * Willy, Ammerzoden.
 van der Werf * Haye, Bolsward.
 Willems * Addy, Best.

2de Afd.

Begheyn Paul, Nieuwenhagen.
 Bogaarts * Wout, Blerick.
 Brand * Thom, Wylré.
 Castermans * Henri, Maastricht.
 Catsberg * Emile, Lutterade.
 den Doop * Antoon, Spekholzerheide.
 Geerits * Willy, Blerick.
 von Glebocki * Hans, Heerlerheide.
 Groenewoud * Robert, Amsterdam.
 Knibbeler * Joseph, Hoensbroek.
 van der Linden Louis, Breda.
 Mulders * Jo, Blerick.
 Pappers * Joseph, Mechelen-Wittem.
 Peters * Frans, Hoensbroek.
 Plaisir * Max, Pladjoë.
 Rouppe van der Voort * Antoon, den Haag.
 van der Sande Joost, Breda.
 Schiffelers * Leo, Spekholzerheide.
 Schoeber Henri, Horst.
 Senden * Felix, Voerendaal.
 Smeets * George, Maastricht.
 van der Werf * Jules, Bolsward.

PERSONALIA.

.....

De H. Priesterwijding ontvingen:

H. Beckers.	J. Janssen.
J. Bohnen.	Chr. Jonkers.
W. Bosch.	W. Joosten.
G. Cremers.	V. Lemmens.
P. Dassen.	B. Otten.
J. Deckers.	H. Pelzer.
P. Evers.	A. Schutgens.
H. Geuskens.	H. Spee.
H. Gieskens.	H. van Laer.
M. Haesen.	N. Willems.
G. Halmans.	J. Winter.
A. Hanssen.	A. Wolf.

van het Bisdom Roermond.

De volgende examens werden afgelegd:

aan de universiteit van Leiden:

H. Croughs, doct. ex. geneeskunde
A. Schuerman, doct. ex. geneeskunde
B. Vroom, arts=ex.
J. Allart, doct. ex. pharm.
J. Pop, cand. ex. biologie (I en J)

aan de universiteit van Groningen:

A. Annyas, cand. ex. geneeskunde
J. Beckers, arts=ex.
J. Brenninkmeyer, arts=ex.

aan de universiteit van Utrecht:

A. Koch, cand. ex. rechten
J. Lenssen, cand. ex. veearts
H. van Mourik, theor. tandheelk. 2e d.
H. van Mourik, tandarts=ex.
H. Defesche, doct. ex. geneeskunde
H. Defesche, arts=ex. 1e d.
B. Wösten, doct. ex. geneeskunde
H. Peeters, tandarts=ex.
Th. van Wely, arts=ex.
F. Koch, doct. ex. geneeskunde
H. van de Vijver, cand. ex. veearts
W. van Thiel, arts=ex.
A. Kock, arts=ex.
M. van Aken, veearts=ex.
H. Stoot, veearts=ex.
A. Pinckers, arts=ex. 1e d.
A. van Susante, cand. ex. geneeskunde
H. van de Kar, cand. ex. geneeskunde

aan de universiteit van Amsterdam:

R. Wijffels, cand. ex. geneeskunde
H. van der Sterren, arts=ex. 1e d.
J. van den Hombergh, cand. ex. geneesk. 1e d.
P. Müller, doct. ex. rechten
J. H. Starmans, promotie geneeskunde
A. van Eekelen, cand. ex. rechten
A. Bots, cand. ex. geneeskunde

aan de universiteit van Nijmegen:

L. Weyermans, doct. ex. klass. lett.
C. van Haren, doct. ex. rechten
F. Stroux, doct. ex. klass. lett.
L. Huysmans, lic. theol. (c. l.)
W. Roukens, doct. ex. Nederl. lett. (c. l.)
J. Spuizers, cand. ex. rechten
W. Sillen, cand. ex. geschied.
Ch. Paulussen, doct. ex. rechten
J. Weyden, doct. ex. Germ. lett.

aan de Technische Hoogeschool van Delft:

J. Bemelmans, prop. m. i.
J. Bemelmans, cand. m. i. 1e ged.
W. Martens, cand. m. i. 1e ged.

aan de Handelshoogeschool van Rotterdam:

W. Wolfs, cand. ex.

aan de handelshoogeschool van Tilburg:

J. Boots, prop. ex.
A. Smeets, prop. ex.
A. Willekens, prop. ex.
P. Willemsen, prop. ex.
M. Krekelberg, prop. ex.

Notariëel Staatsexamen:

J. van de Weyer, 2e ged.
P. Niesten, 1e ged.
J. Derkman, 1e ged.

Surnumerairex. Registratie:

L. Martens

Examen Staathuishoudkunde (KX):

J. G. C. Koelman

Examen Boekhouden M.O.:

L. Braam

Examen Vliegenier=waarnemer:

H. Frenken.

(de examenlijst is afgesloten 1 Juli.)

Werden benoemd:

tot **Aartsbisshop van Utrecht:**

Z. D. H. Mgr. J. Jansen.

tot **Huisprelaat** van Z. H. den Paus:

Mgr. Dr. G. A. H. Bauduin, Vicaris=Generaal,
President van het Groot-Seminarie te Roermond.

tot **Kanunnik** van het Kathedraal Kapittel
van Roermond:

A. J. M. H. van de Venne, Directeur Klein-
Seminarie Rolduc.

tot **Ridder in de Orde van den Nederland-
schen Leeuw:**

F. E. M. H. baron Michiels van Verduynen,
buitengew. gezant en gevorm. Minister te
Weenen.

J. J. J. de Vlam, lid der Gedep. Staten van
Noord-Brabant, te Eindhoven.

tot **Commandeur in de Orde van Oranje-
Nassau:**

O. M. F. Haffmans, lid van de Eerste Kamer
der Staten=Generaal.

tot **Officier in de Orde van Oranje=Nassau:**
W. A. A. M. Daniëls, consul=generaal te Sin-
gapore.

J. W. J. Linssen, Kanunnik en oud=secre. van
het Bisdome Roermond.

tot **Ridder in de Orde van Oranje=Nassau:**

J. J. A. Houben, Ontvanger der Directe Bel.
en Acc., te Breda.

M. L. E. Hupperetz, te Gulpen.

OVERLEDENEN.

(achter den naam is het geboortjaar
aangegeven).

F. J. H. R. Pluymaekers (1844), lid der Prov.
Staten van Limburg, te Ubachsberg.

J. W. J. Linssen (1861), Kanunnik van het
Kathedraal Kapittel, oud=secre. van het Bis-
dome Roermond.

L. B. Ramakers (1866), pastoor te Heyen.

A. J. Habets (1847), pastoor te Voerendaal.

M. H. van Opbergen (1850), pastoor te Blit-
terswijk.

W. J. Raven (1852), oud-regent te Rolduc,
Meerssen.

W. P. A. M. Eygenraam (1872), te Dordrecht.

J. A. Hochstenbach (1892), te Kerkrade.

F. H. H. Zoetmulder (1857), te Rotterdam.

P. van den Heuvel (1862), te Geldrop.

P. Paulussen (1912), leerling Rolduc, te Heer-
len.

Leonard Wijnen (1860), te Schaesberg.

P. Ch. F. Cremers (1854), rector Smakt (Ven-
ray).

A. M. G. A. Kauling (1908), te Amsterdam.

J. C. L. Zilkens (1876), Inspecteur der Di-
recte Bel., te Eindhoven.

E. H. Beltjens (1898), te Linne.

J. Jurgens (1909), leerling der. Phil. Rolduc,
te Nieuwenhagen.

P. M. Janssen (1843), rustend pastoor, te
Wessem.

Dr. A. Rademaker (1875), te Rijswijk.

M. J. H. Nijsten (1906), te Geleen.

H. M. H. Bartels (1857), rustend pastoor te
Haalen.

Hub. Spauwen (1912), leerling Rolduc, te
Kerkrade.

R. M. J. F. H. A. de Guasco (1872), pastoor
St. Lambertus, Maastricht.

IN MEMORIAM.

.....

Pastoor R. M. J. J. H. A. De Guasco. †

Na een maandenlang smartelijk lijden overleed te Maastricht op 22 Juni 1930 R. M. J. F. H. A. de Guasco, pastoor der Sint Lambertusparochie te Maastricht, voorzien van de H. H. Sacramenten der Stervenden.

Geboren den 17 December 1872 te Valkenburg, voltooidde hij zijne studiën te Rome, waar hij 12 Juni 1897 het H. Priesterschap ontving.

Van dien tijd af dagteekent zijn groote vriendschap met den lateren Kardinaal Zijne Eminentie Mgr. Ceretti, met wien hij tot aan zijn dood een geregelde briefwisseling bleef onderhouden.

Sedert 4 September 1897 vervulde hij tot den zelfden dag van het jaar 1920 te Rolduc het leeraarsambt in de Kerkelijke-Vaderlandsche en Algemeene Geschiedenis.

Van hem hoorde men geen dorre opsomming van jaartallen noch een droge vermelding van feiten, maar voor de verbeelding zijner leerlingen deed hij personen en tijdsperken herleven.

De geheele historische ontwikkeling der menschheid, het ontstaan en het zich groepeeren der staten wist hij dank zijn helder verstand aan zijne leerlingen duidelijk voor oogen te stellen, zonder dat hij zich door zijn enorm geheugen maar een oogenblik liet verleiden tot het geven van een soort geschiedenistabel van veldslagen of geslachten van regeerende vorstenhuizen.

Dit zelfde karakter vinden wij terug in de door hem geschreven werken.

Naar het uiterlijk was Pastoor de Guasco een echte man, met een hooge, ongebogen, forsche gestalte, den kop van een Romeinsch ridder, hoog en breed voorhoofd, adelaarsneus, met een wilskrachtige mond en vaste kin.

Zijn innerlijk was daarmede geheel in overeenstemming. Het was een aristocraat met een groot karakter.

Slechts na nauwgezette overweging der van invloed zijnde factoren, werden door hem besluiten en meeningen genomen of gevormd. Een keer gedecideerd, was zijn besluit ook onwrikbaar en nooit veranderde hij lichtvaardig van meening.

Het is vanzelfsprekend, dat zoo'n persoon als surveillant en onder-prefect een voorbeeldige orde onder de jongens wist te handhaven.

Even begrijpelijk is het, dat hij het vertrouwen zijner leerlingen wist te winnen en een grooten invloed uitoefende op de jongens individueel.

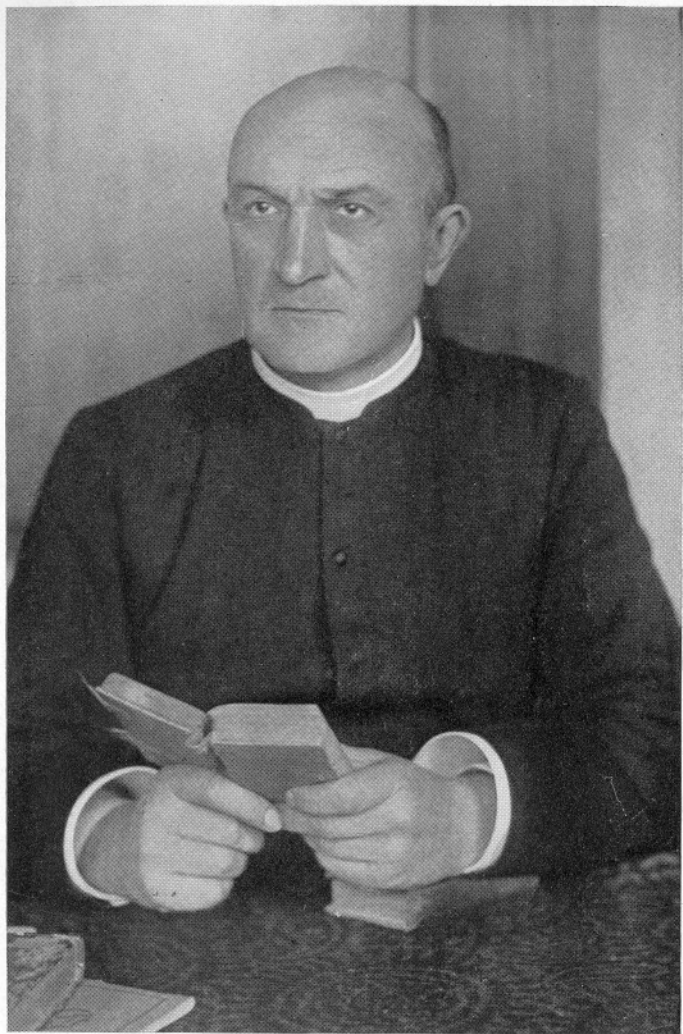
In de moeilijke overgangsjaren, waarin zoo vele den steun behoeven van een leidende persoonlijkheid, waarin wij bestormd worden met tallooze vragen omtrent het hoe, wat en waarom, waarin levenskwesties van den eersten rang plotseling om een oplossing dringen, daar wist zijn raad, zijn steun, zijn groote kennis van geest en hart allerwege uitkomst te verschaffen.

Van zijn geliefd Rolduc riep de Overheid hem weg en benoemde hem tot Pastoor in het kleine, landelijke Obbicht. Hij bleef er slechts één jaar en werd 28 Januari 1922 door Z. D. H. Monseigneur Schrijnen, die hem van Rolduc kende, belast met het herderschap over de Sint Lambertusparochie te Maastricht. Voorwaar een even eervolle als moeilijke taak.

De wijze waarop hij zich hiervan heeft gekwetend, bracht hem in zijn leven de sympathie van zijne parochie, die inmiddels 7000 zielen telt en uit een zeer gemengde bevolking bestaat.

Hij bouwde er scholen en kapelanieën, zonder de schuldenlast der niet rijke parochie ook maar eenigermate te vermeerderen.

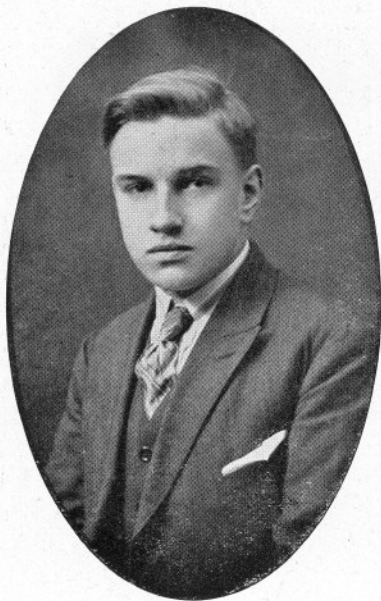
Door ijverige kapelaans gesteund, aan wier vorming hij een groot aandeel had, werd

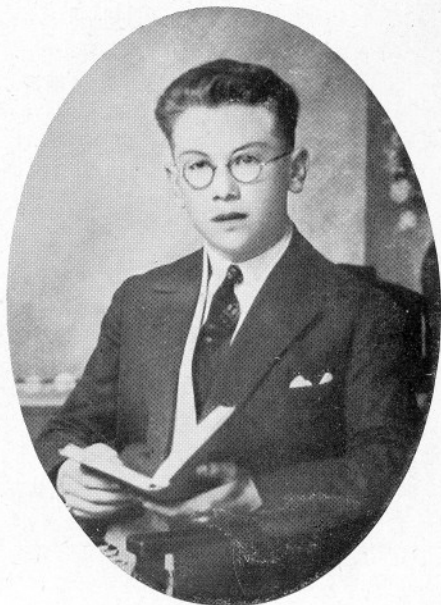
R. M. J. F. H. A. DE GUASCO †
Leeraar Rolduc 1897—1921, — Pastoor Obbicht 1921—1922
Pastoor St.-Lambertus. Maastricht 1922—1930

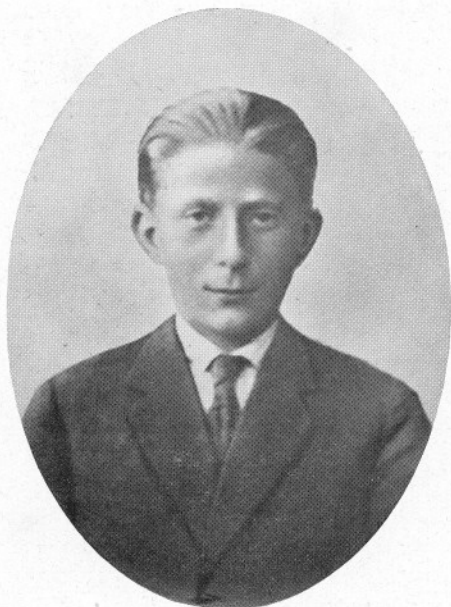
DR. J. L. H. T. B. NAGANT
Leeraar Rolduc 1901—1930

ANT. KAULING †

JOH JURGENS †

PAUL PAULUSSEN †

HUB. SPAUWEN †

zijne parochie een der bloeiendste van de stad van Sint Servaas.

Dat men hem waardeerde en liefhad, ondanks het feit dat zijn karakter zoo volkomen een contrast was met dat van den bijna lichtvaardig-snel besluitenden Maastrichtenaar, die echter weer even spoedig van meening verandert, blijkt wel uit de belangstelling hem tijdens zijne ziekte betoond.

Bij zijn uitvaartdienst kon de groote St. Lambertuskerk de menschen niet bevatten,

die hun vriend en herder de laatste eer wilden bewijzen.

Hij heeft inderdaad in den wijngaard des Heeren gewerkt en er de hitte van den dag gedragen.

Moge het gebed van zijn oud-leerlingen met dat van zijn talrijke vrienden, hem spoedig het eeuwig geluk des hemels deelachtig doen worden.

EEN OUD-LEERLING.

A. Kauling. †

Op den jeugdigen leeftijd van ruim 22 jaar overleed te Amsterdam Antoon Kauling, oudstudent van Rolduc. Hoewel ik wist dat hij ziek was, schrok ik bij het vernemen van z'n doodsbbericht. Twee en twintig jaar en dan reeds te moeten sterven, terwijl het leven nog zooveel schoons zou kunnen bieden. Bedenkend dat de dood mijzelf even goed had kunnen treffen als hem, sidderde ik bij mijzelf en vroeg mij af: „Zijt ge bereid?” Zeker, men moet ten allen tijde bereid zijn om rekenschap te geven, maar hoevelen zijn, vooral in dezen tijd, bereid voor Gods rechterstoel te verschijnen? Te licht, veel te licht wordt het leven opgevat en zeer velen gaan dansend en joelend als carnavalszotten de eeuwigheid in. Doordat wij jaren met elkaar zijn omgegaan, kan ik van m'n beste Dick in alle gerustheid zeggen: „Hij was bereid”. Hij vatte het leven op zooals het behoort te worden opgevat, ernstig, devoot, doch niet saai en droog. Als lid van de Derde Orde was hij een waardig navolger van Sint Franciscus en bezat hij in hooge mate de Franciskaansche blijheid. Lid der Congregatie was hij een Mariakind bij uitnemendheid, dat trouw haar feesten vierde. Hoe gaarne trok hij in

de Meimaand 's avonds naar 't kapelletje om de goede Moeder z'n hulde te brengen en de tocht naar Schaesberg was voor hem meer een godsdienstig dan materieel genot. Lid van Voor Eer en Deugd, bewaarde hij z'n zuiverheid als z'n grootste schat. Zoolang hij op Rolduc was, viel hem dit alles betrekkelijk gemakkelijk. Men kan God niet genoeg danken op Rolduc te zijn geweest, waar men z'n godsdienstige gevoelens dieper, levendiger, inniger voelt worden naarmate men er langer verblijft en waar men versterkt wordt en gepantserd tegen den strijd van het leven.

Toen de tijd kwam, dat Dick Rolduc moest verlaten, viel hem het scheiden zwaar. Ik heb een traan in z'n oog gezien en met weemoed verliet hij de burcht om alleen ten strijde te trekken.

Moedig is hij den strijd des levens begonnen en heeft hem reeds uitgestreden. Als overwinnaar is hij gekroond en heeft z'n loon reeds ontvangen. Hij was een dappere en trouwe dienstknecht, mede door z'n opleiding in een der burchten van het H. Geloof in ons land, in Rolduc.

GER. VOLLMER.

J. Jurgens. †

't Laatste jaar van de Philosophie Supérieure was in vollen gang; verlangend werd er reeds over 't Groot-Seminarie gepraat. De plezierige dagen van Sint Kathrien waren voorbij en 't eerste trimester was spoedig

achter den rug. Dan nog het tweede; het derde was heel kort, en dan.... Zoo dachten we allen, zoo denkt ieder die vol is van zijn ideaal.

„Zeg, heb je het al gehoord?”

„Nee! wat?”

„Wel, „Schengske” moet niet goed zijn geworden.”

Snel als een loopend vuurtje ging 't over de Philosophie. 't Zou zoo erg niet zijn; wie wordt er niet eens ziek? Den volgenden dag waren de berichten minder gunstig, hij moest naar de „infirmierie”. De eene hypothese na de andere werd er gemaakt. Deze veronderstelde dit, gene meende dat.

't Was de derde dag. 's Morgens hadden we met ietwat gedrukte stemming ons broodje gegeten en rookten nu rustig onze pijp leeg. „Ik moest toch eens gaan vragen hoe 't met „Schengske was”. Ik klopte mijn pijp leeg en verliet 't Casino. Juist kwam mijnheer de Directeur van de ziekenzaal. Hij zag me en schudde met zijn hoofd.

„Hoe is 't mijnheer?”

„Niet goed, hij moet bediend worden”. Toen schokte er iets in zijn keel. Ik ging terug, en terwijl ik de deur opende, werd 't stil... en 't bleef stil.

Was 't dan zoo vlug gegaan?

Onder de onderbreking zaten we allen in de kerk en baden zooals men bidden kan voor een vriend.

Twee van ons gingen er mee, toen men hem de laatste H. Sacramenten bracht. Gesloten, met beide oogen gesloten, lag hij daar en wachtte tot de Heer hem riep.

En toch heeft deze stem nog lang op zich laten wachten. Dat alles was gebeurd voor Kerstmis en Maandag na „Laetare” stierf hij. „Laetare” weerklonk door de kerken, omdat de triomf van den Verlosser zoo nabij was, ook hij mocht zich verheugen dat de Heer hem in de eeuwige vreugde had binnen gevoerd.

Laetatus sum in his quae dicta sunt mihi; in domum domini ibimus. Ik verheug mij er

over, dat mij gezegd werd: Naar het huis des Heeren zullen wij gaan.

Aldus mochten wij hem onzen laatsten vriendendienst bewijzen, en vol ontroering hebben we hem naar zijn laatste rustplaats gebracht. Ten paradijze mogen U geleiden de Engelen.

Dat alles is nu al weer lang voorbij en alles verloopt nog als gewoon; zijn plaats in de klas is leeg. Hier studeerde hij met ons; hulpeloos als kleine kinderen grepen we naar waarheid, vol kinderlijke blijheid wanneer we ze bereikt hadden, maar vol bittere ontgoocheling wanneer 't altijd slechts zoo'n klein brokje was van die oneindige en eeuwige waarheid, nauwelijks genoeg om een kinderhand te vullen. Thans heeft God hem geplaatst bij de „Bron van alle waarheid” waaraan hij zijn dorst zal lesschen om nooit weer te dorsten. „Dat hoofdlicht, der Zonnen zon,” het heeft de nevelen van zijn verstand uit mekaar gedreven en hij ziet van aanschijn tot aanschijn, wat niemand onzer vermoeden kan.

Hij ondervond hier de toegenegenheid van zijn vrienden, maar vooral die zuivere teedere moederliefde, die tot het uiterste gegaan is en gedaan heeft wat **alleen een moeder** vermag; en dat alles, 't zal niets meer voor hem zijn, omdat hij thans genieten mag: **De Liefde**. Priester worden, een alter Christus; dat was zijn ideaal; dat beheerschte geheel zijn leven. God echter kwam en vroeg hem 't offer van zijn leven en gelaten vol nederige onderwerping heeft hij 't Hem gebracht.

„Fiat voluntas tua.”

Hij kwam van God en is terug gegaan naar God, dat was zijn eindbestemming; het is volbracht.

J. F.

Paul Paulussen. †

Vijf jaren achtereen is hij in dit Jaarboek genoemd als de winnaar van den Algemeenen Prijs van zijn klas. Nu zijn naam voor de zesde maal hier vermeld staat, is 't om het bericht te geven van zijn gaaf en zuiver le-

ven, dat in een rechte lijn is omhoog gegaan tot zijn stervensuur.

Want 't was niet enkel de bijzondere aanleg van het verstand, waarin Paul van jongs af uitmuntte. Bij al het succes van zijn studie

was hij geheel vol eenvoud gebleven. Hij erkende zijn talenten als een gave van boven en wenschte ze voor een hooger doel te gebruiken, in het volle besef van de verantwoordelijkheid, die hem daarmee was opgelegd. Zonder veel nadruk van uiterlijk optreden nam hij door zijn rustige bescheidenheid een ieder terstond voor zich in. Zijn klasgenooten getuigen van zijn altijd gereede hulpvaardigheid als 't gold iemand vooruit te helpen. De Redactie van dit Jaarboek herdenkt met dankbaarheid, hoe hij haar voor beheer en administratie sinds vier jaar heeft bijgestaan. En schrijver dezes verbindt daarmee de herinnering aan de vele kleine werkzaamheden, die hij aan het vlugge inzicht en de bedreven vaardigheid van Paul kon overlaten en waarbij deze 't steeds deed voorkomen, of die diensten eerder aan hem dan door hem werden bewezen en den oudere vaak door zijn vroegtijdig inzicht in personen en toestanden verbaasde.

Paul wist wat hij wilde; hij bezat zichzelf en kreeg uit dit zelfbezit een innerlijke rust, die naar buiten uitstraalde in de bezonkenheid van zijn spreken, zijn afgemeten gebaar en zijn fijnen, stillen glimlach. Hij was geen jongen van veel woorden dan enkel tegenover God. Het kostte hem geen moeite om veel en goed te bidden. 's Avonds na het souper zag men hem knielen vóór in de Kerk, bij het altaar van St. Joseph, en hij bleef er gaarne achter, als de anderen heengingen, om stil met zijn God alleen te zijn. Daar kreeg hij de genade bevestigd van de verheven roeping, die hij zich gesteld zag. Het heeft niet zoo mogen zijn. Enkel de wil tot het offer, dat hij zoo welbewust stond te brengen, is voldoende geweest. Zijn leven was rijp voor den hemel. God heeft 't genomen. Vita mutatur, non tollitur. Zijn heengaan was de opgang naar een beter leven. Zoo heeft ook hij zelf 't gezien. Hij had het aardsche leven

lief, omdat 't hem geluk had gebracht, zegen op zijn studie, de warmte van een hartelijk tehuis in een groot gezin, als bij terugslag nog toegenomen sinds 't droevig verlies van de moeder, nu vier jaar geleden, de genegenheid van hen in wier midden hij leefde, de vriendschap van degenen, met wie hij dagelijks omging, bovenal: de genade van zijn roeping. Hij hoopte in dit leven nog veel voor O. L. Heer te kunnen doen. Maar hij was ook volkomen bereid om te gaan. Het was voor hem niet anders dan alsof zijn overheid hem tot een anderen werkkring riep. En zijn hoop op den hemel was op den grondslag van een onwrikbaar geloof zoo zeker geworden, dat hij in een van zijn laatste dagen zelfs zijn dankbaarheid uitte, dat hij de zaligheid zoo gemakkelijk mocht verdienen.

Is dit korte leven inderdaad voor Paul altijd gemakkelijk geweest? 't Is niet aan ons, dit te beoordeelen. Maar het trouwe vervullen van den dagelikschen plicht gaat niet zonder moeite en afwezigheid van uiterlijken strijd sluit werkelijke verdiensten niet uit. Het aardsche leven van Paul is een voorbeeld geweest van harmonie en klaren eenvoud. Thans, hopen we, is zijn verstand geheel geopend in den glans van het Eeuwig Licht en is zijn drang naar weten in de schouwing van het Hoogste Zijn volkomen bevredigd. Laten we bidden, dat hij ook in het andere leven zich hen moge herinneren, die hij hier op aarde heeft liefgehad.

Paul Paulussen werd geboren te Maas-tricht, 30 Juli 1912, hij kwam te Rolduc, waar zijn vader en vier van zijn broers hem reeds waren voorgegaan, op 5 Sept. 1924, en stierf als leerling van de 6de klasse Gymn., na een ziekte van enkele weken in het St. Josephs-hospitaal te Heerlen, voorzien van de laatste H. Sacramenten, op 20 Febr. 1930.

F. S.

Hubert Spauwen. †

Zwaar drukte de zwoele atmosfeer van den stralenden Juni-namiddag. Rondom aan den horizon drongen dreigend grauwe donderwolken aan. Geen windje bracht ook maar eenige verfrissching. Vroolijk trok ons troepje verder, want de jeugd kent geen vermoeidheid, zoolang ze kan genieten van de vrijheid in de heerlijke natuur, nu wel op zijn mooist. Het nog groene koren stond reeds flink in de aren, waartusschen klapproos en korenbloem, de blijde belofte van een rijken oogst! Hoe spoedig zou nu de tijd daar zijn, dat de maaiers hun werk zouden kunnen beginnen!...

Hubert! ik heb dien middag aan jou gedacht. Het bericht van je ziekte had me juist bereikt en al stond erbij, dat het zeer ernstig was, toch kon ik niet denken dat dit leven nu reeds moest eindigen. Het koren was nog groen en de maaiers moesten nog eenigen tijd geduld oefenen!...

Evenwel heeft hier menschelijke hulp niet meer kunnen baten en 's avonds bij mijn thuiskomst wachtte er mij de droeve tijding.

Hubert, ik heb je gekend in je Rolducse bedrijvigheid, temidden van je vrienden op de speelplaats, gebogen over je boeken in de studiezaal of neergeknield in de stilte van de kapel, maar ik kan het me niet anders voorstellen, of je vriendelijkheid die onder de vacantie iedereen zoo trof, moet je ook wel onder het trimester tot een prettigen makker gemaakt hebben. Je godsdienstzin en je studiejver, die we vooral onder de vacantie konden naar waarde beoordeelen, deden voor de toekomst het schoonste verwachten. Zooals je voor allen thuis was, zoo moet je ook geweest zijn voor wie met jou lief en leed van het kostschoolleven deelden.

Met Pinksteren zou je weer thuis komen, om je geliefd Eysden in zijn zomertooi te zien, om te vertellen over de afgeloopen weken, om dan weer vol moed naar Rolduc terug te gaan voor het komende overgangsexamen, dat je weer een schrede dichter bij je doel zou brengen.

Pinksteren bracht echter de verontrusting van je ziekte en de Pinkstervreug-

de van het ouderlijk huis werd overtrokken door de sombere schaduw van onrust en zorg. Als met de uren werden de berichten ernstiger en binnen enkele dagen stonden vader en moeder aan de stervenssponde van hun dierbaar kind. Leeraren treurden over een volgzamen leerling, vrienden beweenden het verlies van een minzamen makker, heel de Rolducse samenleving, waar alles spreekt van frissche kracht en groeiend leven, voelt plotseling de ijzige greep van den dood, die hier wederom komt zeggen hoe hij geen acht slaat op leeftijd, geen rekening houdt met toekomstplannen, voor geen tranen en smeeken wil wijken.

Het was de ouders een zoet genot, te denken hoe binnen afzienbaren tijd hun kind als priester aan het altaar zou staan. Volgaarne en dankbaar voor de uitverkiezing van hun jongen hadden zij het offer reeds gebracht en hem Gode voor zijn H. Dienst gewijd. Doch zij hadden niet kunnen denken dat wat eens hun vreugde zijn zou, nu zoo hun smart moest vergrooten.

's Morgens trok een droeve processie den weg langs naar Kerkrade. Men hoorde slechts de doordringende stem van den prefect, die voorbad en het dof nabidden der lange rijen. Aan het kruispunt in het veld wachtte de lijkwagen.... al biddend trok de stoet erlangs, terug naar Rolduc, de gangen door, de speelplaats over, tot op het kerkhof. Weer hoorde ik de klokken als voor vele jaren, zooals ze luidden 's Zaterdags op het einde van de avondstudie Maria ter eere, zooals ze luidden voor de plechtigheden in de kerk, zooals ze luidden wanneer Rolduc feest vierde.... zooals ze luidden toen zoovele anderen ten grave werden gedragen, op de plaats en ten tijde dat ze meenden dat hun leven pas ging beginnen.

Opeengedrongen stonden daar allen in de brandende zon, steeds maar biddend. Na de jongens een lange rij van Heeren, dan de 4de Gym. die hun klasgenoot naar zijn laatste rustplaats mochten dragen, de familieleden

vol droefheid maar gelaten in Gods Wil berustend, vele vrienden, die door hun medeleven zoo mogelijk de droefheid trachtten te verlichten.

Plechtig klonken de gezangen der Liturgie, ernstig en gevoelvol de woorden van den Directeur, toen hij de ouders troostte bij dien zwaren slag en tot leering van de talrijke jongelingsschare wees op dezen doode, die zoo goed was voor allen, stipt al zijn plichten

vervulde en daarom ook ten voorbeeld mocht gesteld worden.

Hubert, wij die bij je graf gestaan hebben, die je gekend hebben, die in de H. Mis voor je baden en dit zullen blijven doen, wij zullen dien morgen niet vergeten, maar wees gij dan ook onze voorspreker daarboven en wil ook Rolduc en zijn bewoners steeds indachtig zijn.

A. v. T.

.....

Toespraak bij de begrafenis van Hubert Spauwen.

Voordat wij dezen stillen doodenakker verlaten, zij het mij geoorloofd enkele woorden tot de aanwezigen te richten, zoo mogelijk, tot troost en opbeuring van de zwaar beproefde familie van den overledene, en tot stichting en ernstige beleering van de hier vergaderde jongelingschap.

Een achttal dagen geleden was Hubert Spauwen nog opgewekt, vol levenslust onder zijn medeleerlingen, en niets deed vermoeden, dat zoo geheel onverwacht een einde zou gemaakt worden aan zijn mooie leven. En nu staan wij met diepen rouw in de ziel geschaard om zijn stoffelijk overschot.

Hoe heeft dat droevig treurspel zijn pijnlijke oplossing gevonden? Waarom rukte de wreede dood hem uit ons midden?

Toen buiten heel de natuur vlamde in de zonneweelde van Pinksteren, toen Pinksterjubilé ruischte in heerlijke akkoorden door ons mooie Kerkgebouw, toen Pinkstergelieden neerdaalden in onze zielen en ze vulden met rechtmatige vreugde, toen velen uwer zich verblijdden op het spoedig weerzien van ouders en familie, lag Hubert Spauwen op zijn legerstede, lijdend aan een oogenschijnlijk lichte en voorbijgaande kwaal, maar echt teleurgesteld, omdat hij zijn schreden niet mocht richten naar het ouderlijke huis, en vooral — hij zeide het uitdrukkelijk — omdat hij van de heerlijke kerkelijke plechtigheden van Pinksteren niet mocht getuige zijn. — Niemand onzer dacht toen nog aan dreigend levensgevaar, en toch, toen den vol-

genden morgen het medisch onderzoek plaats had, luidde de uitspraak: „naar het ziekenhuis”. Een paar uur later werd Hubert opgenomen in het St. Joseph's hospitaal te Kerkrade en oordeelde men het noodig den patient onmiddellijk te voorzien van de H. Sacramenten der stervenden. Begrijpt gij het ontstellende, het tragische van de snelle ontwikkeling van dit ziekteproces? Wien onzer sloeg de schrik niet om het hart? De zieke zelf voelde de nadering van den dood. Hij toonde zich gelaten en tevreden, vooral toen zijn groote wensch vervuld werd, n.l. den goddelijken Heiland nog eens te mogen ontvangen in zijn van liefde brandend, zuivere hart. Toen volgde de wreede worsteling tusschen leven en dood, en terwijl wij met zijn ouders baden om het behoud van dat jonge leven, sloopte de wreede kwaal angstwekkend vlug zijn jeugdige krachten en reeds Donderdagmorgen verliet zijn schoone ziel het aardse, om op te gaan naar haar oorsprong en haar doel, naar God.

De familie Spauwen verloor een oprecht liefhebbenden, edel gevoelenden, veel belovenden zoon en broeder. Innig was Hubert gehecht aan zijn goede ouders; innig deelde hij hun lief en hun leed; hij schonk hun voldoening door plichtsbetrachting en volgzaamheid; eens hoopte hij hun als priesterzoon te vergelden, wat zij zoo gaarne en offervuldig voor hem deden.

Rolduc verloor een zijner beste leerlingen. Wanneer ik den afgestorvene zoo noem, denk

ik niet aan vaak ijdel succes in de studie, maar dan staat hij voor mijn geest als de eenvoudige, volgzaam jongeling, die niemand hier ooit kwaad deed of reden gaf tot ontvreemding, die stipt zijn plicht vervulde en rusteloos zwoegde ter bereiking van zijn groote levensdoel, die zijn geluk zocht in bidden en werken, die uitblonk door vroomheid en ijver voor het goede, die als lid van de Mariacongregatie en van de Derde Orde van St. Franciscus door woord en voorbeeld anderen stichtte, die naar onze meening, zich waardig voorbereidde om eens een ijverig en heilig priester te worden.

Waarom moest juist deze jongeling van zoo echte zielegrootheid, met zulke mooie idealen zoo onverwacht scheiden uit dit leven?

Wij staan hier voor een machtig geheim. God heeft gesproken: laat ons Zijn aanbiddelijken wil aanvaarden. Maar zegt het mij, gij allen, die Hubert Spauwen hebt gekend, is het gewaagd de meening te verkondigen, dat Gods oog met welgevallen heeft neergezien op dit jonge leven, op deze jonge bloem stralend in onbesmette reinheid en geurend van hemelschen dauw? En was het God zelf niet, Die deze bloem verlangde over te planten in den lusthof der eeuwige vreugde? Mag ik niet aannemen, dat in korten tijd het groote werk van den H. Geest en van ons aan die mooie ziel voltooid was, dat zij te goed was voor deze wereld, dat zij ontzinkt moest worden aan de verderfelijke besmetting, die vooral in onze dagen loert op de jongensziel. O ja, ik heb alle vertrouwen, dat deze leerling het groote levensdoel

bereikt heeft, dat hij hierboven het rijke loon geniet voor zijn voorbeeldig christelijk leven.

Ik herhaal mijn vraag: Waarom moest de wreede dood opnieuw zijn bitteren slag slaan in deze rij van jonge levens en moest een der besten van ons worden weggenomen?

Bedoelde de goede God daarmee geen ernstige les voor deze honderden jongelingen, om hen te overtuigen van de broosheid, de waardeloosheid van dit aardsche bestaan? Om hun gedachten te richten naar ons aller groote bestemming? Om hun het „estote parati” „weest te elke stonde gereed” voor de groote reis in te scherpen? Om hen opnieuw te doen beseffen de allesbeheerschen- de waarde van plichtsbetrachting, van vroomheid en deugd?

Wat God deed, is wel gedaan. Nemen wij Zijne groote les ter harte.

Ik zeide het reeds, levendig is in mij het vertrouwen, dat deze doode bij zijn Rechter goed is aangeland, maar Gods oog ziet vlekken, waar ons alles rein toeschijnt, daarom zullen wij veel bidden voor de rust zijner schoone ziel. Die beloften, dierbare afgestorvene, doen wij, staande bij uw graf, maar als gij, wat wij zoo gaarne hopen, opgenomen zijt in de rij van Gods lieve heiligen, bidt dan voor ons, bidt voor uw goede ouders en familie, vraag voor hen zegen en stille berusting in het leed, waarin uw heengaan hen dompelde, maar vraag vooral aan den goeden God, dat Uw voorbeeld van werklust, voor alles van vroomheid hier moge worden nagevolgd in lengte van dagen. Dat is onze bede — eens hopen wij u weer te zien in het betere vaderland.

BIJ HET VERSCHEIDEN

VAN

HUBERT SPAUWEN,

STUDENT VAN ROLDUC

.....

De bloemkes in den lentetuin
Staan rood en wit te pronken
En over het aloud Rolduc
Is zonnepracht gezonken.

Er spelen jeugd en vreugd,
— In schaduw van antieke muren —
Die als de ranke torenspits
Naar verre toekomst turen.

Maar plots, bij 't wijken van de zon,
Bij bange onweerslucht,
Plukt midden uit dees levenstuin
De dood een jonge vrucht.

Ten derden maal, in 't zelfde jaar,
De droefenis van 't scheiden;
Doch kracht en troost van ons gebed
Zal hun De Plaats bereiden.

De bitt're dood is toch weer zoet,
Als honderdtallen jonge zielen
— Bij 't open graf — tot zielerust
Van een beweende nederknielen.

Dicht bij de plaats van werk en spel
Ligt hij te rusten — zacht —,
Voor alle vriend' een stille les,
Dat eens ook hen de Rechter wacht.

O sterke dood!
Leer óns opnieuw verstaan:
Bij d'onverwachte komst,
In Jezus' gunst te staan.

.....

Mijn lieve Ouders, stilt uw smart!
Uw jonge vrucht was rijp voor 't beter leven,
En voor de daad nam God mijn wil:
Hem eens als Priester na te streven.

Dierbaar Rolduc, mijn lieve vrienden,
Die voor het leven werkt en streeft;
Ik bid U, wil het niet vergeten,
Dat 't einddoel — God — hier Bóven leeft,

Rolduc, Juni 1930.

H.

.....

Bij een afscheid.

't Is de gewoonte niet in 't Rolduc's Jaarboek de leeraren, die Rolduc verlaten met een bijschrift te vereeren. Een portret met vermelding van den duur van hun verblijf op Rolduc spreekt van de dankbare herinneringen, die zij er bij de collega's en leerlingen achterlaten. Alleen bij hun dood wordt hun werken en leven met dankbaarheid herdacht in 't Jaarboek.

Nu echter bij het verschijnen van ons 2de lustrumnummer onze medeoprichter en redacteur Prof. Dr. Ferd. Sassen wegens zijn eervolle benoeming tot hoogleeraar te Nijmegen niet meer als redacteur optreedt, zou 't zeker een groote ondankbaarheid zijn, zoo wij hier niet met een enkel woord uiting gaven aan onze oprechte waardeering voor

alles, wat hij voor 't Jaarboek gedaan heeft.

Mede aan zijn initiatief was 't te danken, dat 't Jaarboek opgericht en zoo een blijvende band gelegd werd tusschen de oude Rolduciens en de tegenwoordige bewoners. Door zijn vaardige pen en zijn ruimen en critischen blik is het Jaarboek door al zijn jaargangen heen op een hoog plan gebleven. Moge in de toekomst, nu hij wegens zijn nieuwen werkkring zijn vele zorgen en zorgzaamheid aan 't Jaarboek moet onttrekken, nog dikwijls een artikel van zijn hoogleeraarsbureau den weg vinden naar ons redactietafeltje.

De vreugde, die 't Jaarboek telkens bij zooveel velen wekt, zij hem nog veel jaren de uiting van dankbaarheid aan zijn plan en arbeid.

.....

Kanunnik A. van de Venne.

Het staat er als conclusie van het telegram, dat hedenmiddag Rolduc bereikte:

Directeur van de Venne, Rolduc.

In de vergadering van het Kapittel op heden zijt gij tot kanunnik benoemd. Bisschop, Kapittel en professoren Seminarie bieden U hun hartelijkste gelukwensen aan.

Everts, Secretaris.

De jongens waren op wandeling op dezen Donderdagmiddag vol schitterende herfstzon, toen de provisor het blijde nieuws rondvertelde onder de leeraren. Waar niemand iets verwachtte, werd deze benoeming tot hoogblijve verrassing. Het was meer dan twintig jaar geleden, dat een directeur van Rolduc tot kanunnik werd benoemd. Maar de herinnering aan de benoeming van Mgr. Dr. R. Corten was nog levendig genoeg, om de feestelijkheid, die dien namiddag en avond had opgeluisterd, terstond te reconstrueeren. De twee volgende directeuren, de tegenwoordige bisschop Mgr. L. Schrijnen en de thans rustende functionaris A. Geurts, waren achtereenvolgens beiden een vijftal jaren direc-

teur. Maar dat is niet voldoende in het Limburgsche diocees, waar de eer van het canonicaat niet vast zit aan ambt of positie. Ik zou hier een variant kunnen plaatsen op een fijngeestig woord van een tafelredenaar op een Rolducsch feest, die den deken van Maastricht begroette met dezen lof aan positie en persoon, dat deze al lang bisschop was geweest, wanneer Maastricht.... in Italië lag. Juist dit feit, dat de eereplaats van raadsman van den bisschop in een reeks van jaren moet worden verdiend, verhoogt den luister dezer eer.

En dat hier in een tienjarig directoraat verdiensten waren vergaderd, te over.... dat erkennen de huisgenooten niet alleen, maar ook zooveel daarbuiten. De Rolducsche directeur verdiende de erkenning, omdat hij heeft verstaan de oude glorieuze traditie van Rolduc te verbinden met de eischen van den nieuwen tijd. Het is hier niet de plaats noch ook de tijd — moge hij nog zeer verre zijn! — om dat alles in detail op te sommen, nu ons allen de vreugde vervult van de erkenning door de besten van het diocees, met den bisschop aan het hoofd. Want dat geeft juist

mede de hooge waarde, dat zij, die het weten kunnen van nabij, deze waardigheid verleenden. Ik denk hier aan een ander feit. Toen een van de nobelste geestelijken, die ik heb gekend, den vroegeren deken van Rotterdam, Mgr. P. Thier, het kamerheerschap van Z. H. werd vereerd, was hij maar zeer matig daarmee ingenomen, omdat, zooals hij me zei, dit slechts het gevolg was van het toevallig bekleeden van het eerevoorzitterschap der jubileerende Katholieke Schoolvereniging. Toen hij een paar jaren later echter tot kanunnik werd benoemd, was hij ontroerd-blij, omdat de benoeming nu kwam van personen, die hem kenden, zijn bisschop en diens raadslieden. En zóó juist heeft de oudste der leeraren, Mhr. Nagant, het in zijn woord van gelukwensch gezegd, dat de benoeming ons zóó verheugde, omdat ze niet kwam in den winter van het leven, maar in den herfst, nog zóó vol zon en rijpe werkkracht.

Aan het gouter heeft de prefect het aan de jongens meegedeeld: „Tot uw en mijn groote vreugde kan ik u mededeelen, dat onze directeur benoemd is tot Kanunnik van het Kathedraal Kapittel”. En het minutenlang gejuich, dat toen is opgegaan, vergezeld van zwaaiende armen en in de lucht geheven stoelen, deed me denken aan den tijd, toen prefect Thijssen dezelfde mededeeling kon doen en de laatjes uit de tafels werden getrokken, omdat we de toenmalige banken niet in de hoogte konden werken. Het gedaver was van dien aard, dat de prefect achteraf in zijn bekenden stijl beweerde dat de mijnscheuren in den eetzaal groter waren geworden.

Direct na het gouter hebben leeraren en jongens den directeur begroet met ontroerende spontaniteit. De president van de filosofen heeft uit het hart gesproken op een wijze, als ik het nog nooit hoorde.

Dat was echt: „directeur, gij hebt gehoord en gezien bij uw binnenkomst, hoe we van u houden, „als het er op aan komt”.

De spreker schrok wat van die laatste woorden, geloof ik, maar waarachtig zonder reden: ze waren teekenend van echtheid. En de instemming aan het einde daverde me nog in de ooren. Mhr. Nagant vertolkte zuiver de blijde gevoelens van de leeraren, die één waren in juichende geestdrift met de jongens. Overrompeld door dat alles heeft de directeur hartelijke dankwoorden gesproken en zijn liefde voor het levende Rolduc beleden, dat heden werd gekroond in hem. En gesteund door de harmonie heeft toen ten derde male een „lang zal hij leven” geschald, dat onvergetelijk blijft.

Ik kan het me voorstellen, dat een directeur van een inrichting als Rolduc, die dagelijks botst tegen verdrietigheden en kleinschijnlijkheden, wel eens ontmoediging voelt en twijfelt aan zich zelf. Maar als die oogenblikken ooit mochten komen, laat hij dan denken aan dezen avond, die niet als andere feesten, lang was voorbereid en uitgekeend, die niet leed onder al het minutieuze, dat een domper is op de echte zielsuitingen, maar die zonder meer was overgelaten aan wat spontaan medeleven er van zou maken, en die, dank aan die ongebonden vrijheid, werd tot één glorieuse uiting van sympathie, genegenheid en blijdschap; laat hij denken aan die jongensgezichten, daar vóór ons, waar de ontroerde ziel op lag uitgedrukt. En in het gewone lof, dat voor deze gelegenheid door den directeur zelf werd gecelebreerd, is menig dankgebed omhoog gestegen en er was wellicht meer dan één, in wien de spanning van de ontroering brak in een stille traan.

En terwijl ik deze regels aan het einde van den dag beëindig, klatert in de late herfstzon in het carré feestelijk de fontein, die, alle waternood ten spijt, toch even werd opengezet, als een spontane uiting en een fijne attentie van een met een groot Rolducsch hart en die de traditie kent, — onze meesterknecht.

26 September 1929.

Monseigneur J. H. G. Jansen,

Op 8 Augustus 1883 trad op het tooneel van Rolduc een leerling van het tweede Gymnasium naar voren en met hem de reien van Athalie. In de aula bevond zich als hooge gast de vertegenwoordiger van den Paus, Mgr. Fr. Spolverini, Apostolisch Internuntius, die van Den Haag naar Rolduc was gekomen om er de plechtige prijsuitdeeling voor te zitten.

Diezelfde persoon trad 5 Juni 1930 weer op voor 's Pausen vertegenwoordiger om te beleven, wat hij, ongeveer een halve eeuw geleden, had afgebeeld. Toen echter werd Joas, een kind, dank zij Gods bescherming tot koning gekroond. Nu werd een priester door Gods voorzienigheid tot vorst der Kerk gewijd.

October 1881 was de 13-jarige „Jean Jansen de Leeuwarden” — zoo staat hij vermeld in de lijst onzer leerlingen — in Rolduc aangekomen. Hard was het afscheid geweest voor ouders en zoon; vooral de vader had reeds dagen te voren onder dat aanstaande vertrek geleden. Maar het vaste besluit om hun jongen Katholiek onderwijs te laten genieten, bracht vader en moeder er toe hun eenigen zoon reeds op jeugdigen leeftijd zoo ver van huis te zenden. Hun keuze viel op Rolduc, dat toen een der weinige katholieke scholen was met voorbereiding op eindexamen Gymnasium en Hoogere Burgerschool. Mocht in den loop der jaren blijken, dat God hun kind niet voor het Priesterschap had voorbestemd, dan opende hem het eindexamen toch den weg tot iedere verdere studie. (Aldus een interview met Monseigneur Jansen, opgenomen in „De Tijd”).

Gemakkelijk zal het zich-inleven in een zoo ver van het ouderlijk huis gelegen, nieuwe omgeving voor den jeugdigen Fries niet zijn geweest. Zoo kreeg hij reeds in zijne jonge jaren de gelegenheid om zich te oefenen in het verwerven van het aanpassingsvermogen, dat hem in zijn verder leven bij zijn verschillende sterk varieerende functies zoo goed van pas zou komen.

Succes in de studie had hij van af zijn

eerste jaar, zooals de prijzenboekjes van 1881—1886 uitwijzen. Tweemaal stonden het grootste aantal prijzen en vermeldingen van zijn klas op zijn naam.

Met den groei zijner wetenschappelijke ontwikkeling, hield zijn karaktervorming en de vooruitgang van zijn godsdienstzin gelijken tred.

Daartoe werkte mede het voorbeeld en de goede leiding van vele voortreffelijke priesterleeraren, waarvan men er eenige ziet op de afgedrukte klasphoto n.l. van links naar rechts Mgr. Dr. R. Corten, hoofdleeraar der Rhetorica, Mgr. Dr. W. Everts, de toenmalige Directeur van Rolduc, Mgr. H. Everts, hoofdleeraar van de Poësis. De middelste van de dan volgende leerlingen is Mgr. Dr. H. Poels, terwijl de pasgewijde Aartsbisshop van Utrecht staat als laatste, rechts in de bovenste rij.

De jonge Jansen was voor zijn compagnie, waarvan thans nog een lid als notaris in het aartsbisdom werkzaam is, een opgeruimde vriend, die gaarne aan alle jongenspelen meedeed. Een aardig bewijs daarvan vormt zijn lidmaatschap van de boogschutters, *) waarvan bijstaande photo getuigt.

Dankbaar nam „Jean Jansen de Leeuwarden” van zijn vrienden al het goede over, dat hij van hen kon leeren. In ruil daarvoor liet hij hen deelen in de gaven van zijn trouw hart en vroom gemoed en ging hij hun voor door zijn correct en nauwgezet gedrag.

De weldoende invloed, welke uitging van zijn priesterleeraren, van de goed verzorgde kerkelijke diensten, van de wijding onzer stemmige kerk en crypta, van de O. L. Vrouwe-devotie, welke door 't geheele Rolducsch leven zoo mooi is heengeweven, had met vele andere factoren de priesterroeping van den jongen Jansen tot rijpheid gebracht. Daaronder verliet hij in den loop van zijn 6de studiejaar 1886—1887, als leerling der Rhetorica,

*) Hierover vindt men een geestig artikel van H. Reighard in het Jaarboek van Rolduc, 1923 bl. 106—111.

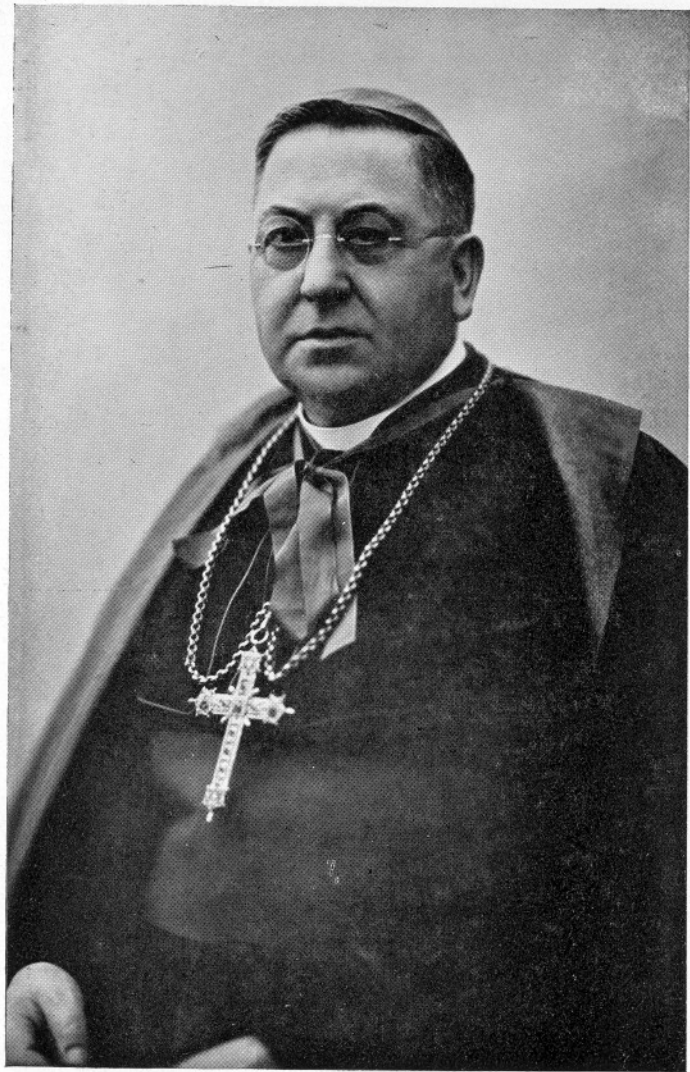
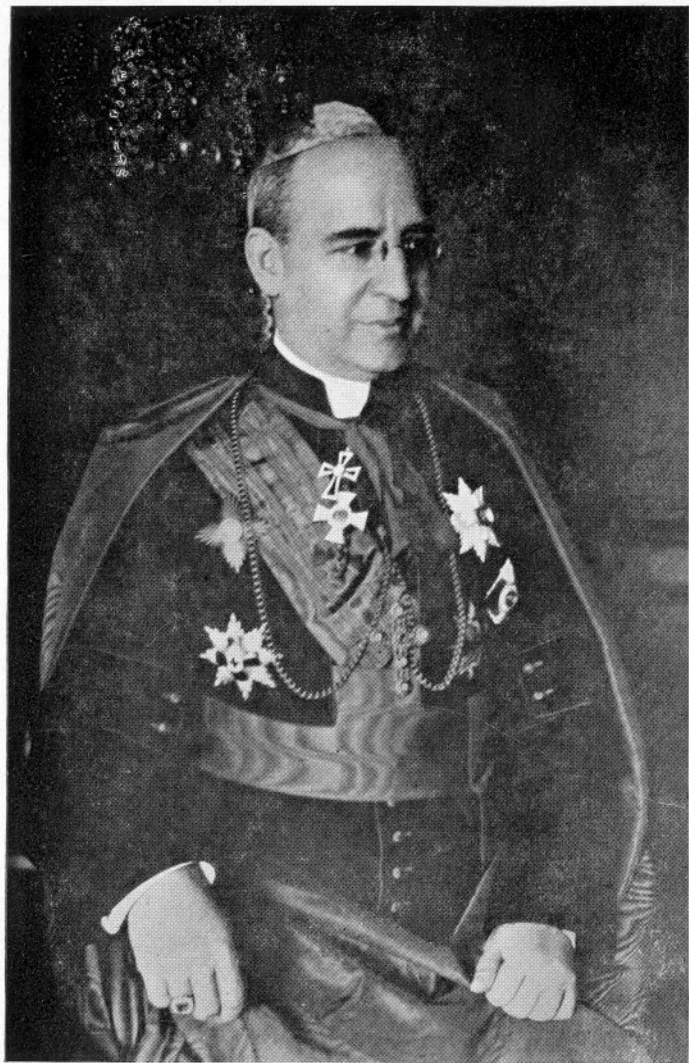

FOTO DIESFELDT

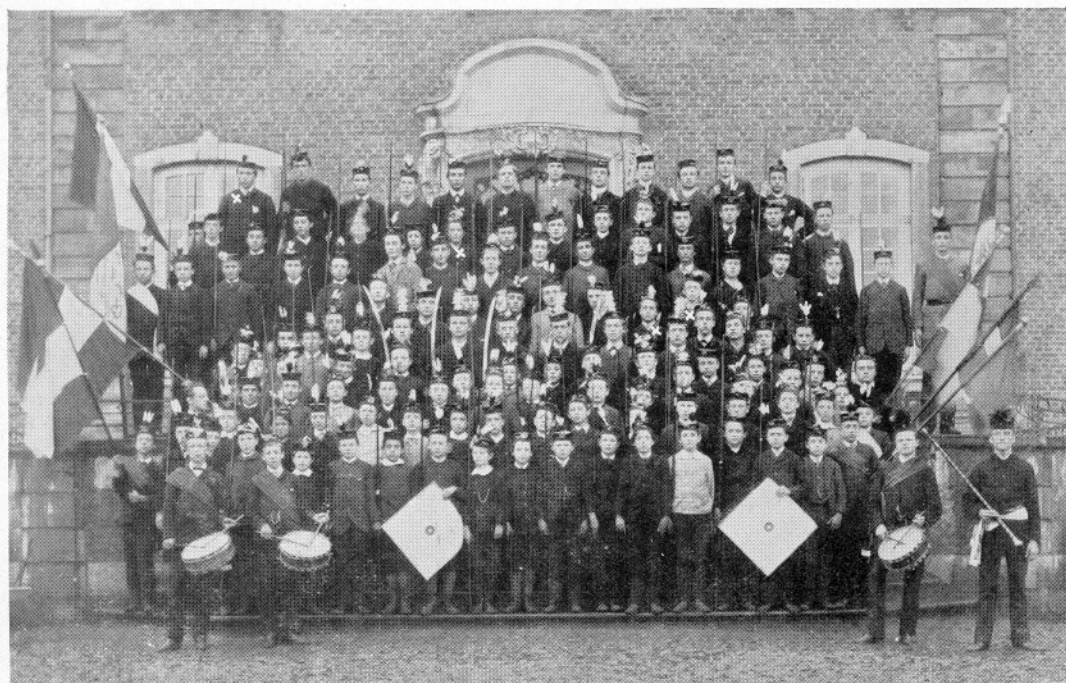
Z. D. H. MGR. J. H. G. JANSSEN,
Aartsbisschop van Utrecht

Z. EXC. MGR. L. SCHIOPPA,
Pauselijk Internuntius

Poësis en Rhetorica 1885—1886. — In 't midden: MGR. DR. W. EVERTS, links MGR. DR. R. CORTEN. rechts MGR. PROF. H. EVERTS. — Bovenste rij: eerste van rechts: MGR. J. JANSSEN, Aartsbisschop van Utrecht. — Onderste rij, tweede van rechts: MGR. DR. H. POELS.

DE SCHUTTERIJ IN DE TACHTIGER JAREN. — Met X zijn gemerkt. van onder af: MGR. J. JANSEN, Aartsbisschop van Utrecht, B. J. BROUWER, Pastoor te Loenersloot, A. JORRITSMAT, neef van Mgr. Janssen. — MGR. DR. H. POELS, Hoofdaalm. te Heerlen.

Rolduc om zijne priesterstudies in het Aartsbisdom voort te zetten.

*
* *
*

13 April 1930 kwam te Rolduc de blijde tijding, dat de lang vacante aartsbisshoppe-lijke zetel bezet werd door den oud-leerling Jansen, pastoor te Utrecht. Ook de jongens leefden mee. Den volgenden dag zag ik reeds het portret van Mgr. Jansen boven het bed van een zieken leerling, afkomstig uit het Aartsbisdom. Vooral de Friezen voelden zich.

Doch geheel Rolduc wilde uiting geven aan de vreugde en voldoening, dat een oud-leerling tot Aartsbisshop van Utrecht was verheven. Daarom was onze Directeur als tegenwoordiger van al zijn bewoners op 5 Juni 1930 bij de Bisschopsconsecratie en receptie aanwezig.

Toen hij den volgenden dag ter eere van Monseigneur Jansen een vrije middag afkondigde, brak er een storm van hoera's los, zoo geweldig, dat hij wel tot in 't aartsbisshoppe-lijk paleis van Utrecht kon doorgedrongen zijn. Vurig hopen alle bewoners van Rolduc, dat Mgr. Jansen de reeks bezoeken van zijn hooggeschatten voorganger Mgr. van de Wetering z.g. zal voortzetten en dat hun door de welwillendheid van den pas-gewijden Aartsbisshop spoedig de gelegenheid zal worden geboden om hem te bewijzen, hoe trotsch zij zijn op hun oud-Rolducien. Rolduc zou er zijn doorluchten oud-leerling echt dankbaar voor wezen.

Dien dank zal het uiten door zijn gebed. Op den dag zijner BisschopsConsecratie heb-

ben wij met aandrang tot God gesmeekt, dat de genade van den Heiligen Geest in zijn volsten rijkdom over hem zou nederdalen. Ook in de toekomst zullen wij voor hem blijven bidden, wel beseffend, dat God hem den 5den Juni 1930 een zeer verheven, maar tevens zeer zware taak heeft opgelegd.

Indien donkere dagen hem zouden treffen, wat God verhoede, dagen dat zijne groote verantwoordelijkheid als een looden last op hem zal drukken, dan vooral zal Rolduc zijn plicht vervullen en met de honderden priesters en religieuzen van het Aartsbisdom voor hem bidden. Moge de oud-Rolducien dan nog eens opzien naar den ouden gevel van het groote huis, waarin hij bijna zes jaren van zijn levensblijde jeugd heeft doorgebracht.

Boven den hoofdingang groet hem de Moeder der Priesters, die zegenend hare handen naar hem uitstrekt. Gesterkt door hare genade, zal hij zijne oogen richten tot Hem, in wien hij zijne hoop verankerd heeft. Hoog boven onze Lieve Vrouw zal zijn blik rusten op een schild met de wapenspreuk van Rolduc „Auspice Deo”. „Onder Gods zegen” zal hij dan weer, het voorbeeld van zijn grooten voorganger volgend, blij den kruisweg gaan van zijne zware verantwoordelijkheid, „per viam crucis gaudens.”

Dat Monseigneur Jansen onder Gods zegen nog tal van vruchtbare jaren zijn bloeiend aartsbisdom moge besturen en er veel tot stand moge brengen, dat wenscht hem Rolduc dringend in zijne gebeden.

Rolduc, Juli 1930.

A. D.

ELVCENTI DISCIPVLO
RODA
ENIXE DEVINCTA

Het innig aan zijn uitnemenden
leerling verknochte Rolduc.

AUSPICE DEO PROCEDAS,
INCLITA PROLES,
VOTIS RODA SUI EXORAT.

Onder Gods zegen, moget gij veel tot
stand brengen, beroemde zoon,
Dit vraagt Rolduc dringend in zijne
gebeden.

Seiner Erzbischöflichen Gnaden Mgr. J. Jansen zu seiner Bischofsweihe gewidmet.

Fromme Bischöfe einst bauten
Einen Turm, gar schwindelnd hohen;
Sollte ihren Glauben künden,
Ihren starken, himmlisch frohen.

Feine, zarte, duft'ge Spitzen
Zarte Hände künstlich weben;
Fast so feine, duft'ge Bogen
Steine in die Luft erheben.

Liebe edel, himmelstrebend,
Zwart und duftig dar sie stellen,
Wie der Kirche, wie dem Opfer
Nur so edel kann entquellen.

Blinder Hass, gehässiger Irrtum
Konnten Turm und Kirche schänden,
Willibrordus' Priestergrnade
Hass und Irrtum nicht entwenden.

Gott verwirrte alle Zungen,
Als in Stolz Er Babel schaute;
Irrtum schlimmer noch verwirrte,
Ganz zertrümmert, was er baute.

Dir schenkt huldvoll Gottes Milde
Willibrordus' hohe Würde;
Wir sie flehen, dass Du führest
Alle in die eine Hürde.

Deine Lehre wird den Glauben
Tief in frohe Seelen senken;
Weihend, segnend deine Hände
Gottesliebe reichlich schenken.

Het Middeleeuwsche Bisdom Utrecht en het territorium van het huidige Limburg.

Over de betrekkingen tusschen Rolduc en het bisdom Utrecht worden wij ingelicht door de oude „Annales Rodenses”, in later tijden voortgezet door den abt Nicolaas Heyendal († 5 Mei 1773.) Deze Annales verhalen, dat de Utrechtsche bisschop in 1106 naar Rolduc kwam en Ailbertus, den stichter, met zich naar Utrecht wilde nemen. Er is geen grond om de geloofwaardigheid van dit bericht in twijfel te trekken, al noemt de annalist foutiefelijk den in 1099 vermoorden bisschop Conrad in plaats van diens opvolger Burchard, die in 1107 Aken bezocht en op deze reis Rolduc zal hebben aangedaan.

De Annales brengen ons in kennis met een Utrechtschen leerling der Rolducsche school: „Gozwinus Harberti Trajectensis episcopi filius cum ille adhuc sacerdotio non esset sublimatus.” „Gozwinus, zoon van Harbertus, Bisschop van Utrecht, toen deze nog geen priester was.”

Gosewijn van Utrecht volbrengt dan te Rolduc zijn studiën en wordt er clericus: „inter fratres consignatus et litterarum officio educatus.” Door hem komt Rolduc — 1136 — in het bezit van een hoeve te Schalkwijk (Salewich), wier ligging nauwkeurig wordt beschreven. In 1138 koopt de Rolducsche abt Joannes van den Utrechtschen bisschop er een tweede hoeve bij, vlak naast de eerste gelegen. Toch waren de Utrechtsche niet van blijvenden aard, want reeds in 1146 doet de abdij ze van de hand, om er nieuwe, meer in de nabijheid gelegen goederen voor te koopen.

Hoe Rolduc aan die Utrechtsche betrekkingen kwam? M.i. hangt de zaak samen met de familieverhoudingen tusschen den stichter van Rolduc, Ailbertus, en de Geldersche machthebbers. Ailbertus toch was verwant o.a. met de graven van Wassenberg-Gelre en Kleef. De graaf van Gelre nu was bisschop

pelijk jager voor Utrecht: „et est venator episcopi.” ¹⁾

Het staat bij mij vast, dat de oude Annales Rodenses een voor onze Middeleeuwsche geschiedenis hoogst belangrijke bron zijn, die een nader wetenschappelijk onderzoek dringend eischen. — Een uitnemend onderwerp voor een akademisch proefschrift!

In verband met de betrekkingen tusschen het bisdom Utrecht en de abdij van Rolduc kan nog vermeld worden de stichting van kloosters in Friesland door genoemde abdij. De abt Heyendal verhaalt onder 1429 ²⁾ de inbezitneming door de congregatie van Windesheim van het Friesche, aan Rolduc onderhoorige klooster Ludingakerke bij Harlingen. Nog elders in Friesland bezat Rolduc kloosters, n.l. in Haskerland, Achtelem, Bergum en Anjum. Van de omstandigheden hunner stichting is evenwel niets bekend. Zij zijn later door de Windesheimers in bezit genomen.

Na het vertrek van den stichter Ailbertus uit Rolduc, kozen de kloosterlingen den prelaat Richer, uit het klooster Raitenbusch in Beieren, tot abt. Uit nederigheid wilde deze de hem aangeboden waardigheid niet aannemen en slechts uit gehoorzaamheid aan zijn bisschop, Koenraad van Salzburg, aanvaardde hij haar ten slotte. In 1122, het jaar van Richer's dood, bevestigde Paus Callixtus II de stichting der abdij en verzekerde haar in het bezit harer goederen. ³⁾

Rolduc heeft in den loop der tijden vele beroemde mannen gekend, waaronder den

abt Nicolaas Heyendal, de kanunniken Van der Wardt d'Oensel en Pierre Simon Ernst, schrijver van de „Histoire du Limbourg” en zooveel andere werken.

De Fransche revolutie heeft ook aan deze eeuwenoude stichting een einde gemaakt. Doch reeds de volgende eeuw zag haar luissterrijk herrijzen, thans als Klein-Seminarie van het bisdom Luik, daarna van Roermond.

Rolduc gaat er fier op, dat 't drie van de vijf huidige Nederlandsche bisschoppen onder zijn leerlingen mocht tellen: Mgr. Schrijnen, Bisschop van Roermond, Mgr. Diepen, Bisschop van 's-Hertogenbosch en eindelijk den Metropolitaan van Utrecht, Mgr. Joannes Jansen.

De Utrechtsche Kerkvoogd zal een even trouwe vriend van Rolduc zijn, als de Doorluchtige voorganger, Mgr. Van de Wetering, die Rolduc herhaaldelijk bezocht, steeds was.

Auspice Deo ad plurimos annos!

Roermond.

Dr. VAN GILS.

¹⁾ Van Gils. „Eenige Opmerkingen over de middeleeuwsche boekenlijst der Abdij Rolduc”. p. 10; Tenhaaff, „Diplomatische studiën over Utrechtsche oorkonden der Xe tot XIIe eeuw”, 119.

²⁾ „Annales Rodenses”, 46, 48, 58, 95.

³⁾ Corten, „Rolduc in Woord en Beeld”, passim. De origineele pauselijke bulle is nog in 't bezit van Rolduc aanwezig.

Nota. 't Bovenstaande werd genomen uit het artikel van Dr. v. Gils over genoemd onderwerp in het Feestnummer van De Tijd, bij de bisschopswijding van Mgr. Jansen, 15 Juni '30.

Bezoek van Kardinaal Van Rossum aan Rolduc.

Dinsdagmiddag 17 Sept. viel Rolduc de hooge eer te beurt van het bezoek van Z. Em. kardinaal van Rossum in gezelschap van den Provinciaal der Redemptoristen, den hoogeerw. pater L. Wouters en zijn Secretaris Mgr. Drehmans.

Op 't voorplein van de abdij werd de kardinaal onder feestelijk gelui van de klokken, de tonen der muziek en 't gejuich der leerlingen ontvangen. Toen het hooge gezelschap

had plaats genomen, heette een der leerlingen den kardinaal in een fraai gedicht welkom en bood hem een bouquet aan.

Hierna sprak de directeur den Kardinaal ongeveer aldus toe:

„Eminentie, ik behoef U zeker niet te zeggen, dat heel Rolduc, het leerarencorps en deze breede schare van Katholieke jongelingen, uw aanwezigheid binnen de Rolducsche muren op hoogen prijs stellen. In

derdaad wij beschouwen den dag van Uw bezoek als een dag, die met gouden letters geschreven staat in Rolducs annalen. Wij danken Uwe Eminentie dan ook van harte voor de groote eer ons huis andermaal aan gedaan en dit nieuwe, zeer gewaardeerde bewijs van belangstelling, voor deze oude inrichting van opvoeding en onderwijs.

Pas kort zijn de studenten van hun vacantie teruggekeerd en daarom moest deze ontvangst eenvoudig zijn, doch zij is daarom niet minder hartelijk gemeend. Wij voelen ons waarlijk gelukkig thans in de gelegenheid te zijn gesteld om ons bescheiden eerbewijs te voegen bij de grootsche nationale hulde, die Katholiek Nederland naar aanleiding van uw gouden Priesterfeest gebracht heeft aan zijn grooten landgenoot, den Nederlandschen Kardinaal.

De directeur spoorde vervolgens de leerlingen aan bij de H. Communie te bidden, dat God den Kardinaal nog lang moge sparen, opdat zijn kostbare gaven van geest en hart nog lang behouden mogen blijven voor den zegenrijken arbeid, opdat wij, Katholieke Nederlanders, nog lang mogen heenblikken over de bergen, naar het groote centrum van de Katholieke Kerk, naar den Kardinaal als wijzen raadsman van Z. H. den Paus, als Prefect der Propaganda, als een edelen zoon van Nederland, die van daaruit met zoo'n groote belangstelling het opbloeiend Katholieke leven steunt in ons dierbaar Vaderland.

Met een „Lang leve de kardinaal” besloot de Directeur zijne enthousiaste toespraak.

Z. Eminentie dankte hierop den directeur, de professoren en studenten voor de hem gebrachte hulde.

„t Is voor mij,” zoo vervolgde Z.Em., „een ware voldoening in uw midden te mogen toevoegen, in dit beroemde en weldadige Rolduc. Ik dank u voor uw goede wenschen en wensch dank te brengen voor het geluk, dat hier mannen worden gevormd naar Gods

hart, van diep geloof en actie, wier hant en geest verrijkt wordt met alles wat den mensch schoon maakt op aarde. Niets schoons is er, dan een jongelingshart te vormen naar hoogere idealen. Ik wensch den directeur en zijn staf van professoren Gods besten zegen en u, dierbare jongelingen, u wensch ik geluk, dat ge in Rolduc een zoo schoone opvoeding moogt ontvangen. Moget gij in de toekomst worden mannen van actie, van katholieke overtuiging en van de katholieke daad. Ik wensch vooral van harte geluk hen, die roeping gevoelen voor de H. Missie, om Jezus' leer te gaan verkondigen aan nog zooveelen, die leven in de duisternis des ongeloofs. Dezen wensch zal ik aanbevelen onder de H. Mis en tot Maria zal ik hiervoor bidden. Ten slotte, ik verleen u dezen dag vrij en ik verzoek den directeur u later nog een halven dag recreatie te geven. En nu nog een raad: hebt veel godsvrucht tot de H. Maagd; dat zij uw jongelingsjaren beschermte en zegene. Neemt tot haar uw toevlucht in alle moeilijkheden. Dat zij u zegene in uw studie en uw wegen bewake.

Z. Em. poseerde daarna voor den fotograaf, gezeten tusschen den directeur, de leeraren van Rolduc en deken van Ormeslingen.

Vervolgens trok de lange stoet van priesters en studenten, met den kardinaal in hun midden, naar de kerk, onder het zingen van een meerstemmig: „Ecce sacerdos magnus” van dr. Albert Smijers met orgelbegeleiding.

Bij het binnentreden in de kerk speelde de organist Pierre Zeyen den „marsch pontificale” van Lemmens. Z. Em. nam in het priesterkoor voor het hoogaltaar plaats, en verleende allen den pauselijken zegen met vollen aflat, onder de gewone voorwaarden.

Onder de tonen van den Marsch Solemnelle van Marly verliet Z. Em. zegenend het kerkgebouw, om zich te begeven naar de z.g. bisschopskamer.

*Benedicte Dominus domum istam
et omnes habitantes in ea*

19 Sept. 1929

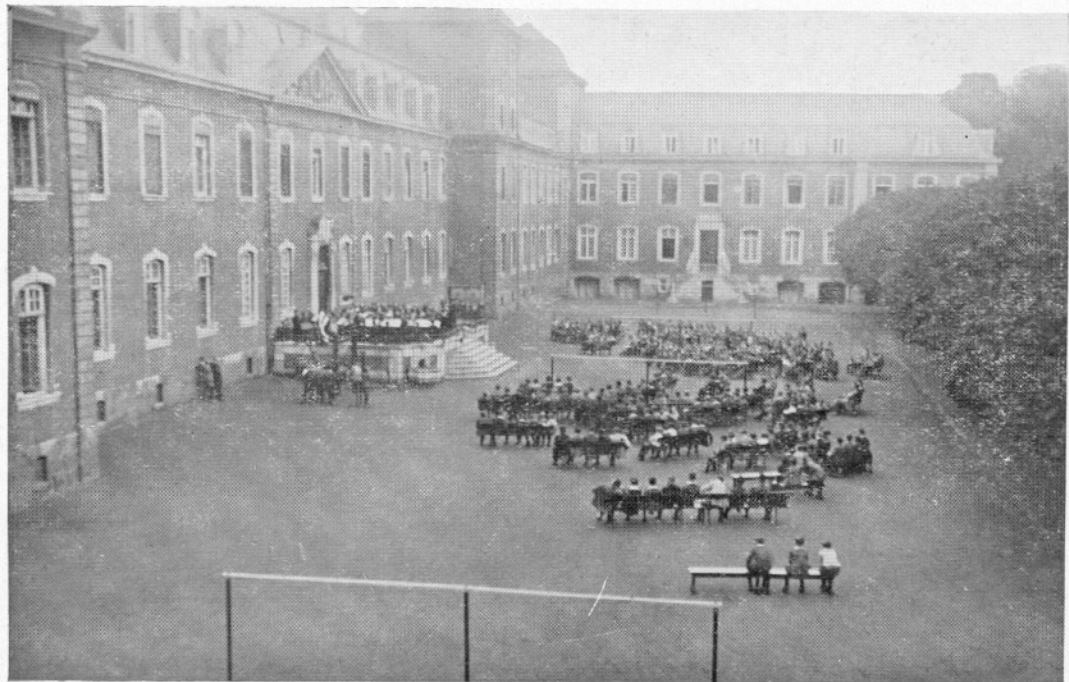
G. M. Card. van Rossum

BEZOEK KARDINAAL VAN ROSSUM

BEZOEK VAN Z.E.X.C. MR. P. REYMER,
Minister van Waterstaat, 27 Sept. 1929

CONCERT DOOR HET MUZIEKCORPS DER STEENKOLENMIJNEN „WILLEM SOPHIA”,
23 Juni 1930

Het bezoek van Z.Ex. Mgr. Lorenzo Schioppa, aan Rolduc

15 November 1929.

Terwijl te Rolduc nog de herinnering levendig was aan het bezoek van kardinaal van Rossum, kwam een andere kerkelijke hoogwaardigheidsbekleeder, n.l. de vertegenwoordiger van Z. H. den Paus bij onze geëerbiedigde Koningin, de oudste Katholieke Onderwijsinrichting van ons land begroeten. Mgr. Schioppa was naar Zuid-Limburg gekomen om met het opgewekte Katholieke leven in de mijnstreek kennis te maken, en wilde ook Rolduc in zijn hoge belangstelling betrekken; hij arriveerde in de oude abdij in gezelschap van zijn secretaris Pater Kleijntjes S.J. en van zijn gastheer Mgr. Dr. H. Poels uit Heerlen.

Daar het bezoek betrekkelijk onverwacht kwam, moest de ontvangst wel aan plechtigheid inboeten. — Toch deed Rolduc zijn best om den vertegenwoordiger van den Paus zoo waardig mogelijk te begroeten.

In de aula had de ontvangst plaats, die hartelijk en enthousiast mocht genoemd worden. Het orkest ging voorop, waarna een welkomstdedicht in het Fransch met aanbieding van bloemen. De directeur gaf uiting aan de algemeene vreugde en dankbaarheid, welke Rolduc vervullen, nu Zijne Excellentie Mgr. Schioppa de traditie van zijn vele illustre voorgangers voortzet door zijn geëerd bezoek, en vertolkte de gevoelens, welke al de bewoners van Rolduc bezielen

ten opzichte van Z. H. den Paus en zijn vertegenwoordiger in den Haag.

Mgr. Schioppa toonde zich voor een en ander zeer dankbaar en sprak zijn bewondering uit over hetgeen onder leiding van Roermond's bisschop in de Mijnstreek voor het behoud van het geloof geschiedde. Hij spoorde de heeren leeraren aan, om hun moeilijk, maar belangrijk werk met edelmoedigheid voort te zetten, doch riep vooral den leerlingen de groote plichten voor den geest, die zij tegenover Kerk en Paus te vervullen hebben.

Ofschoon Zijne Excellentie zich bediende van de Fransche taal, in het verstaan waarvan de tegenwoordige Rolducsche jeugd helaas heel wat achter staat bij die van vroeger, maakte het levendige bisschoppelijke woord diepen indruk en droeg dit hoge bezoek zeker bij tot bevestiging en verlevendiging van de Katholieke overtuiging en van het Katholieke plichtsbef. Dat was ook de bede van Z. D. H., toen zijn bisschoppelijke handen zegenend werden uitgestrekt over de aanwezigen.

Mgr. Schioppa plaatste ook Zijne handteekening onder een mooie teekening in het boek der bezoekers van Rolduc. Ook deze dag zal als een mooie en belangrijke in de geschiedenis van het oude Roda worden opgeteekend.

.....

Bezoek van Minister Paul Reymer op 27 September 1929.

Bij gelegenheid van zijn eerste ambtelijk bezoek aan de Mijnstreek had de nieuwe Minister van Waterstaat, Paul Reymer, zijn wensch te kennen gegeven ook Rolduc te bezoeken.

Vergezeld van den Commissaris der Koningin in Limburg, van het deputatielid Maenen, den Burgemeester van Kerkrade, een referendaris van het Ministerie van Waterstaat en

den provincialen hoofdingenieur de Ronde, arriveerde Z.Ex. tegen den middag in Rolduc, waar de hoge gast ontvangen werd door den Directeur.

Na het diner der leerlingen ging het gezelschap naar de speelplaats, waar onze harmonie het „Wien Neerland's Bloed" speelde en de Directeur den Minister op hartelijke wijze verwelkomde.

Hierop volgde een sympathieke toespraak van Z.Ex., waarin hij begon zich aan te sluiten bij de gelukwensen, door heel Rolduc daags te voren den Directeur gebracht bij diens hooge onderscheiding.

„'t Moet wel heerlijk zijn”, aldus Z.Ex., „hier op Rolduc te wonen, te leven en te werken.” De Minister zeide groote waardeering te hebben voor 't mooie werk, dat hier tot stand komt. Wat wij heden doen, zal in de toekomst moeten worden overgedragen. Het is een voorrecht zich hier te kunnen bekwaamen voor de maatschappelijke loopbaan van later. Met de hoop uit te spreken, dat allen zouden opgroeien tot nuttige leden der maats-

schappij en sieraden der Kerk, besloot Z.Ex. zijne enthousiaste toespraak. Voor de jongens verzocht hij vrij voor den namiddag, maar dan vroeg hij ook een wederdienst, n.l. een enkel gebedje, opdat zijn ministerieel werk mocht gezegend worden.

Na een spontaan „Lang zal hij leven”, door de muziek ingezet en de jongens overgenomen, werd Minister Reymers naar de Bisschopszaal geleid, waar het middagmaal werd gebruikt.

Daarna nam de Minister met belangstelling kennis van de inrichting en verliet, zooals hij zeide, zeer voldaan Rolduc.

.....

Het Zilveren Priesterfeest van Z.E. Heeren L. Backhuys en W. Jacobs op 8 April 1929.

Zilveren priesterfeesten komen uit den aard der zaak te Rolduc niet veel voor, daar de meeste priesterleeraren, althans in het verleden, vóór dat tijdstip naar de eigenlijke zielzorg overgingen.

In het afgelopen schooljaar had Rolduc evenwel het groote voorrecht, onder zijn leeraren-corps twee zilveren priesterjubilarissen te tellen. — Dat gelukkige feit is dan ook aanleiding geworden tot oprechte vreugde en tot een welverdiende, hartelijke huldiging. — Inderdaad heel Rolduc heeft het jubilerend tweetal met groote blijdschap begroet en uiting gegeven aan zijn oprechte dankbaarheid. Hebben de jubilarissen zelf met diepe ontroering, met groote erkentelijkheid tegenover den goeden God, Die hen riep, om Zijn uitverkoren vrienden en medehelpers te zijn, het zilveren feest gevierd, Rolduc's leeraren en leerlingen, ja alle bewoners van Rolduc hebben dat geluk gedeeld, en den Hemel gedankt voor de kostbare weldaden, die den jubilarissen gedurende dat tijdperk van 25 jaren ten deel vielen, en hen zelf voor al het goede, dat zij als leeraren en priesters bij honderden jonge mannen in ons huis hebben gewrocht. — En spontaan

voegden allen daarbij hun vurige gebeden, dat Gods zegen nog in lengte van dagen moge rusten op hun priesterlijken arbeid.

Natuurlijk was de Rolduc'sche kerk voor namelijk de plaats, waar het feest gevierd werd; daar droegen de jubilarissen hun plechtige hoogmis van dankzegging op, daar ruischten de jubelende tonen van een tweevoudig Te Deum, daar stegen de gebeden hemelwaarts, daar knielden de Rolduc'sche leerlingen neer aan de Tafel des Heeren om den Eucharistischen God, binnengetreden in hun harten te danken en te bidden om verdere genaden voor hun groote weldoeners.

Maar ook buiten de Kerk kwam de feestvreugde tot uiting.

In de aula had op den jubeldag een feestvergadering plaats; daar klonken blijde muziektonen, daar werden bloemen aan geboden, daar vertolkten enkele leerlingen in proza en poesie en ten slotte de directeur der inrichting de gevoelens welke heel Rolduc bezielde ten opzichte van de jubilerende priesters. Geen wonder dat deze behoefte gevoelden om uiting te geven aan hun dank voor alle bewijzen van sympathie bij hun zilveren priesterfeest vanwege Rolduc

en zijn bewoners ondervonden. De vreugde werd voortgezet aan den wel verzorgden feestdisch en 's avonds wachtte den leerlingen nog een mooie avond met orkestmuziek en aardige voordrachten. Zoo werd 8 April tot een onvergetelijken dag voor de jubilarissen zelf, doch ook voor de leerlingen, die een aangename herinnering eraan zullen bewaren, en hopelijk daardoor versterkt zijn geworden in hun eerbied en waardeering voor het H. Priesterschap.

Wat het priesterschap beteekent, vertolkte bij deze gelegenheid een der leeraren van Rolduc in de volgende verzen:

Priesterleben:
Für andre streben
Voll und ganz sich hinzugeben;

Andrer Schmerzen
Auszumerzen
Trotz der Qual im eignen Herzen;

Sich selbst entsagen;
Ohne Klagen
Andrer Sünd' und Sorgen tragen.

Priesterleben:
Für andre streben
Voll und ganz sich hinzugeben.

.....

Het 25-jarig bestaan van „Voor Eer en Deugd”.

8 December l.l. was het 25 jaar geleden, dat de vereeniging „Voor Eer en Deugd” door wijlen den Rolducschen directeur Mgr. R. Corten werd opgericht. Dat feit mocht in ons huis niet ongemerkt voorbij gaan en zeer gaarne aanvaardde Rolduc dan ook het voorstel van het hoofdbestuur der vereeniging, om dat zilveren jubilé in de bakermat zelf op plechtige wijze te vieren; zulks is dan ook gebeurd op het schoone feest van Maria Onbevlekt Ontvangen, den dag, waarop 75 jaar geleden Paus Pius IX Maria's Onbevleete Ontvangen tot dogma verklaarde.

Het twee dagen tevoren ingezette jaarlijksche triduum vormde een geschikte inleiding tot de feestviering. Op den feestdag zelf was onze Kerk gehuld in buitengewonen feestdus; midden in de kerk, vóór den opgang naar het priesterkoor prijkte het mooie Mariabeeld tusschen brandende kaarsen, bloemen en schilden met passende spreuken. De Hoogmis van dankzegging, opgedragen door den Rolducschen directeur in zijn hoedanigheid van voorzitter van het hoofdbestuur, maakte door de schittering der kerkgewaden, de statige bewegingen der vele koorknapen en den mooien kerkelijken zang een machtigen indruk. Verschillende leden van het hoofdbestuur woonden de Hoogmis bij.

Tegen half twaalf had de feestvergadering plaats in de aula, waar ook een Mariabeeld

was opgesteld tusschen groen en bloemen. Wat deze vergadering grooten luister bijzette, was de aanwezigheid van Z. D. H. Mgr. Schrijnen, bisschop van Roermond, die in gezelschap van den vicaris-generaal Mgr. Bauduin kort tevoren was aangekomen. — Blijde tonen van het Rolducsch orkest, handgeklap, bloemen en een welkomstdedicht begroetten Z. D. H. De Z. E. Heer van de Venne sloot zich van harte aan bij die verschillende vormen van verwelkoming, las een telegram van gelukwensch voor van het Doorluchtig Nederlandsch Episcopaat en deelde mede, dat de Minister van Binnenlandsche Zaken en van Defensie tot hun spijt verhinderd waren het feest van „Voor Eer en Deugd”, van welke vereeniging zij vroeger hoofdbestuursleden waren, bij te wonen. Dan memoreerde hij de groote verdiensten van Mgr. Schrijnen voor „Voor Eer en Deugd” — als Rolduc's directeur bekleedde ook Z. D. H. het voorzitterschap —, en sprak de hoop uit, dat de aanwezigheid van Monseigneur en van het hoofdbestuur voor de leerlingen een spoorslag zou zijn, om „Voor Eer en Deugd” te steunen en later vooral door woord en voorbeeld de belangen der zedelijkheid te dienen. — Daarop volgde een geestdriftig woord van dank en aanmoediging van Roermond's bisschop. Mgr. verhaalde van het ontstaan van „Voor Eer en

Deugd", wees op het vele goede door de vereeniging tot stand gebracht, maar drukte vooral de hoop en den wensch uit, dat alom de belangstelling en de steun voor dezen belangrijken bond zouden toenemen. Mgr. wees speciaal de leerlingen op de vereering van de Onbevleete Moedermaagd als een machtig middel voor hun ware geluk. — Oud-minister Bongaerts, reeds vele jaren hoofdbestuurslid, richtte ten slotte nog eenige hartelijke woorden van opwekking tot de Rolduc'sche jeugd: „willen wij mannenadel behouden bij de onzen, en daarnaast de Roomsche blijheid, dan moet het streven van de jubileerende vereeniging de sympathie en den daadwerkelijken steun hebben van de opgroeiende jongelingschap."

Een hartelijk woord van dank van Rolduc's directeur en een geestdriftig aangeheven „Aan U, o Koning der eeuwen" besloten de mooie vergadering.

Tegen half vijf had de slotplechtigheid plaats van het triduum. — Mgr. Schrijnen celebreeerde een plechtig Pontificaal lof, waar onder de leider van het Triduum Dr. Lijdsman C.s.s.R., de indrukwekkende feestpredicatie hield, en de toewijding aan de Onbevleete herhaald werd. Moge de mooie feestviering de verwezenlijking brengen van een der strofen van het lied van „Voor Eer en Deugd":

Het schutten der reinheid, de kroon van de jeugd,
Haar d'eereplaats weder te geven,
Het weren van al wat belaagt eer en deugd,
Dat blijft steeds ons doel en ons streven.
„Voor Eer en voor Deugd" klinkt onz' strijdleus, ons lied,
Bewaar, Moeder, die Gij U toegewijd ziet.

.....

REINHEIT.

Deine Grösse man bewundert;
Deinen Reichtum du nicht kennest.
Alles Edle, alles Schöne
Du mit deinem Namen nennest.

Adel krönet deine Stirne;
Aus dem Aug der Himmel glänzet;
Dich umweben feine Schimmer;
Holde Anmut dich bekränzet.

Demut zielt die Gottesmutter;
Liebe ihre Demut schmücket;
Stille, reiche, zarte Reinheit
Ihre Liebe und dich beglücket.

Sehen Engel deine Schönheit,
Falten fromm sie ihre Hände;
Möchten kämpfen, möchten leiden,
Wenn den Glanz ihr Wesen fände.

Bringt das Leben schwere Kämpfe;
Drücken Sorgen; trübt das Neiden;
All das Elend, deine Grösse
Kann verzeihen es, kann es leiden.

Unbekannt ist dir dein Reichtum;
Unbewusst du dich genieusst.
Nur dem Falle deine Schätze,
Die Erkenntnis du erschliessest.

Eine Lilie schlank und edel,
Blühst du, Gottes Hand dich pfleget.
Feiner Kelch haucht herbe Düfte,
Schimmernd weissen Glanz er heget.

Lilie, schön in stiller Grösse,
Deinen feinen Duft verspüren,
Hohen Adel sehen darf man;
Niemand wagt dich zu berühren.

Zu der reinen, heil'gen Jungfrau
Herz und Hände stets erhebe,
Dass dem schwachen Kind die Mutter
Starke, zarte Tugend gebe.

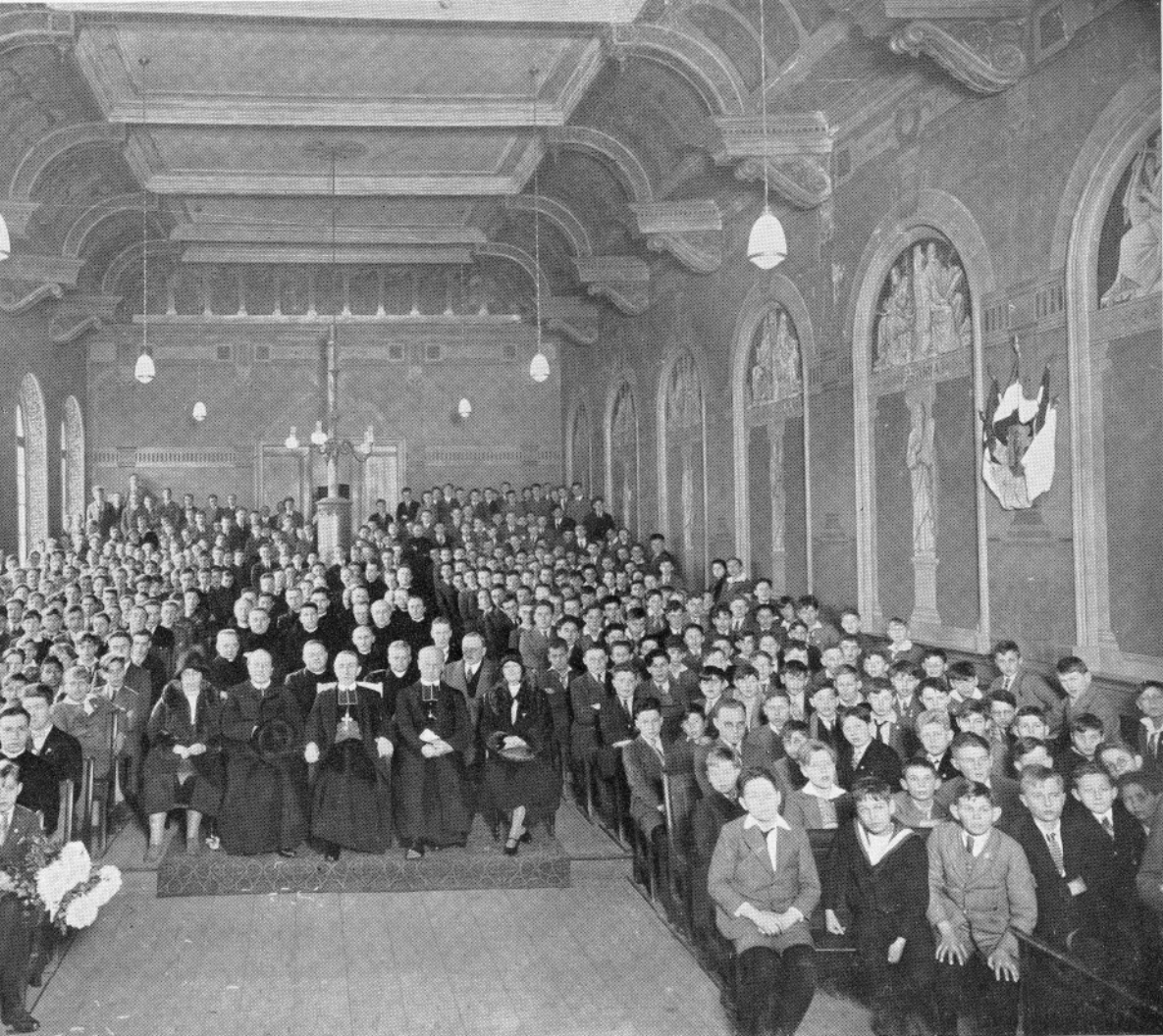
Zum Jubelfeste des Vereins „Voor Eer en Deugd."

Am Feste der Unbefleckten Empfängnis
1929.

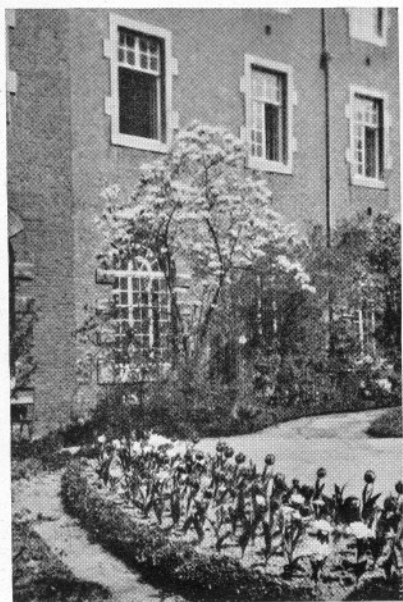
.....

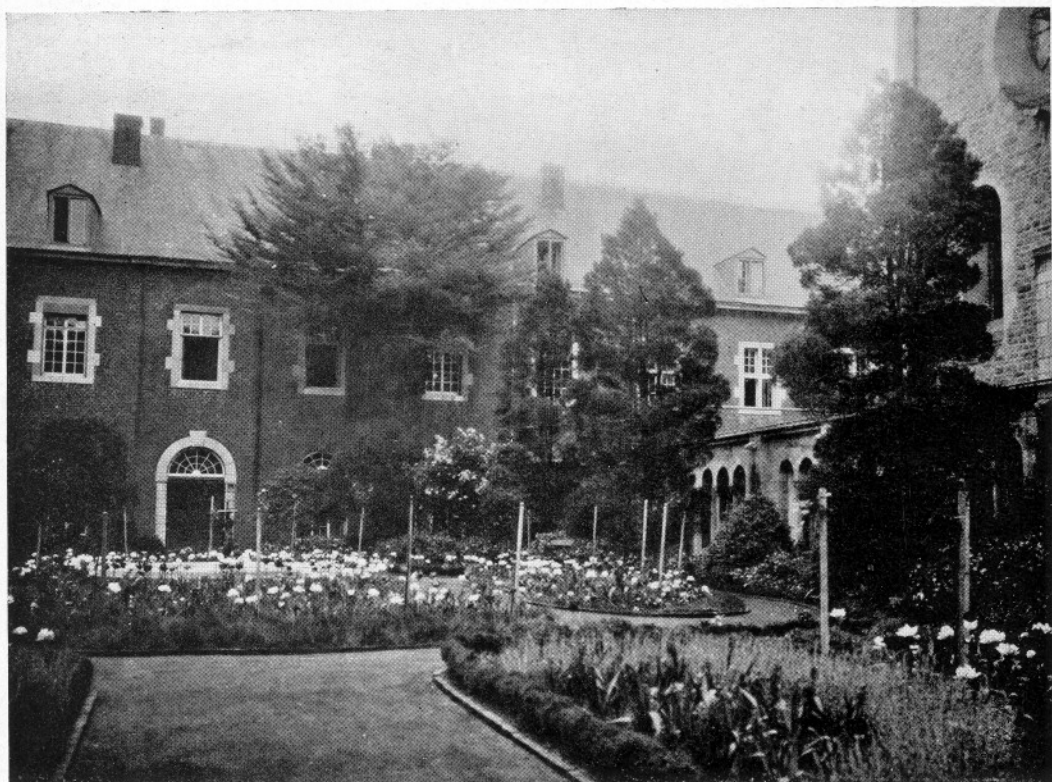
FEESTVERGADERING BIJ HET ZILVEREN JUBILEUM VAN „VOOR EER EN DEUC

ING BIJ HET ZILVEREN JUBILEUM VAN „VOOR EER EN DEUGD”, (8 DEC. 1929.)

LENTE IN HET CARRÉ!

LENTE IN HET CARRÉ!

DIE LINDE.

Unter ihren feinen Zweigen
Wieg ich gerne mich in Träume.
Schau entlang die grünen Blätter
In die tiefen, blauen Räume.

Ihre Blätter leise säuseln;
Süsser Duft entschwebt der Blüte.
Friedsam ruhen, fast entschlummern
Die Gedanken im Gemüte.

Lieulich schimmern zarte Blätter,
Wenn sie zittern leicht im Winde.
Holde Düfte, süß erquickend,
Haucht die edle, milde Linde.

In dem grünen Blätterschimmer
Feine Blüten reizend blinken,
An den Zweigen leis' sich regen,
Leicht sie steigen, zierlich sinken.

Wenn die zarten Frühlingsdüfte
Aus den Blüten lieblich schweben,
Leicht erregt und sanft beruhigt
Träumen die Gedanken weben.

Träumen selig in den Himmel.
Süssrer Duft umfängt die Sinne:
Lieblich ist Mariens Demut;
Edler, schöner ihre Minne.

Minne haucht den Duft der Reinheit,
Wie den Blütenduft die Linde.
Aus Mariens reiner Liebe
Schwebe hold er sie dem Kinde.

.....

PFINGSTEN.

Freud und Leid durchtobt die Seele;
Lust weckt Ekel, Schmerz erquickt.
Steig vom Himmel, Geist der Liebe,
Ach, dein Friede nur beglückt.

ROLDUC VAN 1839-1857 ¹⁾

NOOT 1) De voor dit overzicht gebruikte bescheiden berusten in het archief der Internuntiatuur, Busta XVI

(NB. De voetnoten staan direct na de betrokken alinea.)

Het eindverdrag van 1839, waarbij Limburg van België werd losgemaakt, heeft op de geschiedenis van Rolduc een grooten invloed gehad. Limburg werd afgescheiden van het bisdom Luik en tot apostolisch vicariaat verheven. Het Klein-eminarie van het bisdom Luik, dat te Rolduc was gevestigd, moest verre binnen de grenzen van dit bisdom verlegd worden, de gebouwen van Rolduc zouden komen leeg te staan.

Bij breve van 2 Juni 1840 had paus Gregorius XVI het apost.vic.Limburg opgericht en bij breve van 24 Nov. 1840 den Roermondschen deken J. A. Paredis benoemd resp. tot vic. apost. van Limburg en tot bisschop van Hirene Lp.L 18 Dec. 1840 ondertekende Antonucci het decreet voor de uitvoering der Breve van 2 Juni 1840; 1 Jan. 1841 werd Paredis ,door Willem II officieel erkend en 30 Juni 1841 ontving hij de bisschopswijding uit de handen van Mgr. van Wijckerslooth, bisschop van Curium i.p.i.

De nieuwe bisschop toog terstond aan den arbeid. Reeds 19 October 1841 werd het Groot-Seminarie te Roermond geopend en reikhalzend zag hij er naar uit ook een Klein-Seminarie te bezitten. Niet te verwonderen is het, dat hij zijn blikken terstond wierp op Rolduc, dat, wegens de verplaatsing van het Luiksche seminarie naar St. Truyen, ter beschikking kwam en dat Mgr. Paredis gratis hoopte te krijgen. Mgr. van Bommel, de bisschop van Luik, was niet ongenegen, maar, gedwongen door de Belgische regeering, eischte hij 60.000 frcs., in 15 termijnen te betalen. De Apostolische Vicaris, die reeds door het stichten van het Groot-Seminarie zware lasten op zich genomen had, was niet in staat, zulk een som bijeen te brengen, ook al was de betaling vergemakkelijkt door ze zonder rente in jaarlijksche termijnen van 4000 frcs. te verdeden. Mgr. Paredis zag zich voor het schrikbeeld geplaatst, dat, als hij niet toesloeg, de gebouwen openbaar zouden verkocht worden, dat dus de traditie zou worden verbroken en misschien andersdenkenden als gegadigden zouden komen opdagen.

Kanunnik Kruyder, een der laatst overgeblevenen der oude abdij, gaf met eenige anderen aan Mgr. Paredis zijn meening te kennen, dat men in geweten verplicht was volgens den wil der schenkers Rolduc gratis af te staan aan het Vicariaat, ook al dreef de Belgische regeering tot een publieken verkoop.

Om de waarde dezer meening te toetsen, is het noodig een beknopt overzicht te geven over de secularisatie der abdij van Rolduc. Wij kunnen dit het best doen aan de hand van een historisch overzicht, dat Mgr. Paredis 10 October 1842 deed toekomen aan den zaakgelastigde van den H. Stoel te 's Gravenhage Mgr. Ferrieri.

Dit schrijven geven wij eenigszins verkort weer:

De abdij van Rolduc werd in oude tijden gesticht en begiftigd door godsdienstige weldoende mensen en dank zij de aalmoezen der omwonende geloovigen bloeide zij reeds van de eerste eeuwen van haar bestaan af. Het doel dier abdijsichting was het actieve met het contemplatieve leven te vereenigen, want door ijverige studie bereidde men zich er voor tot den geestelijken stand en het werken aan het zieleheil.

Zij had het patronaat over verschillende parochiën, die door haar leden werden bediend. De zorg, die zij droeg voor al deze parochiën, strekte zich uit over het geestelijke zoowel als het tijdelijke; alle, die van haar afhingen, waren dan ook rijk begiftigd en goed onderhouden; de abdij zelf had door een zorgvuldig beheer haar eerste bezittingen aanmerkelijk uitgebreiden toen zij opgeheven werd, had zij een zekeren graad van welstand bereikt. Juist van dien tijd dagteekent haar secularisatie.

In 1793 werd de abdij opgeheven en al haar bezittingen gesequestreerd. De abt verliet het jaar daarop met eenige leden zijner communiteit het land; anderen, vooral degenen, die de parochiën bedienden, bleven. De abdij zou publiek verkocht worden, om toegewezen te worden aan den meestbiedende, toen de kanunniken het plan opvatten deze ontheiliging te beletten, door zelf de abdijen haar mooie bezittingen op te koopen, wat zij dan ook inderdaad in 1797 deden.

Hun verlangen was voor de Kerk te behouden, wat voortgekomen was uit de christelijke milddadigheid der eerste schenkers en de aalmoezen der geloovigen van den omtrek. Om deze plannen te verwezenlijken moesten zij zich zware offers opleggen en allerhande bemoeiingen getroosten. In schulden moesten zij zich steken, Om de duizenden francs, die noodig waren, bijeen te brengen.

De Voorzienigheid hielp hen echter.

De eenige bedoeling was dus: de abdij uit profane handen te houden en ze te bewaren voor haar oorspronkelijk doel. Dit plan slaagde tot groote voldoening van alle weldenkenden; de dispensatie super vota paupertatis keurt niet alleen deze loffelijke gesteldheid goed, maar bindt deze heeren door voorzorgen en voorwaarden, die er nauwkeurig in staan opgeteekend. Ziehier het rescript van den H. Vader, het draagt den datum van 22 Februari 1803: de speciali et expressa apostolica auctoritate tibi facultatem concedimus ut, attentis peculiaribus circumstantiis, bona aut redempta, aut in ipsos translata, uti profertur in precibus, **dummodo illa ecclesiae servari revera non possint**, alienare aut servata aequitate, eadem inter se partiri, utque illa sic partita, aut pretium ex venditione proveniens, ad aeris alieni dimissionem et ad propriam sustentationem, licitosque usus impendere licite et libere valeant super paupertatis voto, quoad praemissa, dispensando. . . . cum obligatione tarnen praecavendi scandalum, si quod ex praefata alienatione aut divisione exoriri rosse timeatur, nec non superflua in Catholicae Religionis bonum, aut in levamen aliorum regularium ejusdem ordinis indigentium erogandi".1)

NOOT 1) Uit een memorandum, door den Apost. Vicaris naar de Luiksche administratie gezonden, blijkt ook nog, dat de kloosterlingen van deze dispensatie niet mochten gebruik maken, zonder de goedkeuring ontvangen

*te hebben van hun diocesaan-bisschop. Welnu het visum van Mgr. Zaepftel zegt o.a. spe insuper freti vivimus fore ut oratores, si adsint media ecclesiam et aedes monasteriales sartas tectas servandi, has ad religionis augmentum aut ad commodum publicum fortassis destinandas sint conservaturi. Daarenboven vermaant de bisschop de kloosterlingen en legt hun op, dat zij over hun goederen moeten beschikken voor een of ander goed werk: **ad pia opera.***

Het is het antwoord op twee supplieken in 1802 en 1803 aan den H. Stoel gezonden.

Tengevolge dezer dispensatie deed men reeds in 1803 stappen bij het Fransche gouvernement, om in de abdij een rusthuis te stichten voor zieke priesters. De twee bosschen Beerenbusch en Beuckenbusch moesten als fondsen dienen, maar deze pogingen liepen op niets uit; toen besloten de leden der abdij, ten getale van 32, alle goederen onder elkaar te verdeelen.

Deze verdeeling had plaats in 1804, maar een deel der goederen werd voorbehouden, om verkocht te worden ten einde de schulden der abdij te delgen en de gelden, die zij ter betaling op zich hadden genomen door den aankoop der schatkistbons, die als betaling aan de Republiek hadden gediend bij den eersten verkoop. Het Beuckenbusch en Beerenbusch werden voorbehouden, om in andere behoeften te voorzien, vooral voor het onderhoud der abdij. De gebouwen der abdij met haar tuinen, vijvers, boschjes, wandelwegen en andere aanhoorigheden, zooals het thans nog bestaat, zijn nooit in de verdeeling inbegrepen. 2)

NOOT 2) De acte van verdeeling had geen waarde voor de wet, omdat de kanunnik, die in naam zijner medebroeders handelde, bij het terugkopen van bijna alle goederen voor zich zelf en de andere kloosterlingen nagelaten had "de faire le commandement à ce nécessaire".

Deze kanunnik is de geschiedschrijver van Limburg, Ernst, een even wijs administrator als geleerd archivaris.

De 32 bovengenoemde leden hebben eenparig en uitdrukkelijk bedongen in artikel III van de acte van verdeeling dat: "de kerk en in het algemeen alle conventueele gebouwen der abdij, er bij inbegrepen de brouwerijen de kleine gebouwen met de binnenplaats tot aan de muur met het balcon er bij ingesloten en geheel het terrein te beginnen aan den voet van de muur langs den ondersten wandelweg, deze er bij inbegrepen, tot aan de weide van Mastlinde en van daar den weg opgaande tot aan de plaats, waar vroeger het draaihek stond en van daar langs den weg tot aan den hoek van de nieuwe schuur, er bij inbegrepen de boomkwekerij en de binnenplaats er voor gelegen, **gereserveerd blijven voor een godvruchtige stichting tot algemeen nut, en krachtens deze acte bijzonder aangewezen zijn voor een bisschoppelijk seminarie**".

Hoewel dus de verdeeling der goederen had plaats gehad, was de abdij met aanhoorigheden onverdeeld bezit gebleven. Deze toestand heeft voortgeduurd tot 1817.

De leden der abdij verloren echter nooit de aansporingen van den Paus uit het oog. Altijd bezielde met het verlangen, hun oude woning tot schuilplaats te zien dienen van den gods. dienst, besloten zij, nu de vrede hersteld was, een Klein-Seminarie te Rolduc te stichten en boden de abdij als Klein-Seminarie aan het bisdom Luik aan. Daarenboven namen zij het besluit, onafscheidelijk aan de gebouwen te verbinden de mooie boerderij, als middel voor onderhoud, verbetering en bron, om alle onkosten te bestrijden, er bij inbegrepen: **de subsidie, die zij bestemden voor de hulpbehoevende jongelieden van den omtrek. 1)** Zij zonden een verzoekschrift naar den koning om de nodige machtiging te verkrijgen.

NOOT 1) Het testament van kanunnik Ernst luidt: Hij verklaart in naam der H. Drieëenheid, dat hij vermaakt aan het seminarie van Luik voor de vestiging van een klein-seminarie in de abdij van Rolduc, alles wat hem toebehoort van de goederen der bovengenoemde abdij, op voorwaarde, dat de opbrengst er van diene, om deze stichting te begiftigen. Hij laat daaraan ook na voor het bovengenoemde doel 3300 Fransche kronen; voor hetzelfde doel, n.l.: de vestiging van een klein-seminarie, vermaakt hij ook nog een kapitaal van 1200 rijksdaalders. Tenslotte vermaakt hij aan het seminarie van Luik zijn bibliotheek.

Alleen dus voor de bibliotheek geen voorbehoud, voorde rest wel.

Bij K. B. van 26 Nov. 1818 no. 54 wordt het seminarie van Luik gemachtigd dit legaat van de bibliotheek te aanvaarden.

Bij K. B. van 13 Juli 1818 werd dit verzoek geweigerd, 31 Mei 1820 no. 24 werd het echter ingewilligd onder bepaling: "dat het voorsz. seminarie jaarlijks aan het Rijk zou uitkeeren eene vergoeding voor de schatkist wegens het gemis der alienatie of mutatieregten van de vermaakte goederen. Die uitkeering werd bij K. B. van 1 Maart 1821 no. 116 bepaald op vier ten honderd van het jaarlijksch zuiver inkomen der schenking, waarvoor, ingevolge K. B. van 28 Maart 1823 no. 99, een hypothecaire inschrijving ten laste van het Luiksche Seminarie moest worden genomen".

Ondertusschen werd in Pruisen met de kanunniken onderhandeld over het afstaan der abdij, om er een normaalschool te vestigen; dezen weigerden echter hardnekkig. Daar er echter geen uitzicht bestond op een ommekeer in de stemming van Koning Willem I, begon men er over te denken of het niet beter zou zijn, de goederen maar aan hun verschillende parochiën toe te deelen. Gelukkig wist een Luiksche geestelijke, de eerw. Heer Dupont, 2) dit tegen te houden. Hij bemerkte, aan welken drang zijn grijze pastoor blootstond. Hij smeekte hem standvastig te weigeren en de mooie abdij nooit voor een ander doel af te staan dan voor opleiding van geestelijken. Hij hield hem voor, dat dit eertijds het doel der stichting geweest was, dat in het Luiksche diocees gebrek aan priesters was; **hij herinnerde hem er aan: dat deze goederen vroeger gegeven en gebruikt waren, om goede priesters voor deze streken te vormen.**

NOOT 2) De Eerw. Heer Dupont werd later Pastoor van Herzogenrath. (einde Noot)

Gelukkig slaagde hij er in den ouden kanunnik te doen volharden in zijn tegenstand.

Een nieuw request aan zijne Majesteit werd door de Heeren opgemaakt. Na eerst te hebben aangehaald, dat hun vorig plan, om een Klein-Seminarie te Rolduc te stichten niet door den Koning was goedgekeurd, gaan zij voort: Om te treden in de inzichten van Uwe Majesteit hebben de ondergeteekenden besloten aan genoemd bisschoppelijk seminarie een onvoorwaardelijke en eenvoudige schenking van deze goederen te doen, **alleen verlangend, dat tenminste een deel hunner inkomsten zal gebruikt worden, om onbemiddelde leerlingen uit den omtrek hunner abdij te helpen en tegemoet te komen in de noodzakelijke kosten, om hun studiën te verrichten in dit bissch. Seminarie. 1)**

NOOT 1) De acte van schenking werd gepasseerd te Kerkrade 25 Mei 1819.

1. door den eerw. Heer Kruyder, thans pastoor te Afden, zoowel in zijn hoedanigheid als executeur-testamentaire van den eerw. Heer Ernst, als in zijn hoedanigheid als erfgenaam van wijlen den eerw. Heer Loop.

2. door den eerw. Heer S. Turk.

Deze Heeren geven onvoorwaardelijk en eenvoudig aan het bisschoppelijk seminarie van Luik: het klooster enz.

Onder no. 7 drukken de schenkers zich aldus uit: Het Seminarie van Luik zal in volledig en algeheel bezit komen van het oogenblik af, dat Z. M. Willem I de aanvaarding ervan zal goedkeuren: zoo nochtans, dat als een der oude reguliere kanunniken in de abdij zal willen wonen, hem dit zal vrijstaan.

Het doel der schenking was:

- 1. voor altijd de toekomst der abdij met aanhoorigheden te verzekeren, door al hun goederen eraan te schenken als fondsen voor het instandhouden en het onderhoud.*
- 2. de omliggende streek te begunstigen met alle materieele en geldelijke voordeelen, die het bezit van een inrichting als een klein-seminarie meebrengt.*
- 3. te hulp te komen aan weinig bemiddelde jongelieden uit den omtrek der abdij, zoodat zij daar hun studiën konden doen.*
- 4. een school te stichten, die een kweekschool zou zijn, om de geestelijkheid van die streek aan te vullen.*

De bedoeling der schenkers, toen zij onroerende goederen schonken aan hun abdij, is niet geweest, tegemoet te komen aan de behoeften van het seminarie van Luik, maar enkel en alleen, om ten eeuwigden dage het behoud hunner abdij te verzekeren en de streek van Rolduc alle voordeelen te verschaffen van een seminarie en van de gansche opbrengst hunner goederen.
(einde noot)

Dit request was opgemaakt te zamen met Mgr. Barrett, Vicaris-Generaal en Administrator van het Luiksche diocees en ofschoon de schenking onvoorwaardelijk heette "en donation pure et simple" 2). werd toch van weerszijden **overeengekomen, ze te doen dienen als Klein-Seminarie of pensionaat van opleiding van geestelijken, zoodra de gelegenheid daartoe gunstig zou zijn.**

NOOT 2) Zie Bijlage I. (einde Noot)

Toen dan ook de schenking was goedgekeurd, kwam men overeen, in de abdij een pensionaat te vestigen in den toen-mogelijken vorm. Het doel echter bleef steeds de vorming van jonge geestelijken. De eerw. Heer Dupont werd door de schenkers in overeenstemming met Mgr. Barrett verzocht, zich er metterwoon te vestigen en het pensionaat te beginnen. Door gebrek aan middelen moest echter de uitvoering verschoven worden. 1)

NOOT 1) Van de tijdelijke vestiging, bij K. B. van 18 Juni 1830 no. 21 verleend, van een afdeeling van het meergemelde seminarie werd geen gebruik gemaakt, "maar desniettemin werd, uit krachte der vrijheid, welke onder het Belgisch bestuur, in het stuk van het onderwijs, werd gegeven, door den bisschop van Luik, een op een zeer ruime schaal ingerigt klein-seminarie, met eene normale school tot opkweeking van lagere onderwijzers, in het gedachte gebouw gesticht". (einde Noot)

De schenkers hebben dan ook blijkbaar altijd den standvastig en wil gehad, deze eerbiedwaardige overblijfselen der middeleeuwen te behouden voor hun oorspronkelijke bestemming. Door de omstandigheden werden ze gedwongen, een daad te stellen, die er mee in strijd scheen, maar èn de schenkers èn de begiftigden waren bezielde met denzelfden geest en streefden naar hetzelfde doel.

Zelfs Mgr. Van Bommel schijnt aanvankelijk dit inzicht gehad te hebben, toen Z. Doorl. Hoogwaardigheid zijn Klein-Seminarie te Rolduc vestigde en hij zich geluk wenschte in staat te zijn, de bedoelingen der stichters na te komen.

De nog levende religieuzen vleiden zich er mee, dat hun werk geslaagd was, de bewoners der streek waren verheugd.

Trouwens, ofschoon de schenking bij civiele acte onvoorwaardelijk is gedaan, blijft de **door beide partijen aangenomen voorwaarde**: deze goederen te gebruiken en het klooster te doen dienen voor de opvoeding der jeugdige geestelijken uit den omtrek.

Eindelijk toen de H. Vader door dispensatie toestond, de goederen hetzij in hun geheel hetzij bij gedeelten te verkoopen, stemde hij hierin toe, zoo ver het noodig was voor het onderhoud der religieuzen en voor het delgen der schulden op zich genomen voor den aankoop. De dispensatie geeft geen verdere faculteit om de goederen te vervreemden. Vast staat, dat de religieuzen nooit misbruik hebben gemaakt van deze faculteit, integendeel zij hebben sober geleefd, en zich veel ontzegd, om de schulden af te lossen.

Tot zóó ver het tot nu toe onuitgegeven historisch overzicht. 1) Het geeft een duidelijken kijk op de secularisatie en op de heldhaftige pogingen, die de toen levende kanunniken in het werk hebben gesteld, om de hun zoo dierbare abdij van den ondergang te redden en ze aan de bedoelingen der stichters te doen beantwoorden.

NOOT 1) De mémoire in haar geheel zal dit jaar verschijnen in het tijdschrift "Limburg". (einde Noot)

Na dit exposé gaat de onbekende schrijver verder: Stellen wij ons nu de volgende vragen:

1. Mag de administratie van het seminarie van Luik **in geweten**, volgens de termen van het Pauselijk rescript, de goederen, vooral de abdij publiek verkoopen?

2. Mag die administratie, lettend op de voorwaarden en den uitdrukkelijken wil der schenkers, in geweten deze goederen en deze gebouwen verkoopen en het geld van dien verkoop voor haar diocees zich toeëigenen, **terwijl toch de schenkers vooral en overal de bedoeling hebben gehad de omstreken van Rolduc te begunstigen?** Want men moet in het oog houden, **dat de onvoorwaardelijke en eenvoudige schenking slechts heeft plaats gehad, om de hinderpalen te niet te doen, die de regeering in den weg legde aan het plan der stichting van een klem-seminarie, wíjl Mgr. Barrett uitdrukkelijk aan de kanunniken-schenkers beloofde, dat hun bedoelingen nooit zouden miskend worden.** Moeten dan die goederen niet ten allen tijde dienen, om de studie voor geestelijke van jongelui uit die streek te vergemakkelijken?

Ook al zouden deze voorwaarden en de wil der schenkers nergens duidelijk zijn uitgedrukt, dan nog zouden deze goederen krachtens hun oorsprong voor de Kerk moeten bewaard blijven. (Jrb. Blz. 78)

Welnu deze goederen, vooral de abdij, kunnen, nu ze nog niet verkocht zijn, voor de Kerk behouden blijven, omdat Mgr. Paredis, de Apostolische Vicaris van Limburg, ze zal kunnen en zal willen doen dienen volgens de bedoelingen der schenkers.

Maar stellen wij eens het geval, dat de administratie van het seminarie van Luik, niettegenstaande den altijd onveranderlijken wil der schenkers en der 32 leden-medeeigenaars der abdij, overgaat tot den publieken verkoop van Rolduc, (ondanks het schandaal, dat er zeker uit zal voortkomen), en dat die administratie het bedrag zal besteden voor een goed werk, wat zullen dan de vier nog levende leden der abdij kunnen doen?

Zij zullen voor de rechtbank opkomen tegen de wettigheid van den verkoop en protesteeren tegen een daad, die strijdig is met hun wil en die hunner overleden medebroeders. Maar zij kunnen nog meer, zij kunnen volgens de acte van verdeeling een vleugel der abdij, de helft van den tuin en de brouwerij voor zich opeischen, zoolang er nog één van hen in leven is. De keuze staat hun vrij en het spreekt van zelf, dat zij het mooiste gedeelte, dat op den tuin uitkomt, zullen opeischen. Die heeren genieten nog een goede gezondheid, ofschoon zij 73 jaren tellen. Zij kunnen nog best 10 of 15 jaren leven, misschien nog langer, als de Voorzienigheid het noodig oordeelt voor het behoud der abdij. Zal er iemand gevonden worden, die in deze omstandigheden een goeden prijs zal willen betalen?

Maar deze heer en kunnen nog verder gaan. De abdij en twee bosschen bleven buiten de verdeeling, ieder der 32 toen levende kloosterlingen ontving een 32ste gedeelte en bij de schenking van 1819 leefden er nog 18; de schenkers hebben 6 der religieuzen, dus 1/3, vertegenwoordigd als bezitters. Dus verondersteld, dat zij alle goederen te zamen teruggekocht hadden, wat daadwerkelijk het geval was, wat o.a. uit de verdeelingsacte blijkt, dan bleef de vrije beschikking der onverdeelde goederen aan den laatstlevende, zoodat de schenking van 1819 slechts geldig was voor één derde der gebouwen en het Beueken- en Beerenbusch. Het overige twee-derde gedeelte blijft ter beschikking der 4 levende leden, volgens de verdeelingsacte of volgens de eenparige beslissing van al hun overleden broeders, zoodat, als deze heeren aan Mgr. Paredis die goederen schonken, hem dan rechtens twee-derde der abdij en de toebehoorende goederen toekwam. Deze Heeren zullen dus openlijk protest mogen aantekenen, wanneer hun intentie's miskend worden of de stelregel: "mens fundatoris lex suprema est" vergeten wordt.

Tenslotte, boven is reeds gezegd, dat de schenkers geld hebben, dat een gedeelte der inkomsten hunner goederen zou gebruikt worden voor minvermogende jonge lieden uit de buurt van Rolduc, en met deze bepaling konden zij alleen bedoeld hebben de boerderij Klosterath, wijl de kerk en het klooster met toebehoorende goederen niets opbrengen. Een gedeelte van den verkoopprijs dezer goederen zou dus in ieder geval aan het Vicariaat Limburg toekomen, om deze voorwaarde te vervullen; maar hoe het bedrag te bepalen?

Tot zoover de onbekende opsteller van dit "Précis historique". Het was noodig dit te doen voorafgaan, om den loop der onderhandelingen met het Luiksche seminarie en met de regeering te begrijpen. Wij kunnen nu de gebeurtenissen verder behandelen aan de hand van eenige tot nu toe onbekende bescheiden en brieven.

In Februari 1843 had Mgr. Paredis een samenkomst te Luik met het bestuur van het seminarie aldaar; van weerszijden wilde men de kwestie Rolduc nog eens grondig bespreken. Den 13-den Maart licht Mgr. Paredis den zaakgelastigde van den H. Stoel, Mgr. Ferrieri, in over het verhandelde. Hij schrijft: Ik heb de eer Uwe Excellentie te melden, dat ik met Mgr. van Luik een schikking getroffen heb aangaande de gebouwen van het klein-seminarie; wij zullen er voor onze rekening de lessen voortzetten.

Overeengekomen is het volgende: Wij zullen het eigendom dier gebouwen met een gedeelte van het meubilair verkrijgen voor de som van 60.000 frcs., betaalbaar in 15 jaren, zonder interest, dus 4000 frcs. jaarlijks. Deze schikking zal in werking treden na de goedkeuring der Belgische regeering. Deze overeenkomst is niet ongunstig voor ons, maar zal ons toch weer veel werk bezorgen. Ik hoop niettemin, dat wij met Gods hulp en een goede samenwerking van onze geestelijkheid de zaak tot een goed einde zullen brengen. Zeker is, dat door het voortzetten van ons klein-seminarie te Rolduc, wij heel wat moeilijkheden zullen vermijden, die men ons anders in den weg zou leggen, als wij dit instituut naar elders zouden verleggen. (Bijlage II).

Den 16-den April was Rolduc door de Luiksche professoren verlaten en 1 Mei daaraanvolgende zouden de lessen der "deuxième section de notre Séminaire", voortgezet

worden, zooals Mgr. Paredis aan Mgr. Ferrieri op 9 April schreef: "in de gebouwen der oude abdij van Rolduc **voor onze rekening**". Maar voegde hij er bij: "zal het wel goed zijn, deze lessen voort te zetten zonder voorafgaande goedkeuring van Zijne Majesteit? Zou het niet noodig zijn deze te vragen of zou het voldoende zijn eenvoudig kennis ervan te geven aan Zijne Majesteit of aan den Directeur-Generaal?"

Mgr. Ferrieri gaf als zijn meening te kennen, dat de Directeur-Generaal, baron de Pelichy, de oprichting der 2-de afdeeling van het seminarie gunstig gezind was en ried daarom aan, de regeering kennis ervan te geven, maar "*comme d'une chose arrêtée*".

Op 15 April schreef Mgr. Paredis weer aan den zaakgelastigde van den H. Stoel te 's-Gravenhage, om diens raad te vragen omtrent de meening van sommige personen, die beweerden dat, tijdens de opheffing van het Roermondsche diocees goederen en renten toebehoorend aan de Kathedraal en aan het seminarie van dit bisdom, waren toegevoegd aan de Kathedraal en het seminarie van Luik en dat Monseigneur zich moest richten tot den Koning, om door zijn bemiddeling bij het Belgische gouvernement de restitutie te bewerken en zelfs zijn deel op te eischen van de goederen, verworven door het Luiksche diocees **stante unione** met Limburg.

Men meende, dat deze eischen een probaat middel zouden blijken, om de machtiging te verkrijgen voor de voorloopige schikking tusschen Mgr. en het Luiksche seminarie, aangaande de gebouwen van Rolduc en zelfs om ten gunste van Limburg een vermindering te krijgen van den verkoopprijs.

Intusschen had Mgr. Paredis aan den Directeur voor de zaken van den katholieken eeredienst, baron de Pelichy, officieel mededeeling gedaan van de oprichting der 2-de afdeeling van het seminarie te Rolduc. Tevens gaf hij hem kennis van de overeenkomst, die door Mgr. met het bisdom Luik was aangegaan, van de benoeming der professoren en het reglement der studiën. Mgr. Paredis beval de nieuwe instellingen aan in de welwillendheid van Willem II.

Maar den 17-den Mei ontving Mgr. een missive van de Generale Directie voor de zaken van den R. K. Eeredienst, waarin deze erg duidelijk haar misnoegen te kennen geeft over het zonder machtiging der regeering opgerichte klein-seminarie te Rolduc. Het stuk is te lang, om het in extenso te geven, de voornaamste punten ervan zullen wij hier laten volgen:

"Ik heb overeenkomstig uw verlangen uw missive onder de oogen van den koning gebracht en daarop, bij koninklijk kabinets-rescript van den 10-den dezer, in last gekregen, om U H.Eerw. over het tot stand brengen der beschikkingen, welke U H.Eerw. in deze **zonder de vooraf vereischte toestemming van Zijne Majesteit** genomen heeft, ernstig te onderhouden, met mededeeling, dat de koning geen termen vindt, om daarin te berusten, maar difficulteert in het erkennen van het thans, **zonder de noodige machtiging**, ingestelde gesticht te Rolduc en dus ook zwaarigheid moet maken, om aan hetzelfde de door U H.Eerw. verlangde bescherming te verleen.

Ik mag het niet verbergen, dat het ongenoegen, hetwelk in deze beloopt is, te eerder heeft moeten ontstaan uit aanmerking:

1. dat U H.Eerw. bij den aankoop en de inrichting der lokalen van het seminarie te

Roermond geheel en al naar eigen inzichten gehandeld heeft, zonder vóóraf eenig plan aan de regeering bloot te leggen of de voorstellen te doen, welke van U H.Eerw. werden tegemoet gezien en tot welker inzending U H.Eerw. is uitgenoodigd geworden.

2. dat Zijne Majesteit met de meeste welwillendheid heeft voorbijgezien, dat U Hoog. Eerw. alles wat de daarstelling van het seminarie Roermond betrof, had tot stand gebracht **buiten voorafgaande kennisneming en toestemming der Regeering**, welke daaromtrent tot dusverre zelf zeer gebrekkig is ingelicht, doch niettemin geen moeilijkheden heeft in den weg gelegd, omdat zij in het vertrouwen verkeerde, dat alleen gemis aan de kennis van de verordeningen of de vereischte formaliteiten, gevoegd bij het dringende der behoefte aan een seminarie voor Uw Vicariaat, U H.Eerw. had doen handelen en dus dienaangaande geen opzettelijke miskenning van het staatsgezag moest worden verondersteld.

3. dat U H.Eerw. echter door de vestiging van eene afdeeling van uw seminarie te Rolduc buiten toestemming der Regeering niet alleen een zaak, welke nog in kwestie is, eigenmachtig heeft beslist, maar ook de beschikking is vooruitgelopen, welke in 1841 door twee leden der voormalige abdij van Rolduc aan Zijne Majesteit is verzocht, teneinde plaatsing van een klein-seminarie aldaar goedgunstig zoude mogen toegestaan worden.

4. dat op die verzoeken nog geen beslissing is kunnen vallen, omdat in de gebouwen aldaar gevestigd was het klein-seminarie van het bisdom Luik en het gouvernement nog niet is onderricht, dat een verplaatsing van dit seminarie is tot stand gebracht.

5. dat zoolang de ingewikkelde kwestie over den eigendom van de voormalige abdij van Rolduc niet is getermineerd iedere beschikking, als door U H.Eerw. genomen is, de zaak in de oogen der regeering uit haar geheel moet brengen, te meer daar het te Rolduc gevestigde seminarie, welke aan het bisdom Luik behoort, geen bestendig aanwezen kon erlangen na de afscheiding van Limburg van dat diocees en ook niet ten behoeve van het Vicariaat Limburg mocht voortgezet worden, zonder de Regeering daarin te kennen.

(jrb blz. 81)

6. dat de vergunning tot het vestigen van een seminarie, aan den Bisschop van Luik verleend, slechts een voorloopige was, vermits het beginsel, hetwelk de Regeering, in het belang van het onderwijs, heeft aangenomen tegen de **afzonderlijke** vestiging van geestelijke kweekscholen, onder den naam van **klein-seminariën** bekend, inloopt en daartegen medebrengt, dat **de beide afdeelingen** van het **eenige** seminarie voor elk kerkressort vereenigd op dezelfde plaats worden gevestigd.

7. dat de Regeering op de toepassing van dit beginsel steeds heeft aangedrongen en slechts **tijdelijke** ontheffing heeft verleend. Bij de overweging van dit een en ander behoeft het geen betoog, hoe min voegzaam het geweest is, dat U H.Eerw. zonder de Regeering vooraf te kennen en hare toestemming te vragen en te verkrijgen, een instelling heeft daargesteld, welke vestiging buiten het seminarie te Roermond geenszins gebleken is eene onvermijdelijke noodzakelijkheid te zijn en waarom U H.Eerw. ongetwijfeld de rechten en voorrechten van staatswege aan **openbare instellingen** of erkende **seminariën** goedgunstig toegekend, begeert; doch desniettemin staande de daartoe noodige

voorafgaande kennisneming en beoordeeling aan de Regeering onttrekt, even alsof de oprichting van zulk een instelling Zijner Majesteits toestemming niet vereischte en het voldoende zou zijn, om, nadat alles was tot stand gebracht, het Gouvernement van het daar zijn van zulk een stichting blootweg kennis te geven. Ik vertrouw, dat U H.Eerw., bij nadere overweging gereedelijk zal inzien, dat een zoodanige handelwijze niet gepast is geweest en dat het U H.Eerw. dan ook niet bevreemden zal, dat Zijne Majesteit, van wiens welwillendheid het Vicariaat van Limburg reeds zoovele bewijzen ontvangen heeft, in het onderhavige geval alleszins redenen gegeven zijn, om over de in deze zaak plaats gehad hebbende miskenning van het staatsgezag ontevreden te moeten wezen. 1)

NOOT 1) Bijlage II. (eind Noot)

(Jrb. Blz. 81)

Na dit allesbehalve vriendelijk schrijven te hebben ontvangen, zond Mgr. het door naar den zaakgelastigde van den H. Stoel en vroeg hem, wat deze hem raadde te antwoorden. Mgr. Ferrieri schreef hem 20 Mei 1843: Ik zou mij er toe bepalen, den minister te doen begrijpen, dat het niet gaat over een nieuwe oprichting, maar enkel en alleen over een voortzetting van wat reeds bestond. Hierop berichtte Mgr. Paredis, 2 Juni, aan den Directeur-Generaal:

. . . . Vooreerst wil ik Uwe Excellentie niet verbergen, dat het mij niet weinig heeft gespeten en bevreemd, te vernemen, dat ik door mijn gehouden gedrag en handelwijs opzichtens het Seminarie te Rolduc, het misnoegen en de ontevredenheid van Zijne Majesteit, onzen geëerbiedigden Vorst, heb ingeloopt, daar nochtans de bevordering van het welzijn van Godsdienst en Vaderland het eenige richtsnoer van al mijn doen en laten altijd geweest is en steeds zijn zal. Dan het zij mij vergund ter verdere verklaring der onderhavige gelegenheid het volgende nog aan te stippen en de geheele zaak door een kort eenvoudig verhaal derzelve bloot te leggen.

Bij de afscheiding van het Limburgsche Vicariaat van de Diocese van Luik werd er een eerste afdeeling van Seminarie voor het nieuw ingesteld kerkelijk district te Roermond opgericht. Het Seminarie te Luik kon, natuurlijkerwijze, daartoe niet meer blijven dienen. De 2-de afdeeling echter van ons seminarie bleef, in vereeniging met de Luiksche in de abdij van Rolduc gevestigd en van dien tijd af hebben wij het onze tot onderstand van eenige kweekelingen moeten bijdragen. Vier voorname professoren bleven, na de verhuizing der Luiksche leerlingen, aan het hoofd van het gesticht, terwijl ik er op verzoek van den Hoogeerw. Heer Bisschop van Luik in toestemde, dat vier anderen, ofschoon tot Limburg behorende, mede naar St. Truyen overgingen. Deze moesten gevolgelijk door nieuwe Heeren vervangen worden.

Het in kwestie zijnde instituut was door een bezoek van Zijne Majesteit met gevolg vereerd en zoo de koning als zijn gevolg hadden in geene onduidelijke bewoordingen hunne bijzondere tevredenheid en goedkeuring laten blijken; het gesticht inderdaad vond eenen algemeenen bijval.

Sinds drie jaren zijn onze leerlingen tengevolge eener door mij uitgereikt certificaat van den dienst der Nationale Militie vrijgesteld geworden.

Ik heb dus geenszins kunnen voorzien of veronderstellen, dat men het voortzetten der

bestaande studiën en het in kennis leggen dezer zaak, met verzoek om bij voorduren de goede gunst van Zijne Majesteit te mogen genieten, zoude beschouwen als eenen misstap of als iets, dat door verkeerde inzichten is gedreven geworden.

Er blijft mij nog over Uwe Excellentie een weinig verder te onderhouden over de redenen, welke mij hebben aangespoord, om met den Hoogeerw. Heer Bisschop van Luik over de gebouwen van Rolduc in onderhandeling te treden en het aangeboden accord voorloopig te sluiten. Nalezing der zelve zal Uwe Excellentie - ik houde het voor zeker - gereedelijk met mij instemmen, dat ik eene dergelijke gelegenheid niet heb mogen laten voorbijgaan.

Zulks dan is geschied:

1. Omdat ik mij in de noodzakelijkheid bevond, om een verblijf voor onze kweekelingen uit Rolduc te verschaffen en voor als nu geen geschikter als dit bekomen konde. Immers het plaatsen dier jeugd in het seminarie te Roermond was een volstrekt onmogelijke zaak, dewijl die lokalen voor de daar aanwezige studenten nauwelijks genoegzame ruimte bevatten.

2. Omdat de aankoopprijs naar mijn inzien als zeer billijk moet gehouden worden. Immers voor een somme van *f* 28.000 in vijftien jaren zonder interesten te betalen, worden wij in eigendom gesteld der gebouwen met aanliggend en tuin, bosschaadje, vijver en een gedeelte der meubelen, hetwelk tezamen op een waarde van *f* 100.000 voorzeker kan worden geschat. *(Jrb. Blz. 82)*

3. Omdat bij de overeenkomst is bedongen, dat de gestelde prijs van aankoop nog moet verminderd worden, ingeval het Belgisch Gouvernement aan de administratie van het Luiksche seminarie de vrije behandeling der zaak zoude vergunnen.

4. Omdat gezegde administratie door dezen stap bereids een zeker recht op die gebouwen aan Limburg erkent.

5. Eindelijk omdat de twee nog levende donateurs, die aan het behoud der gebouwen derzelver tegenwoordige bestemming zooveel waarde hechten, een gedeelte van den koopprijs zullen vergoeden, en reeds zouden vergoed hebben, ware het zake dat de getroffene overeenkomst èn definitief èn wettig was. Dezelve is alleen voorloopig en voorwaardelijk en kan ,derhalve aan een nadere onderhandeling ten voordeele van Limburg niet het minste hinderen. De inhoud van Uw missive van 17 Mei heeft mij te meer getroffen, daar ik meende en mij vleide in de zaak van Rolduc ten voordeele van Limburg en van het Gouvernement gewerkt te hebben, en in deze meening ben ik door de algemeene tevredenheid der bevolking dier omstreken (Rolduc) en zelfs van geheel Limburg niet weinig gestaafd geworden.

Eenige dagen later had Mgr. Paredis naar aanleiding van bovengenoemd schrijven een onderhoud met den Gouverneur van Limburg over de aangelegenheden van Rolduc. Men zou nu de hangende kwestie kunnen regelen onder de volgende voorwaarden, zooals de Directeur-Generaal voor de zaken van den R. K. Eeredienst, de Pelichy, op 9 Juni aan den Gouverneur gemeld had.

1. Men zou op afdoende wijze moeten aantonen, dat het niet mogelijk is geweest de afdeeling van het seminarie van het Vicariaat Limburg, thans eigenmachtig te Rolduc gevestigd, te Roermond in de aldaar bestaande lokalen op te nemen en alzoo de afwijking van het beginsel, dat de beide afdeelingen van elk seminarie één instelling, in één gebouw, althans op één plaats vereenigd, moesten uitmaken, kan doen billijken, als wanneer de Koning voorzeker welwillend genoeg zal bevonden worden, om even gelijk in enkele andere kerkdistricten in afwachting van een finale regeling der R. K. Kerkelijke aangelegenheden, en om daarvoor pleitende gewichtige redenen is geschied - die afwijking over het hoofd te zien en te vergunnen, dat iedere afdeeling van het seminarie op eene afzonderlijke plaats gevestigd blijve, mits beide slechts **één instelling tot opleiding van kweekelingen voor den geestelijken stand** zijn en dus nimmer als **twee seminaries**, ieder eene afzonderlijke bestemming hebbende of tot verschillende doeleinden strekkende beheerd en ingericht worden.

2. dat de namen, voornamen en betrekkingen van het bestuurvoerend en onderwijzend personeel in de afdeeling Rolduc, even gelijk ten aanzien van het seminarie te Roermond is geschied, met de dagteekening van elks benoeming, behoorlijk aan de Regeering worden kenbaar gemaakt.

3. dat de Kerkvoogd de gebouwen te Rolduc niet in eigendom ten behoeve van het Vicariaat van Limburg aanvaarde, voordat hij de daartoe vereischte koninklijke machtiging heeft gevraagd en verkregen en dat dit instituut alleenlijk diene als onderwijsinrichting voor degenen, die zich voor het Priesterschap voorbereiden, zoodat het seminarie van Rolduc hetzelfde doel nastreeft als dat van Roermond en dat men die 2 afdeelingen als één seminarie moet beschouwen.

De laatste voorwaarde, zoo schrijft Mgr. Paredis, 26 Juni 1843, aan Mgr. Ferrieri, schijnt mij gericht tegen de normaalschool, die aan het seminarie van Rolduc is toegevoegd. Onder sommige opzichten schijnen mij deze voorwaarden toelaatbaar.

Daar men met praten gewoonlijk verder komt dan met schrijven, begaf Mgr. Paredis zich 5 Juli persoonlijk naar Den Haag, om zijn zaak bij den Koning en de Pelichy te bepleiten en hij mocht het genoegen smaken de belofte te verkrijgen, dat de kwestie van Rolduc in der minne zou geschikt worden. Toch wilde hij nog eens een schriftelijke uiteenzetting geven van de redenen waarom hij in de overtuiging verkeerde, dat het niet noodig was, opnieuw een aanvraag te richten aan het Gouvernement, om de 2-de afdeeling van het seminarie in de voormalige abdij van Rolduc te mogen vestigen. Daarom zond hij 16 Juli het volgend schrijven aan den Directeur-Generaal:

Ik geef mij de eer Uwe Excellentie nog eens bekend te maken met de redenen, waarom ik steeds in de stellige overtuiging verkeerd heb, dat het onnoodig was, een nadere en hernieuwde aanvraag te doen bij het Gouvernement, om de tweede afdeeling van het Roermondsche seminarie in de voormalige abdij van Rolduc gevestigd, te kunnen voortzetten.
(Jrb. Blz. 83)

Wel is waar, de gedachte, om de leerlingen uit het bovengenoemd gesticht, bij die van Roermond in de gebouwen van het Seminarie aldaar te vereenigen, is bij mij wel eens

opgekomen, dan ik zag ook zoodra al de onmogelijkheid daarvan in, niet alleen omdat ik het mij ten plichte rekende, Rolduc zoo eenigszins doenlijk te behouden, maar ook omdat de noodige plaats daartoe niet kon gevonden worden.

Destijds immers hadden wij te Roermond zestig theologanten en op een bijna dergelijk getal zal men in het vervolg altijd moeten rekenen en nochtans, om deze zestig te huisvesten, zijn er slechts vijftig kamertjes aanwezig, waarvan de meeste, de geringe ruimte van slechts drie meters bevatten, terwijl al de overige lokalen, ofschoon minder geschikt als het wel betaamt, hoogst noodzakelijk zijn tot woningen voor de Heeren Professoren, voor het plaatsen van bibliotheek, voor ziekenkamer, studieplaats, klassen, eetzaal, enz.

Doch er is meer, de studenten immers uit Limburg woonden een geruimen tijd in het gesticht te Rolduc; gezamenlijk met de leerlingen van de Luiksche diocese genoten zij daar niet alleen hetzelfde onderwijs, maar ook dezelfde vrijheid, dezelfde voorrechten door het Gouvernement aan dat instituut verknocht. Wie toch zoude in dezen toestand ooit hebben kunnen veronderstellen, dat men omtrent dit alles, na de verhuizing der laatsten, enig bezwaar tegen de eerstgenoemden zoude geopperd hebben?

Een derde reden was deze: omdat geheel Limburg zich voor het behoud van Rolduc verklaarde, terwijl naar alle waarschijnlijkheid niemand, evenmin als ik, in de meening verkeerde, dat het noodig was opnieuw autorisatie aan te vragen, om de bestaande studiën aldaar voort te zetten; door niemand althans is mij ooit de minste opmerking daaromtrent geworden en zulks moet iedereen nog des te duidelijker voorkomen, wanneer men den aard der zaak in het oog houdt; immers een zoogenaamd klein-seminarie is niets anders als eene afdeeling van hetgeen doorgaans groot-seminarie wordt genoemd; het eerste is niet minder dan het laatste noodzakelijk; of liever een seminarie kan dan alleen volledig genoemd worden, wanneer hetzelve uit twee dusdanige afdeelingen is samengesteld, hetzij deze sectiën dan in dezelfde gebouwen of plaats, hetzij in verschillende gemeenten zijn gevestigd, zoo als in de meeste kerkelijke districten en bisdommen plaats heeft. Indien derhalve de noodige autorisatie tot het oprichten eens seminariums verkregen is, dan moet men veronderstellen, dat deze voor eene en andere afdeeling vergund is.

Wanneer ik nu wijders hierbij in overweging neme, dat het Zijne Majesteit is gegeven de Belgische wetten naar goeddunken en welgevallen in de weder in bezit genomen landstrekken te doen vigeeren, dan twijfel ik geenszins, of Uwe Excellentie zal wel met mij willen bekennen, dat dit voor mij een reden te meer is geweest, om de tweede afdeeling van ons seminarie met vertrouwen te Rolduc voort te zetten.

Verder beveelt Mgr. zich aan in de gunst des Konings en vertrouwt op een gunstige beslissing. Dit vertrouwen werd niet beschaamd; reeds den 11-den Augustus onderteekende Zijne Majesteit het decreet, waarbij Rolduc als seminarie van het Vicariaat Limburg werd erkend.

Voor de curiositeit laten wij het stuk hier volgen: *(Jrb. Blz. 84)*

Wij, Willem, bij de gratie Gods Koning der Nederlanden, Prins van Oranje Nassau, Groot-Hertog van Luxemburg, enz. enz. enz. Herzien onze beschikking van den 10-en Mei 1843 no. 5, waarbij wij zwaarigheid hebben gemaakt in de erkenning en bestemming

van de door den Apostolischen Administrateur van het Vicariaat van Limburg buiten onze voorkennis of toestemming in de voormalige abdij van 's Hertogenrade (Rolduc) gedane vestiging eener afdeeling van het binnen de stad Roermond opgerichte en door ons erkende Seminarie van dat Vicariaat.

Gezien het rapport van onzen Minister van Staat, Directeur-Generaal voor de zaken van den R. K. Eeredienst van den 10-den dezer no. 14/1831 en de daarbij overgelegde missiven van den hierboven genoemden Kerkvoogd en van onzen Staatsraad, Gouverneur van het Hertogdom Limburg.

Gelet op de koninklijke besluiten van den 16-den Augustus 1924 (Staatsblad no. 45) van den 2-den October 1829 (Staatsblad no. 66) en van den 8 July 1840 no. 84 mitsgaders op ons besluit van den 30 April 1842 no. 57. En in aanmerking hebbende genomen, dat afzonderlijke vestiging van eene afdeeling van het seminarie van het Apostolische Vicariaat van Limburg voor het tegenwoordige noodzakelijk is, omdat de gebouwen, welke te Roermond ten dienste van het voornoemde Seminarie beschikbaar zijn, geene genoegzame ruimte bevatten, om daarin, zoo als in den regelvereischt wordt, alle kweekelingen voor den geestelijken stand, tot het voormelde Vicariaat behorende, gevoegelijk te kunnen opnemen.

Hebben goedgevonden en verstaan: Onze in den hoofde dezes vermelde beschikking buiten gevolg latende als nu te bewilligen, dat de te 's Hertogenrade (Rolduc) gevestigde afdeeling van het te Roermond bestaande Seminarie van het Vicariaat van Limburg als een integrerend deel van het seminarie worde beschouwd en dat beide gestichten gevolglijk slechts ééne eenige openbare Instelling, **bepaaldelijk bestemd tot opleiding van kweekelingen voor den R. K. geestelijken stand** uitmaken onder bepaling nogtans:

1. dat de kosten van welken aard ook uit de vestiging en instandhouding van het gesticht te 's Hertogenrade voortvloeyende, **buiten geldelijk bezwaar van 's Rijks kas of van de Provinciale fondsen** zullen moeten blijven; en
2. dat de gebouwen o.a. waarin dat gesticht is gevestigd niet ten behoeve van het Apostolisch Vicariaat van Limburg in eigendom zullen mogen worden aanvaard, voordat onze daartoe vereischte magtiging door den Kerkvoogd behoorlijk is gevraagd en verkregen.

En is onze Minister van Staat, Directeur-Generaal voor de zaken van den R. K. Eeredienst belast met de uitvoering dezes, waarvan afschrift zal worden gezonden aan onzen Minister van Binnenlandsche zaken tot informatie en narigt.

's-Gravenhage den 11 Augustus 1843.

get. WILLEM.

De Minister van Staat, Directeur-Generaal voor de zaken van den R. K. Eeredienst.
get. DE PELICHY.

Mgr. Paredis zal wel gejuicht hebben, toen hij eindelijk de officieele koninklijke

erkenning in handen had; nu hij dit gelukkig bereikt had kwamen er weer moeilijkheden van een anderen kant, want 17 November 1843 schreef hij aan Mgr. Ferrieri: Mgr. de bisschop van Luik laat mij weten, dat de administratie van zijn seminarie van het Belgische Gouvernement geen machtiging kan krijgen, om de gebouwen van Rolduc (klein-seminarie) zelfs ten onzen gunste te vervreemden, tenzij op voorwaarde, dat vooraf een ernstige expertise heeft plaats gehad. - Mgr. Paredis verklaart, dat hij die expertise heeft aangenomen en dat bijgevolg 3 experten naar Rolduc zullen worden gezonden, een door den minister, een door de administratie van het Seminarie te Luik, de derde door de "députations permanentes" van de provincies Luik en Limburg (Belgisch). (Jrb. Blz. 85)

1 April meldt Mgr. Paredis aan Mgr. Ferrieri het resultaat der expertise:

Zonder te willen in aanmerking nemen de zedelijke redenen, die ten gunste van Limburg spreken, hebben zij vastgesteld de som van 75.000 frcs. - Deze schatting, ofschoon tamelijk hoog, Monseigneur, is niet nadeelig voor ons, omdat daardoor te niet wordt gedaan de aanspraak van het Belgisch Gouvernement - welke altijd beweerd heeft, dat de waarde van Rolduc boven de 80.000 frcs. was en derhalve aan de administratie van Luik de verplichting had opgelegd, in geval van verkoop, in de schatkist het overschot dier som te storten; het gouvernement heeft er dus geen belang meer bij en alles zal afhangen van de administratie van het seminarie - ik hoop bijgevolg, dat deze zaak zal afgesloten worden op een voor Limburg gunstige wijze. Maar er is nog een andere moeilijkheid: Uwe Excellentie weet dat Rolduc slechts machtiging heeft gekregen op voorwaarde dat ik het eigendom dier gebouwen, etc. niet aanvaard, dan na daartoe door Zijne Majesteit gemachtigd te zijn. Zal het nu goed zijn, die machtiging te vragen, terwijl ik in de koopacte de voorwaarden voeg, die het recht van den godsdienst waarborgen op dit eigendom onder bestuur van den geestelijken Overste, of zou het beter zijn, die machtiging niet te vragen?

De kwestie over den verkoop bleef nu geruimen tijd hangende, want 16 Mei 1844 schreef Mgr. Paredis nog aan Mgr. Ferrieri: de aankoop der gebouwen van Rolduc heeft nog niet plaats gehad - ik weet niet wat de administratie van Luik belet, deze zaak te bespoedigen, ik heb nog eens over die zaak laten schrijven en wacht het antwoord. Ja, Monseigneur, er is wel een middel, de Generale Directie 1) uit te sluiten, maar ik vrees dat dit weer nieuwe moeilijkheden zal veroorzaken, zoowel van den kant van het gouvernement, als van den kant der Heeren schenkers, die belofd hebben ons seminarie te begiftigen, zoodra wij er het wettig bezit van hebben gekregen. . . . overigens ziehier mijn meening: ik zou in de verkoop: acte zulke voorwaarden insluiten, dat het Gouvernement er nooit aan zal kunnen komen - die acte zal ik aan Uwe Excellentie zenden met de noodige verklaringen en U, Monseigneur, zult wel zoo goed willen zijn, deze zaak met het gouvernement te regelen; als dit niet mogelijk is, zullen wij andere middelen gebruiken; U moet erover oordeelen of het goed is eerst Zijne Majesteit over deze zaak te onderhouden.

NOOT 1) Ferrieri had vroeger reeds aan Mgr. Paredis geraden, de Directie voor de zaken van den Katholieken Eeredienst niet in deze aangelegenheid te betrekken. Reeds sinds 1831 waren de

*verschillende internuntii en pauselijke zaakgelastigden in de weer om
deze Directie op te heffen.(einde noot)*

Op dit schrijven kreeg Monseigneur 19 Mei reeds het antwoord van den Zaakgelastigde: Wat den aankoop betreft der gebouwen van Rolduc vertrouw ik op uw wijsheid en voorzichtigheid of het wel goed is die voorwaarden er aan toe te voegen. - Ik geloof, Monseigneur, dat het beter zou zijn, dat u zelf u richt tot de Generale Directie door een request aan Zijne Majesteit, teneinde verlof te krijgen voor den wettigen aankoop ten gunste van het Apostolisch Vicariaat; ik verlang alleen den dag te kennen, waarop Uwe Doorluchtige Hoogwaardigheid dit request zal afzenden, opdat ik er een goed woordje voor kan doen bij Zijne Majesteit. In geval de zaak niet zou gelukken op deze manier, dan zal Uwe Doorl. Hoogw. het middel kunnen gebruiken, dat zij meent te bezitten om langs de Generale Directie toch haar doel te bereiken.

Weer gaan eenige maanden voorbij, waarin de zaak niets verder was gekomen, toen 10 October Mgr. Paredis naar Den Haag schreef:

Sinds de inlichtingen, die ik de eer had aan Uwe Excellentie te verstrekken, is de zaak in statu quo gebleven, totdat Mgr. van Luik, die in de buurt was, mij een bezoek bracht en wij de zaak bespreken konden.

Na zijn terugkeer te Luik heeft Zijne Doorl. Hoogw. mij laten weten, dat het Belgische Ministerie de administratie van het seminarie heeft laten weten, dat het haar machtigde.. .. met mij in der minne te onderhandelen over een minimum van 89.000 frcs. Dat, daar die som al te hoog is, de administratie zich wederom tot het ministerie had gewend en dat de Minister van Justitie opnieuw verklaard had, dat de uiterste grens, waartoe hij kon gaan, 83.000 frcs. zou zijn.

Na dit verslag gegeven te hebben, vraagt Mgr. van Luik mij: of ik geneigd ben tot deze som den prijs van het perceel te verhoogen - en Zijne Doorl. Hoogw. vraagt mij een antwoord, opdat zij dit aan den Minister kan meedeelen. (Jrb. Blz. 86)

Uwe Excellentie zal wel begrijpen, dat deze tijding mij niet op mijn gemak gebracht heeft, ik moest aannemen of weigeren. Daar ik niet wist wat te doen, heb ik aan Zijne Doorl. Hoogw. het volgend antwoord gezonden:

Pijnlijk was het voor mij te vernemen, dat het Belgisch gouvernement zoo slecht gezind is jegens ons arme Limburg enz. De Minister telt voor niets het recht van huisvesting, dat de 4 schenkers zich hebben voorbehouden, welnu, laat men het pand maar eens publiek verkoopen, dan zullen wij verder zien; daarenboven, de bestaande verplichting, tenminste in geweten, de gebouwen te Rolduc te doen dienen volgens de bedoeling der schenkers, schijnt mij toch ook wel wat waard. Uwe Doorl. Hoogw. vraagt mij, of ik geneigd ben den prijs van het perceel te brengen op 83.000 frcs! maar Mgr. wat vermag mijn goede gesteldheid.. als er geen middel is ze gestand te doen? zou de administratie van uw Seminarie ons niet uit de verlegenheid kunnen redden op de een of andere manier? Ik denk van wel, Mgr. en ik hoop, dat Uwe Doorl. Hoogw. te zamen met die administratie wel een middel zal vinden, om die zaak tot een goed einde te brengen, tot voldoening van beide partijen.

Daarop heeft Monseigneur mij opgemerkt, dat er in mijn brief enkele uitdrukkingen waren, die den Heer Minister zouden kunnen mishagen, dat Zijne Doorl. Hoogw. van mijn kant een met redenen omkleede weigering had verlangd, zijnde dit het eenige middel, eene vermindering te krijgen. Overtuigd van de oprechtheid van Zijne Doorl. Hoogw. heb ik aan zijn verlangen voldaan door het volgende antwoord:

Uwe Doorl. Hoogw. heeft de goedheid gehad, mij door een brief van 6 September de moeilijkheden mee te deelen, ontstaan voor den onderhandschen verkoop van de abdij van Rolduc. Zij laat mij weten, dat de Heer Minister van Justitie den prijs er van gebracht heeft op 83.000 frcs. en zij vraagt mij of ik geneigd ben dezen prijs te betalen. Ziehier mijn antwoord: toen ik 60.000 frcs. heb geboden, meen ik den hoogsten prijs geboden te hebben, dien ik kan geven voor een instelling, die mij ongetwijfeld na aan het hart ligt, maar die toch ver van Roermond af ligt: mijn reden is: volstrekt gebrek aan geldmiddelen; om het groot-seminarie te bouwen heb ik reeds mijn toevlucht moeten nemen tot de edelmoedigheid van geestelijkheid en geloovigen en de moeilijke omstandigheden, waarin wij ons bevinden, zijn aan iedereen bekend - het is mij dus onmogelijk de 83.000 frcs. te betalen, die men vraagt: ik ben dan ook gedwongen, mij te houden aan het bod, dat ik gedaan heb en ik verzoek den Heer Minister hiervan in kennis te stellen.

Alvorens te eindigen, veroorloof ik mij, u nog te doen opmerken, dat als ik Rolduc niet uit de hand kan koopen, en men tot een publieken verkoop zal overgaan, de kloosterlingen zeer zeker de bepaling ten hunnen gunste zullen doen gelden.

Ziedaar, Monseigneur, mijn brief, ingericht naar het verlangen van Mgr. van Luik zelf met deze verzekering van Zijne Doorl. Hoogw., dat een dergelijk antwoord voldoende zal zijn en dat de administratie van Luik dan de vergunning zal verkrijgen uit de hand te verkoopen. (Jrb. Blz. 87)

Niettemin wacht ik nog altijd op die goede tijding; ik heb mijn Dekens geraadpleegd en ik moet hieraan toevoegen, dat 7 van de 11 voor het behoud van Rolduc zijn, zelfs tegen den prijs van 83.000 frc. - 3 denken, dat die som te hoog is - een enkel de Heer van Baer heeft niet geantwoord. Sta mij toe, Monseigneur, nog eens terug te komen op de zaak Rolduc; toen ik U mijn laatsten brief schreef was ik erg geneigd, de verkoopacte van dit eigendom te passeeren met de administratie van Luik, ofschoon de prijs van 66.000 frcs., te zamen met de lasten, die op die gebouwen liggen, mij buitensporig toescheen - maar in dien tijd bood de Heer Deken van Sittard mij het college der stad aan met de kerk, kerkornamenten, enz., enz., quasi voor niets, van den anderen kant zond de Heer Directeur van Rolduc mij twee brieven, geschreven door een Belgischen volksvertegenwoordiger, waardoor deze ons de verzekering gaf, dat het Belgische Ministerie geneigd was minstens 16.000 frcs. af te doen van den prijs der taxatie, wij hoefden ons alleen maar te verstaan met de administratie van Luik. 1)

NOOT 1) In het rapport, door Mgr. Paredis aan de Luiksche administratie aangeboden, lezen wij nog: Welnu, wij zeggen het met de grootste zekerheid, als de titels en rechten van Limburg niet miskend worden, als Limburg grondige redenen heeft, een tenminste proportioneel deel

op te eischen van een eigendom, dat op zijn grond is gelegen en meer bijzonder tot zijn voordeel is gegeven, aarzelen wij niet met vol vertrouwen te vragen, dat de administratieve commissie van het Seminarie van Luik zelve of dat arbiters van haar keuze ons ons deel toekennen. (einde noot)

Aanstands zond ik gezegden Directeur met een professor der filosofie naar Luik, om over die zaak te onderhandelen in bovengenoemden zin. De Commissie van het Seminarie met uitzondering van één lid toonde zich geneigd nog een laatste poging te doen

. . . . de noodzakelijke stukken werden door mij naar genoemde administratie gezonden, met verzoek ze te steunen bij hetgouvernement: maar te vergeefs! de eerste brief, dien ik sindsdien van deze administratie ontving, maakt zelfs geen melding van mijn stukken - eindelijk na herhaald aandringen van mijn kant, laat zij mij nu weten, dat nieuwe pogingen bij het gouvernement **de zaak in gevaar zouden kunnen brengen**; dit is de meening van Mgr. den Bisschop zelf, geuit in een zijner brieven. . . . Zijne Doorl. Hoogw. houdt zich dus aan den prijs der taxatie enz., en bijgevolg zal de hoop, meedoogen te verwekken of gerechtigheid te ondervinden, wel een droombeeld blijken; ik begrijp er niets meer van, misschien was hierbijgevoegde verklaring een beetje te sterk... .

Van den anderen kant, en Uwe Excellentie weet dit ongetwijfeld reeds, heeft het Nederlandsche Gouvernement zich ook in deze zaak gemengd van wege een artikel verschenen in de courant "Le Duché" Het wil absoluut, dat ik het recht van Limburg doe gelden op een gedeelte der onroerende goederen van het Seminarie Luik, verworven tijdens de aansluiting met ons. Maar dit **recht** schijnt mij erg twijfelachtig.

Ik wil wel, als er eenige hoop op een goeden uitslag was, de geheele zaak onderwerpen aan het oordeel van den H. Stoel - maar ik zou het niet graag nutteloos doen.

Wees zoo goed mij nog eenmaal te doen weten wat u over deze zaak denkt - en of u gelooft, dat wij ten gunste van Limburg een van de beide hierboven genoemde middelen zouden kunnen aanwenden.

Op dit schrijven van 12 April 1845 antwoordt Mgr. Ferrieri reeds den 17-den. Hij vond het het beste, de zaak aan den H. Stoel voor te leggen. Wat nu de Nederlandsche Regeering aanging: Mgr. kende het artikel niet van de "Gazette du Duché" en wist ook niets af van eenige inmenging van de Regeering in deze zaak. Tevens gaf hij als zijn oordeel te kennen, dat men langs diplomatieken weg met het Belgische Gouvernement moest onderhandelen.

Mgr. Paredis zat niet stil, hij verlangde naar het einde van deze onverkwikkelijke zaak, die hem al zooveel hoofdbreken had gekost. Den 24-sten April schrijft hij weer aan Mgr. Ferrieri:

Daar de archieven van het voormalig Bis. dom Roermond niet meer te vinden zijn, heb ik tot den huidigen dag niet de minste sporen kunnen -ontdekken van een overbrengen van -onroerende goederen of renten van hier naar het bisdom van Luik. Alleen zou men enkele jaren geleden in de Kathedraal van Luik een koffer opengemaakt hebben vol met

priestergewaden, afkomstig, volgens de meening van een kanunnik, uit de Kathedraal van Roermond, maar deze ornamenten waren zoo bedorven door den tijd, dat men er geen gebruik van heeft kunnen maken. Dat is alles, Mgr. wat ik te weten heb kunnen komen.

(Jrb. Blz. 88)

Weliswaar indertijd verkeerden Mr. Michiels en verscheidene andere personen in de meening, dat bij de opheffing van het bisdom Roermond goederen of renten zouden zijn overgebracht naar het bisdom Luik, maar sindsdien heeft men mij er geen woord meer over gezegd. Het is mogelijk dat de Heer Michiels Zijne Excellentie Mr. van Son in dien zin heeft onderhouden, toch gaat het in de missiven van Zijne Excellentie den Gouverneur niet over goederen, die indertijd zijn overgebracht, maar over goederen verworven tijdens de vereeniging der bisdommen - het gaat ook niet over een onderhoud, want de Heer Gouverneur zegt uitdrukkelijk dat het artikel, verschenen in de courant "Le Duché", zijn aandacht heeft gevestigd op de zaak van Rolduc, dat hij zelf Zijne Excellentie den Minister heeft ingelicht en niet zonder reden, want, als ik mij niet vergis, dan is dit artikel gericht tegen de burgerlijke administratie van Limburg. Ik denk zelfs, Monseigneur (onder ons), dat Zijne Excellentie vermoedt, dat ik heul met den schrijver van dit artikel. Welnu, er is niets van aan, want ik lees zelfs de Gazette du Duché niet en ik ben slechts bij toeval achter dit artikel gekomen - dat is de reden, waarom ik tot nu toe het u nog niet heb kunnen bezorgen, daar ik het desbetreffende nummer mij nog niet heb kunnen verschaffen.

Deze zaak, Monseigneur, bezorgt me veel verdriet en ik zou er heel wat voor over hebben, als er een einde aan kwam.

Er is geen ander middel, om mijn verantwoordelijkheid te dekken, dan de zaak te onderwerpen aan het oordeel van den H. Stoel.

Mgr. Ferrieri had reeds 30 Maart 1846 een uitvoerig rapport naar den Prefect der Congregatie de Propaganda Fide gezonden. Daar het stuk echter een herhaling zou zijn van het reeds meegedeelde, geven wij den inhoud niet. De Zaakgelastigde in Den Haag heeft alles gedaan, om een schikking tot stand te brengen en met goede resultaten, zooals blijkt uit het dankschrijven van Mgr. Paredis aan Mgr. Ferrieri van 4 October: "Als ooit een tijding mij genoegen gedaan heeft, dan is het voorzeker die, welke Uwe Excellentie mij bericht aangaande Rolduc. Ze is dan eindelijk geeindigd die zaak, die mij zooveel zorgen en verdriet heeft berokkend. Dank zij er voor gebracht aan den hemel, maar dank ook aan U Excellentie, **wijl zonder Uwe machtige tusschenkomst wij nooit er in zouden geslaagd zijn, deze overeenkomst aan te gaan.**

Nu zal ons Vicariaat spoedig op dezelfde hoogte staan als de andere en zal het niets te wenschen overlaten, wat betreft het godsdienstig onderwijs en de opvoeding der geestelijkheid."

In die blijde stemming vertrok Mgr. Paredis naar Luik, om de laatste besprekingen te houden met Mgr. van Bommel. Beide prelaten waren blijde, eindelijk de overeenkomst te kunnen opmaken. Den 24-sten December werd het contract geteekend, waarbij de nominale verkoopsom geregeld werd op 76.000 frcs. 1), inaar waarbij bepaald werd, dat het Vicariaat in werkelijkheid slechts 60.000 frcs. zou betalen, af te lossen in 15

jaarlijksche termijnen van 4000 frcs. zonder rente.

NOOT 1) De administratie van het Bisschoppelijk Seminarie te Luik werd tot den afstand der abdij gemachtigd bij Belgisch K. B. van 22 December 1846.

Nu volgt een rustige tijd. Geregeld worden de jaarlijksche termijnen betaald, totdat in 1856 Mgr. Paredis de betaling weigert. Waarom? Zeker is, dat Mgr. gebrek aan geld had, maar uit een brief van 24 Februari 1857, waarvan wij aanstonds een gedeelte zullen aanhalen, blijkt toch ook, dat er nog wel diepere redenen bestaan hebben, dat Mgr. van meening was, dat het contract wel geldig was voor de wet, maar dat toch eigenlijk Rolduc aan den bisschop van Roermond toebehoorde. - Zie Bijlage III.

Er is over deze zaak heel wat correspondentie gewisseld. In een schrijven van de Luiksche administratie aan Mgr. Berardi, den substituut-staatssecretaris, verklaart Luik, dat het hun tegenstaat een gerechtelijke beslissing uit te lokken, om daartoe niet gedwongen te worden, roepen zij de hulp in van Mgr. Berardi. 2) Deze schrijft hierover aan Mgr. Vecchiotti in Den Haag en verzoekt diens bemiddeling.

NOOT 2) Secretaris der Propaganda (einde noot)
(Jrb. Blz. 89)

Hier volgt nu eenigszins verkort het antwoord van Mgr. Paredis van 24 Febr. 1857. Hij begint met te erkennen, dat de acte, die zijn gevolmachtigden geteekend hebben, geldig is voor de wet en dat hij dus moet betalen, "alsof wij nooit iets hebben bijgedragen tot den voorspoed van Luik, alsof Luik nooit iets van Rolduc had gekregen, alsof wij nooit tot dat bisdom hadden behoord, alsof de schenking van wijlen kanunnik Kruyder c.s. gebeurd was uitsluitend ten gunste van Luik. Ja, Mgr. ik beken dat alles. Maar in geweten moet ik verklaren, dat wij thans geen cent bezitten, want, Mgr. als die administratie van Luik met al haar inkomsten in nood verkeert, wat zal dan het geval met ons zijn, die niets bezitten als het kostgeld der leerlingen en enkele aalmoezen; maar als de prijs van het levensonderhoud enz. daalt, zijn wij bereid te betalen".

Den 1-sten Maart schrijft Mgr. Vecchiotti aan Mgr. Berardi, dat hij zich naar Luik en Roermond had begeven, om het geschil tusschen de beide bisschoppen over de nog door Rolduc te betalen gelden bij te leggen. Mgr. de Montpelier die te Rome met Mgr. Vecchiotti had gestudeerd, verklaarde, dat hij, hoewel tegen zijn zin, gedwongen werd de zaak voor de rechtbank te brengen; juist om er niet toe gedwongen te zijn, had hij de hulp van Mgr. Berardi ingeroepen. Dit moest dan ook in ieder geval voorkomen worden. Mgr. Vecchiotti wist nu Mgr. Paredis over te halen de achterstallige gelden aan Mgr. Montpelier te betalen; uitstel werd hem toegestaan en door het bemiddelend optreden van den Internuntius werd de zaak in der minne geschikt, zoo als blijkt uit een schrijven van Mgr. Paredis van 8 Maart aan Mgr. Vecchiotti:

De zaak Luik-Rolduc heeft dezer dagen zijn beslag gekregen op een wijze, die ons voldoet. De Heer Provisor 1) van mijn klein-seminarie heeft aan de administratie van Luik de som van 16.000 frcs. uitbetaald, wat dus met de reeds betaalde 38.000 frcs. een som uitmaakt van 54.000 frcs. Hierna heeft de administratie verklaard, dat zij nooit het plan gehad had meer dan 60.000 frcs. te vragen en Mgr. de Montpelier heeft voorgesteld

nog een korting te geven van 4000 frcs., wat goedgekeurd is, zoodat wij nu nog 2000 frcs. moeten betalen en de zaak is afgelopen, dank zij uwe tusschenkomst en de goedwilligheid van Mgr. van Luik.

NOOT 1) De provisor was er in geslaagd dit geld tegen lage rente van een vriend te leenen. (einde Noot)

Ook de bisschop van Luik meende een dankwoord te moeten zenden, daarom schreef hij 29 Maart:

Eindelijk heeft, dank zij uwe hooge en welwillende tusschenkomst, Mgr. de bisschop v. Roermond betaald en zijn verplichtingen jegens het Seminarie van Luik gestand gedaan. Van onzen kant hebben wij ons gemakkelijk getoond en hebben wij hem een korting toegestaan van 20.000 frcs., zijnde een derde van den koopprijs. Eén ding verdriet mij, de onaangename indruk namelijk, waarvan de bestuurders van mijn Seminarie de slachtoffers zijn; deze heeren spijt dit zeer, te meer, omdat zij zich geen verwijt te doen hebben en dat heel hun misdaad bestaat in het handelen volgens hun geweten; ik heb den heer Natzen, den gevolmachtigde van Mgr. Paredis verzocht Zijne Doorl. Hoogw. den raad te geven, ons een vriendelijk schrijven te zenden, om de administratie van het Seminarie van Luik te bedanken voor het geschenk, dat zij aan het Seminarie van Roermond heeft geschonken, heel het geschil te doen berusten op een **misverstand**, een beroep te doen, om alles te vergeten en weer de onderlinge goede betrekkingen van vroeger te hervatten. Als Uwe Excellentie de gelegenheid had eens naar Roermond te schrijven zou ik erg dankbaar zijn, als U een woordje in dien zin aan mijn eerbiedwaardige collega zoudt willen zeggen.

Of deze brief geschreven is weten wij niet; wel is bekend, dat Mgr. Montpellier 20 Juli 1857 bij Mgr. Paredis dineerde en dat hij daarbij beloofde den 18-den Augustus de prijsuitdeeling te Rolduc met zijn tegenwoordigheid op te luisteren.

Wij kunnen hiermede onze taak als afgedaan beschouwen. Het doel toch, dat wij ons voorstelden was: de geschiedenis van Rolduc te geven van de jaren 1839-1857, zoo als ze ons uit de ter beschikking staande documenten bekend was. *(Jrb. Blz. 90)*

Eenige brieven en bescheiden hebben wij achterwege gelaten, omdat dit ons zou dwingen in herhalingen te vallen. Een hartgrondige loftuiting komt in deze zaak wel toe aan Mgr. Paredis, die met al de kracht der overtuiging gestreden heeft, om het hem zoo dierbare Rolduc te verdedigen en het voor zijn oorspronkelijke bestemming te behouden. Zooals uit zijn correspondentie blijkt heeft hij, ondanks de tegenwerking van het Luiksche seminariebestuur, ondanks de moeilijkheden, die de Regeering hem in den weg legde, volgehouden en het moet hem wel een groote voldoening geweest zijn, dat hij nog den bloei der door hem gestichte onderwijsinrichting heeft mogen beleven.

J. KLEYNTJENS S.J.

BIJLAGE I.

Verklaringen van den Z.Eerw. Heer Pastoor van Afdon, waaruit blijkt, dat de schenking van Rolduc aan het Luiksche Seminarie geen werkelijke "donation pure et simple" was.

Executeur-testamentaire van den Zeereerw. Heer Ernst, in leven Pastoor van Afdon en schenker van de abdij van Rolduc, voel ik mij gedrukt door een overweldigende ongerustheid, sinds de toekomst van onze oude abdij in gevaar is. De toekomst van Rolduc is in gevaar, omdat ik in de schenkingsacte niet duidelijk heb uitgedrukt mijn bedoelingen en die van mijn medebroeders, in wier naam ik ben opgetreden. Welnu om niet de minste twijfel te laten, wat betreft die bedoelingen en om mij te bevrijden van de wreede onrust, die mij onophoudelijk kwelt en vooral om mijn geweten vrij te maken, verklaar ik voor God, nu ik op den rand van het graf sta.

1. bij het schenken van Rolduc aan het Seminarie van Luik is mijn bedoeling geweest in overeenstemming met de bepalingen van den Opperherder en van Mgr. Zaepffel.
2. mijn bedoeling is geweest de abdij te behouden voor den godsdienst, haar ten eeuwigen dage te doen dienen voor klein-Seminarie en daardoor de jonge lieden uit den omtrek te begunstigen.
3. bij het schenken van de boerderijen de andere onroerende goederen is mijn bedoeling geweest, ze te doen dienen voor het onderhoud van het klein-seminarie, teneinde voor altijd er het bestaan en behoud van te verzekeren.
4. ik verklaar daarenboven, dat ik de onvoorwaardelijke eenvoudige schenking slechts gedaan heb ad redimendam injustam vexam van de toenmalige regeering en onder de formeele, zoowel geschreven als mondelinge, belofte van Mgr. Barrett, dat onze bedoelingen stipt zouden worden uitgevoerd.
5. Eindelijk verklaar ik, dat ik tot mijn laatsten snik niet zal ophouden, op te komen voor de bedoelingen mijner overleden medebroeders, en zal doen gelden de verzekeringen van wijlen Mgr. Barrett.

Ik heb de vaste overtuiging en dat alleen geeft mij troost op mijn ouden dag, dat de eerbiedwaardige mannen, die de administratieve commissie van het Seminarie van Luik uitmaken, mijn bedoelingen niet zullen miskennen; hun rechtschapenheid, hun godsdienstzin zijn mij er de zekerste waarborg voor. Ik heb het vaste vertrouwen dat zij gratis de abdij van Rolduc zullen afstaan aan de pas opgerichte Kerk van Limburg, die alleen haar zal kunnen behouden voor de godsdienstige bestemming, gewild door de stichters, gewild door de schenkers, gewild door den Paus. Het Belgisch gouvernement, welks eerlijkheid, evenals de eerbied voor de bedoelingen der schenkers spreekwoordelijk is in onze Rijnprovinciën, zal zich, naar ik hoop, niet verzetten tegen onze bedoelingen, als het er mede bekend wordt gemaakt. Opdat iedereen ze kenne, opdat ik rustig kan sterven, heb ik voor God in mijn naam en in die mijner overleden medebroeders deze verklaring opgemaakt - met dezelfde bedoeling, heb ik een copie gezonden aan den bisschop van Hirene en een dubbele copie aan de administratieve commissie van het Seminarie van Luik, haar verzoekend deze verklaring te doen toekomen aan het Belgisch gouvernement.

Aldus opgemaakt en geteekend, de eerste Maart achttien honderd vijf en veertig.

Tot staving van dit alles zet ik mijn handteekening

J. J. KRUYDER, pastoor van Afdon.

BIJLAGE II.

Projet d'arrangement ou de convention entre Monseigneur Paredis, Evêque d'Hirène, Vicaire Apost. du duché de Limbourg et la Commission administrative du Séminaire Episcopal de Liège.

Monseigneur Paredis, Evêque d'Hirène offre de payer une somme de soixante mille francs, payables en quinze années à raison de quatre mille francs par an sans intérêt, pour l'Ab. baye de'Rolduc avec les treize hectares en dépendant et le mobilier qui s'y trouvera au moment du transfert de l'Etablissement.

Il s'engage à passer acte authentique de la présente cession à la première réquisition de l'administration, et dès que celle-ci sera légalement autorisée à contracter.

Entretemps il s'oblige à payer annuellement une somme de trois mille francs comme prix de location à charge par l'administration d'entretenir les batimens et de les assurer contre l'incendie.

La Commission administrative d'autre part accepte la susdite offre de soixante mille francs comme prix de cession et de celle de trois mille francs comme prix de location, s'obligeant d'en passer acte, aussitôt que l'autorisation requise sera obtenue, à charge cependant par l'acquéreur de laisser toujours suivre à ces batimens la destination pieuse, voulue par les donateurs primitifs, les Reli. gieux Chanoines Réguliers de Rolduc.

Fait en double

Fait à Liège le deux Mars, mille huit cent quarante-Trois

(sig) J. A. PAREDIS. Vic. Apostolique.

" H. NEVEN.

" H. J. JACQUEMOTTE.

" P. J. DEVROYE, chanoine.

" N. GOT'ALE.

" J. P. A. BECKERS.

pro conformitate J. A. PAREDIS.

Administrateur Apostolique.

Vu et approuvé le

présent projet

(sig) C. Ev. de Liège

BIJLAGE III

Vicariatus Limburgensis

Eminentissimo Domino Franconio Sanctae R. E. Cardinali et Congregationis De Propaganda Fide praefecto etc. etc. etc.

Eminentissime Domine,

Ut quantum fieri possit breviter casus, quoad bona stante unione nostra cum diocesi Leodiensi acquisita, propositus aliquatenus dilucidetur, praeter notas in adjuncto instrumento allatas, sequentia ad solam tamen Abbatiam Rodensem spectantia, Eminentissimae dignitati vestrae submittere statui.

Ergo propositio, de qua quaestio ex parte ipsiusmet Ministri cultus catholici hujusce Regni quasi provocata fuisset - praetendit enim hic, cum pluribus juriscansultis hujus ducatus, Vicariatum Limburgensem jus habere non tantum ad quotam suam partem in bona in hocce Vicariatu sita, sed et generatim in omnia bona stante unione acquisita; et idcirco praefatus Excellentissimus Dñs van Son jam olim institit apud me, ut tantra omnem venditionem ex parte Leodiensium protestarem et quotam nostram generatim exigerem; acquievit tamen propositioni SSmo Dno submittendae.

Equidem jam ab initia administrationis meae dictam quaestionem vobis proponere animus fuisset - ast destiti, quia promissis ex parte Leodiensium oretenus mihi factis semper per fidem habui - et licet hodie rationes dubitandi graviores non desint, adhuc tamen iisdem fidem aliquam habeo, saltem eo sensu ut summae totalis solutionem integram non sint exacturi.

Hisce praemissis jam brevibus veniunt ea quae ipsemet in casu Abbatiae Rodensis praestiti.

Ad evitandum amnem litem numquam de jure nostro, veto vel praetenso, locutus sum; Sed ab initio cum Illmo. Leodiensi tentavi conventionem, eaque provisorie locum habuit in initio 1843 de qua scripsi in relatione supradicto anno. (Jrb. Blz. 92)

Verum ut asserit praefatus illustrissimus conventio haec a Gubernio Belgico approbata non fuit, Sed exegit bonorum de quibus aestimationem legalem, quae et reapse 1844 lacum habuit - igitur deducta servitute inhabitationis praefata abbatia etc. aestimata fuit ad summam totalem 76.000 francorum. Porro cum haec summa, licet per terminos omnino favorabiles solvenda, vires nostras superaret restiti in primis et ultra summam 60.000 fr. praevisam statutam nee quidquam offerre volui. . . ., necessitate tamen coactus et ad finem huicce negotio imponendo delegatos pro parte nostra anno proxime elapso Leodium misi, qui et reapse cum administratoribus Seminarii Leodiensis inierunt novam conventionem, vi cuius solvenda nobis erat, juxta terminos olim statutos, summa 60.000 francorum et insuper annue et in perpetuum francos 400 ad deservendum alicui Bursae studiorum pro familia canonici Otte, olim dictae abbatiae membri. - Re autem belle examinata

invenimus dictum onus plurimis difficultatibus ansam praebere posse; quare praesentem conventionem approbationi gubernii submittere recusavi - et ad praeveniendam difficultatem rescripsi ad Illmum Episcopum van Bommel "j'accepte la propriété de Rolduc aux prix d'expertise, sans Bourse, ou même avec la Bourse au prix de 60.000 frs, à condition expresse que dans tout cas nous puissions nous libérer de cette charge en remboursant la somme de 10.000 frs." haecce oblatio equidem sub certa ratione acceptata fuisset, ast sub clausula ut dictos 10.000 frs. statim seu anticipative solverem, quod, et ne debita contraherem et ob alias rationes, praestare non potui.

Tandem abhinc aliquibus diebus easdem propositiones, rationibus quidem optimis delucidatas renovavi, adjecta etiam observatione sequenti: "Mgr., je pense que nous aurions beaucoup mieux fait et que nous ferions encore mieux, d'arranger cette affaire à l'amiable et selon le droit de l'équité, comme cela paraît avoir en lieu entre Gand et Bruges, Namur et Luxembourg; - ce serait du moins le moyen le plus sûr pour couper court à toute interprétation maligne de la part de certains gens, ainsi que d'obtenir sûrement l'approbation de la part de notre Gouvernement."

In responso autem Illustrissimi heri accepto difficultas quidem quoad Bursam praefatam mitigatur, et administratio Leodiensis illius responsabilitatem in se retinendi parata videtur, ast tantum postquam conventioni allatae approbatio ex parte nostri gubernii accesserit - quod iterum difficultati obnoxium est; nam, praeterquam quod tempus pro validitate istius conventionis statutum effluerit, praevideo, gubernium nostrum dictam conventionem prout jacet nequaquam approbaturum fore; et ex altera parte multum timeo ne, rejecta conventionem ex parte gubernii, ipsa Leodiensis Seminarii administratio sese arguet libera erga nos, et ad venditionem praementionatae abbatiae vel publicam vel privatam procedere festinet - quod iterum difficultatibus viam sternere et vicariatui nostro multum obesse posset.

En Eminentissime Domine, quomodo res haec se habeat; judicium ergo Eminentissimae Dignitatis vestrae indilate expecto, et si aliquid ex bonis Abbatiae Rodensis nobis obvenire judicet sane contenti erimus, si nihilet manebimus contenti.

Providentia Divina innixi procedemus semper in nomine Domini.

Interim sincero cordis affectu et obedientia filiali sum Illustrissimae ac Eminentissimae
Dignitatis vestrae famulus devotissimus

J. A. PAREDIS Ep. Hir^{is}

et adm. aplicus.

Ruraemundae hac 31 Martii 1846.

BIJLAGE IV.

Uittreksel uit de: Mémoire en forme de revendication sur l' Abbaye de Roldue et ses biens présenté par l'Evêque de Ruremonde à la Commission administrative du Séminaire de Liège, 10 Oct. 1842.

"Heeft Limburg tenminste een deel gekregen bij de verdeeling niet van alle goederen, die men had aangekocht of gemeenschappelijk bezeten, maar van een eigendom, waarop het alleen recht heeft; als men het niet wil vervreemden van de vrome bestemming, oorspronkelijk gewild door de schenkers?

Wij laten het antwoord op deze vragen aan wie het aangaat, maar wij vreezen niet te beweren, dat men ten opzichte van Limburg in het geheel niet gehandeld heeft volgens hetgeen gewoonlijk in praktijk word gebracht bij de oprichting van een nieuwe parochie of een nieuw bisdom. _ Het geval is toch geheel analoog en nergens wordt de dochterkerk door de moederkerk behandeld als een onwettig kind; integendeel zij wordt er door geholpen en voorzien van alles, wat zij noodig heeft . . . hier is juist het tegendeel geschied ondanks de analogie van het geval, alle voordeelen bevinden zich aan één kant en alle nadeelen en alle lasten aan den anderen. Deze taal klinkt hard, wij gevoelen het, maar zij is letterlijk waar en wij zijn de waarheid aan weerskanten, zoowel als de gerechtigheid verschuldigd. En toch zoo groot waren de goede trouw aan een kant en de vergissing aan den anderen, dat men zoowel mondeling als schriftelijk gezegd en herhaald heeft, dat "door Rolduc af te staan voor den prijs van 60.000 francs, men het ons wezenlijk gratis schonk "

... ."Gratis accepistis, gratis date" was de laatste wensch van den laatsten schenker na den verkoop der onroerende goederen. Gratis jussit impendi, quod gratis ipse concessit" dat is ons laatste woord aangaande deze daad, maar onverminderd wat betreft ons recht en onze titels op de geheele schenking.

(OCRLC2006)

Historische Wandelingen.

.....

Deze titel is misschien misleidend voor hetgeen hier volgt. Met name verwachten niet hier een historische beschrijving aan te treffen van de Rolduc'sche wandelingen van tijden her tot op den dag van heden, al is het waar, dat over dit onderwerp heel wat te zeggen valt. Wie immers denkt niet met groote voldoening terug aan de „promenades” naar Schaesberg, naar het Beukenbosch, naar den Duivelsberg en — last not least — naar en door het Wormdal? Vooral ten aanzien van dit laatste was **Dr. van Gils** destijds voor zijn discipelen een gids, die blijk gaf niet enkel het land, maar ook de jeugd te kennen. Romantiek en avontuur ontbraken aan deze excursies allermint. Trouwens wie „Een lente in Helas en Italië” gelezen heeft, zal wel niet anders verwachten!

Maar al zijn de Rolduc'sche wandelingen dan ook niet het thema, waarvan de verdere beschouwingen de variaties zouden kunnen zijn, toch is er wel eenig verband. Immers — om met de deur nu maar eindelijk in huis te vallen — de opzet dezer bijdrage is: het vermelden van enkele bezittingen der oude abdij omstreeks 1600. Bezittingen, die na ruim drie eeuwen nog niet geheel aan de vergetelheid ten prooi zijn gevallen, omdat de lokale benamingen veelal behouden zijn. Uit het vervolg zal blijken, dat de Rolduc'sche studiosi van heden op hun door-de-weeksche omzwervingen heel vaak grond betreden, die vroeger behoorde tot het domein der machtige abdij. Laat ik er aan toevoegen, dat juist deze wandelingen niet steeds de interessantste zijn. De eisch des tijds heeft heel wat schoonheid in ruïnes herschapen. Verkeerswegen zijn verlegd, misschien zelfs verdwenen. De veranderingen, die de naaste toekomst brengen zal, zijn niet te benaderen.

Aan de verleiding nu een klein stukje van Rolduc's verleden vast te leggen voor de jeugd van thans heb ik geen weerstand kunnen bieden. Vandaar deze historische wandelingen!

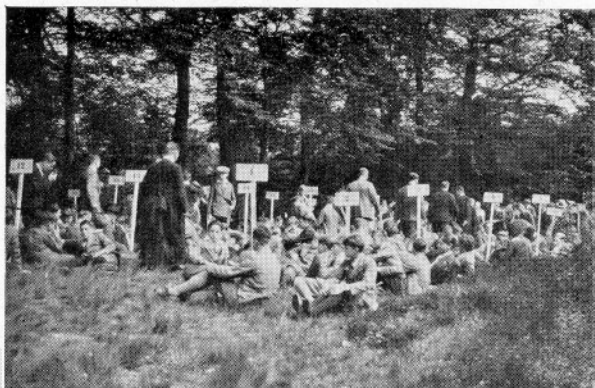
Voor hen, die wellicht meer belang stellen in algebraïsche formules en latijnsche constructies dan in de historie van Rolduc zelf, is het misschien niet overbodig te zeggen, dat de vroegere abdij rijke bezittingen had in Limburg en elders, vooral ook aan den Rijn. Dat ik juist het jaar 1600 koos als tijdstip voor deze historische wandelingen, vindt een afdoende verklaring in de omstandigheid, dat we voor dat jaar in een der oudste bewaard gebleven leenboeken bij elkaar opgeteekend vinden de verschillende hoeven met de daarbij behoorende landerijen, die samen ressorteerden onder het **Leen en Laathof Koosterrade**. Reeds uit de Annales rodenses valt het bewijs te leveren, dat de abdij bereids veel vroeger — men kan zeggen te beginnen bij de stichting zelve — tal van hoeven als haar eigendom kon beschouwen. Bij voortdurend immers lezen we in de Annales, dat de abdij schenkingen ontvangt in den vorm van landerijen, weilanden, wijnbergen, boerderijen, enz.

Deze bezittingen werden om vaak zeer uiteenlopende redenen aan derden, ook wel aan de schenkers zelf, in leen gegeven. De abdij bleef eigenares. Tevens vormde zich hier een eigen rechtskring: het **leenhof**, waarin de abt of diens stadhouder te recht zat met de leenmannen.

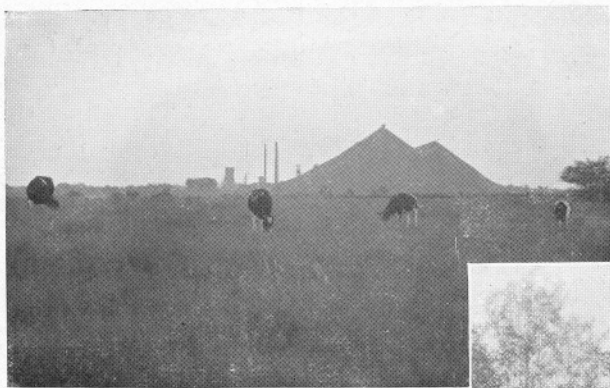
Ook kwam voor, dat de abdij bezittingen aan de laten ten gebruike afstond. Zoo vormde zich: het **laathof** Kloosterrade.

Dit begrip „laathof” vereischt wellicht eenige opheldering. In het kort is de verklaring deze: dat we hier te maken hebben met een gerecht, waarin de geschillen beslecht werden tusschen den heer (hier de abt) en diens „laten” of hoorigen. Het territoire strekte zich uit over een of meer hoeven, die eigendom waren van den heer, derhalve hier: van de abdij Kloosterrade. De bewoners dezer hoeven, de laten dus (ook wel „lieten” genaamd), bewerkten den grond ten eigen behoeve. Zij betaalden aan den heer bij bepaalde gelegenheden een recognitie in geld of in natura. Zoo b.v. bij trou-

DE PELGRIMSTOCHT
NAAR
SCHAESBERG, 1930

PELGRIMSTOCHT NAAR SCHAESBERG

TERWINSELEN

STREITHAGEN

STREITHAGEN

STREITHAGEN

wen, bij overlijden, enz. Voorts ontving de heer ook jaarlijks een bepaalde remuneratie voor het gebruik van den grond. Zoo vinden we b.v. vermeld, dat een der laten jaarlijks „zwei summer roggen” aan de abdij betaalt.

Het laathof vormt dus een kleinere rechtskring, naast het leenhof en naast de schepenbanken. Kerkrade zelf b.v. was een schepenbank en daaronder ressorteerde nu Kloosterrade als laathof. Dit ging zoover, dat de laatbank bij de Kerkraadsche schepenbank recht ging „halen”. Zoo luidt de technische term, ook in andere oude rechtsbronnen! In de rechten der laatbank wordt dan ook gezegd: „Wer ess sach die laessen dess nicht wiese en werenn, mogen sie sich beroiffen an ehre houfft, dat ist an de banck zu Kirchraedt”. Met andere woorden wanneer de laten niet goed wisten hoe ze uit de juridische „impasse” zouden geraken, dan sprak Kerkrade het verlossende woord!

Welke hoeven behoorden nu zooal tot het leenhof van Kloosterrade?

Vooreerst vinden we in het leenboek vermeld de „**Maelmul in der Brucken**”. Zonder meer zou deze mededeeling ons niet zoo heel veel verder brengen. De ligging van dezen molen wordt evenwel gepreciseerd door de toevoeging „boven den hauss Erenstein.. in der banck Kirchrode”.

Voor al de omstandigheid, dat deze molen boven het huis Ehrenstein ligt, vormt voor hem, die den loop der Anstelbeek kent, een interessante aanwijzing. Er is dan ook geen redelijke twijfel mogelijk over de situatie der „maelmul”. We hebben deze te zoeken waar thans de z.g. Brugmolen ligt. Waar zoo nadrukkelijk gesproken wordt van „boven den hauss Erenstein”, zou men daaruit bovendien misschien de konklusie mogen trekken, dat de hoofdverkeersweg naar Heerlen en verder destijds niet liep over Kaalheide (in den naam ligt reeds een aanduiding!), maar noordelijk van Ehrenstein, hetzij over Eijgelshoven hetzij langs Ehrenstein zelf en dan zoo naar Schaesberg.

Een tweede hoeve was die „zur Wentzelen”. Bij den groei der mijnindustrie zal dit gehucht zelfs voldoende bekendheid verkre-

gen hebben ook bij niet-Kerkradenaars. In het leenboek wordt nog aangeteekend, dat deze hoeve ligt „uff der seiden nah kleinen Speckholtz”. Zij was groot 62 morgen en tiendplichtig aan het Godshuis van Kloosterrade. Uit de aantekeningen blijkt voorts, dat „zur Wentzelen” bereids onder den abt Joannis de Goer aan de abdij kwam, terwijl uit de Annales bekend is, dat de Goer abt was van 1485—1508.

Een derde hoeve was die van „**Grossen Vroenrode**”, gelegen „im landt zur Heyden”. Daartoe behoorden „landt, benden vnd brouch”. Omtrent de ligging heb ik zelf maar een zeer vaag vermoeden. Gaarne laat ik de oplossing van deze puzzel over aan den lezer, die er belang in stelt.

Dichter bij Rolduc ligt in elk geval het „adeliche gutt . . . uff der Anstelen”. Dit behoorde destijds toe aan Jonkheer Adam von den Berg, „genant Trips”. Nu bestaan er op het oogenblik wel verschillende boerderijen, die in den volksmond Anstel heeten. Men denke aan: Heerenanstel, Boeranstel, Kloosteraanstel. Het meest waarschijnlijk is, dat het laatste de hoeve is, die omstreeks 1600 of eigenlijk reeds vroeger aan de abdij in eigendom was overgegaan. Door splitsing van landerijen is zeer goed te verklaren het ontstaan daarnaast van Heeren en Boeranstel.

Is „uff der Anstelen” voor wandelingen zeer aantrekkelijk, dat Rolduc zich ook waagt tot de volgende hoeve, betwijfel ik. Ik bedoel de hoeve „**hauss Laer** . . . gelegen im landt zu Valckenburg”. Men vrage iemand, die in Hulsberg, Nuth of Wijnanderrade thuis hoort, eens waar „in ge Laer” ligt. Ik vermoed, dat het antwoord wel niet achterwege zal blijven. Welnu ook Laer was een leengoed vna het Godshuis Kloosterrade.

Een zeer typisch stukje oud-Kerkrade is behouden in het „**gut und hoff der Men**”. We leeren de ligging daarvan nader kennen uit de verdere aantekeningen in het leenboek. Er staat onder meer: „Anno 1569, 15 Junij, hald Class in die Houtzkoull, de Men genandt, vntfangen overmitz Jan Wormbs, abts dess Gotzhuiss, Jan Douzenbergh, Jan Vinck, man van lehn”. In veler kinderphan-

tasie was deze „Houtzkoull” ongetwijfeld een plaats waar het zooal niet spookte, dan toch nu en dan vreemd toeging. Het summum van eenzaamheid te midden van drukte der mijnstreek. Wanneer men van Rolduc den grooten weg volgt over Pietersrade naar Eijgelshoven, dan leidt het eerste voetpad aan de rechterhand achter Vink naar de hoeve, die hier bedoeld wordt. De moeite eener wandeling wordt hier overigens rijkelijk beloond door het fraaie vergezicht over het dal, dat aan de overzijde wordt afgesloten door een hoog plateau op Duitsch gebied.

In deze „contreye” liggen nog andere hoeve, die met Rolduc sedert eeuwen verbonden zijn.

Zoo herinnert de tegenwoordige Lichtenbergstraat aan het „gutt der Lichtenberg enent”. Volgens het leenboek lag deze boerderij „zwischen dem Berenbusch vnd Holtzkuilen”. De grootte bedroeg 26 morgen.

Zien we van de hoogte van den Lichtenberg naar beneden, dan ligt vlak voor ons Haanrade. Ook daar lag een hoeve, n.l. de „Wingardtsberg zu Haenrode”. De situatie wordt nog verhelderd door de toevoeging, dat de Wingardtsberg gelegen is „zu einer neben dem Lichtenbergh, zur ander seitten neben dem landt zur Holtzkuilen”. Dat er wijn verbouwd werd, bevestigt de naam met voldoende nadrukkelijkheid.

Voorts liggen nog 10 morgen land „zu Hondthouen vnder dem Koelberg vff den Worm”. Tot deze bezitting behoort nog „ein bendt”, die van „alders” her „Kalberbendt genandt” wordt.

Tenslotte volgen dan „Underste Rutzenfeldt”, voor de Rolduc'sche wandelaars alderminst terra incognita, en de „Vinckenbergh”. Een nadere aanduiding van dit laatste ontbreekt. Vermoedelijk hebben we deze hoeve te zoeken in het tegenwoordige ge-

hucht Vink. Uit een latere toevoeging in het leenboek blijkt namelijk, dat verwezen wordt naar de regeling omtrent te betalen rechten zooals die was vastgesteld voor de vlak daarbij liggende Men.

Onbesproken mogen hier blijven tal van andere bezittingen, vooral weilanden, beemden, bosschen, wijnbergen, enz., die eveneens in het leenboek vermeld worden als behoorende tot de abdij, maar dan niet als leengoederen, doch als laatgoederen.

Uit het voorafgaande zal nu wel duidelijk genoeg gebleken zijn waarom ik tot titel voor deze jaarboek-bijdrage koos: historische wandelingen! Het zijn immers omzwervingen, waarmede een belangrijk verleden van Rolduc ten nauwste samenhangt. De mededeelingen zelf konden slechts zeer schetsmatig zijn, waar het geldt een denkbeeld te geven van den invloed der vroegere abdij. Hiermede is allermint gezegd, dat de invloed der abdij uitsluitend lag op stoffelijk gebied. Een vluchtige kennismaking met den inhoud der Annales kan dit bewijzen. Ook op geestelijk terrein was Kloosterrade een kultuurhaard van den eersten rang. Ten aanzien van dit laatste is Rolduc wel geheel gebleven in de lijn der historie.

Bij het raadplegen van enkele oude documenten, welke in het archief te Rolduc berusten, stelde Directeur **Van de Venne** de vraag of er geen „kopie” voor het jaarboek inzat. Het woord „kopie” moge oneerbiedig klinken wanneer men te gast is in eerbiedwaardige archivalia van eeuwen her. Ik zal de laatste zijn deze journalistieke terminologie euvel te duiden. Veeleer dank ik den auctor intellectualis voor de vraag, die geen weigering toeliet.

B. HERMESDORF.

Deventer, Sint Lebuinusdag 1929.

Verleden en Heden.

.....

Onze weg voerde ons deze week weer eens naar Rolduc.

Van de halte van de Kerkrader tram liepen we den Rolduckerweg af naar het Meischoone voorjaarsgroene dal, waar de oude eerbiedwaardige abdij te droomen ligt.

Als een oude levendgeworden koperets doet de imposante gevel, waar in de verweerde steenen de historie haar runen heeft neergeschreven.

De stille wijding der eeuwen waart om deze monumentale gebouwen.

Een wonder spel van tegenstellingen.

Buiten de natuur in altijd zich weer verzorgende lentepracht.

Daar midden in, de grauwe grijze gebouwen als de steen geworden historie van geloofsrijke eeuwen.

En dan binnen die oude muren weer de eeuwige jeugd, het altijd blijde, verwachtingsvolle leven.

't Is straks bijna honderd jaar geleden, dat deze oude abdij, het meest historische bezit van katholiek Nederland, het beroemde Limburgsche onderwijsinstituut is geworden.

Ons eerste en oudste Hollandsche onderwijsinstituut ook.

Maar reeds acht eeuwen geleden werd deze grond gewijd tot een kweekplaats van Katholieke cultuur.

Langs de wanden der weidsche zalen en gangen een Ahnengalerie van de roemruchte mannen, die de oude abdij hebben bestuurd en behouden, en beneden in de gewijde crypte rusten naast het vereerde overschot van den gelukzaligen stichter Ailbertus zij die als voormannen en leiders de heilige traditie van Rolduc als Katholiek onderwijsinstituut hebben voortgezet en nieuwe eere hebben bijgebracht.

Binnen de gewelfde gangen leven de herinneringen van heele Hollandsche katholieke geslachten, die hier hun opvoeding hebben genoten.

Een deel van het huidig Episcopaat van Nederland vond hier zijn eerste vorming

voor de hooge en verantwoordelijke taak, waartoe het later zou geroepen worden.

Katholieke namen, die klank en kleur hebben in het openbare leven, zijn in dankbare herinnering innig samengeweven met Rolduc

Ministers, staatslieden, leiders, sociale werkers, priesters, leeraars, schrijvers en dichters hebben hier als knapen hun levensidealen doel en zin gegeven.

Een Mgr. Dr. Nolens, de leider van de R. K. Staatspartij, was hier in den belovenden opgang van zijn leven „professeur de Rolduc”.

Mgr. Dr. Poels, die in de schaduw van deze gevierde school zijn zegenrijken arbeid doet in de mijnstreek, organiseert hier nog jaarlijks een „sociale week”, waar ook de „jongeren” weer het heilzaam bad eener sterkende traditie ondergaan.

En wij weten zeker, als straks een professor Dr. van Rooy van Amsterdam de feestrede zal uitspreken bij het 25-jarig bestaan der R. K. Staatspartij, hij niet zal kunnen nalaten ook een woord van vereering en hulde te wijden aan zijn geliefd en vereerd Rolduc, dat voor deze zelfde Staatspartij zulk een eervolle reeks van kloeke en energieke mannen heeft gekweekt.

Sinds „wij vrij werden” en onzen katholieken emancipatiestrijd konden voltooien is ons katholiek onderwijs in hoogte en breedte op bewonderenswaardige wijze uitgegroeid, wij hebben ook boven de Moerdijk op moeizaam veroverden grond monumenten van katholiek onderwijs en opvoeding gebouwd.

Maar Rolduc is altijd de moederstichting gebleven, het model en het richtsnoer, dat ons altijd voor oogen heeft gestaan.

Wetenschap, vorming, opvoeding, cultuur, maar doordeesemd van een warm en innig Katholiek geloofsleven.

De oude geur van heilig geloofsleven waart als een ingetrokken wierook door de gewijde gebouwen van Rolduc.

Als een symbool, centrum van alle leven en werken, staat hier in het hart van alle studie en leergebouwen, meer dan acht eeu-

wen oud, onverwoestbaar en onvergankelijk de Kerk, de basiliek, de Kathedraal van Rolduc.

Acht eeuwen lang bergen hier een nooit onderbroken eeredienst van telkens weer nieuwe katholieke geslachten.

Half negen in den avond luidt de zware klok door het groote huis, en roept de jeugdige bewoners op voor het gezamenlijke avondgebed.

In dichte rijen komen zij het mystiek schemerend bedehuis binnengeschuifeld, en vulen met hun jonge ranke gestalten het ruime binnenschip van af de oude kanunnikenbanken op het hooge priesterkoor tot achter onder het zoo fraai gestileerde oxaal.

Een lijst van eeuwen omvat hier weer een nieuwe opbloeiende jeugd.

Uit de hooge gewelven hangen klare elektrische lampen en werpen een zachten schijn over Kanunnik Geubbels devote muurschilderingen, die als oude verbleekte tapijten doen.

Een leeraar gaat hen in gebed voor op den hoogen donkerhouten ambo.

En dan volgt een ontroerend programma van gebeden en gezangen, die dezen gelukkigen levens- en studiedag moeten besluiten.

Den levens- en studiedag van den „Elève Chrétien", zooals de onvergetelijke directeur wijlen Dr. Reinier Corten eens zijn schoon gebeden- en kerkboek voor den Rolducschen student getiteld heeft.

Dan volgt het gewetensonderzoek:

„hoe kunnen wij dezen voorbijen dag en besteden dag voor God verantwoorden?

„zijn wij onze voornemens en verplichtingen van dezen dag naar behooren nagekomen?"

Een moment van zelfinkeer.

Dan bidt de leeraar een acte van berouw voor mogelijke tekortkomingen.

Verre lieve ouders en verwanten worden in een gebed herdacht.

Op den eeuwen gewijden grond van Rolduc bidt het kind voor het welzijn van zijn ouders.

Dan zingen jonge malsche stemmen: „In manus tuas, Domine, commendo spiritum meum."

Zij stellen zich onder bescherming van God, die hen gedurende dezen nacht bewaert en bewaken zal.

En als dan het orgel zacht in zet, zingt boven op het oxaal een jonge priesterstudent met een gouden stem een hymne aan Maria.

Nog eenige wees-gegroeten, en dan geeft de priester op den ambo de jeugd zijn zegen voor het slapen gaan.

Wat was 't, wat ons zoo ontroeren deed bij dit avondgebed?

Dit was een avondgebed in stijl.

O, ik wenschte dat zulk een avondgebed werd uitgezonden door onzen Radio ter stichting en als voorbeeld.

En dan de gedachte: acht eeuwen geleden, en acht eeuwen door, zongen en baden onder deze zelfde heilige gewelven en bogen de abten en monniken en nu, weer is deze oude en eerbiedwaardige kerk in den avond volgelopen met honderden en honderden knapen, die nog een zelfde gebed en zang aanstemmen voor den éénen en onveranderlijken God.

Alles wisselt en verandert in het leven, dit is gebeven.

„Benedicti qui aedificaverint te".

„Gezegend zij, die u gebouwd zullen hebben, heilig Rolduc!"

Deze bede is wel in vervulling gegaan. En als ik dan een oogenblik later door een venster naar buiten schouw, en ik zie, hoe tusschen het oude maar toch weer groene hout de spiegelende vijvers van vroeger zijn opgedroogd en weggezakt door den ondergrondschen kanker der zwarte mijnen, dan is 't blijde te constateeren, hoe hier binnen het levend water van jeugd en deugd nog dubbel zoo frisch blijft stroomen.

HYACINTH HERMANS O.P.

Voor Zestig Jaar.

Oude Herinneringen,

Voortzetting van Jaarboek 1927.

Rolduc, 1868.... Op een mooien meidag tegen twee uur namiddag gaat het poortje open nabij de slachterij (ter plaatse waar nu de nieuwe speelzaal aansluit bij het oude gebouw). De oude Heer P. Slits, de onmuzikale in den superlatief, treedt naar buiten met zijn boezemvriend den hypermuzikalen professor Pothast, om langs den naasten weg de poort van het bosquet te bereiken, waarlangs toen, dwars door den boomgaard aan den zoom van het bosquet, achter de pastorie van Herzogenrath om, de kortste weg leidde naar het station. Het doel der reis is Aken, waar de oude Heer Slits inkoop te doen heeft voor de sacristie enz. (het 25-jarig jubilé van Rolduc is immers in aantocht) en zijn vriend vermoedelijk met den lithograaf Wedler de uitgave van een nieuw muzikaal opus heeft voor te bereiden. Bijna al zijn opera immers werden door hem als autographie, door de vaardige stift van het derde lid van den vriendenbond, den „jongen” Heer G. Slits, met sierlijke vignetten of randen opgeluisterd, in het licht gegeven.

Beide heeren dragen een sierlijke sjerp om hun leden en.... een hoogen zijden hoed op het hoofd. Dat zal een schouwspel zijn voor de jongens op de cour, denkt gij?.... Niet bijzonder: zij groeten de beide reizigers, door 't afnemen van hoed of pet, en zien er verder niet naar om. Maar stel u voor dat nu, in 1930 een paar deftige leeraren in toga en met een „cylinder” op het hoofd op de speelplaats stapten.... Het vermoeden lag dan wel voor de hand, dat er onder die hooge hoeden iets niet in orde moest zijn; en een saluut met hoed of pet ware thans ook al niet meer mogelijk. Maar we zijn in 1868, en dus nog onder de onbeperkte heerschappij van den hoogen hoed! Ieder fatsoenlijk burgerman heeft zijn hoogen hoed, en verwisselt dien voor een nieuwen telkens wanneer de mode er een nieuwen vorm aan gelieft te

geven.... dat is onvermijdelijk, wil men zijn stand ophouden. Met den hoogen hoed ging men niet alleen ter bruiloft of ter begrafenis, maar daarmee verscheen men Zondags in de kerk, daarmee ging men op reis, daarmee legde men heel gewone beleefdheidsbezoeken af. Leekenleeraren te Rolduc kwamen geregeld met hun cylinder ter klasse. De heerschappij van den cylinderhoed beperkte zich niet tot de groote burgerlijke maatschappij; ook op de kleine maatschappij van het kostschoolleven deed zij haar invloed gelden. Maar, evenals in de burgerlijke maatschappij niet iedereen een hoogen hoed droeg, maar dit als een soort voorrecht of kenmerk van welstand en deftigheid gold, zoo was te Rolduc de hooge hoed het zonder geschreven wet door gewoonterecht ingevoerde en gehandhaafde privilege en insigne van de Heeren onder de studenten, de filosofen. De afstand tusschen filosoof en niet-filosoof was in het derde quadrant der XIX Eeuw wel iets grooter dan nu; de nivelleerende strooingen van den modernen tijd, die zooveel ongelijkheden van stand hebben glad gestreken, werkten op de kostschoolsamenleving met gelijk gevolg. Men zag toen met grooter eerbied en ontzag op tegen de beoefenaars der Wijsbegeerte, en dezen voelden zich in hun waardigheid en hechtten daarom ook aan het uiterlijke kenmerk daarvan. Hoe dwaas het ons thans moge voorkomen, het was toen iets geheel passends, iets geheel gewoons, dat ze ieder Zondag en feestdag met dat verheven hoofddeksel en daarbij passende jas verschenen in de gangen, op de speelplaats enz. Niemand zag daarin iets bespottelijks; integendeel. Bleeke nijd gunde hun zelfs niet altijd het alleenbezit van dit privilege. Eens is 't gebeurd, dat vóór Paschen de leerlingen der Rhetorica afspraken, na de vacantie allen met een hoogen hoed te verschijnen. Het snoode complot werd

trouw uitgevoerd en zoo geschiedde het na de Paaschvacantie.... „je ceignis la tiare et marchai son égal” Er werd tegen deze aanmatiging heelemaal niet gereageerd; ze bezweek onder de algemeene verachting en vond geen navolging.

Uit den vrij hoogen prijs van den zijden hoed volgt, dat hetgeen te Rolduc gedragen werd, niet altijd versch uit het hoedenmagazijn kwam; dat dus menig jonge wijsgeer pronkte met een hoedje, dat voorheen het hoofd van zijn vader, van een ouderen broeder of een oom had gesierd, zoodat doorgaans alle typen en modellen der laatste vijftientig jaren er vertegenwoordigd waren....maar wie zou gewaagd hebben ook met den meest buitenmodelschen hoed te spotten!

Blootshoofds lopen, ook binnenshuis in de gangen was vóór 60 jaar onbekend; hoed of pet waren de onafscheidelijke gezelschap van den Rolducschen student, zomer en winter. Hier en daar in het huis waren lange kapstokken opgesteld, waaraan gedurende de maaltijden, klas- of studieuren de hoofddeksels werden toevertrouwd. Een samenzwering, waarin o.a. de latere leeraar Emile Batta, uit Maastricht, († 1903 als pastoor van Borgharen), een levendig aandeel had, heeft omstreeks 1869 of 1870 door een vreedzame revolutie aan dien toestand een einde gemaakt. Op een goeden dag in den zomer waren na het middagmaal alle hoeden en petten van de kapstokken verdwenen — de overheid hield zich afzijdig. Groote verbazing natuurlijk; opwinding en verontwaardiging bij de eenen, groote pret bij de anderen.... maar de hoofddeksels waren verdwenen; men moest dien dag dus wel daarzonder ter speelplaats trekken; wat velen niet onaardig vonden.... en niemand heeft er het leven bij verloren. De verborgen hoeden en petten kwamen wel terecht, maar de meerderheid verkoos ze niet meer te dragen. Enkele reactionairen weigerden zich naar de nieuwe mode te schikken, maar na de volgende groote vakantie was de revolutie voltooid; hoed of pet zag men enkel meer op wandeling. Voor één was de nieuwe toestand een financiële strop, den hoeden- en pettenkoopman Her-

berichs uit Kerkrade, die tot dan toe geregeld om de twee of drie weken, op de eerste vensterbank den hoek om bij de zwarte plank, zijn waren uitstalde en aan den man bracht. Alleen de hooge hoed van den filosoof handhaafde zich nog een paar jaren in zijn uitzonderingspositie; in 't midden der 70-er jaren verdween hij voor goed.

Van den beginne af hadden eenige filosofen de eer, den post van surveillant te bekleden op slaapzalen, in de kerk, op de speelplaats enz. Als dusdanig hadden zij de bevoegdheid kwade noten te geven, met name aan degenen die praatten waar moest worden gezweigen, of het gebod der „langue du jour” overtraden. „N'ont pas parlé français”, was een der staande rubrieken bij de wekelijksche notenaflezing, die oudtijds met eenige plechtigheid, immers in de aula, ieder Zaterdagnamiddag plaats had. De dagorde van den Zaterdagnamiddag onderging daarvan zelfs den invloed: er werd slechts één uur les gegeven.

Tot verhooging van het aanzien der surveillanten werd aan sommigen hunner zelfs toegestaan van Paschen tot groote vakantie de priestertoga te dragen, welk voorrecht door hen op hoogen prijs werd gesteld. Hoe lang dit gebruik heeft geduurd, heb ik niet kunnen achterhalen; wel, dat het ophield in 1860. De latere Kanunnik en Pastoor-Deken van Gulpen Henricus Beys († 1916 te Nederweert) behoorde tot de laatste philosophi togati.

Het vertrek waar thans de woonkamer van Mhr. den Prefekt is, heette vóór zestig jaar in de wandeling de „surgentenkamer” d.i. de subregentenkamer. „Messieurs les sous-régents” waren in den belgischen tijd en daarna de filosofen-surveillanten. Daar werd voor dezen ieder dag het ontbijt opgediend en mochten ze, naar 't schijnt; ook op sommige andere tijden van den dag verblijven.

Een heel bijzonder voorrecht der surveillanten was het volgende. *) Een half uur na het middagmaal ging de bel met enkelen slag; dan zag men de Heeren van de speelplaats deftig naar binnen trekken, om de koffie te

*) vgl. Jaarboek '28 p. 84, uit de gedenkschrijft van een oude kleerkast.

gaan gebruiken, niet in een gemeenschappelijk lokaal, maar ieder op zijn chambrette op de slaapzaal. De surveillantenchambretten waren veel ruimer dan de andere; de slaapzalen waren niet afgesloten, maar om ze te mogen betreden gedurende den dag hadden de overige studenten een toegangskaartje nodig, uitgereikt alleen door den Prefekt of een der beide leeraren der hem als „hebdomadaires” op de beurt telkens een week ter zijde stonden bij het toezicht. De Heeren gingen dus naar hun chambrette; daar werd zoo nodig koffie gemalen, de koffie in het blikken kannetje gedaan en dan ging het met vluggen tred naar beneden in de keuken, waar de chef-cuisinier Louis het kannetje met kokend water en melk vulde. Versvolgens weer naar boven om ieder in zijn „dorado” alleen of in gezelschap van een of meer ambtgenooten zich aan den nectar te goed te doen. Alle bijzonderheden omtrent dezen toestand zijn niet meer met zekerheid vast te stellen. Zelfs zij, die nog van dit voorrecht hebben genoten (het zijn nog slechts enkelen) zijn het er niet eens over, of dit voorrecht allen filosofen gemeen was, of alleen den surveillant toekwam. Wij moeten derhalve bij deze historische onzekerheid berusten, aangezien gezaghebbende documenten daaromtrent vermoedelijk nooit aan het licht zullen komen. Wel staat vast, dat ook andere studenten nu en dan op de koffie, maar dan ook met vla of taart werden genoodigd, wat natuurlijk een echt buitenkansje was. Het waren dan gewoonlijk streekgenooten van den gastheer, die als dusdanig kon optreden, nadat hij bezoek „met den korf” had gehad. Vermoedelijk bestonden deze smulpartijen krachtens gewoonterecht; in ieder geval werden ze oogluikend toegelaten. Van rooken evenwel was bij dergelijke gelegenheden nooit sprake.

Mettertijd heeft men dezen patriarchalen toestand als minder gewenscht gaan beschouwen, en zoo werd in 1864 de bovengemelde „surgëntenkamer” als gemeenschappelijk koffielokaal voor alle filosofen aangewezen. Daar mochten ze nu op het gestelde uur hun zelfgezette koffie al lezend of pratend of droomend genieten. Dat het daarbij niet zel-

den ietwat luidruchtig toeging — te luidruchtig naar de meening der in de buurt wonende leeraren, — is niet ongeloofwaardig. Zoo zonden men dan op een middel om dat bezwaar te ondervangen. Dat middel was weldra gevonden en bestond hierin, dat de conversatiezaal twee verdiepingen hooger werd geïnstalleerd, ter plaatse, die tot nu toe „Sebastopol” had geheeten, en voortaan „het Casino” zou zijn. Sebastopol was de bovenste verdieping van het Noordelijk paviljoen (of toren) van den ouden bouw (18e eeuw) langs de speelplaats, waarnaast zich de groote, thans vernieuwde trap bevindt. Vlak onder het Casino lag toen de Congregatiekapel, met ingang tegenover Dortoir IV. De bovenste verdieping van het Zuidelijk paviljoen, boven no. 13 namelijk, bleef den naam houden van „Siberië”. De oorsprong van dezen naam is te zoeken in de Siberische temperatuur, die daar in den winter veelal heerschte. Sebastopol is blijkbaar een herinnering aan den Krimoorlog.

Geruimen tijd nu dienden beide lokalen tot slaapzaal voor eenige filosofen, die, afgezien van de koude, dit nachtverblijf niet ongezellig vonden. Bij uitbreiding der slaapzalen werden ze voor dit doel overbodig. 1867 is dus het stichtingsjaar van het Casino. Hiermede hangen twee gewichtige nieuwigheden samen. Terwijl tot nu toe, wat het verlot tot rooken betreft, geen onderscheid bestond tusschen filosoof en niet-filosoof (vgl. Jaarboek 1296, blz. 64) mochten van nu af de filosofen ieder dag op hun Casino rooken van 1¼ namiddag tot 2 uur, het begin der studie. (Het middagmaal stond toen op 12¼ en de studie begon om 2 uur.) Een verbazende stap dus, een mijlpaal op den weg der evolutie. Voorshands bleef het daarbij; na enkele jaren werd hun op hooge feestdagen rooken toegestaan na de Hoogmis; de beide cantores of koorkapdragers van den Hoogdienst waren aangewezen, om telkens dit verlot te gaan vragen. De wagen stond nu op het hellend vlak en rolde gemakkelijk verder. Eenige jaren later, in 't midden der 70er jaren werd het Casino verplaatst van Sebastopol naar Siberië, dat dientengevolge zijn ouden naam eveneens verloor. Van Siberië daalde

het in 1926 af naar zijn tegenwoordige verblijfplaats (vgl. Jaarboek 1926, blz. 95 en 98).

De tweede nieuwigheid was, dat op het Casino geen eigengezette koffie meer werd gedronken uit eigen blikken kannetjes en voor eigen rekening, maar uit groote gemeenschappelijke koperen kannen, door den kok toe bereid en door het Huis gracieuselijk aangeboden.

Deze tweede nieuwigheid schijnt niet zoo geheel naar den zin der begunstigden te zijn geweest — nochtans werd ze ter wille van al het andere gaarne aanvaard, al behield men een weemoedig aandenken aan de lieve blikken kannetjes en kon men er niet zoo zonder meer van scheiden. Op het eerstvolgende S. Cathrienfeest, 25 Nov. '67 — en hiervan kan ik als ooggetuige meespreken — had er een aandoenlijke plechtigheid plaats bij de morgenvoorstelling in de aula. Toen ieder zijn plaats had ingenomen in afwachting van wat komen zou, ging plotseling de hoofddeur open. Een lange stoet van rouwdragende jammerende en weenende wijsgeeren trok langzaam naar binnen en besteeg het tooneel. Het einde van den stoet vormden vier dragers, die op een baar de met een wade over-

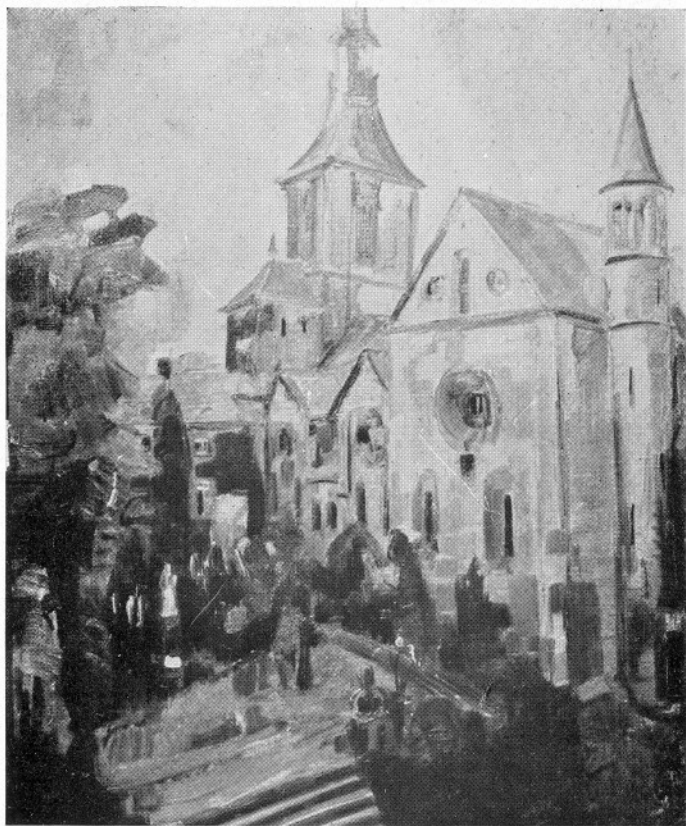
dekte, afgedankte koffiekannetjes droegen. Midden op het tooneel was een luik in den vloer, dat bij deze gelegenheid als graf moest dienen. Daarin worden onder groot misbaar de betreurde schatten neergelaten. De hoofdrouwdrager, ik meen dat het J. Bartholomeus was († 1891 als kapelaan te Elsloo) hield een roerende afscheidsrede, en allen stemden in met zijn jammerklachten. Het ging er ongeveer toe als het weeklagen der Trojaansche vrouwen bij het lijk van Hector: ὥς ἔφατο κλαίονσ', ἐπὶ δ' ἐστενάχοντο γυναῖκες, toen plotseling te midden van het weeklagen S. Cathrien (voorgesteld door W. Wouters † 1872 als kapelaan te Amby) in schitterend wit gewaad (wel is waar met behulp van touw en katrol) uit den hemel kwam dalen met een reusachtigen koperen koffiepote in de hand, dien zij haren beschermelingen als een hemelgave kwam brengen in plaats van de in haar oog minderwaardige en voor altijd te vergeten kannetjes. Alle leed was plotseling vergeten, een nieuwe aera was immers aangebroken en vroolijk dansten ze om het hemelsche geschenk.

B.

H. W. H. E.

V.l.n.r. CH. VOS, HENRI JONAS, Directeur A. VAN DE VENNE, MATTH. WIEGMAN,
JEAN ADAMS

NAAR EEN SCHILDERIJ VAN HENRI JONAS

NAAR EEN TEEKENING VAN MATTH. WIEGMAN

Naar aanleiding van de Tentoonstelling van Moderne Kunst te Rolduc

1—8 AUGUSTUS 1929.

.....

Wat is 't jammer dat deze tentoonstelling niet gehouden kon worden terwijl de jongens hier waren! Zij immers hebben met de wezenlijke elementen der schoonheid in hunne vrij gave intuïtie nog de verwantschap, die wat ze in de kunst bloeiende ziet, voelt als de belofte van een toekomstig geluk en een ooit te ontdekken schat in hun komende leven. De haak van den jongen is nog naar het geheim tusschen de sterren, naar wat van de bloem is, naar het wonder van geur en dauw en naar het rythme tusschen de dingen. Naar het ongekende schoon staat zijn hart open en grijpen zijne handen ter oververing naar alles, waarin hij intuïtief herkent het bloed en het sap van dat diepe en teere geheim des levens, wat hij in zijn binnenste te ontfuiken weet uit de gezonde kiemen van het blijde kind-zijn. Hij kan desnoods uren staan kijken naar 't vijvertje met 't geheimzinnige stomme beweeg der goudvischjes; het plotselinge glimmen van 'n niet te vangen stukje zon in 't water roept 'n verlangen wakker; het losbandige rythme in het spuiten der fontein, — krachtig, teer, sprookjesachtig — schijnt eene onuitputtelijke suggestie en naast het gebaar van de witte waterlelie, die zich eenvoudig wit openlegt op het water, ligt menige breede groene droom als blad. Welke wijsvolwassen mensch kan nog zoo stil, zonder aesthetische pose, geboeid staan in de suggestie van dit wereldje. En daarom is het dat de jongen in zijn hart en in zijn oogen dankbaar wordt voor het werkelijk schoon.... ook dan wanneer hij het niet begrijpt, want zijn jeugd voelt nog de huiver aan van het mysterie, ook van het mysterie der kunst.

Jammer is het — en wie ziet dit beter in dan de opvoeder, die geknecht is aan het dorre leerprogramma? — dat het hunkeren naar al wat het leven dieper en fijner kan maken, dat een schoone organische groei van de

eigenlijke en dieper-liggende levenselementen in de war gebracht moet worden door den eisch van zooveel zakelijke kennis en geschiedenissen, door het aan boord nemen van zooveel anorganischen overvloed, zoo dat het in onzen tijd welhaast onmogelijk schijnt om de echte levenswaarden organisch op te bouwen tot het waarachtig mensch-zijn.

De mogelijkheid van de tentoonstelling te Rolduc heeft bewezen dat er ook in het Zuiden een kentering is op kunstgebied en een bewustwording van de in de kunst bloeiende waarden. En dat zelfs dáár, waar de vlakte nog niet effen genoeg is om aan een modern schilderij 'n schoonheidsontroering te ontmoeten, wel de goede wil is om de moderne kunst te waardeeren en men overtuigd is van het goede recht en zelfs de noodzaak eener eigentijdsche en tijdreflecteerende kunst, is voor den modernen kunstenaar een groote aansporing om eerlijk en ernstig de dingen af te wegen en positief zijn weg te blijven gaan.

De groote voldoening der tentoonstelling is dan ook dat daarmee een groot cultureel goed in 't Zuiden gebeurd is. Het past mij niet om dezen cultureelen invloed hier uit te meten. Bezoekers uit de heele provincie en van daarbuiten hebben te Rolduc de gelegenheid gevonden om in een aanverwant milieu een collectie modern werk te zien, zooals in de provincie nog nooit vertoond werd. En de accenten deinen uit! Want het zijn er niet weinigen, vooral uit het jonge geslacht, die te Rolduc overtuigd gevoeld hebben, dat hier was een openbaring van reële waarden, die veelal in dezen tijd verloren schijnen. Ook: dat dit werk in den grond eene verwantschap had van dezelfde krachtige geestesconstructie met de zuilen en kapiteelen uit de crypta en thuis was onder één en denzelfden rondboog met de ruimtespelingen onzer kerk, 'n bondgenoot was van

't organisme van ons gebouwencomplex en dat het met de boomen, struiken en de intimiteit van het Carré en met de vitale phantasie der lollige engeltjes naast abtelijke strengheid op de vlak uit het leven gesprongene reliefs der ingemetselde grafsteen en zich zoo goed verdroeg in den geest. — En, wie weet, misschien is er meer uitgestrooid dan men vermoeden kan van het moderne ideaal: de goede moderne horizontale waarden te jaculeeren naar omhoog in de ontzettende curve, die aan den hemel hangen blijft en die de moderne ziel zou kunnen veroveren, omdat ze daarin hare behoeften storten kan, haar geest in verbazing en ontzag zet en de handen doet uitstrekken en grijpen naar deze reële ster.

Rolduc heeft voor zich zelf door de geste der tentoonstelling gepleit — en dit is niet onopgemerkt voorbijgegaan! — doordat het mogelijke vooroordeelen over verstarring en terugblijven bij den gang des tijds heeft weggenomen. En die de teekenen verstaat, weet, dat het voor den jongen van de grootste betekenis is: te zijn in een huis van ruimte, van traditie en natuur, waar op twaalfde-eeuwsche cryptekapiteelen als illustratie gezwezen kan worden, maar waar tevens ook

plaats is voor 'n affiche van de Nord-express en waar naast het portret van een ouden abt de moderne visie aanvaard is tot zelfs op de kamer van den Directeur.

Dat Rolduc in de groote vacantie, onder de tentoonstelling en daarna, de beste van onze moderne kunstenaars getrokken heeft en dat er eenige hoekjes van Rolduc op 't doek vereeuwigd zijn en dat door menige moderne inspiratie de melodie trekt van onze zuilen en gangen, is het bewijs, dat het oude Rolduc zich ook verzoenen kan „met het exuberante leven der moderne kunstenaars”, zooals De Nieuwe Eeuw schreef.

Rolduc begrijpt zijn taak van opvoeder te zijn eener moderne jeugd, die niet in dit uithoekje der wereld en niet in 't provincialisme zal blijven zitten, maar die straks midden in het moderne leven staat en niet verlegen tegenover de werkelijke waarden uit dit leven, — die georiënteerd is naar een eigen persoonlijke levenscultuur te streven en die aldus mee zal moeten werken aan dat, wat we in den grond toch allen zoo verwachten: een werkelijke vitale katholieke cultuur!

Rolduc, 4 Juli 1930.

J. A.

Opnieuw Kind in Huis....

.....

Toen een van de redacteuren van dit annuarium, de tegenwoordige prefect, mij om een bijdrage voor het Xde Jaarboek verzocht, was zijn schrijven, dat met „Amice” werd ingezet, doorspekt met „U”'s, sterker nog: er was één plek in zijn handschrift, waaraan ik — zonder behept te zijn met bijzondere graphologische talenten — constateeren kon, dat het aanvankelijk en spontaan neergezet vertrouwelijk „je” min of meer bedachtzaam in het vormelijk-stijve „U” veranderd was.

Oud-Rolduckenaren, die — evenals ik — nog altijd hartelijk gehecht zijn aan Uw oude goede kostschool, klasgenooten, die — evenals ik — van dezen huidige prefect op de Rhetorica de liefde en het juiste gevoel voor onze moedertaal hebt ingeprent gekregen, Gérard van Damme, die — evenals ik — onder zijn opperhoede voor het welzijn van de bibliotheek in de rookzaal waakte, dit ge-U gaf me even een schokje en vervulde me met schuldbesef. En mijn onmiddellijke conclusie was, dat de band met Rolduc weer stante pede nauwer diende te worden aangehaald, wilde ook het tot nog toe zich handhavend „Amice” niet wijken voor vormelijker titulatuur.

Ik heb reeds verschillende malen — in 1923 zelfs op onbeschaamd-breedspakige wijze — in het Jaarboek den lof van Rolduc gezongen. En nog steeds, al kwam dit dan de laatste jaren niet tot uiting in een bijdrage, ben ik met bewondering en dankbaarheid vervuld, als ik terugdenk aan dien gulden tijd van jeugdige onbekommerdheid, aan die Rolducsche „aurea aetas”.

Met de jaren wordt de mensch steeds verder door de wereld en haar zorgen in beslag genomen, zijn voortdurend dieper doordringende „ins feindliche Leben” schept wel een steeds grooteren afstand tusschen hem en de kostschool, waar hij zijn blijde jongensjaren sleet, maar af en toe dringt zich toch eensklaps en op vaak wonderlijke wijze een

of andere gewaarwording als een trait d'union tusschen het leven van toen en nu....

In het Vde Jaarboek heb ik eenige van die manieren, waarop de oud-Rolduckenaar zich soms plotseling in zijn oude mooie milieu kan terugwanen, trachten aan te geven.

Thans wil ik hier vertellen, hoe ik sedert eenigen tijd door omstandigheden weder geregeld gelegenheid heb, om over Rolduc te praten en laudator temporis acti te zijn, en ik raad iederen oud-Rolduckenaar aan, als het in zijn macht ligt, een dergelijke gelegenheid, die mij door toeval te beurt viel, te zoeken en aan te kweeken.

Op zekeren dag werd het huis naast het onze, na langen tijd te hebben leeg gestaan, weder betrokken door nieuwe bewoners. Er reed een groote verhuisauto voor en er verschenen mannen met lange blauwe kielen. En al spoedig ontstond er contact met de nieuwe burens.

Dat kwam zóó. Verwoed amateur-tuinier als ik ben, ben ik dikwijls op Zaterdagmiddagen druk in de weer met onkruid wieden, gras knippen, met het scheren van een heg, het snoeien van heesters of het scheuren en verpoten van vaste planten, al naargelang den tijd van het jaar. En zoo geviel het, dat ik op een middag, dat ik wéér zoo bezig was — ik herinner het mij nog goed: ik was aan het zwoegen met een grooten rhododendron, die naar een ander hoekje verzet moest worden, de kluit, die eraan zat, wàs haast niet te tillen en mijn hoofd vol zweetdruppels ging schuil tusschen ruige takken vol bladde-rige schors en klepperende leerachtige bladeren —, zoo geviel het dan, dat midden in die situatie de nieuwe buurman, die me in de gaten gekregen had, plotseling eenig grappig commentaar ten beste gaf en, toen we daar allebei eens om gegrinnikt hadden, zich aan mij voorstelde.

Ik hoorde een naam, die een zeer bekenden Kerkraadschen klank had, informeerde verder en.... daar bleek, dat aan den anderen

kant van het hekje een rasecht oud-Rolduckenaar stond, Limburger van top tot teen en op staanden voet bereid en in staat, om een boom op te zetten over den goeden ouden tijd, die voor hem nog beduidend verder in het verleden teruglag dan voor mij.

Dat eerste gesprek werd gevolgd door wederzijdsche bezoeken, waarbij opnieuw en uitvoerig het zoo dikwijls reeds behandelde en toch altijd weer nieuwe thema werd aangeroerd, en door vele genoeglijke praatjes van tuin tot tuin.

Het hekje, waarover we met elkander kennis maakten, is gaandeweg begroeid geraakt. Een vierkant geschoren ligusterhaag bedekt het haast geheel, doch meer nog belemmeren de metershooge stokrozen en — aan zijn kant — de kamperfoelie en het polygonum van zijn prieeel de conversatie. Daar zal in het najaar aan gewerkt moeten worden, willen we ook in de toekomst elkanders glundere gezichten zien, wanneer we feiten ophalen uit de perioden, die we te Rolduc beleefden.

Eenige weken geleden stond ik 's avonds den stofdrogen tuin te spuiten. Aan alle takken en blaadjes glinsterden druppels en uit een gat in het stapelmuurtje schoot met vlugge sprongen een kikker tegen het natte graswallekje op. Overal tusschen de planten en struiken droop het water neer en er steeg een kruidige geur op uit de doordrenkte aarde.

Toen ik klaar was en ik de slang in keurige kronkels in het gras gelegd had, om haar te gaan opbergen in het loodsje, verscheen zijn gezicht tusschen de frissche bladeren der stokrozen. En hij vertelde mij den dood van mijn goeden geschiedenisleeraar de Guasco....

Er was in de tuintjes groote stilte gekomen. Af en toe tikte nog een druppel neer uit het treurroosje en een duif zat in de til meewarig te koeren.

En ik dacht mij weer terug in den tijd, dat de te Maastricht overleden herder ons geschiedenis doceerde.... Wat wist hij ons als

tijd weer opnieuw te bezielen met belangstelling voor zijn vak en ons moed in te praten, als we dien soms verloren bij het zien van den omvang der eindexamenstof! Wat kon hij met een fijn glimlachje om den straken mond tenslotte maar toegeven, als we bij hem aandrongen, om ons eens uit te leggen, hoe het stond aan het front! Wat kon hij schik hebben, als we hem plaagden met zijn precieuse uitspraak van sommige historische namen! Wat kon hij zich op den kathedraal verkneuteren, als we lachten, wanneer hij bij een of ander dictee op zoo héél specialen toon kon zeggen: „aan de lijn"! En hoevelen in den lande zullen een echt gemis gevoeld hebben, toen ze de tijding van zijn dood in de kranten lazen! Van hem kan waarlijk getuigd worden in Horatius' woorden: Multis ille bonis flebilis occidit!

Zoo verkeer ik dan in de gunstige omstandigheid, dat ik met een anderen enthousiasten oud-Rolduckenaar geregeld van gedachten wisselen kan over wat ons beiden een dierbare herinnering is. Doch ook voor veel andere oud-Rolduckenaren bestaat — zij het dan niet zoo gemakkelijk over een tuinhok en een ligusterhaag — deze gelegenheid. Laat zij contact met elkander zoeken en houden! Het zal hun een bron zijn van veel levensvreugde!

En aan den redacteur van dit Jaarboek, die eens mijn leeraar was in het Nederlandsch en die thans prefect is, bekleed met de macht over strafzalen en noten en met het medezeggenschap over dagorde, vacantie en congres, verzoek ik tenslotte, wanneer hij mij wéér eens schrijven mocht over een bijdrage of iets anders, dit weder te doen in den ouden, gemoedelijken tutoyeerenden trant.

Dan voel ik me opnieuw kind in huis....

Mr. MAC M. J. VAN ROOY.

Voorburg.

Brief van een Oud-Leerling.

.....

Boppard a. Rh., 2 April 1930.

Hochwürdiger Herr Direktor!

Gestatten Sie einem alten früheren Zögling von Rolduc eine Bitte.

Im Oktober 1859 bin ich von meinen Eltern in Coblenz zur Ausbildung nach Rolduc gebracht worden, aber schon im Dezember 1860 nach vorheriger Firmung durch Mgr. Paredis wieder heimgekehrt, um bald darauf in Trier mich auf den Geistl. Stand vorzubereiten. Am 26 Aug. 1871 dort zum Priester geweiht, war ich im Kulturkampf von 1871—1884 Kaplan in Mayen, nicht weit vom Laacher-See und wurde dann Pfarrer von Mühlheim bei Coblenz, März 1884 bis 15 Oktober 1927. Alterswegen habe ich dann die große mir liebe Pfarrei abgegeben und wohne jetzt in Boppard im Ruhestand. Unter vielen großen Gnaden, die ich dem H. Gott zu verdanken habe für meine 83½ Lebensjahre und nun 58½ Jahre im Priesterstand, zähle ich den Aufenthalt, obwohl nur kurz, in Rolduc. Das ist mir in überaus lieber Erinnerung geblieben; dort habe ich nichts gesehen oder gehört, was ich zu bedauern hätte; von dort habe ich nur kostbare Erinnerung durch mein

langes Leben bewahrt, aller immerfort in Liebe gedenkend, die meine Lehrer oder Freunde waren. Jetzt meine Bitte. Ich bete noch täglich Gebete und Texte, die ich dort gelernt, so z.B. „Je mets ma confiance etc.“ Nur von einem Liede ist mir der Anfang verschwunden. Im 2-ten Teile heisst es: „Des enfants exauce les prières etc.“ zur Unbefleckten Mutter. Haben Sie die Güte und schreiben Sie mir den Text der ganzen Strophe, damit ich solche bis zu meinem Ende beten kann.

Ich habe Auftrag gegeben, dasz nach meinem Tode auch nach Rolduc Mitteilung gelange, als Bitte an alle Herren Professoren um Gebet für mich, das würde mir in die Ewigkeit Trost und Freude bringen.

Um Ihre gütige Antwort bittend und für selbige jetzt schon dankend, sendet Ihnen und Ihren Herren in Rolduc herzlichste Grüsse.

H. ROEDELSTURTZ,

Definitior u. Pfarrer a. D. in Boppard a. Rh.

Meine Preise von dort aus dem Jahre 1860 sind mir bis jetzt liebe Andenken geblieben.

.....

EEN PLAN.

.....

VOOR OUD ROLDUCIENS.

„Ja, ik zou Rolduc nog wel eens willen terugzien; ik zou er de plaatsen nog wel eens willen bezoeken, waaraan voor mij zo veel bijzondere herinneringen verbonden zijn”.... Hoe vaak heb ik een uiting als deze gehoord uit den mond van mannen, die thans allerlei maatschappelijke positiën bekleeden en die, even als ik, oud-student van Rolduc zijn. Maar niet minder vaak hoorde ik eenzelfde uiting ook van jongeren, die nog niet lang geleden hun studietijd te Rolduc beëindigd hadden. Wanneer oud-studenten van Rolduc tezamen zijn, dan duurt het gewoonlijk niet lang of herinneringen aan het Rolducsche leven worden opgeroepen en de tongen komen los over veel wat daar beleefd werd, over tal van dingen en gebeurtenissen, die, nu ze min of meer ver in het verleden liggen, zoo menigmaal nog sterker treffen en bekoren, dan in het oogenblik, waarop ze beleefd of meegemaakt werden. Dan wordt er geroemd over of ook wel gelachen om leeraren, waarvan men dit of dat ervaren heeft; dan worden de grappen en kwajongensstreken herdacht, waaraan men eens zooveel vreugde beleefd heeft; dan worden de bijzondere plechtigheden en feesten van kerkelijken of anderen aard in de herinnering teruggeroepen, die onvergeetlijken indruk maakten, en die zelfs oud-Rolduciens, die ver op jaren gekomen zijn, tot de stellige verzekering brengen, dat zij toch nimmer meer in hun leven een Kerstmisviering of Meimaandplechtigheid of Jubileums of welke feestelijkheid ook, zóó ontroerend en verheffend beleefd hebben als toen, in hun jonge jaren te Rolduc.

Ja, het kan niet geloochend worden, dat tusschen Rolduc en een zeer groot deel zijner leerlingen, in hun geheele verdere leven, geheel bijzondere banden blijven voortbestaan. Niet aldoor voelen zij deze banden, maar nu en dan doet zich een aanleiding voor, waarop zij zich weer klaar bewust worden van het

bestaan dier banden. Dan doemen allerlei weldoende herinneringen op en het verlangen wordt voelbaar om Rolduc weer eens terug te zien, om weer eens contact te krijgen met de bijzondere sfeer van dat oude, bijzondere opvoedingsinstituut, waar men een deel van zijn beste jeugdjaren heeft doorgebracht.

Dan ontstaat het gevoel, dat met een variant op een bekend woord van Paul Bourget als „nostalgie de Rolduc” zou kunnen worden aangeduid en dan wordt het een bij zonder genot, alleen of in gesprekken met anderen, door de oude Rolducsche herinneringen bevangen en geboeid te worden.

Jeugdherinneringen.... hoe kunnen ze den ouder wordenden mensch verkwikken en versterken! In het dravende leven onzer dagen is er haast niets aan te wijzen, dat in zoo krachtigen graad geest en gemoed opstuwt en verblijdt, dan het herleven in de herinnering van de lichtende oogenblikken der vervlogen jeugdjaren; den tijd, waarin onbezorgd en onbelemmerd van zooveel genoten kon worden, waarin stralende toekomstplannen ontworpen, prachtige voornemens gemaakt werden.

Hoe en waar zullen zulke jeugdherinneringen het diepst doorvoeld, het innigst genoten kunnen worden? Is het niet op de plaats en in de sfeer, waar ze hun ontstaan eens vonden?.... Hoe begrijpelijk dan ook dat bij het opflikkeren van zulke herinneringen het verlangen ontstaat om, al ware het maar kort, weer eens te verwijlen op die plaats en in die sfeer! Hoe natuurlijk dat bij den oud-Rolducien, die door een of andere omstandigheid met zijn denken en voelen wordt teruggeslaat in zijn Rolducsche jaren die uiting op de lippen komt: Ja, ik zou Rolduc nog wel eens willen terugzien!....

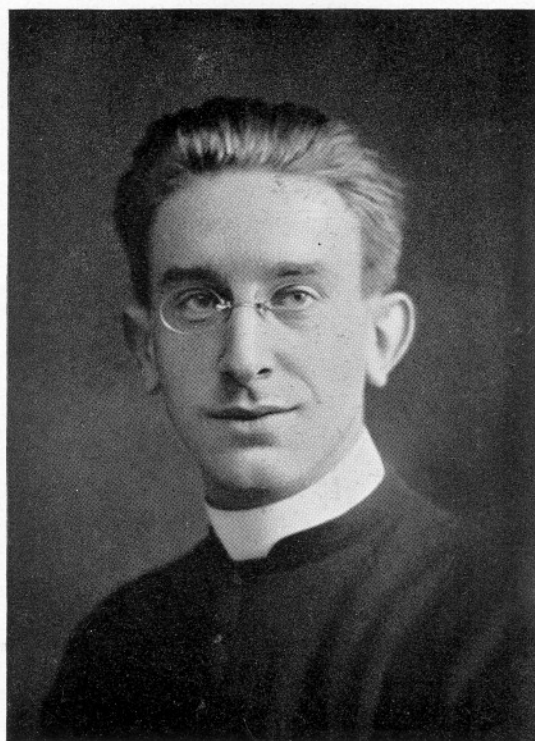
Maar waarom gaan dan niet vaak en in groot getal oud-Rolduciens eens terug naar de bekende heuvelvlakte in Zuid-Limburg, waarop Rolduc zich verheft, dat bij alle ontwikkeling en moderniseering in kern en we-

DE WATERLEIDING NAAR ROLDUC

J. RIETRA
Muzikleeraar Rolduc 1875—1930

G. J. H. RAEVEN,
Leeraar Rolduc 1927—1930

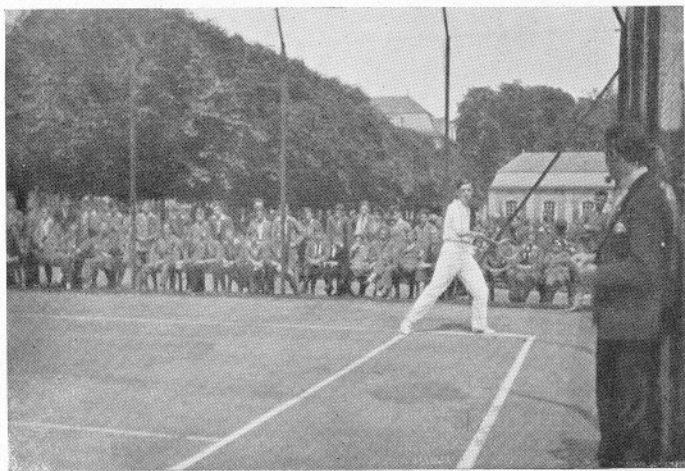
SPELMOMENT UIT DEN WEDSTRIJD
ROLDUC'S ELFTAL— OUD-LEERLINGEN

SPELMOMENT UIT DEN WEDSTRIJD
ROLDUC'S ELFTAL— OUD-LEERLINGEN

SPELMOMENT UIT DEN WEDSTRIJD
ROLDUC'S ELFTAL—OUD-LEERLINGEN

OM HET KAMPIOENSCHAP R. T. C.

zen toch onveranderd bleef; waar nog altijd op de oude cour gewandeld — steeds in dezelfde richting, behalve op 1 April — en gespeeld wordt als weleer; waar het „carré” nog met dezelfde bloemenpracht rustig gelegen is tusschen de oude gebouwen; waar de Abdijkerk nog dezelfde magische sfeer heeft als vóór 25, 50 en meer jaren en waar nog altijd in het stille avonduur de studenten, vóór allerlei altaren, hun vurigste gebeden uitstorten; waar dezelfde oude klok in het trappenhuis nog trouw, als in het verleden, zijn scherpe klanken, op geregelde tijden, door geheel het gebouwencomplex rondvaart, met onbehagen beluisterd, in het heel vroege morgenuur, als hij het bevel tot opstaan voortgalmt; met vreugde begroet, als hij de vrijheid eener lange recreatie aankondigt... ja, waarom komen de oudstudenten niet vaker terug in dat oord, waaraan zij toch wel gaarne in later tijden terugdenken, ook al zijn er wellicht herinneringen, die niet geheel en al tot de vroolijke en gelukkige gerekend kunnen worden?

Het is wel begrijpelijk, immers het leven bindt de meesten zóó sterk. En dan ook zijn er zoo velen, die bij een wederkeer in het Rolduc van thans zich daar geheel vreemd en onbekend zullen gevoelen. Maar zeker is het toch wel, dat, ware er een bijzondere prikkel, een groot getal der Oud-Rolduciens met blijheid in het hart den tocht naar het séjour de leur enfance nog eens zouden willen maken.

Welnu, die prikkel kan gegeven worden door de uitvoering van een plan, om op geregelde tijden — b.v. om de twee of drie jaren — met een groot aantal oudstudenten aan Rolduc's Directie gastvrijheid voor een of twee dagen te vragen. Zij gaan er dan weer leven als in den ouden tijd op een dag van „grand congé”; zij gaan er in den morgen

weer eens bijwonen de H. Mis in de stemmingvolle Abdijkerk; zij gaan in de groote refter het ontbijt genieten aan de lange tafels en er de Rolduc'sche koffie drinken uit de groote koperen kannen; zij gaan er wandelen in het carré, op de cour, in het bosquet en er opzoeken de oude plekjes, waaraan goede en mooie herinneringen verbonden zijn; zij herleven nog eens het karakteristieke kostschoolleven van weleer en zij zoeken er in den avond een verkwikkende rust in de chambretten der dortoirs, zoo mogelijk in de eigen chambret van jaren her; zij zijn er weer eens jong en zien er wel zeker vrienden uit de Rolduc'sche jeugdijaren terug, die het leven lang buiten zicht had gehouden..

Over zulk een plan sprak mij een oudleeraar van Rolduc, thans Professor aan Tilburg's Katholieke Handelshoogeschool. Ik heb het plan van ganser harte toegejuicht. En nu willen wij gaan organiseeren de op bepaalde tijden — (in Paasch- of groote vacantie) — plaats hebbende bezoeken van oud-Rolduciens aan Rolduc.

Reeds deed de huidige Directeur van zijn instemming met deze voornemens blijken. De plannen worden eerlang nader uitgewerkt en dan moet in het volgend jaar Rolduc binnen zijn muren groote drommen van zijn oudstudenten op bezoek krijgen, die de volheid der genieting van jeugdherinneringen daar nog eens smaken willen. Wie instemt met de plannen geve daarvan met een enkel woord blijk aan Prof. Dr. M. COBBENHAGEN, Mozartstraat 21, Tilburg; en wekke ook oud-studiegenooten op om deel te nemen aan de groote „Reunie in 1931 van oud-Rolduciens in Rolduc”.

Prof. Dr. A. H. M. J. VAN ROOY.

Amsterdam, Juli 1930.

MUZIEKPRAATJE.

.....

Muziekpraatje! Ik heb wel een onderwerp gekozen, dat me ruimte van schrijven laat. Zoo zou ik herinneringen kunnen ophalen van avonden in de aula, die met goud in mijn Rolduc's geschiedenisje staan aangeteekend; avonden, waarop Haydn ons gelukkig maakte met de blijdschap en de eenvoud van zijn kunst. O, die „Jahreszeiten" en „Schöpfung" zijn onvergetelijk en daarom... hoef ik er niet over te schrijven.

Ik zou kunnen gaan mijmeren over al, wat ik aan muziek genoten heb binnen de massale muren van Rolduc's kerk: orgelna spel in een Zondagsch lof, een jubelende Hoogmis op Pinksteren of, meer nog misschien, een paar eenvoudige Gregoriaansche muziekzinnen, die zoo heel pretentieloos kwamen en gingen, — waarvan de stemming bleef hangen in de schemerende hoeken; het maakte deze kerk tot de heerlijkste bidplaats van je leven.

Of misschien, met het Jaarboek van 1927 voor me, wat glimlachend peinzen over het portret van de goede, oude Hanöver? Beelden zouden er komen van Zondagochtenden in de winter, als buiten de Oostwind over de koer stond en je in het muziekzaaltje zoo dicht mogelijk bij de kachel je vingers liet ontdooien voor „Dichter und Bauer" of „Oberon", — hij zelf (Hanöver, niet Oberon) reeds in actie, accoorden aanslaand op zijn rammelpiano —; of van zomeravonden, veel te schaarsch naar onze zin, waarop de harmonie uittrok, buiten de poort, om boven de velden van Deutz meer gezond lawaai dan hoge kunst te plegen.

Of eindelijk — ik zak al verder en verder af — zal 't een praatje zijn over brom- en fluitmuziek, die van tijd tot tijd opklonk in het „gat" aan de ijzeren weg, dat de eerbiedwaardige kastanjeboomen vol ergernis hun kruinen schudden?

Waren ze niet geplant om atqui's en ergo's te hooren van ijsberende filosofen en moesten ze nu meewiegen op het verleidelijk rythme van verderfelijke foxtrott's!

Och neen, mijn praatje zal zijn over muziek

zooals Rolduc nog niet hoorde. Ik wilde wat schrijven over Javaansche muziek. En nu zal ik U niet gaan lastig vallen met exotisch klinkende namen van toonstelsels of met intervalberekeningen en trillingsgetallen. Dat laat ik over aan experts; ze hebben nog werk genoeg te doen hier. Een paar indrukken slechts wil ik geven, zooals ik ze de laatste jaren ontvangen heb.

Ik denk, dat de doorsnee-Europeaan in Indië, in de telkens zes jaar, die hij hier tusschen zijn verloftijden moet doorbrengen, van Oostersche muziek weinig heeft leeren genieten. Herinneringen aan wat gamelan-klank uit de kampong, juist als hij trachtte in te slapen, of aan ruw gezang, dat valsch was voor zijn Westersche ooren, hebben hem er niet enthousiast voor gemaakt. En toch, als hij eens zijn best gedaan had, er wat meer mee bekend te raken, zich in te leven in ander denken en ander voelen, dan zou er veel verborgen schoon voor hem zijn opengegaan, dan zou hij meer zijn gaan houden van dit volk en zijn land, dat nu slechts voor hem is een doorgangshuis naar een zorgeloos leven van pensioen later.

Een missionaris is heel wat beter in de gelegenheid, land en volk te leeren kennen, zelfs een missionaris-in-wording. Zoo had ik de eerste jaren reeds gelegenheid, hier en daar wat te leeren van Javaansche muziek; zoo waren de vreemde toonladders en intervallen me langzamerhand al meer vertrouwd geworden. Ik weet nog hoe het me de eerste maanden ineens kon pakken, als uit de stille dessa de tonen kwamen overdrijven van een eenzame gendèr, een slaginstrument van koperplaten boven bamboekokers. Het waren zoo volle en glaszuivere tonen, massieve kristalparels, die langzaam neerkwamen rollen; klank, louter klank, zonder gemarkeerd motief, zonder scherpe teekening, ineenvloeiend tot één melodieuze geheel. Werkelijk, zooals dat kwam uit de rust van een dessa in de hitte van den laat-ochtend, als geen vogel meer zong, de menschen buiten op het veld aan het werk waren en alleen in het

overdadig groen de insecten snerpden, kwam het als uit een andere wereld, die nog was afgesloten voor je.

Later sleet het ongewone er van af. Je had de instrumenten van dichtbij gezien in het huis van de wajangspeler zelf: de groote bonang met zijn koperen ketels, de fluit en de viool, de eerbiedwaardige gong en de rythme-aangevende kendang, al de instrumenten, die samen de gamelan vormen, welke op geen Javaansch feest mag ontbreken. Doch het waren voor me: letters, die nog geen woord vormden, — onderdeelen van een machine, naast elkaar liggend in de uitstalkast.

Tot ik eindelijk een gamelan hoorde. Het werd me een openbaring.

We waren op een tocht in de bergen aan de Noordkant van Midden-Java. Het was warm geweest en het was mooi geweest. Staag door waren we in veel hitte naar boven getrokken en we hadden in stilte zitten kijken naar de waterval „de luchtbloem” zooals het volk hem noemde, die in bloesem van schuim opbloeide tegen de rotswand. Rechts voor ons rees de Andong omhoog, overboscht met veel boomvarens en ander gewas: diep-donkergroen tegen zon-doortinteld blauw. Tegen één uur kwamen we aan in het bergdorp Pagergoenoeng, waar de loerah ons ontving met Javaansche gastvrijheid. Die nacht was er offerfeest geweest in de dessa met zang en dans en een goed maal, zooals we zelf konden ondervinden bij de rijsttafel, die uitgebreider was dan gewoonlijk. En in het voorhuis stond, wijd uit, in geschitter van koper, de gamelan.

Nu hadden we dan de gelegenheid, ontglippen mocht zij ons niet. Toen daarop de loerah met trots vertelde, dat het zijn eigendom was, een waarde vertegenwoordigend van dicht bij de twee duizend gulden, kostte het ons weinig moeite hem er toe te brengen, zijn Hollandsche gasten een oogenblik te laten genieten van de onbekende Javaansche kunst. Boodschappers werden uitgestuurd om de spelers bijeen te roepen en weldra kwamen ze, gewone dessa-menschen, die door den dag hun maisveld bebouwden of suiker taptten van de arèn, de palm van de bergen,

doch daarbij nog geleerd hadden, een instrument te bespelen in het gamelan-ensemble. Het waren geen beroepskunstenaars, we zouden dus muziek krijgen echt zooals zij onder het volk leeft.

Ze kropen weg achter hun instrumenten, klein-neergehurkt, ordeloos dooreen. Geen dirigent was er, die door zijn bewegingen de aandacht zou afleiden. Het leek zoo iets heel gewoons, wat ze daar gingen doen, en waarschijnlijk vonden ze dat zelf ook. Doch toen de eerste tonen tot ons overkwamen, toen voelden wij, luisteraars, dat het toch niet iets heel gewoons was.

In het begin was 't nog een vreemde gewaarwording; je had een gevoel van niet-herkennen, van tasten in een vage onzekerheid. Doch neen, daar was het; 't pakte je, 't boeide je; daar was de schoonheid, die algemeen-menschelijk is, die te vinden is ook in het vreemde, als de eerste verwondering voorbij is. Onbewegelijk gebonden aan die muziek heb ik zitten luisteren, met soms een onwillekeurige rilling, naar dat weelderig spel van klanken.

Het was als een heen en weer vlinderen van bonte kapellen, grillig en ongrijpbaar, tusschen een overmaat van tropisch groen. Dan weer kwam uit dat tonengewemel een vassere melodie opbloeien, gaaf en af, met een eenvoudige schoonheid als van een alleenstaande palm onder maanlicht. Enkele oogenblikken bleef dat motief hangen, tot het weer neerzonk en verdween tusschen de klankgolven, die deinden en ebden en weer op kwamen zetten, altijd door. Er was geen instrument, dat de boventoon voerde; je kon niet zeggen, waar de melodie vandaan kwam. Nu was het hier, dan weer daar. Er was geen egoïstisch, aanmatigend gesoleer. Die veelheid van de meest uiteenlopende klankschakeeringen smolt samen tot één rijk geheel, tot één brok louter muziek: rythme en klank. Je moest je er aan overgeven, het nemen als iets werkelijk schoons en alle analyse verder achterwege laten.

Op onze terugweg door de koele bosschen zat m'n hoofd nog vol van die klank, die rijkdom van geluid.

Dit is me toen wel opgevallen als een van de groote verschillen tusschen Oostersche en Westersche muziek. De Westersche is meestal individueel, is het persoonlijke werk van een enkeling, die iets te zeggen heeft tot zijn toehoorders, die zijn eigenste gevoelens wil uiten en daarvoor melodie en instrument gebruikt. Daar heeft de muziek voor een deel de rol van de taal overgenomen. Doch de Oostersche is geheel geworteld in het volk, komt voort uit het volk, is nog gemeenschapskunst. Java kent geen componisten, geen artisten, die voor een tijd hun triomfen vieren. Elk van die mannen, die daar met onverstoorbaar gezicht, als onaangedaan en onbewogen, zaten te spelen, had iets van een kunstenaar, doch slechts in zooverre hij deel uitmaakte van die eenheid. Hun kunst sprak direct tot het volk, omdat het zijn eigen gevoelens herkende.

In deze tijd, waarin aanpassen voorop staat in elke missiemethode, stellen we ons natuurlijk de vraag: Is deze muziek geschikt voor de kerk?

Juist in bovengenoemd kenmerk heeft men overeenkomst gevonden met het Gregoriaansch en verschillende pogingen zijn er al

gedaan om ook de Javaansche muziek in de dienst van God te stellen. Ze zijn alle vrijwel mislukt. De moeilijkheden waren voorloopig nog te groot dan dat ze met enkele idealistische slagwoorden omvergeworpen konden worden. Om de voornaamste te noemen: gamelan en zang staan nog midden in het volksleven, juist waar het zich uit in feesten, in dans en vermaak, zoodat deze muziek een zinnelijke inslag heeft gekregen, welke bij de Javaansche toehoorder onvermijdelijk ongewenschte associatiebeelden oproept.

Hier moet dus veranderd worden en die verandering moet komen van de Javaan zelf, moet langzaam en op natuurlijke wijze groeien, niet geforceerd worden. Het eerste werk zal dus moeten zijn een werk van voorbereiding, opdat eens waar moge worden onze vurigste wensch: Java aan Christus, ook zijn kunst en door zijn kunst!

Mocht U de laatste zin te ernstig vinden voor een „muziekpraatje”, bewaar hem dan voor intentie van enkele van uw Wees-Gezgroetjes.

P. ZOETMULDER S.J.

Djocjacarta.

De nieuwe Nachtwacht.

.....

Het is tien uur op een warme avond in Juni. De studenten liggen te soezen of te zuchten in hun „hooikist”. Op de kleine speelplaats spoelt de „inspecteur van de telefoons” de afvoerbuizen nog eens door en „schuift” dan met zijn te lange manchetbroek over de speelplaats. In zijn groote bezorgdheid voor „het huis”, gaat hij de denlenlaan af om te voelen of de ijzeren poort gesloten is.

Aan de buitenkant, op de neutrale weg, passeeren juist twee grenskommiezen.

Deze hooren dus, dat iemand aan de klink rammelt en meenen, dat het een uitbreker is.

„Wie is daar!”, roept een van hen.

Maar onze knecht laat zijn stem niet hooren. Alleen werpt hij een paar steenen tegen de poort om dat „gespuis” te verdrijven.

Nu wordt het de militairen ernst en zij halen de grendel van hun karabijn over.

Op dat geluid druipt de knecht in alle stilte af en gaat onmiddellijk naar bed.

De kommiezen vertrouwen het zaakje niet en gaan in versnelde pas naar de portier.

Maar wat een pech! Zij vinden de voorpoort op slot. Wat nu gezongen? Zij trekken aan de nachtbel. Doch de portier is „onder zeil gegaan” en hoort het niet meer.

Een heer op Klein-Rolduc wordt opgeschrikt uit zijn correctie van Eindexamenwerk. Hij neemt zijn zaklantaarn en op zijn pantoffels sloft hij naar de voorpoort. Zijn sleutel knerst in ’t slot, dan opent hij ’t poortje en staat tegenover twee „groenen”, die voor hem aanslaan. „Goeden avond, Eerwaarde, er is onraad op Klein-Rolduc, de dief wou door de ijzeren poort wegloopen, maar hij kon ze niet openkrijgen!”

— „Heeren, komt binnen, dan zullen wij samen een onderzoek in loco instellen.

Met twee geweren zullen we de bandiet wel klein krijgen.”

Ze gaan op stap; maar voordat zij op Klein-Rolduc binnengaan, komt de nieuwe nachtwacht met het van ouds bekende petroleumlampje op hen toestappen. Hij ontdekt echter den toog en is nu gerustgesteld.

„Johan, kom mee met je lamp, op Klein-Rolduc zijn ze aan het inbreken” verzoekt de heer.

„Goed, professor”, zegt Johan, draait de lamp wat hooger, grijpt zijn sleutelbos en stapt heldhaftig voorop. In de gevaarlijke zone aangekomen, grijpt hij zijn revolver, de kommiezen houden hun geweer gereed en „in jagende houding” worden W. C. en speelplaats afgezocht, maar geen haartje van de boosdoener is te zien.

„Zou hij niet in het bloementuintje gekropen zijn?” merkt de heer op. „Dat zou best kunnen, laten wij maar eens gaan kijken”, herneemt een politiemann. En voetje voor voetje, in aanvallende houding zoekt de gewapende macht achter ieder boompje, achter iedere struik. Bijna in de uiterste hoek gekomen, hoort de nachtwacht een gedruisch onder een groote struik. „Ha, nu is de booswicht in het nauw gedreven!”, denkt hij. Met krachtige stem roept hij: „de häng us gen tesch, anders schiss ich dich neer.” Hij ziet geen handen omhoogrijzen en als laatste waarschuwing schiet hij met zijn revolver een schot in de lucht, dat het klinkt over het dal van Herzogenrat. Rrrrr — daar springt een konijn onder de struik uit en verdwijnt in het nachtelijk duister. „Dat Schinoas!” mompelt Johan. De anderen kunnen hun schaterlach niet bedwingen. „De vogel is gevlogen.”

„Komt mee, een sigaar opsteken”, zoo klinkt de vriendelijke uitnoodiging van de professor. Want ofschoon het reeds bijna twaalf uur is, moet de dienstijver van de drie speurders toch beloond worden.

.....

VOR AACHEN.

.....

Sieh, da liegt die Stadt schon wieder;
Häuser lasten, Türme ragen;
Doch am meisten drückt das Leiden,
Das die Häuser reichlich tragen.

Trügen die bedrückten Herzen
All ihr Leid zum Gnadenbilde,
Würden Trost und Ruhe finden
Bei der Mutter, reich und milde.

Mutter, wir von deinem Bilde
Bringen Fried' und Freud' zurück.
Gib den Herzen auch, die klagen,
Dein und unser frohes Glück.

Am Hügelabhang vor Aachen.

.....

INHOUD,

.....

Joseph Raven † 1852—1929 (H. W. H. E.)	3
Kroniek 1929—1930	10
Prijsuitdeeling	16
Jaarverslagen:	
Maria-Congregatie	27
Derde Orde van St. Franciscus	28
Kruisverbond „St. Gerlachus”	29
Missievereeniging Rolduc	29
Academie „St. Augustinus”	31
Academie „Alberdingk Thijm”	32
Tooneel, Muziek en Zang	34
Sport en Spel:	
Voetbal	37
Rolducsche Hockeyclub	43
Tennisclub R. T. C.	44
Leerarencorps	45
Lijst van Leerlingen	46
Personalia	52
In Memoriam:	
Patsoor R. M. J. J. H. A. De Guasco †	54
A. Kauling †	55
J. Jurgens †	55
Paul Paulussen †	56
Hubert Spauwen †	58
Toespraak bij de begrafenis van Hubert Spauwen	59
Bij het verscheiden van Hubert Spauwen	61
Bij een afscheid	62
Kanunnik A. van de Venne	62
Monseigneur J. H. G. Jansen (A. D.)	64
Seiner Erzbischöflichen Gnaden Mgr. J. Janssen zu seiner Bischofs- weihe gewidmet	66
Het Middeleeuwsche Bisdom Utrecht en het territorium van het huidige Limburg (Dr. v. Gils)	66
Bezoek van Kardinaal Van Rossum aan Rolduc	67
Het bezoek van Z. Exc. Mgr. Lorenzo Schioppa aan Rolduc	69
Bezoek van Minister Paul Reymer op 27 September 1929	69
Het zilveren Priesterfeest van de Z. E. Heeren L. Backhuys en W. Jacobs	70
Het 25-jarig bestaan van „Voor Eer en Deugd”	71
Rolduc van 1839—1857 (J. Kleijntjens S.J.)	74
Historische Wandelingen (B. Hermesdorf)	94
Verleden en Heden (Hiacinth Hermans O.P.)	97
Voor zestig jaar (H. W. H. E.)	99
Naar aanleiding van de Tentoonstelling van moderne Kunst te Rolduc (J. A.)	103
Opnieuw Kind in Huis (Mr. Mac. M. J. v. Rooy)	105
Brief van een Oud-Leerling (H. Roedelsturtz)	107
Een plan. Voor oud-Rolduciens (Prof. Dr. A. H. M. J. van Rooy)	108

Muziekpraatje (P. Zoetmulder S.J.)	110
De nieuwe Nachtwacht	113
Vor Aachen	114

PLATEN.

Joseph Raven 1852—1929	tegenover pag.	3
Philosophie Sup.	" "	10
6e Klas Gymnasium	" "	10
5e Klas H. B. S.	" "	11
5e Klas H. H. S.	" "	11
Spelers van Macbeth	" "	34
Macbeth. — Tooneel van het derde bedrijf	" "	34
Het Zangkoor	" "	35
Academie Alberdingk Thijm	" "	35
Rolduc=elftal met elftal oud-leerlingen	" "	40
Minor I	" "	40
Limburgia I	" "	41
Concordia (Klein=Rolduc)	" "	41
Pastoor M. J. F. H. A. De Guasco †	" "	54
Dr. J. L. H. T. B. Nagant	" "	54
Ant. Kauling †	" "	55
Joh. Jurgens †	" "	55
Paul Paulussen †	" "	55
Hub. Spauwen †	" "	55
Z. D. H. Mgr. J. H. G. Jansen	" "	64
Z. Exc. Mgr. L. Schioppa	" "	64
Poësis en Rhetorica 1885—1886	" "	65
De schutterij in de tachtiger jaren	" "	61
Bezoek Kardinaal Van Rossum	" "	68
Bezoek van Z. Exc. Mr. P. Reymer	" "	69
Concert door het Muziekcorps „Willem Sophia”	" "	69
Feestvergadering zilveren Jubileum van „Voor Eer en Deugd”	" "	72
Lente in het Carré	" "	73
De Pelgrimstocht naar Schaesberg 1930	" "	94
Tentoonstelling te Rolduc, 1—8 Augustus 1929	" "	102
Naar een schilderij van Henri Jonas	" "	103
Naar een teekening van Matth. Wiegman	" "	103
De Waterleiding naar Rolduc	" "	108
J. Rietra, Muzikleeraar Rolduc 1874—1930	" "	108
G. J. H. Raeven, Leeraar Rolduc 1927—1930	" "	108
Spelmomenten uit den wedstrijd Rolduc's Elftal—Oud-Leerlingen	" "	109
Om het Kampioenschap R. T. C.	" "	109